वस्तुगत विवरण (Village Profile)

राप्ती गाउँपालिका, दाङ
२०७६

राप्ती गाउँपालिकाको कार्यालय

देउखुरी, दाङ

प्रदेश न. ५, नेपाल

२०७६

वस्तुगत विवरण (Village Profile)

राप्ती गाउँपालिका, दाङ

२०७६

राप्ती गाउँपालिकाको कार्यालय, दाङ

प्रदेश नं.५

नेपाल

२०७६

राप्ती गाउँपालिका
मसुरीया, दाङ
२०७३

राप्ती गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मसुरीया, दाङ
५ न. प्रदेश,नेपाल

हार्दिक धन्यवाद ।

राज्यको नयाँ संरचना अनुसार साविकमा गाविस अर्न्तगतका जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, श्रोत र साधनहरु समेतको अवस्थामा परिवर्तन भएको छ । अधिकार निक्षेपणको आधारले नयाँ कायम भएका स्थानीय तह नै स्थानीय सरकार बनेका छन् । यद्यपि नयाँ संरचनाका स्थानीय तहहरुमा भरपर्दो, आधिकारिक र पर्याप्त सूचना र तथ्याङ्कहरुको अभिलेख उपलब्ध हुन सकिरहेको थिएन । दाङ जिल्लामा साविकमा कायम रहेका ३ वटा गाउँ विकास समितिलाई पुर्नसंरचना मार्फत राप्ती गाउँपालिका एकाई कायम गरिएको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले निदिष्ट गरे अनुसार हरेक स्थानीय तहले वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरेको छ । यसै परिप्रेक्ष्यमा राप्ती गाउँपालिकाले नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र इलामको प्राविधिक सहयोगमा यस राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरेको छ । गाउँपालिकको सूचना तथा विवरणमा सवैको पहुँच पुग्न सकोस् र सहजरुपमा सूचनाहरु प्राप्त होस् भन्ने उद्देश्यकासाथ यस वस्तुगत विवरणमा भएका सूचनाहरु गाउँपालिकाको मोवाएल एप्लिकेसन तयार गरी सार्वजनिक गरिएको छ ।

यस राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी प्रकृयामा सहयोग गर्नुहुने कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडाका जनिर्निवाचित प्रतिनिधिज्यूहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारी, राजनैतिक दल, बुद्धिजिवी, समाजसेवी, तथ्याङ्क संकलकनका लागि घरघरमा गई पारिवारीक सूचना संकलन गर्नु खटिनु भएका गणकहरु लगायत यस कार्यमा औपचारिक तथा अनौपचारिक रुपमा संलग्न हुनुहुने सवैमा गाउँपालिकाको तर्फवाट हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

अन्त्यमा, यस राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तथा मोवाएल एप्स तयारीका सम्पूर्ण प्रकृयामा सहयोग उपलब्ध गराउनुहुने सहयोगी संस्था नामासलिङ सामुदायिक विकास केन्द्र, इलामलाई राप्ती गाउँपालिका हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछ ।

....
नुमानन्द सुवेदी
अध्यक्ष
राप्ती गाउँपालिका, दाङ
२०७६, बैशाख

बिषयसूची

परिच्छेद १ १
परिचय
१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ उद्देश्य १
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरु २
१.४ वस्तुगत विवरण तयारीका चरण ३
१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी (प्रथम चरण) ३
१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला (द्धितिय चरण) ३
१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन ४
१.४.४ तथ्याङ्क संकलन (तेस्रो चरण) ४
१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी (चौथौ चरण) ५
१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी (पाचौं चरण) ५
१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन (छैटौं चरण) ५
१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी (सातौं चरण) ६
१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा ६
परिच्छेद २ ७
गाउँपालिकाको चिनारी ७
२.१ भौगोलिक अवस्थिति ७
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण ७
२.२.१ नामाकरण ७
२.३ राजनीतिक अवस्थिति ७
२.४ धरातलीय अवस्था ९
२.५ प्राकृतिक सम्पदा ११
२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता ११
२.७ राप्ती विकासका संभावनाहरु ११
२.८ ग्राहर्स्थ उत्पादन ११
२.९ मानव विकास सूचकांक ११
१२
परिच्छेद ३ १५
पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था १५
३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण १५
३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था १५
३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण १७
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण १७
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण १८
३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण १८
३.७ घरमुलीको विवरण १८
३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण १९
३.९ आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या विवरण १९
३.१० अपागंताको आधारमा जनसंख्या विवरण २०

३.११ बसाई सराई सम्बन्धी विवरण २०
३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण २१
३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण २१

परिच्छेद ४ २२
आर्थिक अवस्था २२
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण २२
४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण २२
४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण २२
४.१.३ औषत आम्दानी विवरण २३
४.१.४ पारिवारिक औषत खर्च विवरण २३
४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण २३
४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था २४
४.१.७ आवास संरचना विवरण २४
४.१.८ गरिवीको दर (गरिबीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या) २५
४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था २५
४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था २५
४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण २५
४.१.१२ वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण २६
४.१.१३ भोगचलन अनुसार घरजग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण २६
४.१.१४ जग्गाको स्वामित्व (सुकुम्बासी) सम्बन्धी विवरण २६
४.२ भू उपयोग तथा स्वामित्व २७
४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग २७
४.२.२ भू-स्वामित्व २७
४.२.३ जग्गाको किसिम २९
४.३ कृषि तथा पशुपालन २९
४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण २९
४.३.२ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता विवरण २९
४.३.३ सिंचाईको स्रोत सम्बन्धी विवरण २९
४.३.४ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण २९
४.३.४.१ खाद्यबाली उत्पादन ३०
४.३.४.२ नगदेबाली उत्पादन ३०
४.३.४.३ फलफूल उत्पादन ३०
४.३.५ पशुपक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण ३२
४.३.६ खाद्यन्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा ३२
४.३.७ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा किरा ३२
४.३.८ पशु पन्छिमा लाग्ने रोग तथा किरा ३३
४.३.९ व्यबसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण ३३
४.३.१० कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित मानव संशाधन ३३
४.३.११ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण ३३
४.३.१२ संकलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्र ३४
४.३.१३ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण ३४

४.४ पर्यटन विकास ३५
४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण ३५
४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण ३५
४.४.३ उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण ३५
४.५ उद्योग, व्यापार तथा वैकिंङ्ग ३६
४.५.१ औधोगिक विकास ३६
४.५.२ घट्ट, मिल तथा संकलन र प्रशोधन सम्बन्धी विवरण ३६
४.५.३ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण ३६
४.५.४ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण ३६
४.४.४ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण ३६
४.४.५ बैंक तथा बित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण ३७
४.४.६ सहकारी सम्बन्धी विवरण ३७
४.४.७ कृषि औजार तथा उपकरण सम्बन्धी विवरण ३८

परिच्छेद ५ ३९
सामाजिक अवस्था ३९
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास ३९
५.१.१ पाँचबर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण ३९
५.१.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था ३९
५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय विवरण ३९
५.१.३.१ बिद्यालयमा रहेका तहगत छात्रछात्रा तथा शिक्षकको विवरण ४०
५.१.३.२ गाउँपालिका भित्र भएका कलेजहरु तथा उच्च मा.वि.को विवरण ४०
५.१.३.३ गाउँपालिका भित्र भएका बोर्डिङ स्कूलहरुको विवरण ४१
५.१.४ बिद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रा छात्रको विवरण ४३
५.१.५ क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालयमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण ४३
५.१.६ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका वालवालिकाहरुको विवरण ४५
५.१.७ वालबिकास केन्द्रको विवरण ४५
५.१.८ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण ४६
५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण ४७
५.१.१० आधारभूत र माध्यमिक बिद्यालयमा पहुँचको अवस्था ४९
५.१.११ शैक्षिक संस्था उपलब्ध भवन भौतिक पूर्वाधार तथा सुबिधा ४९
५.१.१२ छात्रबृत्ती तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था ५१
५.१.१३ नमूना तथा ईन्टरनेट सुविधा उपलब्ध बिद्यालयको विवरण ५१
५.१.१४ सुधारिएको मापदण्ड (भूकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय ५१
५.१.१५ अपाङ्ता तथा विशेष शिक्षा श्रोतकक्षाको विवरण ५२
५.१.१६ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण ५२
५.१.१७ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार अर्न्तगत पानी सहितको शौचालय अपुग भएको बिद्यालयहरु ५२
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण ५२
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण ५२
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत जनशक्ति ५४
५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था ५४

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु ५६
५.२.५ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण ५६
५.२.६ उपचारको लागि पहिलो सेवा लिने सम्बन्धी विवरण ५६
५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण ५७
५.२.८ सुरक्षित मातृत्व ५७
५.२.९ बालस्वास्थ्य र तौल लिइएका बालबालिकाको स्थिति ५७
५.२.१० आयोडिन नून प्रयोग गर्ने सम्बन्धी विवरण ५८
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई ५८
५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था ५८
५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण ६०
५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था ६१
५.३.४ सार्वजनिक शौचालय ६२
५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन ६२
५.३.५.१ फोहरमैलाको घरायसी व्यवस्थापन ६२
५.३.६ ढल व्यबस्थापन ६२
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण ६३
५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका) ६३
५.४.२ कामदारको रुपमा घर वाहिर रहेका बालबालिका ६३
५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण ६३
५.४.४ अपांगताका आधारमा जनसंख्या ३४
५.४.५ जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला सम्बन्धी विवरण ६४
५.४.६ सम्पत्ति तथा निर्णय प्रक्रियामा महिलाको अवस्था ६४
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन ६५
५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जनस्थल सम्वन्धी विवरण ६५
५.५.२ व्यबसायिक खेलाडीको बिवरण ६५
५.५.३ युवाक्लब सम्बन्धी विवरण ६५
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति ६६
५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल ६६
५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा ६८
५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला ६८
५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था ६८

परिच्छेद ६ ७०
वन तथा वातावरणीय स्थिति ७०
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था ७०
६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण ७०
६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण ७१
६.१.३ वृक्षारोपणका लागि खाली स्थान सम्बन्धी विवरण ७१
६.१.४ वनजन्य उत्पादन विवरण ७१
६.१.५ जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण ७१
६.२ जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र ७२
६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था ७२

६.२.२ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण ७२
६.२.३ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण ७२
६.२.४ जलस्रोत र उपयोगको स्थिति विवरण ७४
६.३ जैविक विविधिता र वातावरणीय सेवा ७४
६.३.१ बासस्थानको आधारमा महत्वपूर्ण जनावार तथा चराचुरुङ्गीको विवरण ७४
६.३.१.१ वन्यजन्तु ७४
६.३.१.२ चराचुरुङ्गीहरु ७४
६.३.१.३ सरीसृप, जलचर तथा उभयचर प्राणी ७५
६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण ७५
६.३.२.१ जडीवुटी प्रजाति ७५
६.३.२.२ प्रमुख जडीबुटी प्रजातिहरुको विवरण ७५
६.३.२.३ रुख प्रजाति ७५
६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र ७६
६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण ७६
६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन ७६
६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण ७६
६.५.२ विपद/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण ७६
६.५.४ विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण ७७
६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी ७७
६.५.६ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण ७७
६.५.७ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण ७७

परिच्छेद ७ ७९
भौतिक विकासको अवस्था ७९
७.१ यातायात पूर्वाधार ७९
७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था ७९
७.१.२ निर्माणधिन गाउँ वा नगरस्तरीय सडकहरु ७९
७.१.३ सवारी सुविधा र रुट ८४
७.१.४ गाउँ नगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन ८५
७.१.५ झोलुंगे पुल तथा ट्रष्ट ८५
७.१.६ टाढाको वस्तीबाट सम्बन्धित गाउँपालिका कार्यालय /केन्द्र सम्मको दुरी ८६
७.१.७ वसपार्क तथा वस विसौनी सम्बन्धी विवरण ८६
७.१.८ घरधुरीमा रहेका सवारीसाधन सम्बन्धी विवरण ८७
७.१.९ सडक पहुँचमा भएका घरधुरीहरु ८७
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा ८८
७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार) ८८
७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार ८८
७.२. ३ जलबिद्यूत, सौर्य, वायू ऊर्जाबाट बिद्यूत उत्पादन विवरण ८८
७.२.४ बिद्यूत उपलब्ध घरपरिवार विवरण ८९
७.२.५ बैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार ८९
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि ९१
७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण ९१

७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण ९१
७.३.३ रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण ९१
७.३.४ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण ९१
७.४ आवास तथा भवन ९३
७.४.१ विद्यमान सतह ढलको अवस्था ९३
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी ९३
७.४.३ गाउँपालिका भित्र रहेका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण ९३
७.१.४ गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडाकार्यालय सम्मको दुरी ९४
७.४.५ पशुवधशालाको विवरण ९४
७.४.६ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण ९४

परिच्छेद ८ ९५
संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति ९५
८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था ९५
८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा ९५
८.१.२ गाउँपालिका कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन ९५
८.१.३ गाउँपालिका स्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु ९८
८.१.४ गाउँपालिकाको विगत गत आर्थिक वर्षको आय तथा व्यय १००
८.१.४.१ एकल अधिकार क्षेत्रका परिचालन तथा उपयोग संभाव्य स्रोत पहिचान तथा अनुमान १०१
८.१.४.२ आन्तरीक श्रोत विश्लेषण र प्रक्षेपण १०१
८.१.४.३ निजिक्षेत्रवाट संभाव्य स्रोत १०१
८.१.५ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति १०१
८.२ सेवा सुविधा संचालन र व्यवस्थापन १०१
८.२.१ उपलब्ध सेवा सुविधाको प्रकार १०१
८.२.२ सेवा प्रवाह प्रक्रिया र पृष्ठपोषण १०१
८.३ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन १०२
८.३.१ गाउँपालिका भित्रका टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण १०२
८.३.२ समुदायमा आधारित संस्थाहरुमा परिवारका सदस्यहरुको आवद्धता विवरण १०४
८.३.३ विषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण १०४
८.३.५ गैससको विवरण र वार्षिक बजेट १०६
८.४ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली १०६
८.४.१ गाउँपालिका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु १०६
८.४.३ गाउँपालिकाले संचालन गरेका प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु १०६
८.४.५ गाउँपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारी १०७
८.४.५.१ गाउँपालिकालाई भित्र तथा वडामा दरवन्दी अनुसारको कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण १०७
८.४.५.२ वडा कार्यालयमा कार्यरत मानवीय जनशक्तिको विवरण १०८
८.४.६ गाउँपालिका भित्र रहेका विशेष संरक्षित/स्वायत्त क्षेत्र १०८
अनुसुचीहरु १०९
अनुसुची १: वडा स्तरीय तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी तालिमका सहभागीहरु १०९
अनुसुची २: वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा परिचालित विशेषज्ञहरुको नामावली ११०
अनुसुची ३: मस्यौदा प्रोफायल छलफल कार्यक्रमका सहभागिहरुको विवरण १११

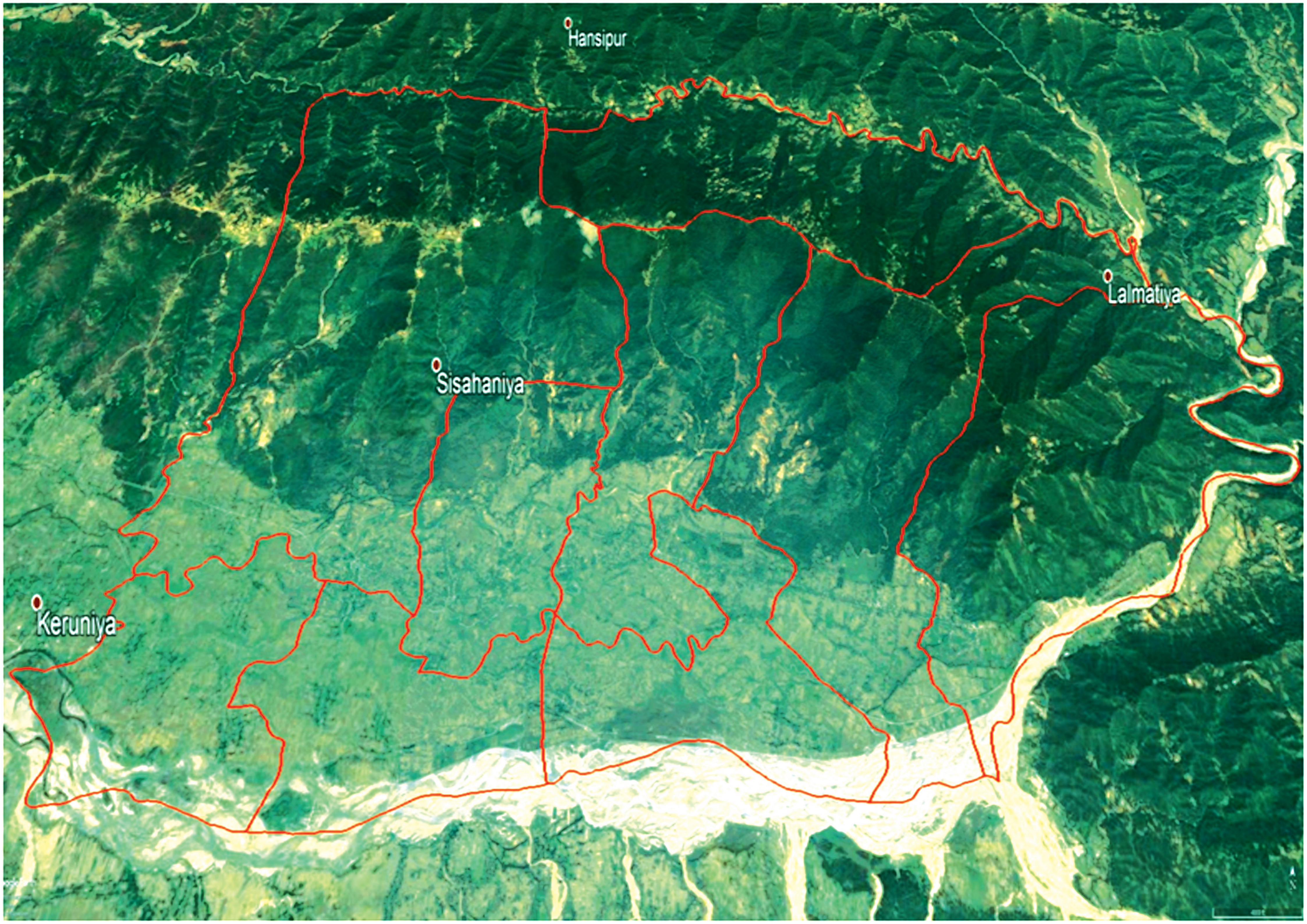

Hansipur
Lalmatiya
Sisahaniya
Keruniya

परिच्छेद १

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

वस्तुगत विवरण (Profile) भन्नाले कुनै स्थान, क्षेत्रमा रहेको जनसख्या, भौगोलिक अवस्था, समाजिक विशेषता, प्राकृतिक सम्पदा, आर्थिक अवस्था, विकासको स्थिति आदि स्पष्ट हुने आधारभूत तथ्यांक, सूचक वा आधाररेखाको विवरण रहेको दस्तावेज हो । वस्तुगत विवरणलाई नेपालीमा "पार्श्वचित्र" पनि भनिन्छ । साथै कुनै प्रशासनिक वा भौगोलिक क्षेत्र बारेको तथ्याङ्क प्राप्ती, विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरिएको विवरणलाई पनि वस्तुगत विवरण (Profile) भन्ने गरिएको छ ।

नेपालको संविधान २०७२ ले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने र राज्यशक्तीको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अन्तरसम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था गरेको छ । संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ। नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, संभाव्य प्राकृतिक, भौतिक र साँस्कृतिक श्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्यक्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ । उपरोक्त संवैधानिक व्यवस्था र अधिकारको व्याख्या अनुसार स्थानीय तहको विस्तृत र खण्डीकृत तथ्याङ्क सहितको वस्तुगत विवरण तयार गर्न आधारभूत प्रक्रिया, विधि र फारामहरु सहितको गाउँ/नगरवस्तुगत विवरणतयारी कार्यविधि, २०७४ जारी गऱ्यो । यसै कार्यविधि बमोजिम गाउंपालिकाको जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक, भौतिक, वन, वातावरण र विपद तथा संस्थागत वस्तुस्थिति स्पष्ट झल्कने तथ्याङ्कको मान्य सिद्धान्त अनुसारसवै गाउंपालिकाको वस्तुगत विवरणतयार गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था गरियो । यस कार्यविधिको आधारमा राप्तीगाउँपालिका दाङले आफ्नो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile)तयार गर्ने कार्य प्रक्रियागत रुपमा गरेको हो ।

राप्ती गाउँपालिकाको यस वस्तुगत विवरण(Profile)दस्तवेजमा प्रस्तुत भएका तथ्यांक तथा सूचनाहरुको आधारमा आगामी गाउँपालिकाको कार्यक्रम तथा योजनाहरु प्रस्ताव गर्न मद्दत हुनेछ । साथै त्यसले अन्य सरकोकारवालाहरुलाई विकासका कृयाकलाप संचालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने हुनाले वस्तुगत विवरणमा भएका तथ्यांक र सूचकका आधारमा राप्ती गाउँपालिकाको **एकीकृत ग्रामीण विकास योजना** समेत तयार गरी सोही बमोजिम स्थानीय तहमा विकास निर्माणका कामहरु अघि बढाउन पर्ने नीतिगत व्यवस्था छ । सोही बमोजिम जारी भएका निर्देशिका र ढाँचामा यस गाँउपालिकाको **वस्तुगत विवरण**तयार गरिएको छ । राप्ती गाँउपालिकाले आफ्नो गाँउपालिकाको **वस्तुगत विवरण तयार** गर्नको लागि इलाममा कार्यरत स्थानीय गैह्र सरकारी संस्था नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र प्राविधिक सहयोगमा यो वस्तुगत विवरण (Profile) दस्तवेज निर्माण कार्य भएको छ ।

१.२ उद्देश्य

यस वस्तुगत विवरण तयारीको प्रमुख उद्देश्य गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह तथा विकास प्रक्रियाका नीति नियम तयारी, योजना तथा कार्यक्रमहरु तयार गर्न अत्यावश्यक आधारभूत तथ्यांक, सूचना वा विवरणहरु आवश्य पर्ने हुन्छ । तथ्यांक तथा सूचना संकलन, विश्लेषण तथा व्यवस्थापनका न्यूनतम विषयहरुमा एकरुपता जरुरी छायस्का लागि स्तरीयता कायम गरी तथ्यांक संकलनका पद्धति, प्रक्रिया, औजार तथा प्रक्रियाहरु निर्धारण भएको स्तरीय ढाँचामा वस्तुगत विवरण तयारी गरी राप्ती गाउँपालिकाको विकास गतिविधिलाई दिशानिर्देश गर्नु नै हो । यसका अन्य उद्देश्यहरु निम्न अनुसार रहेका छन् :

- संघीय शासन प्रणाली बमोजिम गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गर्ने कानूनी र नीतिगत आधार सहित कायान्वयनमा लैजाने ।
- स्थानीय तहको तथ्याङ्क व्यवस्थापनमा स्तरीयता कायम गरी गाउँको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, तथ्याङ्क संकलनका औ जार तथा प्रक्रियाको आधारमा काम गर्ने,
- विषय, क्षेत्रगत स्थितिसहित गाउँको योजना तर्जुमा तयारीका लागि स्तरीय तथ्याङ्कीय सूचकहरु प्रदान गर्ने,
- स्थानीय तहमा सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापन गर्न प्रविधि प्रयोगका आधारमा स्थानीय सरकारमा सूचना प्रविधिमैत्री सूचना व्यवस्थापन संस्थागत गर्ने,
- स्थानीय योजना तर्जुमाका लागि आवश्यक आधाररेखा सूचना (Baseine information) विवरण तयार गरी विकास गतिविधि अगाडी वढाउनु ।
- गाउंपालिकाको योजनावद्ध विकास प्रणाली स्थापित गर्दै नतिजमा आधारित अनुगमन पद्धति कायम गर्न ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरु

संवैधानिक व्यवस्था, नीतिगत निर्णय तथा व्यवस्था, तथ्याङ्कका मान्य सिद्धान्त र आधार, विगतका अनुभव तथा सिकाईलाई आधार मानी गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ तयार गरिएको हो । यसमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नेपाल सरकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, तथ्याङ्क ऐन, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ जस्ता कानुनी र नीतिगत व्यवस्थालाई आधार लिईएको छ । साथै साविकमा गाउँ, नगर र जिल्लाको वस्तुगत विवरण तयारीमा अभ्यास गरिएको ढाँचा, विधि तथा प्रक्रियालाई समेत आधारको रुपमा लिईएको छ । केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, विषयगत मन्त्रालय तथा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय बीच राय परामर्श, छलफल गरी यस क्षेत्रमा विगत लामो समय देखि संलग्न संस्था तथा विज्ञहरुका सुझावबहरुलाई समेत समेटेर यो विवरण तयार गरिएको थियो ।

संघीय शासन प्रणाली तथा देहाय अनुसारका प्रमुख विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थामा आधारित रही र यस गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ बमोजिम चरणबद्ध र व्यवस्थित रुपमा यस राप्तीगाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ बमोजिम गाउँ तथा नगरको वस्तुगत विवरण तयार गर्न अनुसूची १ मा उल्लेख भए अनुसारका कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाको आधारमा यो राप्तीगाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।वस्तुगत विवरण तयारीका नितिगत आधारहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

क. नेपालको संविधान:नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय तहको अधिकारको सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ ।

ख. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन:संविधानको अनुसूची ८ को स्थानीय तहको एकल अधिकारको विस्तृतीकरणले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क व्यवस्थापन, तथ्याङ्कीय अभिलेख व्यवस्थापन, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ ।

ग. तथ्याङ्क ऐन, २०१५ तथा नियमावली २०४१: जनतालाई अधिक मात्रामा ठोस हित हुने नीति निर्धारण गर्न, सरकारी निकायहरुको प्रशासकीय निपुणता बढाउन र मूलूकको आर्थिक गतिविधिबारे यथार्थ ज्ञान प्राप्त गर्नसरकारलाई यथार्थ आधार चाहिने र त्यस्तो आधार जुटाउन तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी सुविधाको व्यवस्था गर्न तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण, अभिलेख र प्रकाशन गर्ने कामको निमित्त एक केन्द्रीय विभागको स्थापना गरी शान्ति, सुव्यवस्था, जनताको सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न तथ्याङ्क ऐन, २०१५ जारी गरिएको छ ।

ग. स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४:नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको मिति २०७४ जेठ २ गतेको निर्णय अनुसार स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ जारी भएको छ । यस आदेशको अनुसूची ३ मा स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख संकलन बारेमा र अनुसूची ४ मा वडा कार्यालयहरुले योजना तर्जुमा र तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यहोरा उल्लेख छ । प्रस्तुत आदेशमा जनसांख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्वचित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई गाउँपालिका वा नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनि उल्लेख गरिएको छ ।

घ. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जूमा सहभागितामुलक प्रक्रियाबाट नतिजामुलक ढंगले गर्नु पर्ने र योजना र बजेट तर्जूमा गर्नु पूर्व स्थानिय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिती देखिने गरी वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्ने छ” भन्ने व्यवस्था रहेको छ ।

ङ. स्थानीय सरकार संचालन ऐन: २०७४: स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा २ को च (२) र (३) ड को (२), (४), (५) र (६) मा स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन, दफा ११ को उपदफा २ थ (१), (२) (३), (४) र (५) मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन तथा दफा १२ को वडा समितिको काम, कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को ख मा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनासहितको वडाको पार्श्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

१.४ वस्तुगत विवरण तयारीका चरण

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रुपमा तयार तयार गरीएको छ । यस कार्य गर्न निम्न चरणहरु प्रयोग भएका छन् जुन देहायअनुसार रहेका छन्ः

१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी (प्रथम चरण)

राप्ती गाउँपालिकोको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा किन, कसरी, कहिले र कसले गर्ने भनि सवै तहगत प्रक्रिया निर्धारण गर्न गाउँपालिका कार्यपालिकामा छलफल गरियो । छलफलवाट गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्ने विषयमा गाउँपालिका क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत वस्तुस्थिति झल्कने र भौगोलिक (वडा) तथा सामाजिक (लैंङ्गीक र जातीगत) रुपमा खण्डीकृत विवरण खुल्ने गरी अनुसूची २ बमोजिमको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचामा प्रस्तुत गरी छलफल मार्फत स्वीकृत भयो । पारिवारीक सूचनाहरुलाई प्रविधिमैत्री वनाउन Mobile Application technologyमार्फत संकलन गर्ने निर्णय गरियो ।

गाउँपालिकाको वार्षिक स्वीकृत वजेटको परिधिभित्र रही, कार्यविधिको आधारमा राप्ती गाउँपालिकोको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि स्वीकृत ढाँचा, औजारहरुको प्रयोग तथा कार्यविधि तयारी गरी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको गर्नेसम्पूर्ण जिम्मेवारी नासविके इलामललाई दिईसम्झौता गरियो । जसमा गाउँपालिकाले वस्तुगत विवरण तयारीको लागि कार्यविधिको अनुसूची २ बमोजिमको स्तरीय ढाँचा, अनुसूची ३ (क) र (ख) बमोजिमको तथ्याङ्क संकलन फाराम र यस कार्यविधिमा उल्लिखित प्रक्रिया गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गर्ने निर्णय भयो । यसमा वस्तुगत विवरणको कानूनी तथा नीतिगत आधार, तयारी गोष्ठि, तथ्याङ्क संकलन, भण्डारण, प्रशोधन, विश्लेषण, प्रमाणीकरण कार्यशाला र अन्तिम प्रतिवेदन प्रकाशनका कार्यहरु समावेश गर्ने समेत निर्णय भयो ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला (द्धितिय चरण)

वस्तुगत विवरण (Profile)तयारीको लागि गाउँपालिकाले कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाहरु बीच वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा, औजार, तथा कार्यविधिमा छलफल गर्न र तथ्याङ्कको स्रोत तथा तयारी विधिबारे साझा धारणा, बुझाई र अपनत्व कायम गर्न १ दिनको सवै सरोकारवालाहरुको भेला गरी कार्यशाला संचालन गरियो ।संझौताको आधारमा गाउँपालिका स्तरीय सरोकारवाला भेला गराई वस्तुगत विवरण तयारीको लागिसमितिको जिम्मेवारी कार्यपालिका नै हुने निर्णय भयो । सोही अनुरुप वस्तुगत विवरण तयारीको लागि आवश्यक प्रक्रियाहरुको विषयमा सवै सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने कार्य सम्पन्न भयो । गाउँपालिका क्षेत्रको भौगोलिक अवस्था, जनसंख्या, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, भौतिक, वातावरणीय र संस्थागत वस्तुस्थिति झल्कने र भौगोलिक (वडा) तथा सामाजिक (लैंङ्गिक र जातीगत) रुपमा खण्डीकृत विवरण खुल्ने गरी अनुसूची २ बमोजिमको वस्तुगत विवरणको स्तरीय ढाँचा नासाविकेले प्रस्तुत गऱ्यो । उक्त विषयवस्तुमा विस्तृत छलफल गरी वस्तुगत विवरणको प्रक्रिया नासाविकेले अगाडी वढाउनका कार्यतालिका सहित कार्यशालावाट स्वीकृत भयो ।

साथै यस भेलामा तथ्यांक संकलनको लागि सूचकका पहिचान र प्रश्नावली तयारी र अन्तिम रुप दिने कार्य सम्पन्न भयो । वैठकले स्थानीय तथ्यांक संकलकहरुको छनौट गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय वडा समितिलाई जिम्मेवारी दिईयो र तालिमको लागि तिथि मिति तयारी गरी गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो । यस कार्यशालामा गाउँ पालिकाका प्रमुख, उपप्रमुख, र पदाधिकारीहरु, गाउँसभाको पदाधिकारीहरु, प्रशासकिय अधिकृत, वडा सचिवहरु, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरु, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरु लगायत गाउँपालिकाले आमन्त्रण गरेका राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरु लगायत अन्य आमन्त्रित नागरिक समाजका अगुवाहरु वडा अध्यक्ष, सदस्य, सभाका सदस्य, कर्मचारी सवैको उपस्थिती रहेको थियो ।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक छनौट अभिमुखीकरण र परिचालन

राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण(Profile) तयारीका लागि यसै राप्ती गाउँपालिकामा विगतदेखि कार्यरत रहदै आएको संस्था नासाविके इलामलाई छनौंट गर्ने निर्णय प्रक्रियागत ढंगवाट भयो । संस्था छनौंट भई सकेको सूचना प्राप्त भएपश्चात नासाविकेले राप्ती गाउँपालिकाको तथ्यांक तथा सूचनाहरु संकलनका लागि कार्यविधिको आधारमा वस्तुगत विवरण तयारीसँग सम्वन्धित विषयवस्तुमा प्रारम्भिक छलफलको लागि वैठकको आयोजना गरेको थियो । छलफलमा कार्यक्रमको प्रक्रियागत विषयमा छलफल गरी विभिन्न निर्णयहरु भए । जस्मा गणकहरु स्थानीय वडावाट छनौंट गर्ने र छनौंटको जिम्मेवारी स्थानीय वडा समितिलाई दिईको थियो । जिम्मेवारी अनुसार सवै वडा कार्यालयवाट गणकहरुको छनौंट गरी अभिमूखिकरण कार्याक्रमको लागि गाउँपालिका कार्यालयमा नावावली प्रस्तुत गऱ्यो ।

गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा नासाविकेले घरधुरीमा तथ्यांक संकलनको लागि **मोवाइल एप्लिकेसन** (Mobile Application)निर्माण तथा डाटावेस डिजाइन तयारी गरेको हो । त्यसै गरी अन्य आवश्यक पर्ने प्राथामिक तथा द्धितिय सूचनाहरु संकलनका लागि समेत आवश्य पर्ने फारमहरुकोतयारी गरी गाउँपालिकासँग समन्वय गरी एकजना तथ्यांकशास्त्र संग जानकार स्थानीय स्वयंसेवक छनौंट गरी आवश्यक तथ्यांक संकलन गर्नका साथै वडागत तथ्यांक संकलकहरुको निरीक्षण गर्ने जिम्मेवारी दिईएको थियो ।

वस्तुगत विवरण (Profile)तयारी कार्यशालावाट गणकहरु छनौंट गर्ने जिम्मेवारी प्रत्येक वडाहरुलाई दिइए अनुसार भौगोलिक तथा घरधुरीसंख्याको अनुपातमा प्रत्येक वडावाट महिला तथा पुरुषहरु छनौंट भई सहभागी भएका थिए ।नासाविकेले वडा स्तरवाट छनौंट भई आएका तथ्यांक संकलकहरुलाई विधूतिय तथ्यांक तथा सूचना संकलन मोवाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) तथा अन्य आवश्यक पर्ने सूचना संकलन सम्वन्धि २ दिने अभिमुखिकरण तालिम राप्ती गाउँपालिकाको कार्यालयमा मिति २०७५ वैशाख २२ र २३ गते संचालन भएको थियो । अभिमुखीकरण तालिममा गणकहरुलाई परिचालन गर्ने कार्ययोजना समेत तयारी गरी परिचालन गरियो । तालिममा जम्मा ३७जना स्थानीय वडास्तरका तथ्यांक संकलकहरुको उपस्थिती रहेको थियो । तालिम प्राप्त तथ्यांक संकलकहरुको नामावली विवरण अनुसुचीमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.४ तथ्याङ्क संकलन(तेस्रो चरण)

राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीका लागि तथ्यांक तथा सूचना संकलनको कार्य निम्न चरणमा संचालन भयो ।

क. घरधुरी स्तरको तथ्यांक संकलन

तालिम प्राप्त तथ्यांक संकलनहरुलाई आफ्नो आफ्नो वडाहरुको तथ्यांक तथा सूचना संकलनको कार्य निर्धारीत समयमा काम सम्पन्न गर्ने गरी सम्पूर्ण जिम्मेवारी दिई वडा वडामा पठाईयो । जिम्मेवारी अनुसार सवै वडाहरुको तथ्यांक संकलकहरुले तथ्यांक संकलनको कार्य मिति २०७५ असार मसान्त सम्ममा सम्पन्न गरेका थिए । मोवाइल एप्लिकेसन (Mobile Application) वाट प्रत्येक घरधुरीहरु पारिवारीक विवरणका साथै सवै घरको फोटो र घर रहेको स्थानकोGPS Location समेत संकलन गरिएको छ ।

ख. समुदाय र वडा स्तरः समुदाय र वडा स्तरको सूचना संकलनको लागि आवश्यक विभिन्न तथ्यांक संकलन फारमहरु तथा चेकलिण्ट तयार गरी प्रत्येक वडामा गईतथ्यांक संकलन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय जानकारश्री रमेश शर्मालाई दिईएको थियो ।

ग. द्धितिय श्रोतवाट सूचना संकलनः राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile)तयारीको लागि आवश्यक पर्ने द्धितिय श्रोतवाट लिईएका सूचनाहरु राष्ट्रिय जनगणना २०६८, विषयगत कार्यालयका विगत वर्षका प्रतिवेदनहरु र साविक गाउँपालिकाहरु (सिसहनिया, लालमटिया र हाँसीपुरको वस्तुगत विवरणवाट संकलन गरी समावेश गरिएको छ ।

घ. जैविक भौतिक तथ्याङ्क संकलनः यसै समयमा राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीको लागि आवश्यक पर्ने जैविक भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोत तथ्य तथ्यांक संकलन कार्य नामसालिङ्ग सामुदायिक विकास केन्द्रका विषय विशेषज्ञहरुद्वारा सम्बन्धित वडाको सहयोगीहरुको सहयोगमा समुदायको स्थलगत अवलोकन गरी सम्पन्न गरियो । उक्त तथ्यांक तथा सूचनाहरुको आधारमा गाउँपालिका क्षेत्रको जैविक भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोतको प्राप्त तथ्यांकहरुको आधारमा विश्लेषण गरी नक्सा तयार गरी वातावरणीय पक्षलाई समावेश गरिएको छ । यी तथ्यांकहरु संकलन गर्ने प्रकृया यस प्रकार रहेको छ ।

- सम्बन्धित वडाको टोपोग्राफिकल नक्सा र हवाईफोटोको अध्ययन,
- तथ्यांक संकलनका लागि स्थानीय वातावरणका विविध पक्षलाई समेट्ने चार किसिमको (कृषि, वन, वस्ती तथा वार्ड स्तरीय) फारमहरुको निर्माण

- हवाईफोटो तथा नक्सामा देखिएका फरक फरक परिस्थितिकीय प्रणालीलाई फिल्ड भ्रमणåf/f kQf लगाई सो परिस्थितिकीय प्रणालीको वस्तु स्थिति झल्किने गरी निर्माण गरिएको फारम अनुसार तथ्यांक संकलन
- संकलित तथ्यांकलाई वातावरणीय पक्ष सँग सम्बन्धित गराउँदै विश्लेषण ।

यस प्रकिया अनुसार राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile)तयारीको लागि सवै परिस्थितिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गराउनको लागि प्रत्येक वडा क्षेत्र भ्रमण गर्ने कार्य सम्पन्न गर्न ३० दिन लागेको थियो । यस वाहेक मुख्य मुख्य सुचना दाता तथा समूह छलफलबाट पनि जैविक भौतिक तथ्यांकहरु संकलन गरिएको थियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी (चौथौ चरण)

तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण, बिषयगत समायोजन तथा सफ्टवेयर तालिकीकरण एक महत्वपूर्ण चरण हो । गाउँपालिका भित्रको प्राप्त वडागत रुपमा संकलित पारिवारीक तथ्यांङ्क तथा सूचनाहरुको समायोजन सफ्टवेयर मार्फत तालिकीकरण गरिएको छ । साथै सवै तथ्यांकहरु गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने सूचनाको विशेषताका आधारमा वर्गिकरण, प्रशोधन तथा समायोजन गरीएको छ । तथ्यांक तथा सूचनाहरु खण्डिकृत गरी विषयगतरुपमा समायोजन गरी तालिकीकरण गरिएको छ । गाउँपालिका भित्रका सूचनाहरुविश्लेषण गर्दा सामाजिक नक्सा, तथ्यांङ्क, सूचना सवै कुरालाई आधार वनाईएको छ ।

जैविक भौतिक तथ्याङ्क संकलन पश्चात सो तथ्याङ्कहरुको आधारमा जि. आईं. एस नक्सा तयारी भएको छ र त्यसवाट समेत राप्ती गाउँपालिकोको अवस्थाको विश्लेषण गर्ने कार्य भएको छ । गाउँपालिकोको जि.आई.एस. नक्सा तयार गर्दा श्रोत नक्साहरु, मुख्य जमिनको उपयोग, पूर्वाधार, वातावरणीय संवेदनशिल क्षेत्र, पुर्नस्थापना र संरक्षण गर्नुपर्ने क्षेत्रहरु, वाटो, वस्ति, खोला, प्राकृतिक श्रोत आदि प्रस्तुत गरिएको छ ।

विभिन्न प्रथम तथा द्धितिय श्रोतवाट संकलन गरी समायोजन गरिएका तथ्यांकहरुलाई फिल्ड परिक्षणका लागि हरेक वडाहरुमा १ दिने कार्यशालाको आयोजना गरिएको थियो । कार्यशालामा सवै तथ्यांकहरुलाई प्रामाणिकरण गर्ने काम सम्पन्न भयो । कार्यशालामा वडा अध्यक्ष, सदस्य, वडा सचिव, कर्मचारी, राजनैतिक दल, स्थानीय संघ संस्था प्रतिनिधिहरु, शिक्षक, बुद्धिजिविहरुको उपस्थिती रहेको थियो । कार्यशालावाट आएका सल्लाह तथा सुझावलाई समायोजन गर्ने कार्य गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी(पाचौं चरण)

यस राप्ती गाउँपालिकोको समायोजन गरी वडावाट प्रामाणिकरण भै आएको तथ्यांकहरु तथा सूचनालाई गाउँ नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ अनुसुची २ अनुसारको ढाँचामा मस्यौंदा वस्तुगत विवरण (Profile)तयार गरियो ।सवै सूचनाहरु खण्डिकृत गरी विषयगत आधारमा खण्ड तथा उपखण्ड प्रस्तुत गरी छलफलको लागि मसौंदाको रुपमा तयारी गरियो । मस्यौंदा वस्तुगत विवरण तयारीको लागि नासाविके इलामले सवै क्षेत्रका विज्ञ (समाजशास्त्री, मानवशास्त्री, अर्थशास्त्री, वन विज्ञ, कृषि विद, वातावरणविद्, भूगर्भ विद्, सूचना प्रविधि) हरुलाई परिचालन गरी यो मस्यौदा तयार गरेको हो । तयारीको क्रममा प्रयोग भएका विज्ञहरुको विवरण अनुसुचीमा प्रस्तुत छ ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन(छैटौं चरण)

निर्धारित ढाँचामा तयारी मस्यौंदाको वस्तुगत विवरण माथि छलफल तथा प्रामाणिकरणको लागि मिति २०७५/९/५ गते गाउँपालिका स्तरमा १ दिनको कार्यक्रमको आयोजना गरियो । कार्यशालावाट छुटेका,स्पष्ट नभएका विषयहरुमा राय सल्लाह तथा सुझावहरु संकलन भयो ।संकलित सुझावहरुको आधारमा राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयारीको अन्तिम रुप दिने निर्णय गरियो ।साथै उक्त वस्तुगत विवरणलाई आधार लिएर राप्ती गाउँपालिकाले आगामी कार्यहरु अगाडी वढाउने प्रतिवद्धता समेत कार्यशालावाट निर्णयभयो ।

१.४.८ गाउँ वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी(सातौं चरण)

राप्ती गाउँपालिकाको मस्यौदा वस्तुगत विवरण (Profile) तयारी माथि छलफलका क्रममा उठेका सवाल र सबै सुझावहरुलाई समावेस गरी यस वस्तुगत विवरण (Profile) पुस्तिका प्रकाशन भएको छ । यसक अतिरिक्त गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरणको आधारभूत सूचनाहरुलाई सबै सरोकारवालाहरुको पहुँच स्थापित गर्न मोवाईल प्रविधिमा सहजैसँग उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाईएको छ ।

१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा

गाउँ/नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि, २०७४ को आधारमा यसराप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रुपमा तयार तयार गरीको छ । यसमा वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधिको मर्म अनुसार तयार गर्ने जिम्मेवारी नासाविके इलामलाई दिईएको हो । नासाविके इलामले यसै कार्यविधिको तथा नितिगत कानूनी प्रावधानहरुको अधिन र गाउँपालिकाले दिएको अधिकार भित्र रही यो राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरेको हो ।

यस वस्तुगत विवरण तयारीको केही सिमाहरु निम्नानुसार छन्

- मुलुकको नयाँ पुर्नसंरचना अनुसार समायोजन भई ठूलो भौगोलिक क्षेत्रलाई समेतटीएको कारण सबै क्षेत्रमा विज्ञ टोली परिचालन हुन नसक्नु
- छोटो समयमा धेरै प्रक्रियाहरु समेटेर यो गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने वाध्यात्मक अवस्था
- नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुमा अनुभवको कमी हुनु,
- सबै वडा कार्यालयहरुमा जनशक्तिको कमीको कारण वडा कार्यालयहरुवाट आवश्यक पर्ने विभिन्न विषयगत सूचनाहरुमा एकरुपता ल्याउन नसक्नु

परिच्छेद २

गाउँपालिकाको चिनारी

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको मध्य पश्चिम क्षेत्रका रहेका दाङजिल्लाको पूर्वीभागमा अवस्थित राप्ती गाउँपालिका भित्री मधेश तथा चुरेक्षेत्रमा अवस्थित छ । राप्ती गाउँपालिका साविकमा भएका २ वटा गाउँविकास समितिहरु लालमटिया र सिसहनीयाको सवै भाग तथा हाँसिपुर गाउँविकास समितिहरु साविक वडा नं १ र २ वडालाई पुर्नसंरचना गरी हाल ९ वटा वडामा पुर्नसंरचना गरिएको छ । हाल यसको प्रशासनिक केन्द्रको रुपमा मसुरिया राखिएको छ । यो गाउँपालिका २७ डिग्री ४९ मिनेट ५ सेकेण्ड देखि २७ डिग्रि ५५ मिनेट १५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांस सम्म र ८२ डिग्रि ३६ मिनेट ८ सेकेण्ड देखि ८२ डिग्रि ४८ मिनेट २६ सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा रहेको छ । कूल क्षेत्रफल १६१ वर्गकिलोमिटर रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा राप्ती नदीपारी अर्घाखाँची जिल्ला र दक्षिणमा राप्ती नदीतथा गढवा गाउँपालिका, उत्तर पूर्वमा प्यूठान, उत्तरमा वंगलाचुली गाउँपालिका तथा पश्चिममालमही नगरपालिका, सिंगेखोलापर्दछ । यस गापाको वीचवाट करीव १५ कि.मि पूर्वपश्चिम राजमार्ग पर्दछ । यो गाउँपालिका समथर तथा सिंचाई सुविधा भएको कारण अति उर्वर समेत भएकाले कृषि खेती तथा तरकारी वालीको लागि राम्रो संभावना छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा व्राम्ह्ण क्षेत्री, ठकुरी, मगर, थारु, दलित र मुश्लिमहरुको वसोवास रहेको छ ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

राप्ती गाउँपालिका दाङ जिल्लाको सदुरपूर्वी क्षेत्रमा रहेको गाउँपालिका हो । नेपालको संघीय शासन प्रणाली अर्न्तगत राज्य पुर्नसंरचनामा स्थानीय तहको नँया सिमांकन गर्दा यो गाउँपालिका साविकका ३ वटा गाविसहरुमाबाट रुपान्तरण भई स्थापना भएको हो । यो गाउँपालिका जातिगत तथा सांस्कृतिरुपमा बिशिष्टता र बिविधता वोकेको गाउँपालिका हो । आदिबासी थारु, मगर र क्षेत्री वाम्ह्णहरुको समेत यस गाउँपालिकमा बसोबास रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वी तथा दक्षिणी भागवाट समग्र देउखुरीकै सम्पत्ति, प्रमुख ऐतिहासिक श्रोतको रुपमा रहेको र समुन्नत कृषि प्रणालीको आधार राप्ती नदीले यस गाउँपालिकालाई चिनाएको छ ।

ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय महत्व तथा प्रसिद्ध धार्मिक आस्थाको केन्द्रको रुपमा रहेका प्रसिद्ध भद्राक्षी देवी मन्दिर यसै गाउँपालिकामा पर्छ । स्वस्थानी व्रत कथामा उल्लेख भएअनुसार महादेव पत्नी सतीदेविको देव्रे घुडा पतन भएको स्थान यो ऐतिहासिक तथा प्रसिद्ध ऐतिहासिक महत्वका स्थल यस गाउँपालिकाकाभित्र पर्दछ ।

२.२.१ नामाकरण

राप्ती गाउँपालिको नामाकरण सम्बन्धमा रहेको धारणा अनुसार यो क्षेत्र देउखुरी उपत्यकाको जलभण्डारको रुपमा रहेको राप्ती नदीको सिंचित भूमी हो । यहाँ राप्ती र यसका सहायक नदीहरु पूर्ववाट क्रमश पश्चिम तर्फ वहेको छ । यस क्षेत्रभएर राप्ती नदी वहने हुनाले आदिकालदेखि यस क्षेत्रलाई राप्ती क्षेत्र नै भनिदै आएको हो । त्यसैले हाल राज्य पुर्नसंरचनामा यस गाउँपालिकाको नाम राप्ती राखिएको हो ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

राजनैतिक विभाजनको आधारमा दाङ जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र न १ (क)अर्न्तगत पर्ने राप्ती गाउँपालिका जम्मा ९ वटा वडाहरुमा विभाजन भएको छ । साविकको २ वटा गाउँविकास समितिहरु सिसहनिया र लालमटियाको सवै साविकका वडाहरु र हाँसिपुरको २ वटा वडाहरुलाई पुर्नसंरचना गरी राप्ती गाउँपालिका कायम गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको केन्द्र वडा न. ३ को मसुरीयामा रहेको छ ।

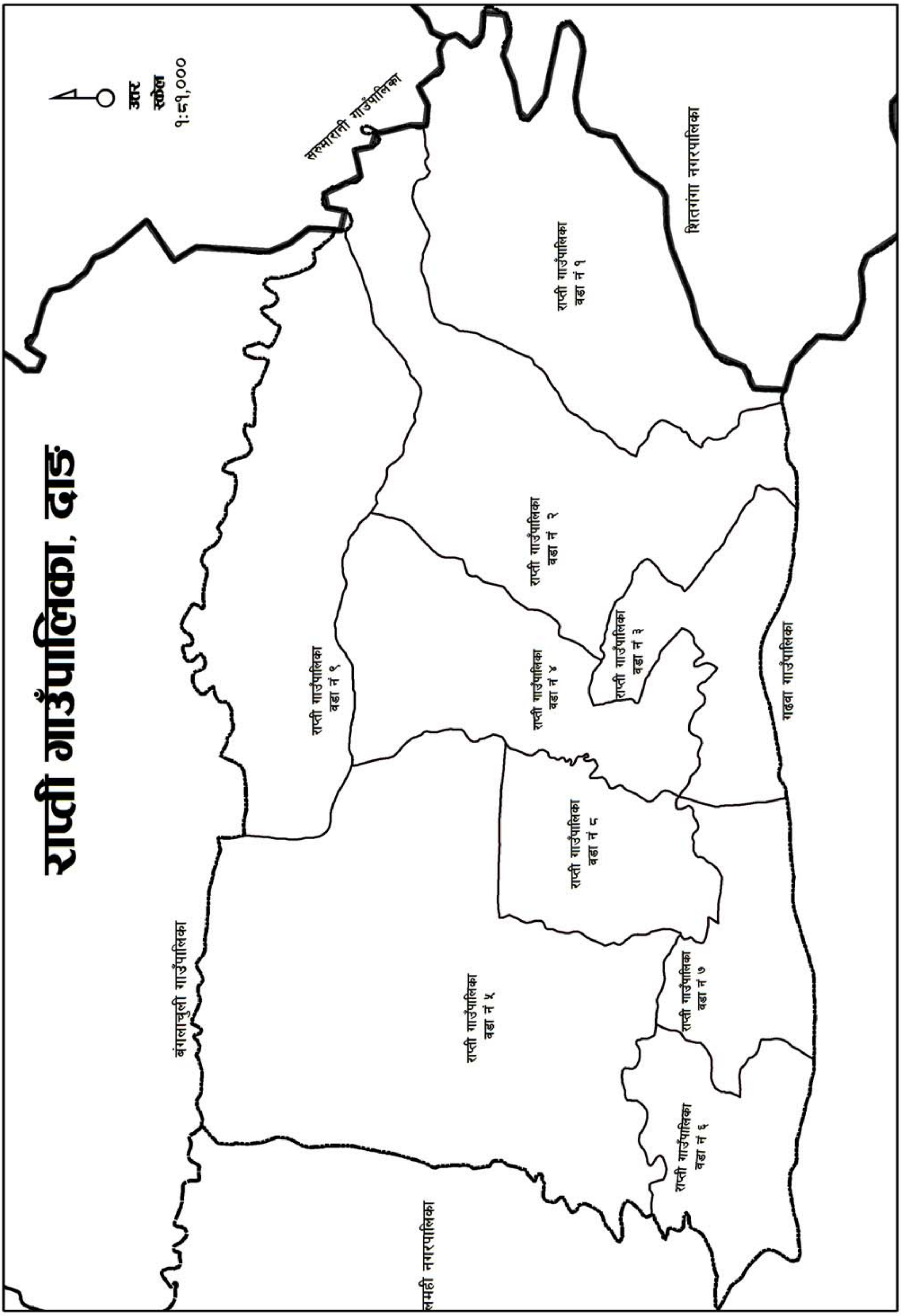
राप्ती गाउँपालिका, दाङ
उत्तर
स्केल
१:८१,०००
सरुमारानी गाउँपालिका
शितगंगा नगरपालिका
गढवा गाउँपालिका
बंगलाचुली गाउँपालिका
लमही नगरपालिका
राप्ती गाउँपालिका वडा नं १
राप्ती गाउँपालिका वडा नं २
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ३
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ४
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ५
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ६
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ७
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ८
राप्ती गाउँपालिका वडा नं ९

तालिका न. १: गाउँपालिकाको राजनीतिक विभाजन

हालकोवडा नं.	समावेश भएको गाविस	साविक वडा नं.	क्षेत्रफल	कैफियत
१	लालमटिया	३	२२.७	
२	लालमटिया	४ र ७	२३.९	
३	लालमटिया	१,२ र ८	९	
४	लालमटिया	५,६ र ९	१५.८	
५	सिसहनिया	५ र ७	४२.२	
६	सिसहनिया	८ र ९	९	
७	सिसहनिया	१,२ र ३	८.३	
८	सिसहनिया	४ र ६	९.२	
९	हाँसीपुर	१ र २	२१.६	
जम्मा			१६१.६	

२.४ धरातलीय अवस्था

यो राप्ती गाउँपालिका भित्री मधेश, चुरीया क्षेत्र हुदै महाभारत पहाडसम्म फैलिएकोले यहाँको भौगोलिक स्वरुपमा समेत विविधता पाईन्छ। यहाँ उत्पन्न भएका खोला तथा खोल्सीहरु क्रमशः उत्तरबाट दक्षिणतर्फ विभिन्न जलाधारमार्फत राप्ती नदीमा मिसिन्छ। यस गाउँपालिकाका अधिकांश क्षेत्र चुरे भूभाग अर्न्तगत पर्दछन्। यस गाउँपालिकाको वडा नं. २, ४, ३,६, ७ र ८ वडाहरु समथर जमिन पर्दछ। अन्य वडाहरु होचो चुरे क्षेत्रभित्र अवस्थित छन्। राप्ती नदीको किनार सिंचाईको सुविधा भएको भागहरु कृषिको लागि महत्वपूर्ण रहेको छ।भौगोलिक विविधताले गर्दा यहा पाईने वनस्पति तथा जैविक विविधतामा समेत एकरुपता देखिदैन।यस राप्ती गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थति अनुसार क्रमश दक्षिणी तथा पर्वी मोहडा क्षेत्रबाट उत्तरतर्फ भिरालोपना बडदै गएको छ। यस गाउँपालिकाको न्यूनतम उचाई २५३ मिटर र अधिकंतम उचाई ११९४ मिटर उत्तरी सिमाना सम्म रहेको छ।

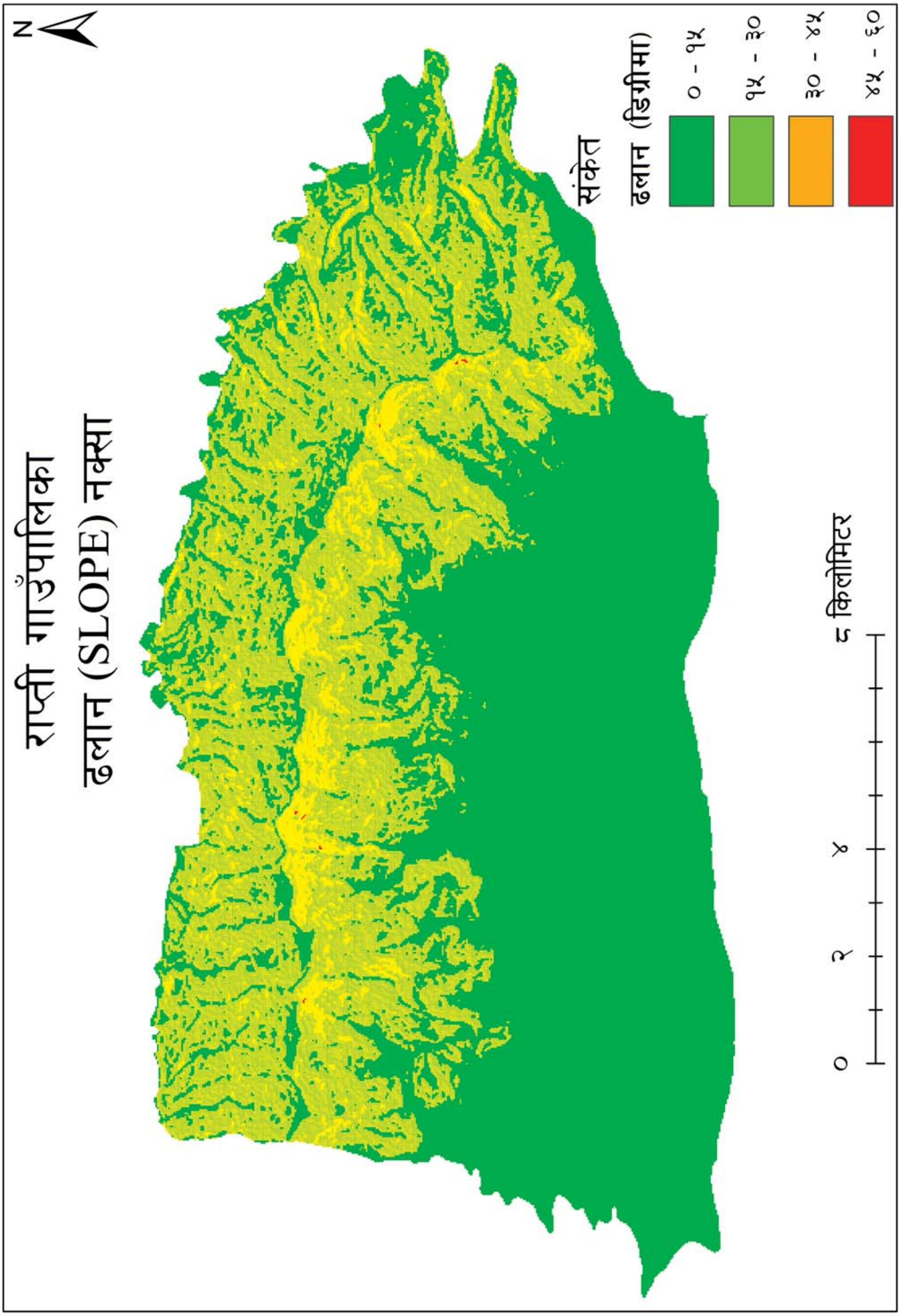
राप्ती गाउँपालिका
ढलान (SLOPE) नक्सा
N
संकेत
ढलान (डिग्रीमा)
० - १५
१५ - ३०
३० - ४५
४५ - ८०
० २ ४ ८ किलोमिटर

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

राप्ती गाउँपालिकाको प्राकृतिक सम्पदाहरुमा यहाँको उर्भरायुक्त माटो, वनस्पति, नदी र नदीजन्य उत्पादन, खानी आदि रहेका छन् । यहाँ रहेका सरकारी, निजी र सामुदायिक वनहरुमा भौगोलिक स्वरुप अनुसार जैविक विविधतामा पनि फरकपना रहेको छ । चुरे तथा भित्री मधेशसँग जोडिएको भूभागहरुमा कडा काठ तथा निम्नपहाडी क्षेत्रहरुमा नरमकाठका रुखहरु पाईन्छ । जैविक विविधताले सम्पन्न राप्ती सामुदायिक वन क्षेत्र यसै गाउँपालिका अन्र्तगत पर्दछ । यसैगरी राप्ती नदीमा रहेको पानी, ढुङ्गा, बालुवा जस्ता नदीजन्य उत्पादन पनि यस गाउँपालिकाको प्राकृतिक स्रोतको रुपका रहेको छ । साना सिमसार क्षेत्र पनि यस गाउँपालिका रहेको छ । सागसब्जीखेति तथा अन्य नगदेबाली प्रवर्द्धनको लागि उर्भरयुक्त माटो यस गाउँपालिका भित्र रहेको छ । प्राकृतिक रुपमा रहेको पर्यापर्टन क्षेत्र र होचा श्रृङ्खलावद्ध पहाडहरु यहाँको महत्वपूर्ण सम्पत्तिको रुपमा रहेको छ ।

२.६ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

विभिन्न धर्मसम्प्रदायमा आस्था एवंम विश्वास प्रकट गर्ने भिन्न भिन्न जातजातीको वसोबास रहेको यस राप्ती गाउँपालिकाक्षेत्र सांस्कृतिक रुपमा समेत विविधता पाईन्छ । । ब्राम्ह्ण, क्षेत्री, थारु, मगर, दलित, मुश्लिम समुदायको मिश्रित बसोबास रहेको यो गाउँपालिकामा जातीय मौलिक परम्परा अनुसारको संस्कृति अपनाउने गरिएको छ । थारु जातीहरुको ऐतिहासिक थलोको रुपमा यो गाउँपालिका रहेको छ । यस गाउँपालिकाका कतिपय स्थानहरुको नामावली समेत थारु भाषाबाट राखिएको छ । जाति विशेष अनुसार मनाईने हिन्दूहरुको दशै तिहार, मुश्लिमहरुको रमजान, इद,थारुहरुको माघी, गुरी, अष्टमकीर अन्य तिथि अनुसारका चाडपर्वहरु पनि मनाइने गरेको छ । यी चाडपर्व मनाउने क्रममा सांस्कृतिक पहिरन समेत लगाउने गरिएको पाईन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा लाग्ने माघेसंक्रान्ती मेला, शिवरात्री भेला, प्रकृति पूजा, कालरात्री मेला, श्रीपंञ्चमी मेला, पूर्णिमा मेला यहाँको प्रमुख साँस्कृतिक उत्कृष्टता हुन् ।

२.७ राप्ती विकासका संभावनाहरु

समग्र राप्ती गाउँपालिका विभिन्न पक्षलाई समेटेर अध्ययन गर्दा विकासका संभावनाहरु निम्नानुसार रहेको छन् । यस संभावनाहरुलाई योजनावद्ध ढंगले काम गर्दा गाउँपालिका क्षेत्रको विकासमा ठूलो योगदान हुने छ । जुन निम्नानुसार रहेको छ । सवै वुदाहरुको विस्तृत विवरण यस वस्तुगत विवरणमा समेटिएको छ ।

- कृषि तथा सिंचाई
- मौरी पालन
- दूध उत्पादन
- व्यबसायिक बाखापालन
- सामुदायिक वन सम्पदा, जडिवुटी
- प्राकृतिक श्रोतहरु (जल, वनजंगल)
- सघन बाली उत्पादन पकेट क्षेत्र
- धार्मिक पर्यटन
- सास्कृति पर्यटन (र्‍याफटिङ्ग)
- व्यापारिक केन्द्र उत्तरी पहाडी जिल्लाहरुको प्रवेशद्धार
- प्राविधिक शिक्षालय भएकोले (हव)
- पूर्व पश्चिम राजमार्ग

२.८ ग्राहर्स्थ उत्पादन

राप्ती गाउँपालिका मुख्यता कृषि पशुपालनमा आधारित अर्थतन्त्र तथा भएको गाउँपालिका हो । यहाको अधिकांश जनसंख्याको जिविकोपार्जन तथा रोजगारीको मुख्य आधार कृषि, पशुपालन तथा व्यापार व्यवसाय नै रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाको अर्थतन्त्रमा व्यवसायिक रुपमा खेती गरिएकाखाद्यन्नलगायतका नगदेबाली, पशुपालन, दुध उत्पादन, मह, तोरीवन आदिले मुख्य योगदान पुर्‍याउदै आएको देखिन्छ । यसका साथै आर्थिक अवस्थालाई यिनै क्षेत्रको उत्पादन, गैह्र कृषिजन्य उत्पादन, सेवा, व्यापार तथा बैदेशिक रोजगारी जस्ता आर्थिक क्षेत्रलाई योगदान गर्ने आर्थिक संरचना, कुल ग्रार्हस्थ उत्पादन, निर्यातको अवस्थालाई विश्लेषण गरिएको छ ।

कुल गार्हस्थ उत्पादन (Gross Domestic Product-GDP)र प्रति व्यक्ति कुल ग्रार्हस्थ उत्पादन(Per Capita Gross Domestic Product)लाई आर्थिक विकासको महत्वपुर्ण सूचकका रुपमा लिइदै आएको छ । कुल ग्रार्हस्थ उत्पादन विश्लेषणका लागि उत्पादन विधि, आय विधि तथा खर्च विधिको प्रयोग गर्ने प्रचलन रहेको छ । उत्पादन विधिमा साधनको लागत मुल्य (Factor cost) तथा उत्पादन मुल्य (Production Price) को विधि अपनाउने गरिन्छ । आय विधिमा हरेक नागरिकको वार्षिक आम्दानीको गणना गरिन्छ

भने खर्च विधिमा हरेक व्यक्तिले १ वर्ष अवधिमा गर्ने कुल खर्चलाई आधार मान्ने गरिन्छ। जसअनुसार दाङको/राप्तीको प्रतिव्यक्ति कुल ग्रार्हस्थ उत्पादन रु. ७६,१२१ (अक्षरेपी छयहत्तर हजार एक सय एक्काइस रुपैयाँ) अर्थात ७७६ अमेरिकी डलर रहेको देखिन्छ। खानी तथा उत्खनन्, रियल स्टेट तथा व्यवसायिक सेवा र अन्य सामुदायिक, सामाजिक तथा व्यक्तिगत सेवा लगायत सुचकका अन्य क्षेत्रको व्यवस्थित अभिलेखीकरण अध्यावधिक नपाइएकाले कुल ग्राह्यस्थ उत्पादन यो भन्दा बढी हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ।

२.९ मानव विकास सूचकांक

समग्र नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क ०.४९० रहेको देखिन्छ भने दाङ्ग जिल्लाको ०.४८५ (Arithmetic Mean) तथा ०.५३७ (Geometric mean) देखिन्छ। राप्ती गाउँपालिकाको पनि समग्र जिल्लाकै मानव विकास सूचकाङ्कले प्रतिनिधित्व गर्दछ। यहाको औषत आयु ६७.३३ बर्ष रहेको छ।

तालिका न. २: अन्य सूचकाङ्कहरु

सूचक	विवरण	कैफियत
आर्थिक रुपले संकृय जनसंख्या जिल्ला	६६.८ प्रतिशत	
नेपालको मानव विकास सूचकाङ्क	०.४९०	
दाङ्ग जिल्लाको मानव विकास सूचकाङ्क	०.४८५ (Arithmetic Mean) ०.५३७(Geometric mean)	
औषत आयु दाङ	६७.३३	
बिद्यालय जाने औषत उमेर	३.८३ बर्ष	
प्रतिव्यक्ति आय (नेपालको) PPP डलर	११६०	
प्रतिव्यक्ति आय (जिल्ला/ दाङ) PPP डलर	११२७	
Human Poverty index (HPI) (नेपाल)	३१.१२	
Human Poverty index (HPI) -मध्यपश्चिम)	२९.२२	
Human Poverty index (HPI) (दाङ /राप्ती) २६.९६		
Per Capita Gross National income-नेपाल)	७१८ डलर	
Per Capita Gross National income - दाङ /राप्ती)	७८० डलर	
जनसंख्या बृद्धि दर दाङ जिल्ला	१.७८	
प्रजनन दर	२.६	
गरिवीको दर दाङ जिल्ला	२५.०५	
गरिवीको बिषमता दाङ जिल्ला	५.९	
गरिवीको गहता दाङ जिल्ला	२.०३	

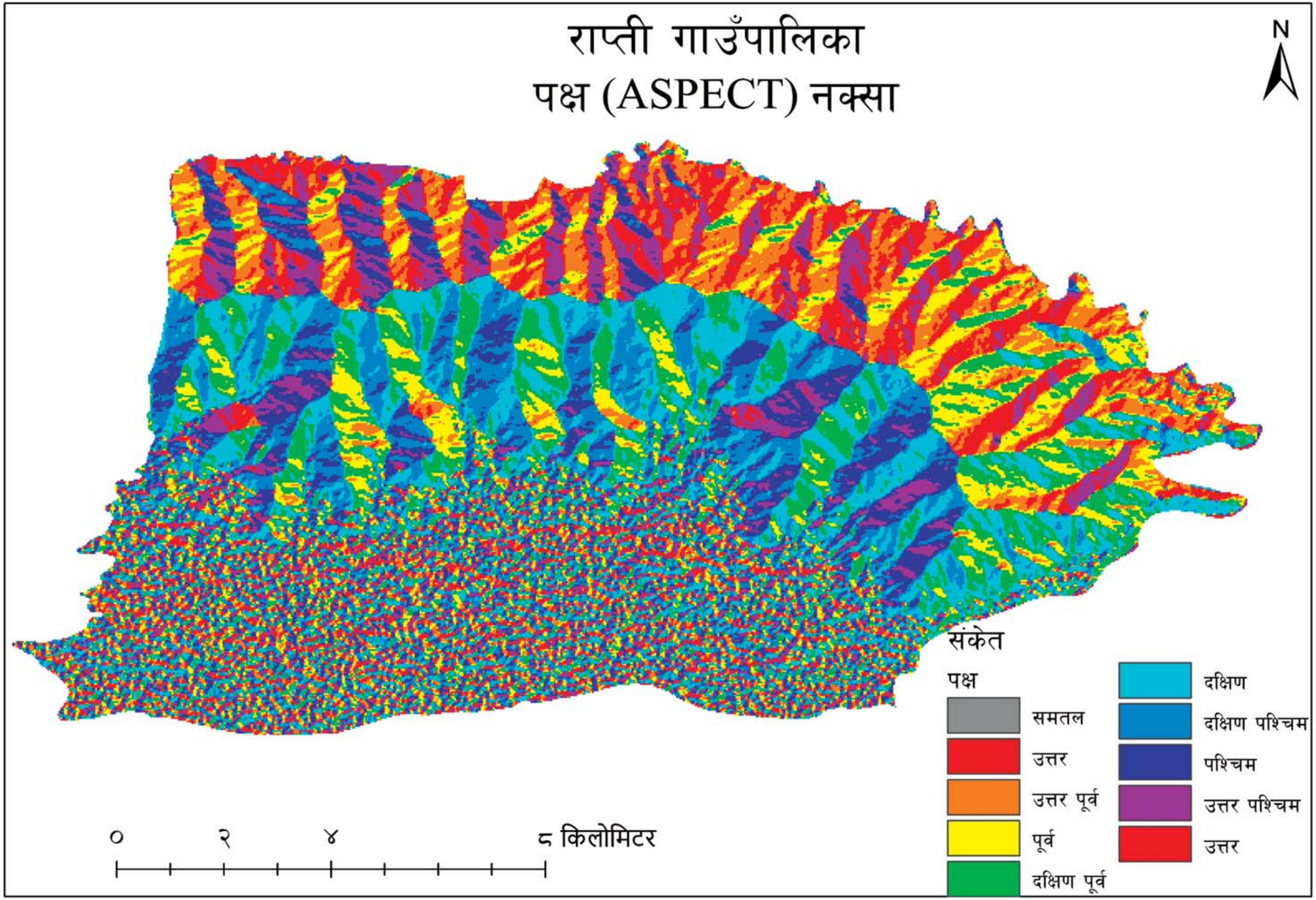

राप्ती गाउँपालिका
पक्ष (ASPECT) नक्सा
N
संकेत
पक्ष
समतल
उत्तर
उत्तर पूर्व
पूर्व
दक्षिण पूर्व
दक्षिण
दक्षिण पश्चिम
पश्चिम
उत्तर पश्चिम
उत्तर
० २ ४ ८ किलोमिटर

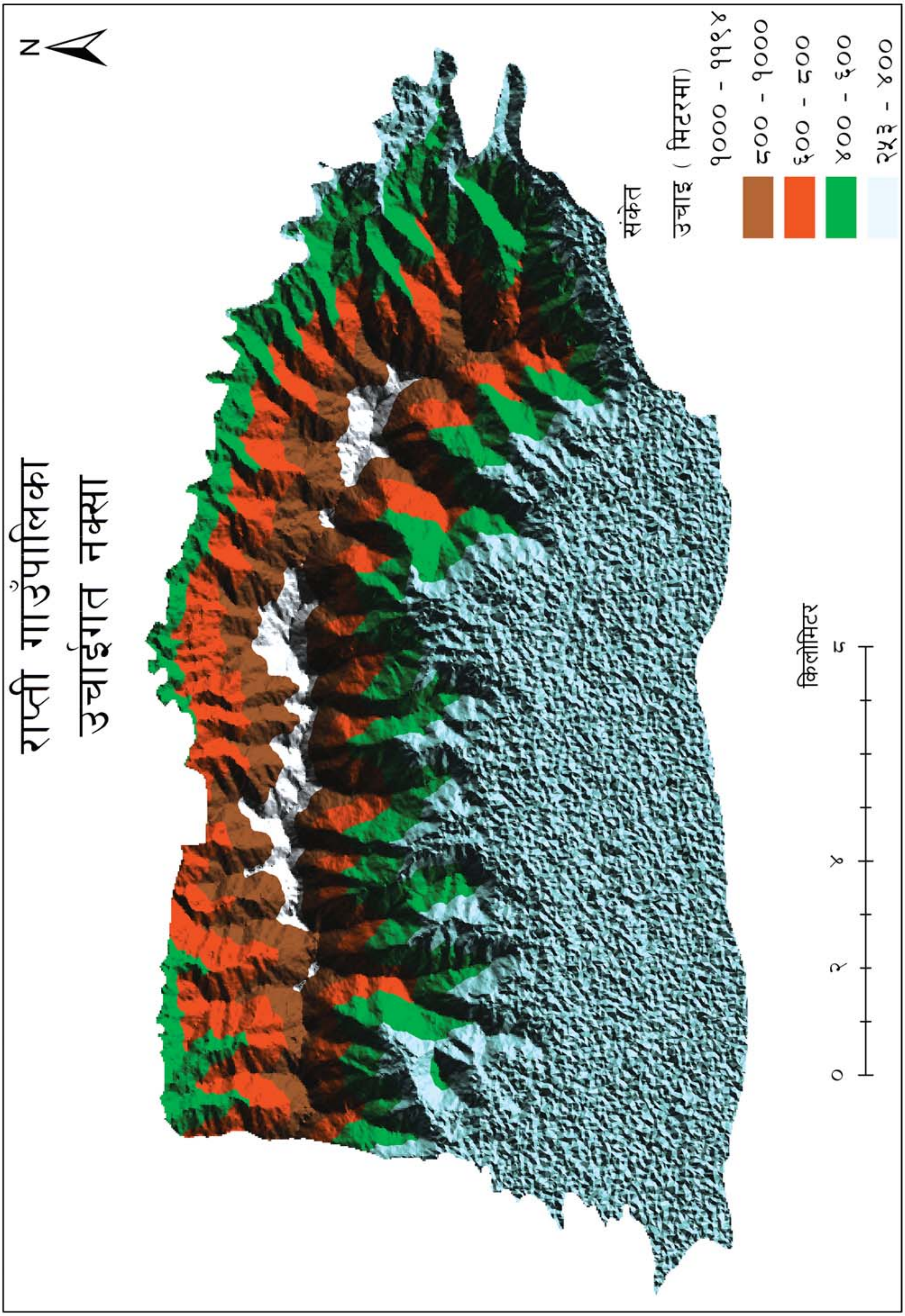
राप्ती गाउँपालिका
उचाईगत नक्सा
N
संकेत
उचाइ (मिटरमा)
१००० - ११६४
८०० - १०००
६०० - ८००
४०० - ६००
२५३ - ४००
किलोमिटर
० २ ४ ८

परिच्छेद ३

पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था

३.१ वस्ती र घरपरिवार विवरण

राप्ती गाउँपालिकामा जम्मा ९ वटा वडाहरु रहेका छन् । यस गाउँपालिकाका वडाहरुको जनसंख्या तथा घरपरिवारहरुको तुलनात्मक अध्ययन गर्दा सबैभन्दा धेरै जनसंख्या वडा नं २ र ३ मा रहेको छ । त्यस्तै सबैभन्दा थोरै घरधुरी वडा न. ९ मा रहेको छ । वडागत वस्ति तथा घरपरिवार विवरण तल तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका न.३: वडागत वस्ति तथा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी संख्या	जम्मा जनसंख्या	मुख्य वस्तिहरु
१	११६६	५१०५	शान्तिपुर (चैते) बगाहासोती, भालुवाङ, पाखापानी, मच्छिताल
२	१३४२	६७९२	एकता नगर, लालमटिया, कालिका चोक, रामनगर, वराखुरी, कटाहा, मुक्ति नगर, स्यानीघोष, बाहुनी पाटा
३	१२४१	६६४१	वसन्तपुर, खुरुरिया, मसुरिया
४	१२१५	५९६२	मौरीघाट, जनकपुर, खिनैरा, सुन्दरपुर, नयाँगाउँ
५	७५६	३९०४	सिसहनिया, लठहवा, पहरवा, करंगे
६	९१८	५१९०	बगरापुर, सगरापुर, भगवानपुर, मझेरिया, पत्थरगढवा
७	८४५	४५५४	भानपुर, अननपुर, जितपुर, छोड्की सिसहनिया, बड्का सिसहनिया, जगपुर
८	९२०	४५६२	पिपरी, पिपरा, विजौरी, कोहलवा
९	३६०	१७२३	देवीकोट, रुपाकोट
जम्मा	८७६३	४४४३३	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.२ जनसंख्या वितरणको अवस्था

यस गाउँपालिकामा जम्मा ८७६३ घरधुरी रहेको छ भने जम्मा जनसंख्या ४४४३३ रहेको छ । जनअनुसार पुरुष ५१.३ प्रतिशत र महिला ४७.७ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी प्रतिपरिवार औषत जनसंख्या ५.०७ जना रहेको छ । वडागत आधारमा जनसंख्या वितरणको अवस्थालाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।जसमा जम्मा जनसंख्या ४४४३३ (पुरुष २२७८३ जना, महिला २१६३७ जना र तेस्रो लिङ्गी १३) रहेको छ ।

तालिका न. ४: वडागत आधारमा जनसंख्या वितरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	तेस्रो लिंगी	जम्मा जनसंख्या	जनघनत्व
१	११६६	२६७४	२४२४	७	५१०५	२२४
२	१३४२	३५११	३२८१	०	६७९२	२८४.१८
३	१२४१	३४०२	३२३८	१	६६४१	७१.२२
४	१२१५	३०७५	२८८७	०	५९६२	३७७.३
५	७५६	१९६३	१९३९	२	३९०४	९२.५
६	९१८	२६६७	२५२३	०	५१९०	५७६.६
७	८४५	२२१९	२३३३	२	४५५४	५४८.६
८	९२०	२३८०	२१८२	०	४५६२	४९५.८८
९	३६०	८९२	८३०	१	१७२३	७९.७
जम्मा	८७६३	२२७८३	२१६३७	१३	४४४३३	२७४.९

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

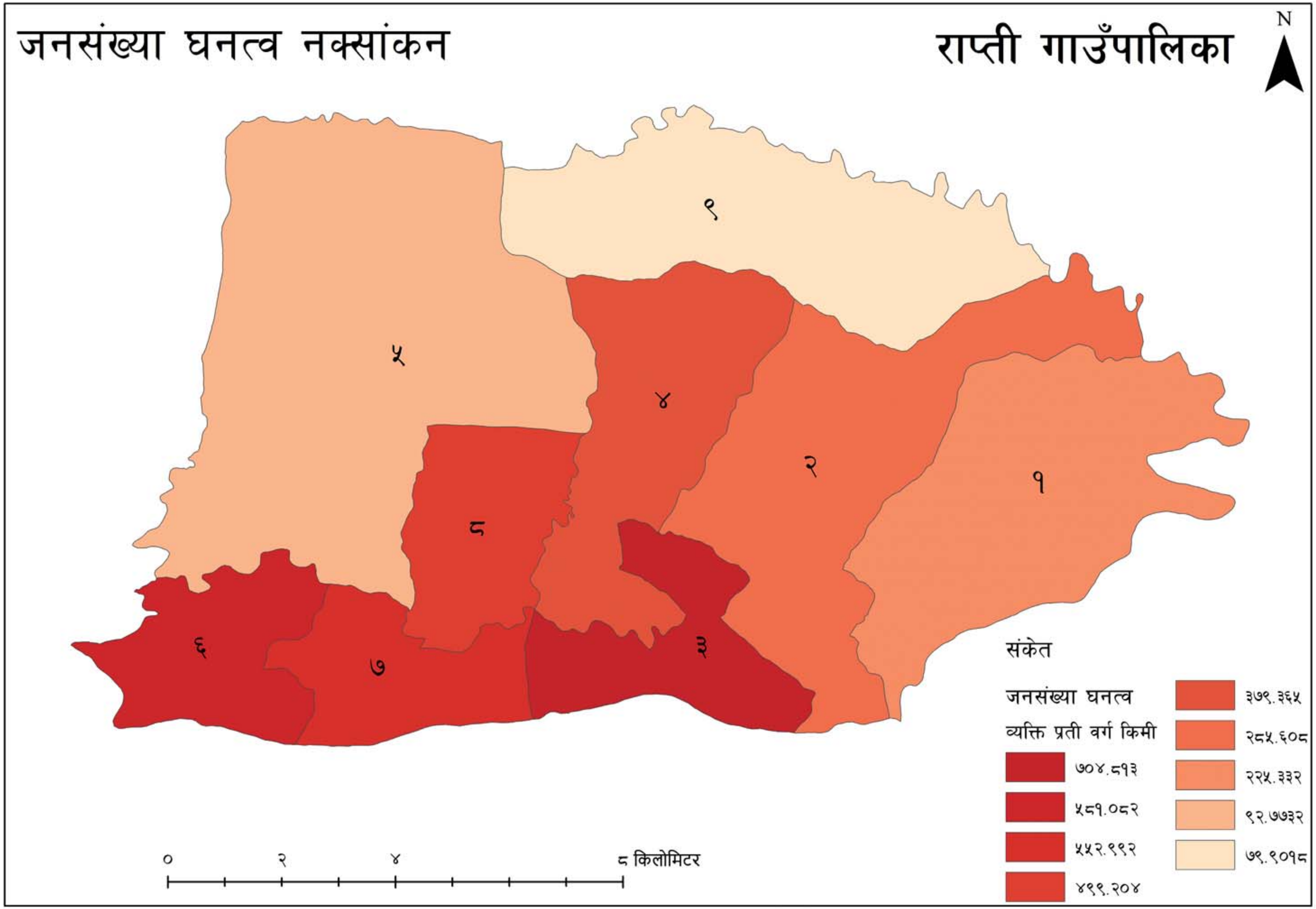
जनसंख्या घनत्व नक्सांकन
राप्ती गाउँपालिका
N
१
२
३
४
५
६
७
८
९
संकेत
जनसंख्या घनत्व
व्यक्ति प्रती वर्ग किमी
७०४.८१३
५८१.०८२
५५२.९९२
४९९.२०४
३७९.३६५
२८५.६०८
२२५.३३२
९२.७७३२
७९.९०१८
० २ ४ ८ किलोमिटर

३.३ उमेर तथा लिङ्गको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिमा रहेको जम्मा जनसंख्या मध्ये ५१.२७ प्रतिशत पुरुष, ४८.६९ प्रतिशत महिला जनसंख्या रहेको छ। यँहा १३ जना तेस्रो लिङ्गी जनसंख्या रहेको छ । उमेरगत आधारमा ५ बर्ष मुनीका जनसंख्या ५.२३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । उमेर समूहको आधारमा सवैभन्दा धेरै जनसंख्या २० देखि २४ बर्षको ११.११ प्रतिशत रहेको छ। सवैभन्दा कम ९५ देखि माथि उमेर समूहका ०.०७ प्रतिशत जनसंख्या रहेको देखिन्छ। उमेर समूह अनुसार महिला तथा पुरुष जनसंख्या विवरण तालिकमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.५: उमेर समूह तथा लिङ्ग अनुसारको जनसंख्या विवरण

उमेर समूह	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	प्रतिशत
०–४	१६०१	१४०६	०	३००७	६.८
५–९	१९७३	१७५१	३	३७२७	८.४
१०–१४	२२५८	२२३३	१	४४९२	१०.१
१५ – १९	२४६४	२३७९	३	४८४६	१०.९
२० – २४	२३६६	२४२६	४	४७९६	१०.८
२५ – २९	२२६०	२२०२	१	४४६३	१०
३० – ३४	१८६७	१८५२	०	३७२८	८.४
३५ – ३९	१९३५	१७५१	०	३६८६	८.३
४० – ४४	१४३२	११९२	१	२६२५	५.९
४५ – ४९	१२५४	११६१	०	२४१५	५.४
५० – ५४	८९२	७९४	०	१६८६	३.८
५५ – ५९	७२९	७३२	०	१४६१	३.३
६० – ६४	५३७	६१४	०	११५१	२.६
६५ – ६९	५४४	५०६	०	१०५०	२.६
७० – ७४	३४१	३१४	०	६८२	२.४
७५ – ७९	१९०	१७३	०	३६३	१.५
८० – ८४	७६	७२	०	१४८	०.८
८५ – ८९	३४	३४	०	६८	०.३
९० – ९४	१२	१३	०	२५	०.२
९५ – ९९	९	५	०	१४	०.१
जम्मा	२२,७८३	२१,६३७	१३	४४,४३३	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा ११ विभिन्न भाषा बोल्ने जनसंख्या पाईन्छ । जसअनुसार सवैभन्दा धेरै ४७.७७ प्रतिशत जनसंख्याले नेपाली भाषा वोल्ने गर्दछन् । दोस्रोमा थारु भाषा बोल्ने ४७.३७ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी मगर भाषा बोल्ने जनसंख्या ३ प्रतिशत रहको पाईन्छ। विभिन्न जातजाती अनुसार आफ्नो मातृभाषा बोल्ने गरेको भएपनि माध्यम भाषाको रुपमा नेपाली भाषानै प्रयोग गर्ने गरिएको छ। वडागत आधारमा भाषाअनुसारको जनसंख्या विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.६: मातृभाषा अनुसारको जनसंख्या विवरण

वडा न.	नेपाली	थारु	मगर	गुरुङ	अवधि	हिन्दी	तामाङ	नेवारी	मैथली	भोजपुरे	उर्दु	अन्य	जम्मा
१	५०२६	२१	२४	०	०	१६	२	४	१२	०	०	०	५१०५
२	४६६८	१५३३	४८६	७०	३	१०	६	१६	०	०	०	०	६७९२
३	२०८९	४२२२	३०९	९	०	४	२	०	०	१	०	५	६६४१
४	३०३३	२९१५	९	१	०	२	०	०	०	१	०	१	५९६२
५	१८१९	२०४७	२७	०	०	०	०	०	१	१	०	९	३९०४
६	८९६	४१९४	११	०	८४	०	१	०	०	३	१	०	५१९०
७	९५८	३५२८	५७	१	०	४	२	२	०	०	०	२	४५५४
८	१४२६	२५९२	४१६	१०२	१	३	०	०	०	०	०	२२	४५६२
९	१७१३	०	१०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१७२३
	२१६२८	२१०५२	१३४९	१८३	८८	३९	१३	२२	१३	६	१	३९	४४४३३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई धार्मिक दृष्टिकोणको आधारमा विश्लेषण गरेर हेर्दा समुदायले ४ प्रकारको धर्म अवलम्वन गर्ने समुदायहरु देखिन्छ। कूल जनसंख्याको सवै भन्दा ठूलो हिस्सा ओगट्ने हिन्दू धर्मावलम्वीहरु छन्। जसले कूल जनसंख्याको ९५% क्षेत्र ओगटेको छ भने यस धर्म अर्न्तगतका धर्मावलम्वी जातजातीहरु क्षेत्री/व्राम्हण, थारु, मगर, दलित आदि रहेका छन्। त्यस्तै कूल जनसंख्याको दोस्रो र तेस्रो क्षेत्र ओगट्ने इसाई र मुश्लिम धर्मावलम्वीहरु छन् जसले कूल जनसंख्याको २/२ % क्षेत्र ओगटेको छ। चौथो स्थान ओगट्ने वौद्ध धर्मावलम्वीहरु छन् जसले कूल जनसंख्याको १% क्षेत्र ओगटेको छ। धर्म अनुसारको जनसंख्या विवरणलाई तालिकामा देखाईएको छ।

तालिका न.७: धर्मअनुसारको जनसंख्या विवरण

वडा	हिन्दु	इसाई	इस्लाम	वौद्ध	किरात	अन्य	जम्मा
१	४९२९	३५	१२३	५	१	१२	५१०५
२	६५६३	१७४	१९	३५	०	१	६७९२
३	६३८८	२०६	१०	१६	०	२१	६६४१
४	५७८२	१५३	२३	०	०	४	५९६२
५	३७७८	७५	६	२	१	४२	३९०४
६	४९८१	११६	८३	४	०	६	५१९०
७	४४०५	११४	४	३	०	२८	४५५४
८	४५१९	२०	०	१७	०	६	४५६२
९	१४८२	७	२२८	०	०	६	१७२३
जम्मा	४२८२७	९००	४९६	८२	२	१२६	४४४३३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.६ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

जातिगत आधारमा यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्दा ६ जाति समूहको वसोवास रहेको पाइन्छ। जस अनुसार पहाडी व्राम्हण/क्षेत्री, मधेसी आदीवासी जनजाती, पहाडी आदीवासी जनजाती, मधेसी व्राम्हण/क्षेत्री, पहाडी दलित र मधेसी दलित आदि रहेको पाइन्छ। वडामा आधारित जातजाति अनुसारको जनसंख्या, घरधुरी विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका न.८: जातिगत आधारमा जनसंख्या

वडा न.	पहाडी व्राम्हण /क्षेत्री	मधेशी आदिवासी / जनजाति	पहाडी आदिवासी /जनजाति	मधेशी ब्राम्हण /क्षेत्री / राजपुत	पहाडी दलित	मधेशी दलित	अन्य	जम्मा
१	२६१९	४५	१५६८	३८	४०४	१०	४२१	५१०५
२	२२७७	१९०१	२११२	३४	४४१	२३	४	६७९२
३	११२७	४३०१	८२७	१३	३०२	९	६२	६६४१
४	१८४५	२९६९	२३५	६०८	२१०	३५	६०	५९६२
५	२५६	२५४८	९२८	१७	१२०	८	२७	३९०४
६	१७८	४६६५	१८३	१२	१७	१२९	६	५१९०
७	७५२	२१७४	१२४४	१	७०	१	३१२	४५५४
८	९६२	२५६०	७३०	४	२२९	१	७६	४५६२
९	२१६	२	११३२	०	३७३	०	०	१७२३
जम्मा	१०२३२	२११६५	८९५९	७२७	२१६६	२१६	९६८	४४४३३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.७ घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेको कुल घरधुरी मध्ये ६७ प्रतिशत घरधुरीमा पुरुष घरमुली रहेका छन् भने ३३ प्रतिशत घरधुरीमा महिला घरमुली रहेको देखिन्छ। वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ९: लिङ्गका आधारमा घरमुली विवरण

वडा न.	पुरुष	महिला	जम्मा
१	३५४२	१५६३	५१०५
२	५३२०	१४७२	६७९२
३	४८९४	१७४७	६६४१
४	५१८	५४४४	५९६२
५	३४२८	४७६	३९०४
६	३५३१	१६५९	५१९०
७	३२९७	१२५७	४५५४
८	३७६५	७९७	४५६२
९	१४७६	२४७	१७२३
जम्मा	२९७७१	१४६६२	४४४३३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.८ पेशाका आधारमा जनसंख्या विवरण

यस क्षेत्रको अधिकांश समुदायको पेशा कृषि, पशुपालन तथा घरेलु कार्यमा संलग्न छन् यसको अतिरिक्त अन्य गैर कृषि पेशामा पनि प्रसस्त मानिसहरु सम्लग्न छन् । गैर कृषि पेशा अर्न्तगत मुख्य गरेर महेन्द्र राजमार्गको आसपास र वजार क्षेत्रका मानिसहरुको मुख्य पेशा व्यापार तथा व्यवसाय रहेको छ भने अन्य रोजगारीमा ज्यामी, वैदेशिक रोजगार गर्ने गर्दछन् । यहाँका मानिसहरु अवसर अनुसार ज्यालादारी र रोजगारी समेत गर्छन। यसको अतिरिक्त कतिपय मानिसहरु कृषिको साथै नोकरीमा पनि संलग्न रहेको देखिन्छ । पेशागत जनसंख्याको विवरण तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका न.१०: पेशाका आधारमा जनसंख्या बिवरण

वडा न.	कृषि तथा पशुपालन	मज्दुर	व्यापार	नोकरी	सिपालु ज्यामी	पेन्सन	स्व रोजगार	बिद्यार्थी	प्रविधिक	बैदेशिक रोजगार	बेरोजगार	कुनै पेशा नभएको
१	१५४८	२८३	३५०	४२७	९	६९	१४	१५९१	१	३४५	८	५०५
२	२१६७	८५७	१७२	३११	८	९०	६२	२१६२	८	३९४	३२	५२९
३	२२५९	७६३	१३९	२८५	२६२	१८	७३	१९६६	२२	२५८	१०५	४९१
४	२१८२	३३४	१४१	१६५	१९७	२३	९२	१८३९	१६	४३९	८९	४४५
५	१३८५	५६१	४५	१३३	२२	११	१३	११९५	२	१७४	४६	३१७
६	१७९२	७०१	१२५	१७५	२९	१२	१४२	१५०७	१८	१३३	६२	२४२
७	१४६१	३४६	१०२	२०४	२७०	२२	५७	१४६१	५९	१८४	२४	३६४
८	१७४१	३१५	६५	३४५	१३०	५३	५९	१३४९	१३	१८२	४५	२६५
९	७६८	१६९	११	७९	३	१	७	४७३	४	१२	१	१९५
जम्मा	१५३०३	४२८४	११५०	२१२४	९३०	२९९	५१९	१३५४३	१४३	२१२१	४१२	३३५३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.९ आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेको कुल जनसंख्या मध्ये ६६.८ प्रतिशत जनसंख्या आर्थिक रुपले सकृय जनसंख्या रहेको देखिन्छ । उमेरको आधामा उक्त समूह भित्र १५ देखि ५९ बर्ष भित्रको जनसंख्या समावेश गरिएको छ ।

तालिका न. ११: आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

वडा न.	१५ देखि २० बर्ष उमेर समूह				२१ देखि ४० बर्ष उमेर समूह				४१ देखि ६० बर्ष उमेर समूह				कूल जम्मा
	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	पुरुष	महिला	तेस्रो लिङ्गी	जम्मा	
१	२८४	२४१	३	५२८	९७९	९६६	१	१९४६	५६५	४८६	१	१०५२	३५२६

२	४०७	३८५	०	७९२	१२५७	११९८		२४५५	६२९	५६०	०	११८९	४४३६
३	३०७	३२०	०	६२७	१२४६	१२२३	१	२४७०	६३३	५८९	०	१२२२	४३१९
४	३५५	३११	०	६६६	११२१	१०७१		२१९२	६१२	५५९	०	११७१	४०२९
५	२१०	२६९	०	४७९	७२१	६८४	१	१४०६	३६२	३२३	०	६८५	२५७०
६	३००	२९०	०	५९०	१०११	१००२		२०१३	५१२	४३६	०	९४८	३५५१
७	२६३	२६२	०	५२५	८९८	९५५	१	१८५४	३६०	३८१	०	७४१	३१२०
८	२३३	२२४	०	४५७	९२४	८५५		१७७९	४८१	४२४	०	९०५	३१४१
९	१०५	७७	०	१८२	२८०	२७७	१	५५८	१५३	१२१	०	२७४	१०१४
जम्मा	२४६४	२३७९	३	४८४६	८४३७	८२३१	५	१६६७३	४३०७	३८७९	१	८१८७	२९७०६

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.१० अपागंताको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा भएको जनसंख्या मध्ये अपाङ्गताको जनसंख्या विवरणलाई विभिन्न ६ वटा प्रकारमा विभाजन गरी सूचना संकलन गरिएको छ । जसअनुसार शारिरीक अपाङ्गता १९० जना रहेको देखिन्छ । यसै गरी बोली सम्बन्धी अपाङ्गता भएका ७१ जना, आँखा सम्बन्धी ३० जना र कानसम्बन्धी अपाङ्गता भएका २९ जना रहेका छन् । वडागत रुपमा विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न.१२ः अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

अपाङ्ता प्रकार	वडा न.																		जम्मा
	१		२		३		४		५		६		७		८		९		
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	
बोली सम्बन्धी अपाङ्गता	४	१	६	१४	५	६	२	५	३	१	७	३	२	४	४	१	२	१	७१
आँखा सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	३	२	४	१	६	१	५	०	२	२	०	३	०	१	०	०	३०
सुस्त श्रवण / कान सम्बन्धी अपाङ्गता	१	१	४	५	०	३	२	३	४	१	२	२	०	०	१	०	०	०	२९
शारिरीक अपाङ्ग	१३	८	१८	९	२१	८	१२	९	५	५	१०	८	१२	६	१६	६	१३	११	१९०
सुस्त मनस्थिति / मानसिक अपाङ्गता	६	४	४	४	५	३	७	३	२	२	६	०	१	५	२	०	१	१	५६
अन्य /नखुलेको	९	६	५	५	७	३	३	४	२	४	१	६	१	५	६	३	४	५	७९

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.११ बसाई सराई सम्बन्धी विवरण

वसाई सराईको कारण पर्ने प्रभाव तथा असरले जनसंख्याको बृद्धिदर तथा ह्रास ल्याउने कुरामा महत्वपूर्ण प्रभाव पारेको हुन्छ । साथै विकासको तिब्रतामा पनि उत्तिकै भूमिका खेलेको हुन्छ ।सामाजिक अवस्था कमजोर हुनु, आर्थिक आर्जनको उपाय नहुनु, आधुनिक प्रविधिको विकासको कमी हुनु, यातायातको सुविधावाट वञ्चित रहनु र हरेक अवसरहरु कम हुनु आदि कारणवाट मानिसहरु वसाई सराई गर्दछन् । यस गाउँपालिका क्षेत्रको १ वर्ष अगाडी देखिको अवस्थालाई अध्ययन गर्दा जम्मा ६३१ परिवारले वसाई सराई गरेर आएको तथ्याङ्क पाईएको छ । जुन तथ्याङ्क हालको परिवार संख्याको ७ प्रतिशत हुन आउछ । यो वसाई सराई गरेर वाहिरी जिल्लाहरुवाट आउनेको संख्या मात्रै हो । वसाई सराई गरेर आउनुको कारणहरुमा मुख्य गरेर शिक्षा, रोजगारी, तथा व्यवसाय साथै सेवा सुविधा भएको स्थान तर्फ वसाई सराई गरेर आएको पाईन्छ । गाविसमा विगत वर्ष भित्रको वसाई सराई विवरण तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका न.१३ः बसाई सराई सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	शिर्षक	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
१	१ वर्ष मा बसाई सरेर आएको संख्या	३९	१४३	२४६	४५	२३	१९	४२	७४	०	६३१
२	१ वर्ष मा बसाई सरेर गएको संख्या										

स्रोतः वडा कर्यालयको अभिलेख, २०७५

तालिका न. १४: बसाई सराइको कारण

सि.नं.	शिर्षक	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
१	शिक्षा	१	९	२८	६	३	५	९	१९	०	८०
२	रोजगार	३	०	१९	१	०	०	१	५	०	२९
३	नया रोजगार	०	१	०	०	०	०	०	१	०	२
४	नया व्यवसाय	३	०	२	०	०	०	१	३	०	९
५	प्राकृतिक प्रकोप	०	१	४	२	०	०	०	०	०	७
६	सेवा सुबिधा	३१	१३०	१८७	३६	१९	१४	३१	४६	०	४९४
७	जागिर सरुवा	०	२	३	०	०	०	०	०	०	५
८	द्वन्द	१	०	३	०	१	०	०	०	०	५
		३९	१४३	२४६	४५	२३	१९	४२	७४	०	६३१

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

३.१२ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा भएको व्यक्तिगत घटना विवरण निम्न तालिकावाट प्रष्ट हुन्छ ।

तालिका न.१५: व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	आ.व. २०७३/०७४	सि.नं.	विवरण	आ.व.२०७३/०७४
१	जन्म दर्ता	१२३६	६	नाता प्रमाणित	१८२
२	मृत्यू दर्ता	१९३	७	अन्य सिफारिस	३१७४
३	सम्वन्ध विच्छेद	२	८	अन्य जिल्लाबाट बसाई सरी आएका	४४
४	विवाह दर्ता	४६३	९	अन्य जिल्लाबाट बसाई सरी गएका	१३
५	नागरिकताको सिफारिस	७६९			

स्रोत: वडा कार्यालयका अभिलेख, २०७४

३.१३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित विवरण

यस राप्ती गाउँपालिकामा सामाजिक सरक्षा भत्ता पाउने लाभान्वित जनसंख्या विवरण निम्नानुसार रहेको छ । यसमा सवैभन्दा वढि जेष्ठ नागरिक त्यसपछि एकल महिलाको संख्या रहेको वडागत तथ्यांकवाट देखिन्छ ।

तालिका न. १६: वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरुको विवरण

वडा नं.	जेष्ठ नागरिक			दलित जेष्ठ नागरिक			एकल महिला		पुर्ण अपाङ्ग		जम्मा	आशिंक अपांग		जम्मा
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष		महिला	पुरुष	
१	४६	६२	१०८	१५	१०	२५	१५९		२	१	३	०	०	०
२	५७	४८	१०५	७	१०	१७	५५		४	३	७	२	८	१०
३	४९	६८	११७	१३	५	१८	१३१		३	२	५	१	५	६
४	७६	८४	१६०	१३	६	१९	१४४		०	२	२	०	०	०
५	५६	६१	११७	१५	८	२३	१२१		०	३	३	६	१	७
६	६३	६२	१२५	४	४	८	८९		१	१	२	१	६	७
७	४५	७१	११६	४	४	८	१०३		२	२	४	४	५	९
८	७१	७९	१५०	४	४	८	१२०		१	५	६	५	८	१३
९	१९	१२	३१	५	४	९	२५		०	२	२	०	२	२

स्रोत: वडा कार्यालयको अभिलेख आ.व. २०७३/०७४

परिच्छेद ४

आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

राप्ती गाउँपालिका मूलतः कृषि तथा पशुपालनमा आधारित अर्थतन्त्र भएको गाउँपालिका हो। गाउँपालिकाको बहुसंख्यक जनसंख्याको जिविकोपार्जन तथा रोजगारीको मुख्य आधार कृषि तथा पशुपालननै रहेको देखिन्छ। यहाँको अर्थतन्त्रमा व्यवसायिक रुपमा खेती गरिएका खाद्यबाली धान, मकै, गहुँ त्यसैगरी नगदेबालीहरुमा तोरी, आलु, सागसब्जी, खोर्सानी, फलफूल पशुपालन अर्न्तगत गाई भैसी, बाख्रा, बगुँर, कुखुरा, दुध उत्पादन, मह तथा वनजन्य उत्पादन आदिले मुख्य योगदान पुर्‍याउदै आएको देखिन्छ। यस भागमा परिच्छेदमा आर्थिक अवस्थालाई यिनै क्षेत्रको उत्पादन, गैह्र कृषि जन्य उत्पादन, सेवा, व्यापार तथा बैदेशिक रोजगारी जस्ता आर्थिक क्षेत्रलाई योगदान गर्ने आर्थिक संरचना, कुल ग्रार्हस्थ उत्पादन, आयात तथा निर्यातको अवस्थालाई विश्लेषण गरिएको छ।

४.१.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र कृषि तथा पशुपालन प्रविधिसँग सम्बन्धित मध्यम तथा व्यबसायिक सीपयुक्त प्राविधिक जनशक्तिहरु मौजुदा रहेको देखिन्छ। राप्ती गाउपालिका क्षेत्रभित्रनै प्राविधिक शिक्षा आर्जनको लागि राप्ती टेक्निकल कलेजको स्थापना भएको हुनाले प्राविधिक शिक्षा तर्फको झुकाव यहाँ धेरै देखिन्छ। यहाँबाट उत्पादन भएको तथा अन्य नीजि संस्थाहरुले उत्पादन गरेका यस प्रकारका प्राविधिकहरुले कृषिबाली प्रवर्द्धन र आद्युनिक पशुपालनका लागि नीजि तथा संयुक्त साझेदारीमा यी स्थानीय प्राविधिकहरुले गाउँमा प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने गरिएको छ। अधिकांश शैक्षिक प्राविधिक जनशक्ति रोजगारीको लागि अन्यत्र र साना व्यबसाय संञ्चालनको लागि शहरी क्षेत्रमा जाने गरेको देखिएको छ।

तालिका न. १७: प्राविधिक सीपमूलक तालिम लिएका जनशक्तिको विवरण

वडा नम्बर	प्राबिधिक तालिम को प्रकार				
	कृषि जे टि ए	**पशु जे टि ए**	**मेकानिक्स**	**कम्प्यूटर**	**सिलाई बुनाई**
१	५	०	०	३	१६
२	८	८	१	४०	७२
३	१५	५	८	५४	११४
४	९	६	९	१८	५१
५	२०	१	१२	५८	८४
६	८	४	११	३७	१०९
७	७	५	२२	२६	६६
८	५	४	८	५५	५९
९	२	१	०	१	११
जम्मा	७९	३४	७१	२९२	५८२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.२ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्ररहेको जनसंख्या मध्ये कृषि तथा पशुपालनमा सकृयरुपले प्रत्यक्ष संलग्न जनसंख्या ७३.०७ प्रतिशत रहेको छ। यस गाउँपालिकाको ४.७७ प्रतिशत जनसंख्या रोजगारीको लागि तेस्रो मुलुक गएको देखिन्छ। वडागत रुपमा यस गाउँपालिका भित्र भएको मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. १८: मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	कृषि तथा पशुपालन	ज्याला मज्दुर	व्यापार	नोकरी	सिपालु ज्यामी	पेन्सन	स्व रोजगार	बिद्यार्थी	प्रविधिक	बैदेशिक रोजगार	बेरोजगार	कुनै पेशा नभएको
१	१५४८	२८३	३५०	४२७	९	६९	१४	१५९१	१	३४५	८	५०५
२	२१६७	८५७	१७२	३११	८	९०	६२	२१६२	८	३९४	३२	५२९
३	२२५९	७६३	१३९	२८५	२६२	१८	७३	१९६६	२२	२५८	१०५	४९१
४	२१८२	३३४	१४१	१६५	१९७	२३	९२	१८३९	१६	४३९	८९	४४५
५	१३८५	५६१	४५	१३३	२२	११	१३	११९५	२	१७४	४६	३१७
६	१७९२	७०१	१२५	१७५	२९	१२	१४२	१५०७	१८	१३३	६२	२४२
७	१४६१	३४६	१०२	२०४	२७०	२२	५७	१४६१	५९	१८४	२४	३६४
८	१७४१	३१५	६५	३४५	१३०	५३	५९	१३४९	१३	१८२	४५	२६५
९	७६८	१६९	११	७९	३	१	७	४७३	४	१२	१	१९५
जम्मा	१५३०३	४२८४	११५०	२१२४	९३०	२९९	५१९	१३५४३	१४३	२१२१	४१२	३३५३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.३ औषत आम्दानी विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र रहेको घरधुरीहरुको बार्षिक आम्दानीका सम्पूर्ण श्रोतहरुलाई गणना गर्दा बार्षिक २५.७३ प्रतिशत घरधुरीले बार्षिक रु सत्तरी हजार सम्म आम्दानी गर्ने गरेको देखिन्छ भने १४.९७ प्रतिशत घरधुरीले बार्षिक सत्तरी देखि नब्बेहजार सम्म आम्दानी गर्ने गरेकाछन्। त्यसैगरी बार्षिक नव्वेदेखि एकलाख पचासहजार सम्म आम्दानी हुने २८.६० प्रतिशत र दुईलाख पचासहजार भन्दा धेरै आम्दानी हुने ६.९८ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन्। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. १९: बार्षिक आम्दानी विवरण

वडा न.	सत्तरी हजार भन्दा कम	सत्तरी देखि नव्वेहजार	नब्वेहजार देखि एक लाख पचास हजार	एकलाख पचासहजार देखि दुईलाख पचहत्तर सम्म	दुईलाख पचासहजार भन्दा धेरै	जम्मा
१	३४९	१२१	४३२	१७६	८८	११६६
२	३४७	३६५	३३२	१२२	१७६	१३४२
३	१४३	३१२	३९८	३२१	६७	१२४१
४	१९४	२६६	३२४	३४५	८६	१२१५
५	१५९	८८	१५४	३२१	३४	७५६
६	२५३	३४	२८९	२६५	७७	९१८
७	२४३	५५	१७९	३४५	२३	८४५
८	३९६	४५	३२१	११६	४२	९२०
९	१७१	२६	७७	६७	१९	३६०
जम्मा	२२५५	१३१२	२५०६	२०७८	६१२	८७६३
प्रतिशत	२५.७३	१४.९७	२८.६०	२३.७१	६.९८	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.४ पारिवारिक औषत खर्च विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरुको बार्षिक खर्च अस्थालाई हेर्दा सवैभन्दा धेरै बार्षिक खर्च हुने क्षेत्र खाना ३२.५ प्रतिशत, शिक्षामा १६.२ प्रतिशत, कृषि उद्योग व्यापारमा १६.२ प्रतिशत,लत्ता कपडामा ९.७ प्रतिशत तथा पारिवारिक स्वास्थ्यमा ७.१ प्रतिशत खर्च हुने देखिएको छ। उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.२०: पारिवारिक औषत खर्च विवरण

सि न.	खर्च विवरण	औषत खर्च विवरण	प्रतिशत
1	खानाखर्च	५२५७८००००	३२.५
2	लत्ताकपडा खर्च	१५७७३४०००	९.७
3	शिक्षा	२६२८९००००	१६.२
4	औषधी उपचार	११५६७१६००	७.१
5	चाडपर्व तथा मनोरञ्जन	१५७७३४०००	९.७
6	कृषि, उद्योग र व्यापार	२६२८९००००	१६.२
7	संञ्चार तथा अन्य	१३६७०२८००	८.४
जम्मा		१६१९४०२४००	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.५ विपन्नता स्तरीकरण विवरण

यस गाउपालिकामा रहेका कुल घरधुरी मध्ये ६.२२ प्रतिशत घरधुरी अति गरिव रहेका छन्। त्यसै गरी १६.४९ प्रतिशत घरधुरी गरिव रहेका छन्। त्यसैगरी सामान्य आर्थिक अवस्था भएको घरधुरी ३५.९८ प्रतिशत, मध्ययम ३४.६३ प्रतिशत र सम्पन्न घरधुरी ६.६८ प्रतिशत रहेका छन्। वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा पस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.२१: विपन्नता स्तरीकरण विवरण

वडा न.	अतिगरिव	गरिव	सामान्य	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा
१	६५	१२१	४७८	४२५	७७	११६६
२	५४	३६५	४३७	३१५	१७१	१३४२
३	७८	३१२	४८८	३०९	५४	१२४१

४	४६	२६६	३७८	४३७	८८	१२१५
५	९४	८८	१५४	३८८	३२	७५६
६	९८	३४	३६५	३५४	६७	९१८
७	५५	१०३	२४५	४२१	२१	८४५
८	४५	१०२	४३२	२९८	४३	९२०
९	१०	५४	१७६	८८	३२	३६०
जम्मा	५४५	१४४५	३१५३	३०३५	५८५	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.६ खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

खाद्य सुरक्षाको दृष्टिकोणले यस गाउँपालिमा भएको घरधुरी मध्ये१५.६५ प्रतिशत घरलाई आफ्नो उत्पादनले ३ महिना भन्दा कम पुग्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरी ३ देखि ६ महिना सम्म पुग्ने घरपरिवार १५.५४ प्रतिशत छन् । ६ देखि ९ महिना सम्म पुग्ने घरधुरी ९.२५ प्रतिशत, एक बर्ष पुग्ने ४.३१ प्रतिशत र एकबर्षभन्दा माथि पुग्ने ३१.६६ प्रतिशत घरधुरी रहेको छ। यसै गरी आफूले बर्षभरी खानको लागि आफै स्वयंम अन्न उत्पादन नगर्ने घरधुरी २३.५९ प्रतिशत रहेको छ। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. २२: खाद्यान्न सुरक्षाको अवस्था

वडा न	३ महिना भन्दा कम	३ देखि ६ महिना खानपुग्ने परिवार	६ देखि ९ महिना खानपुग्ने परिवार	९ देखि एक बर्ष पुग्ने परिवार	एकबर्ष माथि पुग्ने परिवार	आफै उत्पादन नगर्ने	जम्मा
१	२६५	१७२	८७	४३	३९४	२०५	११६६
२	१३४	१९८	९४	४८	४७९	३८९	१३४२
३	१३५	१७६	१२८	४२	४२९	३३१	१२४१
४	१९८	१८६	११३	५२	२६३	४०३	१२१५
५	१९५	१६५	७८	५१	८०	१८७	७५६
६	१४३	१६५	९८	४३	३३३	१३६	९१८
७	१७६	१४०	७८	४५	२३५	१७१	८४५
८	८९	९५	९०	३३	४५७	१५६	९२०
९	३६	६५	४५	२१	१०४	८९	३६०
जम्मा	१३७१	१३६२	८११	३७८	२७७४	२०६७	८७६३
प्रतिशत	१५.६५	१५.५४	९.२५	४.३१	३१.६६	२३.५९	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.७ आवास संरचना विवरण

यस राप्ती गाउँपालिमा भएका घरहरु मध्ये बनोट संरचनाका आधारमा ढुङ्गा र माटोलेले जोडेको घरहरु ९.५५ प्रतिशत, ढुङ्गा र सिमेन्टले जोडेको १३.९८ प्रतिशत, काठको घर, ५.५७ प्रतिशत, टिनको २१.७४ प्रतिशत, इटाको जोडाई भएको ७.१० प्रतिशत, ढलानले जोडिएको ३१.९४ प्रतिशत, खर ६.१६ प्रतिशत र अन्य ३.९६ प्रतिशत रहेको छ । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. २३: आवास संरचना विवरण

वडा नम्बर	घरको प्रकार								
	ढुंगा माटो	ढुंगा सिमेन्ट	काठको	टिनको	इट्टा	ढलान	खर	अन्य	जम्मा
१	९८	४८१	५९	४८	३८	४१७	२१	४	११६६
२	५०९	६६३	१११	१३	२९	१२	४	१	१३४२
३	७०	६	०	५६१	५२	३८८	१३४	३०	१२४१
४	३०	९	५१	२००	३३०	३६३	६९	१६३	१२१५
५	३४	४	०	२०७	२९	२९९	१७१	१२	७५६
६	६	४२	१८	२५७	१३०	३२६	७९	६०	९१८
७	१	२	१	२८९	३	४७६	२५	४८	८४५

८	५	०	१	३२७	९	५१८	३१	२९	९२०
९	८४	१८	२४७	३	२	०	६	०	३६०
जम्मा	८३७	१२२५	४८८	१९०५	६२२	२७९९	५४०	३४७	८७६३

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.८ गरिबीको दर (गरिबीको रेखामुखी रहेको जनसंख्या)

मानव विकास सूचकाङ्क २०१४ को प्रतिवेदन अनुसार समग्र दाङ जिल्लाको मानव विकास सम्बन्धी सूचकहरुलाई तलकाको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। प्रस्तुत सन्दर्भमा दाङ जिल्लाको आधारलाईनै राप्ती गाउँपालिकाको मानव विकास सूचकाङ्क अनुमान गरिएको छ।

तालिका न. २४: गरिवीको दर

क्र.स.ह	विवरण	दाङ	नेपाल	कैफियत
औषत आयु	मान	६७.३३	६८.८	
	सूचक	०.७०५	०.७३	
युवा साक्षरता	मान	६२.४१	५९.५७	
	सूचक	०.६२	०.६०	
विद्यालय जाने औषत उमेर	मान	३.८३	३.९	
	सूचक	०.२५५	०.२६	
प्रति व्यक्ति आय	मान	११२७	११६०	
	सूचक	०.४०	०.४१	
मनव विकास सूचकाङ्क (HDI)	अंकगणितीय	०.५३७	०.५४१	
	ज्यामितीय	०.४८५	०.४९०	नेपालमा ३३ औं स्थान

स्रोतः दाङ्ग जिल्लाको गाउँपालिका/नगरपालिकाको प्रोफायल २०७४, जि.स.स. दाङ्ग

४.१.९ आयात र निर्यातको अवस्था

यस गाउँपालिकाका अधिकांश बासिन्दा कृषि तथा पशुपालनमा आश्रित रहेका छन्। यस गाउँपालिकाबाट निर्यात हुने सामानहरुमा कृषिजन्य नगदेवाली उत्पादननै प्रमुख हो। तरकारी, धान, मकैं, दाल, तोरी आदि यहाँबाट निकासीहुने नगदेबाली हुन। नदीजन्य निकासीमा ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, आदि पर्दछन्। यस गाउँपालिकाट निकासी भएको प्राकृतिक नदीजन्य स्रोतहरु कपिलबस्तु, रुपन्देही, लमही, सल्यान आदि क्षेत्रमा निर्माण सामाग्रीको रुपमा खपत हुने गर्दछ।त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा आयात गरिने प्रमुख वस्तुहरुमा खाद्यन्न लगायतका दैनिक उपभोग्य वस्तुहरु, निर्माण सामाग्री र अन्य खपतका वस्तुहरु रहको देखिन्छ।

४.१.१० औद्योगिक कच्चा पदार्थ उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा प्राकृकितक रुपमा रहेका औद्योगितक कच्चा पदार्थको संभावना भएपनि यसको प्राविधिक अध्ययन हुन सकेको छैन। हाल विशेष गरी यस क्षेत्रभित्रबाट उत्पादन हुने औद्योगिक कच्चा पदार्थहरुमा कृषिमा आधारित कच्चा पदार्थहरु हुन। नजिकैको जिल्लाका विभिन्न बजारहरुमा रहेको व्यबसायिक उत्पादक तथा स्थानीय व्यापारीहरुमा यी मालसामान संकलन तथ बिक्री गर्ने गरिन्छ। खानी जन्य कच्चा पदार्थको उत्खखन गरिएको छैन।

४.१.११ बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

तालिका न.२५: बेरोजगार सम्बन्धी विवरण

वडा न.	बेरोजगार	कुै पेशा नभएको
१	७६	३२
२	१३१	४२
३	६७	५४
४	१५४	६७
५	१४४	७६
६	१८१	७८
७	६५	५४
८	४२	७७
९	२८	२३
जम्मा	888	५०३

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.१२ वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाबाट रोजगारीको लागि भारत लगायतको तेस्रो देशमा युवाहरु जाने क्रम देखिन्छ। भारतीय बजारहरुमा बिशेष गरी श्रममूलक क्षेत्रमा कामको लागि जाने गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी गरी तेस्रो मुलुकमा कम्तिमा एकजना वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न घरधुरी १९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। गाउँपालिका भित्र भएका १६६६ घरधुरीबाट जम्मा २१२१ जना वैदेशिक रोजगारीका लागि तेस्रो मुलुक गएको देखिन्छ।

तालिका न.२६: वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण

वडा न.	वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न भएका घरधुरी	वैदेशिक रोजगारीमा तेस्रो मुलुक गएका जनसंख्या
१	२३२	३४५
२	३२८	३९४
३	१७४	२५८
४	३८९	४३९
५	१६७	१७४
६	१२२	१३३
७	१२१	१८४
८	१२२	१८२
९	११	१२
जम्मा	१६६६	२१२१

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.१३ भोगचलन अनुसार घरजग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा भएका घरधुरी अधिकांश नीजि स्वामित्वका रहेका छन्। कुल घरधुरीहरु मध्ये ७५.६३ प्रतिशत घरजग्गा नीजि स्वामित्वका रहेका छन्। ७.९७ प्रतिशत घरधुरीको आफ्नो परिवारको निजी स्वामित्वमामा घरजग्गा नभएको देखिएको छ। त्यसै गरी घरमुलीको आफ्नो नाममा घरजग्गा नभएको घरधुरी १३.९४ प्रतिशत रहेको छ। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. २७: भोगचलन अनुसार घरजग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा न.	विवरण						
	आफ्नै	भाडामा	संस्थागत	जग्गाको स्वामित्व नभएको	आफ्नो नाममा नभएको	अन्य	जम्मा
१	१०४६	२	०	४६	७१	१	११६६
२	९६२	४	०	१९८	१७५	३	१३४२
३	६४०	२	०	२७२	२३३	९४	१२४१
४	९०९	१	१	५६	१९८	५०	१२१५
५	६५९	५	०	२	८७	३	७५६
६	७१५	०	०	७	१९३	३	९१८
७	६३३	६	०	३	१९०	१३	८४५
८	७६७	२०	०	५९	७२	२	९२०
९	२९७	१	३	५६	३	०	३६०
जम्मा	६६२८	४१	४	६९९	१२२२	१६९	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.१.१४ जग्गाको स्वामित्व (सुकुम्बासी) सम्बन्धी विवरण

यस राप्तीगाउँपालिकामा सुकुम्बासी वा भोगचलनको जमिनको स्वामित्व सम्बन्धमा विगत बर्षहरुदेखीनै समाधानको प्रयास हुदै आएको पाईन्छ। गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरुमा अस्थायी बसोबास क्षेत्र र सुकुम्बासीहरुको बसोबास रहेको देखिन्छ। सरकारले कमैया मुक्त घोषणा पश्तात घरजग्गाहरुको स्वामित्व सम्बन्धी प्रयासहरु पनि हुदै आएका छन्। करिव २१ प्रतिशत घरधुरीको आफ्नो नाममा घरजग्गाको लालपूर्जा जारी भएको पाईएन।

तालिका न.२८: जग्गाको स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा न.	आफ्नो नाममा जग्गा धनीपूर्जा नभएको	कैफियत
१	३१६	
२	४०३	
३	५९७	
४	९३	
५	९१	
६	१६६	
७	३०	
८	२६	
९	१२०	
जम्मा	१८४२	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.२ भू उपयोग तथा स्वामित्व

यस गाउँपालिमा भएको जमिनहरुलाई विभिन्न प्रयोजनको लागि प्रयोग गरिदै आएको छ । तुलनात्मक रुपले वन क्षेत्र धेरै भएको यो गाउँपालिकाको दक्षिणी भाग राप्ती नदीको किनारी तथा सिंचित क्षेत्रमा कृषिको लागि जमिन प्रयोग गरिएको छ। राप्ती नदिले उकास गरेको क्षेत्रमा पनि खेति गर्ने गरिएको छ। यिनै खेति भूमिभित्र आवादी क्षेत्र पनि भएकोले बसोबासको लागि अलग्यै क्षेत्र किटान गरिएको छैन। पूर्व पश्चिम राजमार्गको दायाँ बायाँ किनारीभागमा बसोबास क्षेत्र धेरै रहेको छ। सामुदायिक वनले वन व्यबस्थापनको काम गरिरहेको हुदाँ वन क्षेत्रमा पशुपालन गरिने क्षेत्र भएपनि चरनलाई प्रतिवन्ध लगाईएको छ।

४.२.१ वर्तमान भू-उपयोग

तालिका न.२९: वर्तमान भू उपयोग विवरण

क्र.स.	विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	६९.६२	४३.०३
२	चौर तथा चरन क्षेत्र	१.६५	१.०२
३	वन क्षेत्र	८३.८८	५१.८४
४	सडकले ओगटेको क्षेत्र	०.६६	०.४१
५	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र	१.४१	०.८७
६	बाँझो जमिन	३.६७	२.२७
८	अन्य	०.०९	०.०६
जम्मा		१६१.७९	१००.००

स्रोत: टोपो म्याप, नापी विभाग

४.२.२ भू-स्वामित्व

यस राप्ती गाउँपालिका भित्र पारिवारिक रुपमा प्रयोगमा भएको जमिनको स्वामित्वको अवस्थालाई हेर्दा आफ्नो परिवारको भोगचलनमा रहेको जमिन ३ कठ्ठासम्म हुने घरधुरी २२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी ४ देखि १० कठ्ठा जमिनको स्वामित्व हुने परिवार २९ प्रतिशत घरधुरी देखिन्छ। त्यसैगरी ११ कठ्ठा देखि १ बिघा सम्म जमिन हुने २४ प्रतिशत, १ देखि ५ बिघा सम्म हुने ३ प्रतिशत र आफ्नो नाममा लालपूर्जा नहुने २१ प्रतिशत घरधुरी रहेको देखिन्छ। वडागत रुपमा उक्त जमिनको स्वामित्व विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ३०: भू स्वामित्व विवरण

वडा न.	३ कठ्ठा सम्म हुने	४ देखि १० कठ्ठा सम्म हुने	११कठ्ठा देखि १ बिगा सम्म हुने	१ देखि ५ बिगा सम्म हुने	५ बिगा भन्दा धेरै हुने	आफ्नो नाममा लालपूर्जा नहुने	जम्मा
१	१६९	४३८	२३४	९	०	३१६	११६६
२	१५८	३९८	३६०	१९	४	४०३	१३४२
३	१२५	२१८	२४०	४८	१३	५९७	१२४१
४	३८०	४३५	२४०	५६	११	९३	१२१५
५	१५८	२२१	२५०	२३	१३	९१	७५६
६	१३९	३२६	२५७	२६	४	१६६	९१८
७	२२१	३४२	२२५	१८	९	३०	८४५
८	५३२	११२	२१५	३१	४	२६	९२०
९	७१	८९	७८	२	०	१२०	३६०
जम्मा	१९५३	२५७९	२०९९	२३२	५८	१८४२.	८७६३.

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

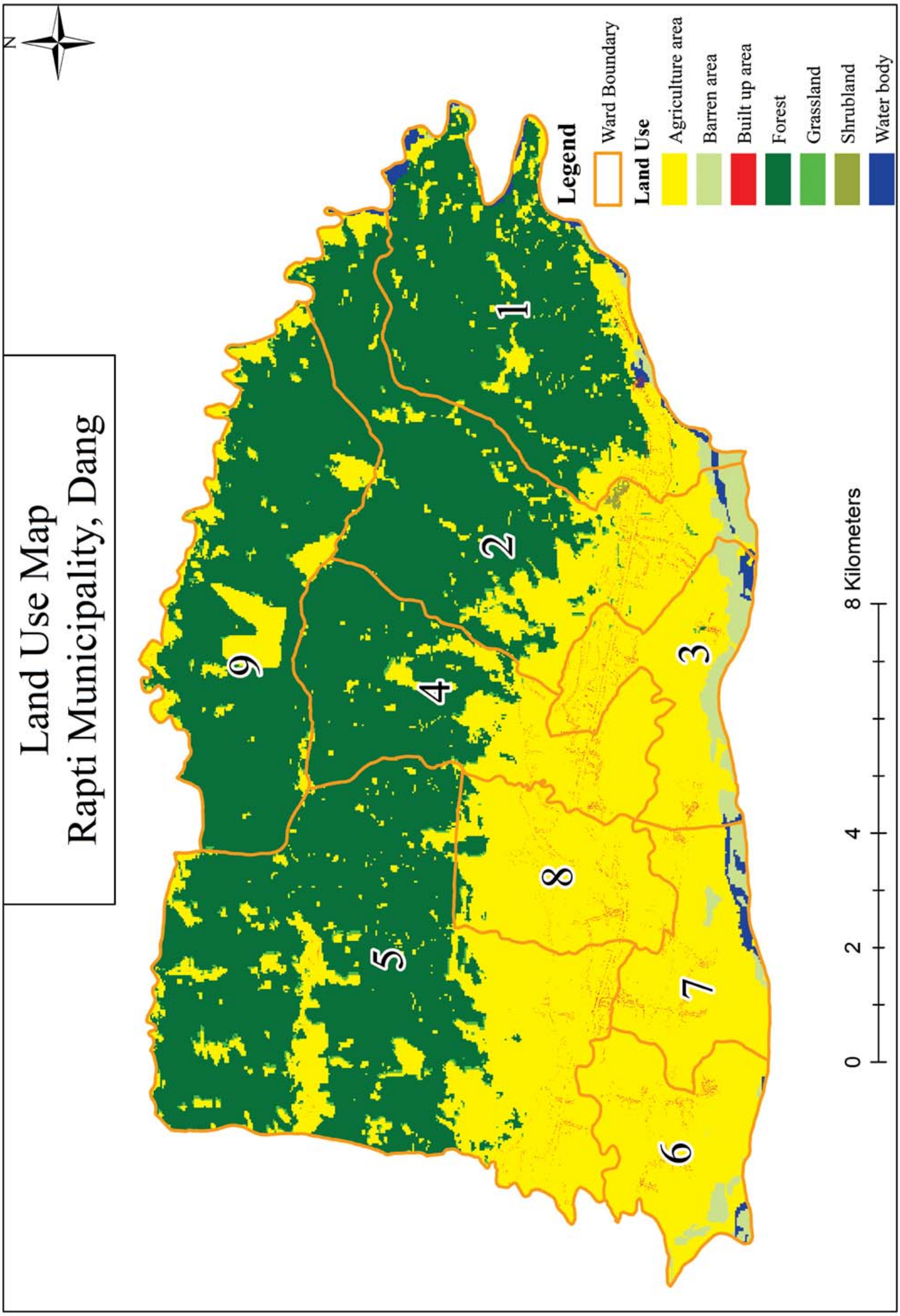
Land Use Map
Rapti Municipality, Dang
N
Legend
Ward Boundary
Land Use
Agriculture area
Barren area
Built up area
Forest
Grassland
Shrubland
Water body
1
2
3
4
5
6
7
8
9
0
2
4
8 Kilometers

४.२.३ जग्गाको किसिम

राप्ती गाउँपालिका भित्रका जमिनलाई वडागत आधारमा आफ्नो सिंचित जमिन, आफ्नो असिंचित जमिन, ऐलानी जमिन र अन्य गरी खेत तथा आवासीय प्रयोग आदिको आधारमा उपभोग गर्दै आइरहेको छ । वडागत आधारमा जमिन प्रयोगको विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न.३१: जग्गाको किसिम सम्बन्धी विवरण

	जमिनको विवरण (विघामा)			
वडा न.	आफ्नो सिंचित जमिन	आफ्नो असिन्चित जमिन	आफ्नो ऐलानी जमिन	कबुलियत/ अधियामा /अन्य जमिन
१	८६५	११५	४९७	६
२	१४३५	१५५	२६९	१९८
३	१८८७	१८२	४५८	७३
४	१३५०	२७६	५२	१
५	१३१५	५	४८	४
६	९४५	४२	६	८०
७	१०२८	४६	३	१३८
८	१५१४	५	०	३
९	१४	२७३	५	०
जम्मा	१०३५३	१०९९	१३३८	५०३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३ कृषि तथा पशुपालन

४.३.१ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र सार्वजनिक ठूला ठूला पोखरीहरु रहेको पाईदैन । बनभोज र आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि वडा न. १ को रामजैदी सामुदायिक वन क्षेत्र तथा घण्टदेव सामुदायिक वनको क्षेत्रभित्र कृतिम साना जलासयहरु निर्माण गरिएको छ । यसैगरी व्यबसायिक रुपमा ठूला पोखरीहरुमा माछा पालन गर्ने गरिएको छैन । यद्धपि साना र घरेलु स्तरमा बिजौरी, भानपुर र मौरिघाट आसपासका वस्तीहरुमा नमूनाका रुपमा साना पोखरीमा माछा पालन अभ्यास सुरुवात गरिएको छ ।

४.३.२ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता विवरण

यस राप्ती गाउँपालिकामा बृहद्ध सिंचाई परियोजना अर्न्तगत राप्ती नदीको प्रगन्ना सिंचाई आयोजनाले देउखुरी क्षेत्रको दक्षिणी भूभागमा सिंचाई सुविधा प्राप्त भएको छ । त्यसै गरी बड्कापथ सिंचाई, मसुरिया सिंचाई तथा यस बाहेक पनि साना तथा ठूला नदीबाट नहर माफर्त सिंचाई सुविधा विस्तार गरिएको छ । सतही सिंचाई सुविधा प्राप्त नभएको क्षेत्रका भूमिगत पानीलाई बोरिङ गरी पनि सिंचाई विस्तार गरिएको छ । साना तथा मझौला स्तरका किसानहरुले नल्कामा मोटर जडान गरी सिंचाई गर्ने गरेको पनि पाईन्छ । गाउँपालिकाको वडा न. १ तथा ९ मा भने साना पहाडी भूभाग सहितका चुरे क्षेत्र समेत पर्ने भएकोले सिंचाईको अवसर कम रहेको छ । गाउँपालिकाका भित्र रहेको खेतियोग्य जमिन मध्ये करिव ७४७९० हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुगेको देखिन्छ ।

४.३.३ सिंचाईको स्रोत सम्बन्धी विवरण

यस राप्ती गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संञ्चालन गरिएका बृहद सिंचाई योजनाहरुको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ३२: सिंचाईको स्रोत सम्बन्धी विवरण

क.स	सिचांईको स्रोतको नाम	ठेगाना
१	प्रगन्ना सिंचाई योजना	साविक लालमटिया, सिसहनिया गा.वि.स.
२	बड्कापथ सिंचाई योजना	साविक लालमटिया, सिसहनिया गा.वि.स.
३	मसुरिया सिंचाई योजना	साविक लालमटिया गा.वि.स.
४	लालमटिया सिंचाई योजना	साविक लालमटिया गा.वि.स.
५	सिसहनिया सिंचाई योजना	साविक सिसहनिया गा.वि.स.

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.४ कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

४.३.४.१ खाद्यबाली उत्पादन

यस गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनमा प्रमुख रुपमा धान, मकै तथा गहुँ रहेको छ। यस गाउँपालिकका केही वडाहरु मकै उत्पादनका लागि सुपरजोनको रुपमा रहेको छ। वडागत रुपमा खाद्यबाली उत्पादनलाई तालिकामा दिईएको छ।

तालिका न.३३: खाद्यबाली उत्पादन विवरण

सि.न.	बाली विवरण	खेती गर्ने घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	कैफियत
१	**अन्न वाली**	१३४१२	५७७१.३९	१६६३८	
२	धान	५८६६	३३४६.७८	९७०५.६७	
३	मकै	३७७०	१२४५.२०	३११३	
४	गहुँ	३७४३	११६३.९१	२७९०	
५	अन्य (कोदो, लगायत)	३३	१५.५	३०	

सि.न.	बाली विवरण	खेती गर्ने घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	कैफियत
	दलहन वाली	४०९७	१४१०	६१९२.८४	
१	मसुरो	२९१७	१२९०	१९३५	
२	अडहर	२३२	४०	४१.६६	
३	मास	२७३	२०	१८.२५	
४	भटमास	२००	५	५.६७	
५	सिमि	१००	१०	१४.०२	
६	चना	१७५	२५	२३.९०	
७	अन्य	२००	२०	३०	
१	**तेलहन वाली**	१३५६	३५२.६३	३१६.६७	
१	**तरकारी वाली**	८१९	१०८.२५	२१६५	

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.४.२ नगदेबाली उत्पादन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने प्रमुख नगदेबालीहरुमा बेसार, जडिबुटी तथा पहाडी क्षेत्रमा अदुवाको खेति हुने गरेको छ। यी उत्पादन भएका नगदेबालीहरु स्थानीय खपतका साथै नजिकको बजारमा किसानहरुले संकलन गरी विक्री वितरण समेत गर्ने गरेको पाईन्छ। तोरी उत्पादन हुने साथै मौरी चरनको लागि रुखविरुवा प्रसस्त पाईने हुनाले यो राप्ती क्षेत्र मौरी तथा मह उत्पादनको लागि समेत अनुकुल छ। तेजपत्ताको व्यसायिक खेति वडा न. ९ मा गरिएको छ।

तालिका न. ३४: नगदेबाली उत्पादन विवरण

सि.न.	नगदे वाली	खेती गर्ने घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	कैफियत
१	अदुवा	३०४	२७.२०	३००	
२	वेसार	२०५	१८.३०	१६७.४५	
३	जडिबुटी /तेजपत्ता				

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.४.३ फलफूल उत्पादन

यस गाउँपालिकाका क्षेत्रमा उत्पादन हुने प्रमुख फलफूलहरुमा आँप, लिची, केरा, नासपाती, मेवा तथा अमिलो जातका फलफूलहरु उत्पादन हुने गर्दछ। यहाँ उत्पादन भएका आँप तथा लिची स्थानीय खपतका साथै साना व्यापारीहरु मार्फत लमही, भालुवाङ बजारमा विक्रि हुने गरेको छ। वडा न. १ र ९ मा नासपाति प्रसस्तै उत्पादन हुन्छ। गाउँपालिका क्षेत्र भित्र उत्पादन हुने फलफूलको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ३५: फलफूल उत्पादन विवरण

सि.न.	फलफूलको नाम	खेती गर्ने घरधुरी	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.टन)	कैफियत
१	आँप	११९	९	८१	
२	लिचि	२७	२.२२	२०.४४	
३	केरा	१३८	८.१८	७७.७१	
४	अमिलो जात	२१	.६९	६.५	
५	नासपाती	१००	१.२	१०.८	
६	बेलौती	१७८	१.३	१२.३५	
७	मेवा	८००	.९	१०	
८	अन्य		५	४०	

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.५ पशुपक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका मानिसहरुले दुध, मासु, मल, कृषि कार्य र ढुवानी आदी प्रयोजनको लागि पशुपालन गर्ने गरेको देखिन्छ। यहाँ पालिने प्रमुख पशुपक्षीहरुमा भैसी, गोरु, गाई, सुँगुर, बाखा तथा कुखुरा र हाँस आदी रहेका छन्। दुध उत्पादनका लागि गाई र भैसी पालेको देखिन्छ। यस वाहेक जमिन जोत्न गोरुको प्रयोग र मासुको लागि बाख्रा, सुँगुर, कुखरा, भेडा पाल्ने गरिन्छ। वडामा रहेका पाल्तु पशुहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ३६: पशुपक्षीजन्य उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	गाई	गोरु	भैसी, रांगा	भेडा	सुगुंर	बाखा	हाँस	कुखुरा	अन्य
१	७४	१४६	१५७	०	५८	१७४१	११५	३८२०	३
२	१९५	३९६	६७७	११२	२२२	२९३४	२४३	१९८०	०
३	१३३	३१४	८७९	३८३	४६९	१८१९	९६१	४०२५	२९
४	१११	१९३	५७९	५४	३११	२४३३	३१८	१००७२	२१
५	२६२	३५५	२६५	५३	२०६	२३२७	२७७	४४५९	१०
६	५२	११७	३९६	६८६	३७९	१८२५	११०६	२५१५	५३
७	६५	१५०	५१२	३८६	४५३	२१३३	१६३५	८७७१	३९
८	४४	१३४	५१५	१२५	२६१	३११७	६८९	१५८६७	५४
९	५३९	७३१	१२७	१३	५१	२०८९	३८	३३७१	२२
जम्मा	१४७५	२५३६	४१०७	१८१२	२४१०	२०४१८	५३८२	५४८८०	२३१

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.६ खाद्यन्न बालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस गाउँपालिका उत्पादन हुने प्रमुख खाद्यबालीहरुमा धान, मकै, कोदो, गहुँ आदि पर्दछन्। परम्परागत रुपमा गरिने यी खेति बालीहरुमा भौगोलिक अवस्थति तथा अन्य बाह्य कारणहरुले बेलाबेलामा रोग तथा किराको संक्रमण हुने गरेकोछ। विशेषगरी धानबालीमा डढुवा, मरुवा, खैरो थोप्ले रोगले सताउने गरेको छ। त्यसै गरी किरा जन्य प्रकोपहरुमा पात वेरुवा, फड्के किरा, पतेरो लाग्ने गर्दछ। मकै बाली ढडुवा, गवारो, खुम्रे, फेदकटुवा, कालोपोके (स्मट)आदि रोगहरु लाग्ने गर्दछ। त्यसै गरी गहुँमा ढडुवा, खैरे र पहेलो, सिंधुरे आदि लाग्दछ। यी बालीहरुमा रोग लागेको अवस्थामा किसानहरु कृषि सेवा केन्द्रको परामर्समा वा एग्रो भेटको परामर्शमा औषधी गर्ने गरिएको छ।

४.३.७ फलफूल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस गाउँपालिकामा हुने प्रमुख फलफुलहरुमा आँप, केरा, लिची, कागती, बेलौती, आदि हुने गरेको छ। त्यसै गरी तरकारी बाली अर्न्तगत काउली, बन्दा, आलु, लौका, करेला, भिगनी, घिरौला, काक्रा, फर्सी, भाजी, बोडी आदी पर्दछन्। यी बाली अर्न्तगत फुलफूलहरुमा लाग्ने प्रमुख रोग किराहरुमा अमिलो जातिमा क्याङकर, फुट फ्लाई, भाइरस, गुलाभी रोग, कालो ढुँसी, फेद कुहिने आदि लाग्ने गरेको छ। केरामा गभारो, पनामा विल्ट, कोत्रे, डाँठको घुन, लाही आदि लाग्ने गर्दछ। त्यसै गरी तरकारीबालीमा लाग्ने रोगमा जरामा गाठा पर्ने रोग, डाँठ कुहिने रोग, अल्टरनेरिया थोप्ले, बन्दाको पुतली, काँक्रा फर्सीमा लाग्ने रोगहरुमा, पाउडरी मिल्यु र डाउनी मिल्यु, दाद, एन्थ्याकनोज जस्ता रोग लाग्दछन् भने किराहरुमा रातोखपटे, लाही, सेता भिँगा र औंसा आदिले सताउने गर्दछ।

४.३.८ पशु पन्छिमा लाग्ने रोग तथा किरा

यस गाउँपालिका पालिने प्रमुख पशुपक्षिहरुमा भैसी, गाई, गोरु, बाखा, कुखुरा, सुगुँर आदि पालिने गरिन्छ । पशुबस्तुहरुमा लाग्ने बाह्य परजीविहरुमा किर्ना, जुर्मा, नाम्लेजुका, फित्तेजुका आदि पर्दछन् । यी पशुबस्तुमा लाग्ने प्रमुख रोगहरुमा लौमुले, कस्सी डियोसिस, भ्यागुते, ब्रुसेलोसिस, चरचरे, थुनेलो, खोरेत, साउने, मिल्कफिवर आदि लाग्ने गरेको छ । त्यसै गरी बाखाहरुमा पिपिआर, क्षयरोग र कुखुरामा बिफर, गम्बोरो, रानीखेत, बर्डफ्लू आदि लाग्ने गरेको पाईन्छ ।

४.३.९ व्यबसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

राप्ती गाउँपालिका व्यबसायिक कृषि उत्पादनका लागि नीजि स्तरमा फर्म स्थापना गर्ने र संञ्चालन गर्ने कार्यको शुरुवात गरिएको छ । विषेश गरी सागसब्जी उत्पादन र दुध उत्पादनको लागि यी फर्महरु संञ्चालन गरिएको छ । यहाँबाट उत्पादन गरिएको कृषि तथा पशुजन्य सामाग्रीहरु स्थानीय खपत र लमही नगरपालिका क्षेत्रमा खपत गर्ने गरिएको छ ।

तालिका न. ३७: व्यबसायिक कृषि फर्महरुको विवरण

सि.न.	फर्मको नाम	प्रोपाईटर	ठेगाना
१	बहुउद्धेश्यीय कृषि तथा च्याउखेती		राप्ती ४, मौरीघाट
२	प्रसिद्धि एग्रो फार्म (अर्गानिक)	शरद शर्मा	राप्ती ४, मौरीघाट
३	जुनकिरी कृषक समूह (मकै खेती)		राप्ती ४, पिपरखुट्टी
४	राप्ती प्रगतिशिल कृषि फर्म	अमर पुन मगर	राप्ती ५
	गाई, भैसी, पशुपक्षी फार्म		
१	पाण्डे पशुपंक्षी फर्म	बिष्णु बहादुर पाण्डे	राप्ती १, भालुभाङ
२	गिरी भैसी फर्म	ऋषिराम गिरी	राप्ती २ बराखुट्टी
३	जयगुरु देव गाई फर्म	लोकेन्द्र चौधरी	राप्ती ३, बसन्तापुर
४	वली गाई फर्म	हेमराज वली	राप्ती ४
५	स्वर्गद्धारी गाई फर्म	प्रकाश के.सी.	राप्ती ४
६	शुभभाई तथा पशुपंक्षी फर्म	संदिप अधिकारी	राप्ती ३, खुरुरिया
७	जीवन बहुउद्देश्यीय पशुपंक्षी फर्म	तिलकराम वली	राप्ती ४
८	प्रसिद्धि गाई फर्म	शरद शर्मा	राप्ती ४
९	पिपरा भैसी तथा राँगा फर्म	लाल मोहम्मद मियाँ	राप्ती ४
१०	शुरभी गाई फर्म	शंकर शर्मा	राप्ती ४
११	खनाल गाईपालन तथा दुध उत्पादन	चिरञ्जिवी खनाल	राप्ती ३
१२	अधिकारी गाई फार्म	मिनराज अधिकारी	राप्ती ३
१३	गाईपालन १, भैसी पालन १		वडा न. १

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.३.१० कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित मानव संशाधन

नीतिगत प्रावधान अनुसार यस गाउँपालिकाका कार्यालयमा आर्थिक विकास महाशाखा अर्न्तगत कृषि सेवा केन्द्र र पशु सेवा केन्द्रको संरचना कायम गरिएको छ । यी सेवाकेन्द्र मार्फत कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित प्राविधिक जनशक्तिले समुदायमा सेवा प्रदान गर्दै आउनुभएको छ । त्यसै गरी वडा कार्यालयहरुमा पनि सम्बन्धित बिषयको जनशक्ति परिचालन गरिएको छ । राप्ती प्राविधिक शिक्षालय यसै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पर्ने भएकोले यहाँबाट उत्पादन भएको मध्यम स्तरका कृषि र पशु प्राविधिकहरु नीजि स्तरमा समेत परिचालिन भएका छन् । विभिन्न एग्रोभेट मार्फत प्राविधिकहरुले कृषि र पशुसँग सम्बन्धित परामर्श सेवा प्रदान गर्दै आइरहेका छन् । स्थानीय गैह्सरकारी संस्थाहरुले आफनो परियोजनाको उद्देश्य अनुसारका गतिविधिहरुमा समेत अल्पकालिन अवधिका लागि यस किसिमका जनशक्ति वस्ती वस्तीमा परिचालन गरेको पाईएको छ ।

४.३.११ कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूह तथा सामुदायिक संस्थाको विवरण

तालिका न. ३८: कृषि तथा पशुपालनसँग सम्बन्धित समूहहरुको विवरण

क्र. स.	समूहको नाम	वडा न.	समूहको सदस्य			
			महिला	पुरुष	जम्मा	अध्यक्षको नाम
	गाउँपालिकामा दर्ता भएका समूह					
१	कमैया स्वतन्त्र मौरीपालन समूह	२	१०	११	२१	दसीराम चौधरी
२	लेकबेशी कृषि समूह	५	२२	३	२५	झगा गाँहा दर्लामी
३	शिवशक्ति हरित तरकारी उत्पादक समूह	८	२	२३	२४	हरिदत्त चौधरी
४	प्रगतिशिल कृषि समूह (तरकारी उत्पादक)	८	२०	०	२०	चिन्तन चौधरी
५	संगिनी कृषि समूह (तरकारी उत्पादक)	८	२२	०	२२	सुनिताकुमारी चौधरी

६	जुनकिरी कृषि समूह (खाद्यबाली उत्पादन)	४	६५	४५	११०	हकुमबहादुर बस्नेत
७	शितल कृषक समूह (तरकारी उत्पादन)	३	१९	१	२०	मानबहादुर चौधरी
८	परिवर्तन कृषि समूह (तरकारी उत्पादन)	३	१८	२	२०	हरिजन चौधरी
९	श्रृजनशिल कृषि समूह (तरकारी उत्पादन)	८	२०	०	२०	मायादेवी चौधरी
दर्ता नभएका संगठित समूह						
१०	शिवमन्दिर समूह	राप्ती ६ भगवानपुर	१२	१३	२५	राजाराम चौधरी
११	जगपुर समूह	राप्ती ७, जगपुर	२७	०	२७	सुन्धारा चौधरी
१२	सृजनशील समूह	राप्ती ७, भानपुर	२६	०	२६	मिना चौधरी
१३	नमूना समूह	राप्ती ३, बसन्तापुर	१९	२	२१	सूर्यप्रकास चौधरी
१४	लालीगुँरास समूह	राप्ती ३, खुरुरिया	२२	६	२८	कला चौधरी
१५	सगरमाथा समूह	राप्ती ८, बिजौरी	३७	०	३७	आशाकुमारी चौधरी
१६	पिपलडाँडा समूह	राप्ती ५, पिपलडाँडा	१७	०	१७	संगिता चौधरी
१७	लेकबेशी समूह	राप्ती ५, करङ्गे	२१	०	२१	झंगा गाहा दर्लामी
१८	संगिनी समूह	राप्ती ५, भूल्के	२३	३	२६	पुनी थापा
१९	हरियाली समूह	राप्ती ४, पिपरखुट्टी	३३	२	३५	शसुलि थापा
२०	मिलीजुली समूह	राप्ती ४, पिपरखुट्टी	३१	१	३२	जानकी श्रेष्ठ
२१	सन्तोषी समूह	राप्ती ४, बुढीचौर	१४	११	२५	तेजु गिरी
२२	डाफे समूह	राप्ती १, मच्चीताल	१७	१	१८	कुमारी सुन्तली कुमाल
२३	सयपत्री समूह	राप्ती १, बगासोती	१९	०	१९	बबिता गाहा
२४	प्रगतिशिल समूह	राप्ती २, कठाहा	३०	१	३१	रामप्यारी चौधरी
२५	मिलनसार समूह	राप्ती २, कठाहा	२७	०	२७	संगीता चौधरी
२६	फूलबारी समूह	राप्ती २, बराखुट्टी	२८	०	२८	कालिका भट्टराई
२७	करामदी समूह	राप्ती २, बराखुट्टी	२५	२	२७	दुःखराम सार्की
२८	हरियाली समूह	राप्ती ९, देवीकोट	१५	८	२३	सावित्री सुनारी
२९	परिवर्तन समूह	राप्ती ९, मुस्लिमटोल	२	१३	१५	समरिन मियाँ
३०	मूलपानी समूह	राप्ती ९, रुपाकोट	२	१८	२०	नजिर अलि मियाँ
३१	कोपिला समूह	राप्ती ३, नयाँबस्ती	२९	३	३२	गौरीमाया घर्ती
३२	साधना मिश्रित कृषि समूह	राप्ती २	८	११	१९	
३३	इच्छुक स्मृति कृषक समूह	राप्ती २	१३	१६	२९	
३४	एकता कृषक समूह	राप्ती २	१८	४	२२	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

४.३.१२ संकलन केन्द्र तथा चिस्यान केन्द्र

यस गाउँपालिकामा उत्पादन हुने तरकारी, फलफुल, दूधको लागि चिस्यान केन्द्रहरु स्थापना गरिएको छैन । यद्धपी नीनि स्तरमा साना व्यापारी मार्फत विशेषगरी सागसब्जी, दूध तथा फलफूललाई स्थानीय साना बजार तथा व्यापारी समक्ष लैजाने गरेको पाईन्छ। नीजि दूध संकलन केन्द्र अर्न्तगत सृजनशिल युवा दुग्ध संकलन केन्द्र मौरीघाट, बराखुट्टी, पिपरी भालुवाङ आदीमा रहेका डेरी तथा मिठाईपसलहरुमा दैनिक दुध संकलन गरिन्छ । यसरी जम्मा भएको दूधलाई स्थनीय बजारमा बिक्री वितरण गरिन्छ । राप्तीमा खपत नभएको दूध लमही स्थित उद्यमशिल बहुद्देश्यीय सहकारी संस्थामा विक्री वितरण गर्ने गरिएको छ। सागसब्जी र फलफूललाई साईकल, अटोरिक्षा, ढाँकी आदी मार्फत स्थानीय बजारमा विक्री वितरणको लागि दैनिक रुपमा लैजाने गरिएको छ ।

तालिका न. : दुध उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा न.	दूध उत्पादन दैनिक (लिटर)	वडा न.	दूध उत्पादन दैनिक (लिटर)
१	२१९	६	६३६
२	५५८	७	४२५
३	३२९	८	३०१
४	९५३	९	१०
५	११३	**जम्मा**	**३५४४**

४.३.१३ कृषि बजार तथा हाटबजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र अलग्यै कृषिबजार तयार गरिएको छैन। यद्धपी स्थानीय कृषि उपजहरु खरिद तथा विक्रीको लागि साना तथा मझौला व्यापारी मार्फत गाउँबस्तीहरुबाटै संकलन गरी नजिकै भालुवाङ, पिपरी, सिसनिया, लालमटिया, मौरीघाट आदी बजारमा

बिक्री गर्ने गरिएको छ। यहाँ उत्पादन भएका कृषि जन्य उपजहरु लपही नगरपालिका क्षेत्रमा समेत बिक्री वितरण गर्ने गरिएको छ। दैनिक उपभोग्य वस्तुहरु खरिद तथा बिक्रीका लागि स्थानीय बजारहरु मार्फत गर्ने गरिएको छ। यहा साप्ताहिक वा पाक्षिक रुपमा हटिया लाग्ने चलन रहेको पाइदैन । यद्धपी सांस्कृति पर्वको रुपमा मेला तथाा मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रमहरु भने आयोजना गर्ने गरिएको छ।

४.४ पर्यटन विकास

यो राप्ती गाउँपालिका धार्मिक तथा सास्कृतिक पर्यटन, कृषि पर्यटनको विशेष महत्वपूर्ण छ। देउखुरी उपत्यकाको समथर भूभाग र उत्तरी चुरे क्षेत्र समेट्ने यो गाउँपालिका दृश्यावलोकनको लागि समेत मनोरम रहेको छ। थारु, चौधरी, मुसलमान तथा मगरहरुको सघन बसोबास क्षेत्र तथा अन्य जातजातिको मिश्रित बसोबास क्षेत्र सांस्कृतिक रुपमा समेत महत्ववूर्ण छ। बगासोती, मच्छिताल, देवीकोट, रुपाकोट, बसन्तापुर जस्ता विविधता क्षेत्र रहेको छ। सामुदायिक वन धेरै भएको यो क्षेत्र बनभोज क्षेत्रको रुपमा समेत प्रख्यात छ। यस गाउँपालिकाको वडा न. १ भालुवाङ्ग प्रसिद्ध धार्मिक स्थल स्वर्गद्धारी जाने प्रवेशमार्गको रुपमा रहेको छ। धार्मिक पर्यटनको रुपमा देवीकोटमा रहेको भद्राक्षीदेवी मन्दिर प्रसिद्ध रहेको छ। श्री स्वस्थानी व्रतकथामा उल्लेख भएअनुसार सतिदेवीको देब्रेघुडा यसै स्थानमा पतन भएको थियो । यहाँ सिद्धि मन्दिर र पालुको थान रहेका छन्। सामुदायिक वन क्षेत्रभित्रको जैविक विविधताको अवलोकन, बनभोज साथै मनोरमस्थलहरुको भ्रमण गर्न पनि यहाँ आन्तरिक पर्यटकहरु आउने गरेको पाईन्छ। राप्ती नदिमा र्‍याफिटङ्गको संभावना अध्ययन र संञ्चालन गर्न सके यस क्षेत्रको पर्यटन विकासमा ठूलो सहयोग पुग्ने देखिन्छ।

४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

तालिका न. ३९: पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरु	स्थलको महत्व	दैनिक पर्यटकको संख्या
१	भद्राक्षीदेवी मन्दिर	श्री स्वस्थानी व्रतकथामा उल्लेख भएअनुसार सतिदेवीको देब्रेघुडा यसै स्थानमा पतन भएको थिया धार्मिक पर्यटन	१००
२	रुपकोट मस्जिद, भालुवाङ मस्जिद, भगवानपुर मस्जिद	सांस्कृतिक तथा ऐतिहासक स्थल	५०
३	शिवमन्दिर	वसन्तापुर	५०
	गणेश, हनुमान, खड्गेश्वरी खौराहाबावा मन्दिर	भालुवाङ, भुल्के	१००
४	बसन्तापुर पिकनिक स्थल (स्वीजरलेण्ड)	धार्मिक पर्यटन तथा वनभोज स्थल, चिसोपानी नल्का	५०
५	बगासोती सिमसार तथा चखेवा ताल	जैविक विविधता र पर्यटकीय वनभोज स्थला	५०
६	फूलचोक माथी सामुदायिक वनमा रहेको पार्क	जैविक विविधता र पर्यटकीय वनभोज स्थला	५०
७	हर्सेडाँडा पर्यटकीय स्थल	कृतिम ताल, बनभोज स्थल	१००
८	राप्ती तट	बनभोज स्थल, जलक्रिडा, धार्मिक सांस्कृतिक स्थल	२००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा पर्यटन प्रवर्द्धनकोलागि तथा नीजि लगानीमा होटलहरु संञ्चालन रहेका छन्। पूर्व पश्चिम राजगमार्गको आसपासका क्षेत्र, भालुवाङ, मौरीघाट, पिपरी सिसनिया, मसुरिया आदि क्षेत्रमा मझौला स्तरका होटल र लज संञ्चालन भएको छन्। यसबाहेक हाई वे लक्षित गरी विभिन्न होटल तथा रेष्टुरेन्टहरु राजमार्गको आसपास क्षेत्रमा संञ्चालन गरिएको छ। गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरु बगासोती, बग्रापुर लगायतका क्षेत्रमा होमस्टे अवधारणका लागि कार्यक्रम शुरुवात गरिएको छ।

तालिका न. ४०: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	किसिम	संख्या	कैफियत
१	स्तरीय आवास सहितको होटल	७	भालुबाङ, पिपरी, सिसनिया
२.	आवास सुविधा सहितको होटल	२०	भालुबाङ, लालमटिया, पिपरी, सिसनिया
३	सामान्य खाना, चिया तथा नास्ता पसल	१४५	
४	होमस्टे	२	प्रारम्भिक चरण (बग्रापुर, बगासोती)

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

४.४.३ उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र उपलब्ध पर्यटकीय सेवा तथा सुविधा अन्तर्गत पूर्व पश्चिम राजमार्गको भालुवाङ बजारमा सामान्य सूचना सामाग्री तथा उद्योग बाणिज्य संघले परामर्शको सेवा उपलब्ध गराएको पाईन्छ। त्यस सूचना केन्द्रमार्फत राप्ती लगायत समग्र दाङ जिल्लाकै पर्यटनसँग सम्बन्धित जानकारीहरु उपलब्ध गराउने गरिएको छ। गाउँपालिका भित्र पर्ने बगासोती, बग्रापुर लगायतको क्षेत्रहरुमा होमस्टे पनि शुरुवात गरिएको छ। यस बाहेक नीजि लगानीमा होटल तथा लजहरु स्थापना गरिएको छ।

४.५ उद्योग, व्यापार तथा वैकिङ्ग

४.५.१ औद्योगिक विकास

यस गाउँपालिका ठूला उद्योगहरु स्थापना भएका छैनन् । मझौला तथा साना उद्योगहरु स्थापना शुरुवात भएका छन् । यी प्रायजसो उद्योगहरु निर्माण सामाग्री, कृषि तथा पशुपालन आधारित छन् । यँहा उत्पादन भएको कृषि उपजहरु कच्चा रुपमानै बाहिर निकासी हुने गरेको छ । व्यबसायिक रुपमा गाईपालन, कुखुरापालन, तरकारी खेति र माहुरी पालनलाई अगाडी बढाउन शुरुवात गरिएको छ । मिनरल वाटर फ्याक्ट्री, कंक्रिट उद्योग, ब्लकं उद्योग, ग्रिल लागायतका निर्माणसँग सम्बन्धित उद्योगहरुले स्थानीय बाहेक नजिकैको अन्य गाउँपालिकाहरुमा पनि सेवा दिएका छन् । गाउँपालिकामा संञ्चालन भएका उद्योगहरुको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ४१: औद्योगिक विकास सम्बन्धी विवरण

सि.न.	उद्योग	संख्या	प्रकार	हालको अवस्था
१	ग्रील उद्योग	२३	घरेलु	संञ्चालित
२	राधा कृष्ण कंक्रिट ब्लक उद्योग	१	घरेलु तथा साना	संञ्चालित
३	कुटानी/तेल/ राईस मिल	१२	घरेलु	संञ्चालित
४	वेकरी	२	घरेलु	संञ्चालित
५	मसला उद्योग	२	लघु	संञ्चालित
६	कपास उद्योग	१	घरेलु	संञ्चालित
७	कापी उद्योग	१	साना	संञ्चालित
८	काष्ठ उद्योग	१४	घरेलु	संञ्चालित
९	माउण्टेन मिनरल वाटर उद्योग	१		संञ्चालित

स्रोतः भालुवाङ्ग उद्योग बाणिज्य संघ, २०७४

४.५.२ घट्ट, मिल तथा संकलन र प्रशोधन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा अन्न कुटानी गर्नको लागि कुटानी तथा पिसानी मिल स्थापना तथा संञ्चालन गरिएको छ । स्थानीय थोक विक्रेताहरुले किसानहरुबाट धान संकलन गरी प्रसोधन वा सोझै विक्री वितरण समेत गर्ने गरिएको छ । राप्ती गाउँपालिकामा तोरी उत्पादन धेरै हुने भएकोले पेलानीको लागि तोरी मिलहरु समेत संञ्चालमा छन् । राप्ती गाउँपालिका बाहेक आसपासका गाउँवस्तीहरुबाट समेत पेलानीको लागि यहाँ तोरी ल्याउने गरिन्छ । स्थानीय पेलानी मिलहरुले तेलजन्य बाली संकलन गरी बिक्री वितरण समेत गर्ने गरिएको छ ।

४.५.३ व्यापार र व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र व्यापार तथा व्यबसाय संञ्चालनको लागि विशेषगरी पूर्व पश्चिम राजमार्ग जोडिएको साना बजारी क्षेत्रहरुमा व्यापार फष्टाएको देखिन्छ । भालुवाङ्ग, सिसनिया, मौरीघाट, पिपरी, सग्रापुर आदि स्थानहरु व्यापारिक केन्द्रको रुपमा विकास हुदै गएका छन् । वडा न. १ को भालुवाङ बजार दाङ जिल्लाबाट उत्तरी जिल्लाहरु जोड्ने नाकाको रुपमा समेत विकास भएका छन् । यी साना बजारी क्षेत्रमा भएका पसलहरुबाट दैनिक उपभोग्य सामानहरु खरिद तथा विक्रि गर्ने गरिएको छ । यस बाहेक साना सवारी साधनले दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरु गाउँपालिकाका भित्री बजारसम्म पनि लैजाने गरेको छ । स्थानीय वडाबासीहरुले तिनै साना ग्रामीण व्यापारिक केन्द्रबाट खरिद विक्री गर्ने गर्दछन् ।

४.५.४ खनिज तथा खानी सम्बन्धी विवरण

यस राप्ती गाउँपालिका खानी तथा भूमर्गको विस्तृत अध्ययन गरिएको छैन । यद्यपी यस गाउंपालिको भोगोलिक आवृतिभित्र पर्ने वडा न. १ र ९ का पहाडी भूभागमा कोइला तथा लाईमको खानी हुन सक्ने संभावना देखिन्छ । यी खानीक्षेत्रहरुको विस्तृत अध्ययन पश्चात सम्बन्धित निकायले उत्खननको लागि प्रयास गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

४.४.४ स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रको विवरण

तालिका न. ४२ : स्थानीय बजार तथा व्यापारिक केन्द्रहरुको विवरण

क.सं.	व्यापारिक केन्द्रहरुका नाम	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरु	कैफियत
१	भालुवाङ बजार वडा न. १	कृषि उत्पादन, निर्माण सामाग्री, दैनिक उपभोग्य बस्तु थोक तथा खुद्रा बिक्री वितरण, पशुजन्य उत्पादन	
२	सिसनिया बजार वडा न. ५	कृषि उत्पादन, निर्माण सामाग्री, दैनिक उपभोग्य बस्तु थोक तथा खुद्रा बिक्री वितरण	

३	मौरीघाट वडा न. ४	कृषि उत्पादन, निर्माण सामाग्री, दैनिक उपभोग्य बस्तु थोक तथा खुद्रा बिक्री वितरण, पेट्रोलियम पदार्थ	
४	पिपरी वडा न. ८	कृषि उत्पादन, निर्माण सामाग्री, दैनिक उपभोग्य बस्तु थोक तथा खुद्रा बिक्री वितरण	
५	लालमटिया वडा न. २	नगदेबाली तथा पशुजन्य उत्पादन	
६	सग्रापुर वडा न. ६	कृषि उत्पादन, निर्माण सामाग्री, दैनिक उपभोग्य बस्तु	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

४.४.५ बैंक तथा बित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण

यस राप्ती गाउँपालिकामा वित्तिय कारोकार गर्ने बैंक तथा अन्य संघसंस्थाहरु स्थापना भएका छन् । प्रमुख वैंकहरुमा एन आई सी एसिया, बैंक अफ काठमाण्डौं, विभिन्न विकास बैंकहरु रहेका छन् भने वडा वडामा संञ्चालन भएका सहकारी संस्थाहरुले साना स्केलमा वित्तिय कारोबार शुरुवात गरेका छन् । गाउँ बस्तीमा छरिएर रहेका पुँजी संकलन र परिचालनको लागि सहकारी संस्थाहरुको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ ।

तालिका न. ४३: बैंक तथा वित्तिय संस्था सम्बन्धी विवरण

सि.न.	बैंकको नाम	कारोबारको किसिम
१	एन आई सी एसिया	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
२	बैकं अफ काठमाण्डौं	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
३	महाप्रभु सहकारी	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
४	हरियाली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स
५	विष्टर्न डेभलेपमेन्ट बैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
६	कर्णाली विकास वैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
७	सांग्रिला विकास वैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
८	ज्योति विकास वैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
९	निर्धन उत्थान बैंक	बचत, नगद भुक्तानी र कर्जा सेवा
१०	आशा लद्युवित्त संस्था	बचत तथा ऋण
११	लक्ष्मी लद्युवित्त संस्था	बचत तथा ऋण
१२	भागर्व विकास वैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा
१३	जन उत्थान सामुदायिक लघुवित्त विकास वैंक	बचत, नगद भुक्तानी, रेमिट्यान्स र कर्जा सेवा

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

४.४.६ सहकारी सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ४४: सहकारी सम्बन्धी बिवरण

सि.नं	सहकारीको नाम	ठेगाना
१.	समय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती १, पुल्चोक
२.	शीवगढी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती १, पुल्चोक
३.	अमृत स्वास्थ्य सहकारी	राप्ती १, पुल्चोक
४.	जनजिविका बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती १, पाखापानी
५.	जीवनज्योति बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती १, पुल्चोक
६.	लोक कल्याणकारी बचत तथा उपभोक्ता सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती २, लालमटिया
७.	देउखुरी शिक्षा सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती २, लालमटिया
८.	महाप्रभु बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती २, लालमटिया
९.	स्वर्गद्वारी ग्रामिण विद्युत सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती २, लालमटिया
१०.	ईच्छुक उपभोक्ता कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती २, लालमटिया
११.	भृकुटि महिला विकास बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ३, मसुरिया
१२.	स्वरोजगार बंगुर, पशुपंक्षी विकास सहकारी संस्था	राप्ती ४, नयाँगाउँ

१३.	हाम्रो वचत सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ४,मौरीघाट
१४.	मिलाप कृषि सहकारी संस्था	राप्ती ४,मौरीघाट
१५.	उब्जाउ महिला कृषि सहकारी संस्था	राप्ती ४, मौरीघाट
१६.	सर्वहित बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ४,मौरीघाट
१७.	जनप्रिय उपभोक्ता सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ५, सिसहनिया
१८.	विहानी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ५, सिसहनिया
१९.	सिसहनिया कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ५ सिसहनिया
२०.	हरियाली बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ५ सिसहनिया
२१.	नव प्रतिभा कृषक सहकारी संस्था	राप्ती ६ बगरापुर
२२.	जय गुरु बाबा कृषि सहकारी समूह	राप्ती ७,
२३.	श्री लक्ष्मी महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेड	राप्ती ८, पिपरी

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

४.४.७ कृषि औजार तथा उपकरण सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ४५: कृषि औजार तथा उपकरण सम्बन्धी विवरण

वडा नं	ट्रयाक्टर/पावर ट्रिलर	थ्रेसर	पम्पसेट	गाडा/ठेला	भकारी	हलो	साना औजार	अन्य
१	२२	९	७	८	८७	१२३	१३९८	७८४
२	२८	२	१६	८	७१४	३२०	३१००	५
३	५३	३	१८	१४	१९९७	४२६	३५१४	६४२
४	७७	३	१८	३	५५८	२४८	३००३	१२०४
५	४१	१५	३१	९	६१३	२२६	१९५६	७३
६	४७	२३	२३	१४	२१०५	४०९	३०७०	१२५०
७	३२	२७	८	१३	१५२५	२२१	२३११	१६
८	२५	११	५	११	२२५५	३०७	३२४७	९८
९	१०	०	१	०	२११	५०८	१०४५	१५५०
जम्मा	३३५	९३	१२७	८०	१००६५	२७८८	२२६४४	५६२२

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

परिच्छेद ५

सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

राप्ती गाउँपालिका शैक्षिक अवसरको दृष्टिकोणले सम्पन्न छ। यस गाउँपालिकामा उच्च शिक्षाको लागि क्याप्पस सञ्चालन गरिएको छ। त्यसैगरी राप्ती अञ्चलकै गहनाको रुपमा राप्ती प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना तथा संञ्चालन यसै गाउँपालिका भित्र भएको छ। जहाँबाट मध्यम स्तरका र दक्ष प्राविधिक सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन हुन्छ। त्यसै गरी आधारभूत तह र माध्यमिक तहका सामुदायिक बिद्यालयहरु, नीजि बोर्डिङ स्कूल र बालविकास केन्द्र पनि संञ्चालन भएका छन्।

५.१.१ पाँचबर्ष भन्दा माथिको साक्षरता विवरण

यस गाउँपालिकाको ५ बर्ष माथीको साक्षरता अवस्थालाई विश्लेषण गरिएको छ। जसअनुसार जम्मा जनसंख्या ४४४३३ रहेको छ। त्यसै गरी ५ बर्ष मुनीको बालबालिका ३००७ रहको छ। यस राप्ती गाउँपालिकाको सरदर साक्षरता प्रतिशत ८७.१४ प्रतिशत रहेको छ।वडागत आधारमा साक्षरता अवस्थाको विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ४६: पाँचबर्ष माथिको साक्षरता विवरण

वडा न.	जम्मा जनसंख्या	५ बर्ष मुनीको जनसंख्या	निरक्षर	साक्षर
१	५१०५	२९०	३५४	१२१३
२	६७९२	४६०	७२१	१४१६
३	६६४१	४९४	११३७	१४९४
४	५९६२	४१०	७४९	१७४१
५	३९०४	२९८	४३६	९६९
६	५१९०	३०८	६९९	१४९३
७	४५५४	३२७	६६१	६६९
८	४५६२	२६८	३१७	१५०४
९	१७२३	१५२	२५३	९३६
जम्मा	४४४३३	३००७	५३२७	११४३५

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.१.२ पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

तालिका न. ४७: पाँचबर्ष माथिको शैक्षिक अवस्था

वडा न.	निरक्षर	५ बर्ष मुनीको जनसंख्या	साक्षर	पूर्व प्रा.वि.	आधारभूत	एस ई ई	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	बिद्यावारिधी	प्राविधिक
१	३५४	२९०	१२१३	२१८	१७६२	६४०	२४०	२८६	१०२	०	०
२	७२१	४६०	१४१६	७०९	१७३८	८७२	४९३	२५३	९१	२	३७
३	११३७	४९४	१४९४	१०६५	१२२७	५८८	३९४	१७७	५७	४	४
४	७४९	४१०	१७४१	८३३	९४२	४९८	५६५	१३०	३३	९	५२
५	४३६	२९८	९६९	५४३	८७९	३६४	२८७	१००	२४	०	४
६	६९९	३०८	१४९३	५१०	१०११	५१०	३८६	१८७	६८	६	१२
७	६६१	३२७	६६९	११८२	६७६	४८५	३४६	१३४	५२	४	१८
८	३१७	२६८	१५०४	६०२	७०६	६८५	३०६	१२१	४७	३	३
९	२५३	१५२	९३६	२५२	८५	१८	१७	९	०	०	१
जम्मा	५३२७	३००७	११४३५	५९१४	९०२६	४६६०	३०३४	१३९७	४७४	२८	१३१

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.१.३ तहगत रुपमा शैक्षिक संस्था/विद्यालय विवरण

तालिका न. ४८: तहगत रुपमा शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

वडा नं.	आधारभूत तह	माध्यमिक तह	मदरसा
१	४	१	२
२	१	१	
३	४	०	

४	२	१	
५	६	१	
६	१	१	१
७	१	०	
८	०	१	
९	४	०	२
जम्मा	२३	९	५

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.१.३.१ बिद्यालयमा रहेका तहगत छात्रछात्रा तथा शिक्षककोविवरण

तालिका न. ४९: बिद्यालयमा रहेका तहगत छात्रछात्रा तथा शिक्षकहरुको विवरण

सि.न.	विद्यालयको नाम	वडा न	जम्मा शिक्षक संख्या	छात्रा	छात्र	जम्मा	शिक्षक बिद्यार्थी अनुपात
१	राप्ती गंगा आधारभूत विद्यालय, चैते	वडा न. १	४	६९	४२	१११	२७.७५
२	स्वर्गद्धारी आधारभूत विद्यालय, पुल्चोक	वडा न. १	४	४२	३८	८०	२०.००
३	बराह आधारभूत विद्यालय, बगासोती	वडा न. १	३	१५	१४	२९	९.६७
४	नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक बिद्यालय भालुवाङ	वडा न. १	१०	२३८	२५४	४९२	४९.२०
५	नव प्रतिभा आधारभूत विद्यालय, पाखापानी	वडा न. १	९	१७६	१९०	३६६	४०.६७
६	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय, लालमटिया	वडा न. २	३०	५०४	४५६	९६०	३२.००
७	सपाङ्दी आधारभूत विद्यालय, सानीघोष	वडा न. २	१	१३	८	२१	२१.००
८	जनता आधारभूत विद्यालय, खुररिया	वडा न. ३	३	३०	२७	५७	१९.००
९	श्री दुर्गा भवानी आधारभूत विद्यालय, मसुरिया	वडा न. ३	५	८६	६८	१५४	३०.८०
१०	बि. पि.आधारभूत विद्यालय, बसन्तापुर	वडा न. ३	६	१३४	७५	२०९	३४.८३
११	नवज्योति आधारभूत विद्यालय, श्रीचौर	वडा न. ३	५	१३१	१०७	२३८	४७.६०
१२	रात्री आधारभूत विद्यालय, मौरीघाट	वडा न. ४	७	२४	२९	५३	७.५७
१३	माध्यमिक बिद्यालय मौरीघाट	वडा न. ४	२४	५८३	४३५	१०१८	४२.४२
१४	जनज्योती आधारभूत बिद्यालय, नयाँगाउँ	वडा न. ४	६	१३६	१११	२४७	४१.१७
१५	श्री बाल कल्याण आधारभूत विद्यालय, पहरुवा	वडा न. ५	६	१३१	१०९	२४०	४०.००
१६	श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय, थकरीकोट	वडा न. ५	५	३५	३२	६७	१३.४०
१७	श्री नुतन बाल उद्यम आधारभूत बिद्यालय सिंगे	वडा न. ५	२	३१	३१	६२	३१.००
१८	श्री जनकल्याण आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ५	४	५२	४१	९३	२३.२५
१९	श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	वडा न.५	३	१५०	१५३	३०३	१०१.००
२०	श्री सगरमाथा आधारभूत बिद्यालय, झुल्के	वडा न. ५	४	२८	२१	४९	१२.२५
२१	श्री सर्वोदय माध्यमिक बिद्यालय, सिसहनिया	वडा न. ५	३०	५७४	४६५	१०३९	३४.६३
२२	श्री हंशेश्वर आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ६	५	४५	३७	८२	१६.४०
२३	ज्ञानोदय माध्यमिक बिद्यालय, पथ्थरवढवा	वडा न. ६	१४	३६६	३०६	६७२	४८.००
२४	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, छोड्की सिसहनिया	वडा न. ७	५	१०५	७४	१७९	३५.८०
२५	श्री शंकर माध्यमिक बिद्यालय, पिपरी	वडा न. ८	१६	३२०	२३०	५५०	३४.३८
२६	श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत बिद्यालय, धापखोला	वडा न. ९	४	५३	६४	११७	२९.२५
२७	श्री आधारभूत विद्यालय, रुपाकोट	वडा न. ९	६	१२०	१०५	२२५	३७.५०
२८	श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत बिद्यालय, घोसखोला	वडा न. ९	३	२८	२८	५६	१८.६७
२९	श्री देवी आधारभूत बिद्यालय, मसेरीडाँडा	वडा न. ९	५	८०	९९	१७९	३५.८०
जम्मा			२२९	४२९९	३६४९	७९४८	३४.७१

स्रोतःई एम आई एस डाटा, शिक्षा शाखा राप्ती गाउँपालिका २०७५

५.१.३.२ गाउँपालिका भित्र भएका कलेजहरु तथा उच्च मा.वि.को विवरण

तालिका न. ५०: गाउँपालिका भित्र भएको कलेजहरु तथा उच्च मा.वि को विवरण

क.स	उच्च मा.वि. तथा कलेजको नाम	ठेगाना	संञ्चालित कार्यक्रम तथा तह
१	ऐरावती बहुमुखी क्याम्पस	लालमटिया २	स्नातक
२	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय	लालमटिया २	उ.मा.वि.
३	माध्यमिक बिद्यालय मौरीघाट	लालमटिया ४	उ.मा.वि.
४	सर्वोदय माध्यमिक बिद्यालय	लालमटिया ५	उ.मा.वि.
५	मुनलाईट माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	लालमटिया २	उ.मा.वि.
६	सिरिन भ्याली माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	लालमटिया ४	उ.मा.वि.
७	द्विपज्योती माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	लालमटिया ५	उ.मा.वि.

स्रोत:समूह छलफल, २०७५

५.१.३.३ गाउँपालिका भित्र भएका बोर्डिङ स्कूलहरुको विवरण

तालिका न. ५१: गाउँपालिका भित्र भएका बोर्डिङ स्कूलहरुको विवरण

सि.न.	स्कूलको नाम	ठेगाना
१	इन्द्रेणी बोर्डिङ स्कूल	राप्ती ६, पथ्थरगढवा
२	मार्टिन इन्टरनेसनल बोर्डिङ स्कूल	राप्ती ६, पथ्थरगढवा
३	दिपज्योति सेकेण्डरी बोर्डिङ स्कूल	राप्ती ५, सिसहनिया
४	शुभदर्पण सेकण्डरी स्कूल	राप्ती ५, सिसहनिया
५	गोल्डेन फ्यूचर सेकेण्डरी स्कूल	राप्ती ८, पिपरी
६	सिरिनभ्याली पब्लिक सेकण्डरी स्कूल	राप्ती ४, मौरीघाट
७	सिद्धार्थ बोर्डिङ स्कूल	राप्ती ३, मौरीघाट
८	पब्लिक एजुकेसन एकाडेमी	राप्ती २, लालमटिया
९	मुनलाईट बोर्डिङ स्कूल	राप्ती २, लालमटिया
१०	चन्द्रज्योति बोर्डिङ स्कूल	राप्ती २, लालमटिया
११	प्रि प्राइमरी बोर्डिङ स्कूल	राप्ती १, पाखापानी
१२	देउखुरी भ्याली पब्लिक स्कूल	राप्ती १, भालुवाङ
१३	रिभर राप्ती बोर्डिङ स्कूल	राप्ती १, भालुवाङ
१४	दीप बोर्डिङ स्कूल	राप्ती १, भालुवाङ

स्रोत:समूह छलफल, २०७५

राप्ती गाउँपालिका, दाङ

शिक्षण संस्थाहरु

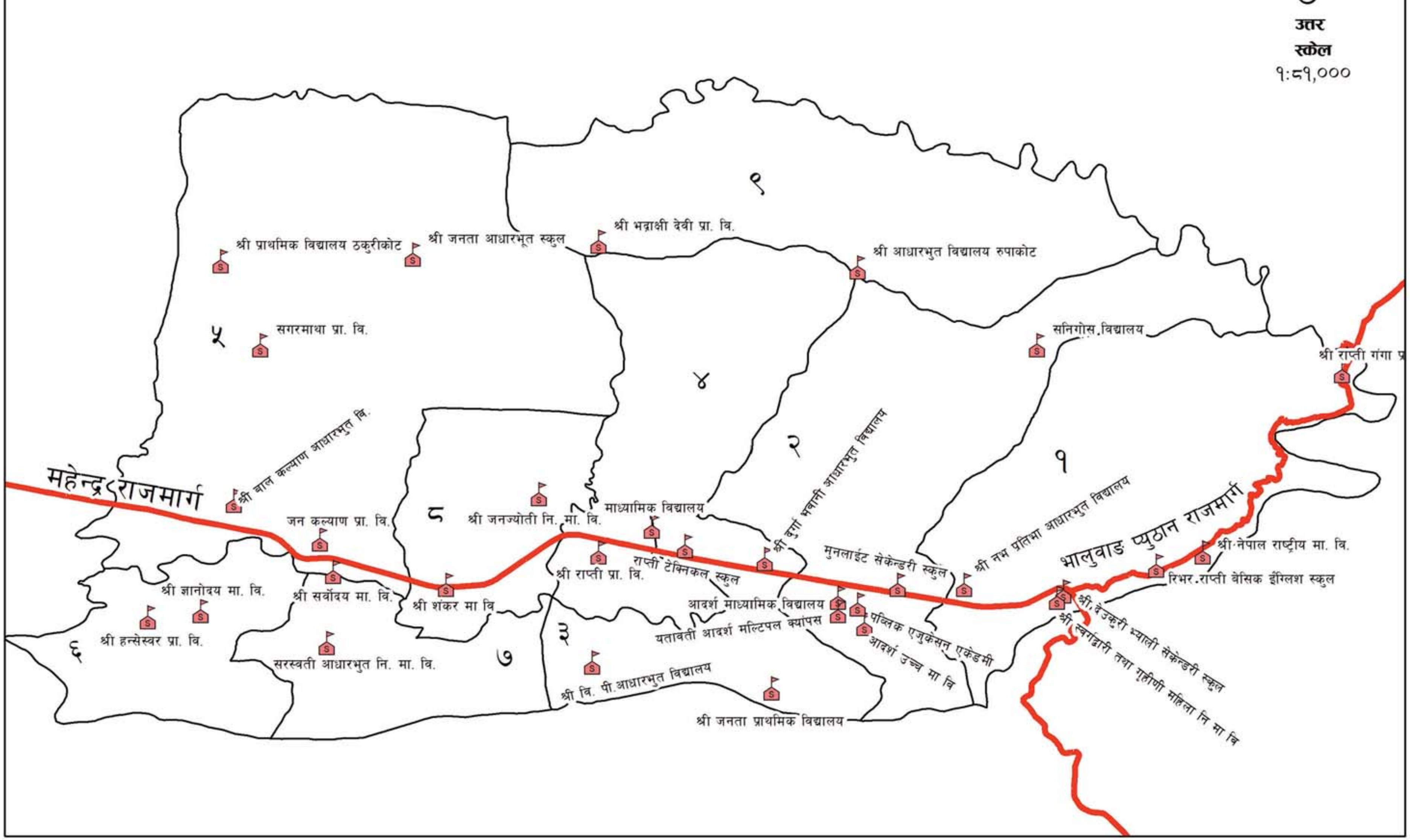

५.१.४ बिद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रा छात्रको विवरण

तालिका न. ५२: बिद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रको विवरण

विद्यालयको नाम	बालकक्षा			कक्षा १ देखि ५			कक्षा ६ देखि ८			कक्षा ९ देखि १०			कक्षा ११ देखि १२			कक्षा १ देखि १२			शिशु कक्षा देखी कक्षा		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
राप्ती गंगा आधारभूत विद्यालय, चैते	१४	१०	२४	५५	३२	८७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५५	३२	८७	६९	४२	१११
स्वर्गद्धारी आधारभूत विद्यालय, पुल्चोक	७	८	१५	३५	३०	६५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३५	३०	६५	४२	३८	८०
बराह आधारभूत विद्यालय, बगासोती	७	९	१६	८	५	१३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८	५	१३	१५	१४	२९
नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक बिद्यालय भालुवाङ	९	७	१६	६४	८६	१५०	९१	११०	२०१	७४	५१	१२५	०	०	०	२२९	२४७	४७६	२३८	२५४	४९२
नव प्रतिभा आधारभूत विद्यालय, पाखापानी	२४	२८	५२	९७	११७	२१४	५५	४५	१००	०	०	०	०	०	०	१५२	१६२	३१४	१७६	१९०	३६६
आदर्श माध्यमिक बिद्यालय, लालमटिया	१३	१५	२८	१२०	१०६	२२६	१५६	१३७	२९३	१६१	१४६	३०७	५४	५२	१०६	४९१	४४१	९३२	५०४	४५६	९६०
सपाङ्दी आधारभूत विद्यालय, सानीघोष	३	२	५	१०	६	१६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०	६	१६	१३	८	२१
जनता आधारभूत विद्यालय, खुरुरिया	९	८	१७	२१	१९	४०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२१	१९	४०	३०	२७	५७
श्री दुर्गा भवानीआधारभूत विद्यालय, मसुरिया	१६	१०	२६	६३	५०	११३	७	८	१५	०	०	०	०	०	०	७०	५८	१२८	८६	६८	१५४
बि. पि.आधारभूत विद्यालय, बसन्तापुर	२४	१५	३९	६८	३९	१०७	४२	२१	६३	०	०	०	०	०	०	११०	६०	१७०	१३४	७५	२०९
नवज्योति आधारभूत विद्यालय, श्रीचौर	८	७	१५	७४	४८	१२२	४९	५२	१०१	०	०	०	०	०	०	१२३	१००	२२३	१३१	१०७	२३८
रात्री आधारभूत विद्यालय, मौरीघाट	५	३	८	१९	२६	४५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१९	२६	४५	२४	२९	५३
माध्यमिक बिद्यालय मौरीघाट	११	१६	२७	७२	९१	१६३	१४१	१२१	२६२	२१९	१३४	३५३	१४०	७३	२१३	५७२	४१९	९९१	५८३	४३५	१०१८
जनज्योती आधारभूत बिद्यालय	१२	१०	२२	७९	६६	१४५	४५	३५	८०	०	०	०	०	०	०	१२४	१०१	२२५	१३६	१११	२४७
श्री बाल कल्याण आधारभूत विद्यालय	९	८	१७	५१	४९	१००	७१	५२	१२३	०	०	०	०	०	०	१२२	१०१	२२३	१३१	१०९	२४०
श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय थकरीकोट	६	५	११	२९	२७	५६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२९	२७	५६	३५	३२	६७
श्री नुतन बाल उद्यम आधारभूत बिद्यालय सिंगे	८	४	१२	२३	२७	५०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२३	२७	५०	३१	३१	६२
श्री जनकल्याण आधारभूत बिद्यालय	१०	४	१४	४२	३७	७९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४२	३७	७९	५२	४१	९३
श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	११	८	१९	९२	१०७	१९९	४७	३८	८५	०	०	०	०	०	०	१३९	१४५	२८४	१५०	१५३	३०३
श्री सगरमाथा आधारभूत बिद्यालय	१०	३	१३	१८	१८	३६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१८	१८	३६	२८	२१	४९

श्री सर्वोदय माध्यमिक विद्यालय	२०	१६	३६	५९	७२	१३१	११४	९२	२०६	२२४	१८८	४१२	१५७	९७	२५४	५५४	४४९	१००३	५७४	४६५	१०३९
श्री हंशेश्वर आधारभूत विद्यालय	७	५	१२	३८	३२	७०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३८	३२	७०	४५	३७	८२
ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय, पथ्थरवढवा	११	२	१३	१०५	९७	२०२	१३८	११७	२५५	११२	९०	२०२	०	०	०	३५५	३०४	६५९	३६६	३०६	६७२
श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, छोड्की सिसहनिया	४	०	४	४९	२९	७८	५२	४५	९७	०	०	०	०	०	०	१०१	७४	१७५	१०५	७४	१७९
श्री शंकर माध्यमिक विद्यालय, पिपरी	१५	५	२०	११२	८१	१९३	१११	८५	१९६	८२	५९	१४१	०	०	०	३०५	२२५	५३०	३२०	२३०	५५०
श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत विद्यालय, धापखोला	११	१४	२५	४२	५०	९२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४२	५०	९२	५३	६४	११७
श्री आधारभूत विद्यालय, रुपाकोट	११	९	२०	८३	६४	१४७	२६	३२	५८	०	०	०	०	०	०	१०९	९६	२०५	१२०	१०५	२२५
श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत विद्यालय, घोसखोला	१०	४	१४	१८	२४	४२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१८	२४	४२	२८	२८	५६
श्री देवी आधारभूत विद्यालय, मसेरीडाँडा	१७	२४	४१	६३	७५	१३८	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६३	७५	१३८	८०	९९	१७९
जम्मा	३२२	२५९	५८१	१६०९	१५१०	३११९	११४५	९९०	२१३५	८७२	३३८	१५४०	३५१	२२२	५७३	३९७७	३३९०	७३६७	४२९९	३३४९	७६४८

स्रोत:ई एम आई एस डाटा, शिक्षा शाखा राप्ती गाउँपालिका २०७५

५.१.५ क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालयमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

तालिका न. ५३: क्याम्पस तथा प्राविधि शिक्षालयमा अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

क.स	उ.मा.वि ,कलेजको नाम	संञ्चालित कार्यक्रम तथा तह	बिद्यार्थी		
			छात्रा	छात्र	जम्मा
१	ऐरावती बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक			१९१
२	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय	उ.मा.वि.	५४	५२	१०६
३	माध्यमिक बिद्यालय मौरीघाट	उ.मा.वि.	१४०	७३	२१३
४	सर्वोदय माध्यमिक बिद्यालय	उ.मा.वि.	१५७	९७	२५४
५	मुनलाईट माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	उ.मा.वि.	४९	३७	८६
६	सिरिन भ्याली माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	उ.मा.वि.			४५
७	द्विपज्योती माध्यमिक बिद्यालय (नीजि)	उ.मा.वि.			९०
८	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय		३४५	४४८	७९३
८.१	टि एस एल सी तह	सिभिल सव ओभारसियर	२१	७२	९३
८.२		सि. एम. ए. नियमित	२०	२०	४०
८.३		कृषि जेटिए	३४	११	४५
८.४	अतिरिक्ति कार्यक्रम	ल्याभ असिष्टेन	३०	९	३९
८.५		सि. एम. ए.	२७	१३	४०
८.६		अमिन	६	३४	४०
८.७		सिभिल ईञ्जिनियरिङ्ग	२५	११२	१३७
८.८		प्लान्ट साईन्स (डिप्लोमा एग्रीकल्चर)	५०	६९	२५६
८.९		भेटनरी साईन्स (आई एस सी एजी)	३९	८१	१२०
८.१०		अप्टिकल साईन्स	९३	२७	१२०

स्रोत:विद्यालयको अभिलेख, २०७५

५.१.६ विद्यालय वाहिर रहेका तथा विद्यालय छाडेका वालवालिकाहरुको विवरण

तालिका न. ५४: बिद्यालय बाहिर रहेका तथा बिद्यालय छाडेका बालबालिकाहरुको विवरण

विवरण	छात्रा	छात्र	जम्मा
हाल बिद्यालय गईरहेका	४२९९	३६४९	७९४८
हाल बिद्यालय नगएका	१४२	५६	१९८
नखुलेको	२१	१९	४८

स्रोत:घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

५.१.७ वालबिकास केन्द्रको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेको सामुदायिक बिद्यालयहरुमा वालविकास केन्द्र संञ्चालन गरिएको छ। बालबालिकाहरुको लागि खेलकुद र शैक्षिक सामाग्री सहितको बालविकास केन्द्रले औपचारिक बिद्यालय उमेर शुरु नभएको बालबालिकालाई बिद्यालय जान आकर्षण पैदा गरेको छ। यसैगरी समुदायमा आधारित ११ वटा बालविकास केन्द्र पनि संञ्चालन गरिएको छ, जहाँ सहायक कार्यकर्ताले बालविकास केन्द्रमा अध्यापनको कार्य गर्ने गरिएको छ।

तालिका न. ५५: बालविकास केन्द्रहरुको विवरण

सि.न.	बाल कक्षा रहेको मातृ विद्यालयको नाम	वडा न	बालविकास कक्षा संख्या	बालिका	बालक	जम्मा
१	राप्ती गंगा आधारभूत विद्यालय, चैते	वडा न. १	१	१४	१०	२४
२	स्वर्गद्धारी आधारभूत विद्यालय, पुल्चोक	वडा न. १	१	७	८	१५
३	बराह आधारभूत विद्यालय, बगासोती	वडा न. १	१	७	९	१६
४	नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक बिद्यालय भालुवाङ	वडा न. १	१	९	७	१६
५	नव प्रतिभा आधारभूत विद्यालय, पाखापानी	वडा न. १	३	२४	२८	५२
६	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय, लालमटिया	वडा न. २	३	१३	१५	२८
७	सपाङ्दी आधारभूत विद्यालय, सानीघोष	वडा न. २	१	३	२	५

८	जनता आधारभूत विद्यालय, खुरुरिया	वडा न. ३	१	९	८	१७
९	श्री दुर्गा भवानीआधारभूत विद्यालय, मसुरिया	वडा न. ३	१	१६	१०	२६
१०	बि. पि.आधारभूत विद्यालय, बसन्तापुर	वडा न. ३	१	२४	१५	३९
११	नवज्योति आधारभूत विद्यालय, श्रीचौर	वडा न. ३	१	८	७	१५
१२	रात्री आधारभूत विद्यालय, मौरीघाट	वडा न. ४	१	५	३	८
१३	माध्यमिक बिद्यालय मौरीघाट	वडा न. ४	१	११	१६	२७
१४	जनज्योती आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ४	१	१२	१०	२२
१५	श्री बाल कल्याण आधारभूत विद्यालय	वडा न. ५	१	९	८	१७
१६	श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय थकरीकोट	वडा न. ५	१	६	५	११
१७	श्री नुतन बाल उद्यम आधारभूत बिद्यालय सिंगे	वडा न. ५	१	८	४	१२
१८	श्री जनकल्याण आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ५	१	१०	४	१४
१९	श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	वडा न.५	१	११	८	१९
२०	श्री सगरमाथा आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ५	१	१०	३	१३
२१	श्री सर्वोदय माध्यमिक बिद्यालय	वडा न. ५	२	२०	१६	३६
२२	श्री हंशेश्वर आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ६	१	७	५	१२
२३	ज्ञानोदय माध्यमिक बिद्यालय, पथ्थरवढवा	वडा न. ६	३	११	२	१३
२४	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, छोड्की सिसहनिया	वडा न. ७	१	४	०	४
२५	श्री शंकर माध्यमिक बिद्यालय, पिपरी	वडा न. ८	३	१५	५	२०
२६	श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत बिद्यालय, धापखोला	वडा न. ९	१	११	१४	२५
२७	श्री आधारभूत विद्यालय, रुपाकोट	वडा न. ९	१	११	९	२०
२८	श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत बिद्यालय, घोसखोला	वडा न. ९	१	१०	४	१४
२९	श्री देवी आधारभूत बिद्यालय, मसेरीडाँडा	वडा न. ९	१	१७	२४	४१
३०	बालविकास केन्द्र, पुनखोल	वडा न. ५	१	८	१२	२०

स्रोतःई एम आई एस डाटा, शिक्षा शाखा राप्ती गाउँपालिका २०७५

५.१.८ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात लामो समयदेखि रिक्त स्थानीय तहको नेतृत्व गर्दै जनप्रतिनिधीहरु निर्वाचित भएर स्थानीय क्षेत्रको समग्र विकास कार्यमा लाग्ने क्रममा स्थानीय नेतृत्वलाई यस राप्ती गाउँपालिकाको शिक्षा सम्बन्धी योजना निर्माण र कार्यान्वयनका लागि बिशेष नीति तथा कार्यक्रम आवश्क छ। शैक्षिक अवस्थाको विस्तृत जानकारी र विश्लेष पश्चात सहभागितात्मक रुपमा स्रोत पहिचान सहितको बिद्यालय सुधारका कार्यक्रमहरु गाउँपालिकाको प्राथमिकता क्षेत्रमा परेको छ। स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गाउँपालिकाको अलग्गै शिक्षा सम्बन्धी नीति पारित भइसेकेको छ। शैक्षिक अवसर र पूर्वाधार विकासको लागि बजेट समेत विनियोजन गरिदै आएको छ। यसका लागि गाउँपालिका, बिद्यालय, अभिभावक र सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको अर्थपूर्ण सहभागितामा बिद्यालय सुधार योजना तयारी र त्यसमा समय सापेक्ष संशोधन आवश्यक छ। यसका लागि बिद्यालय शान्ति क्षेत्र आधार स्तम्भको रुपमा रहेको छ।

५.१.९ शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

तालिका न. ५६: शिक्षक तथा शैक्षिक जनशक्ति विवरण

सि.न.	विद्यालयको नाम	सहयोगी	विद्यालय सहायक	बालशिक्षा सहयोगी कार्यकर्ता	प्रा.वि तह				नि.मा. वि तह				मा.वि तह			उ मा.वि		प्राविधिक
					स्थायी	अस्थायी	राहात	जम्मा	स्थायी	अस्थायी	राहात	जम्मा	स्थायी	अस्थायी	राहात	अस्थायी	जम्मा	अस्थायी
			दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी		दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी		दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी	दरबन्दी		दरबन्दी
१	आदर्श माध्यमिक विद्यालय, लालमटिया	१	१	३	८	०	३	११	४	१	१	६	२	२	०	४	८	०
२	माध्यमिक विद्यालय मौरीघाट	१	१	१	७	१	१	९	४	०	१	५	५	०	०	२	७	०
३	श्री सर्वोदय माध्यमिक विद्यालय, सिसहनिया	१	१	२	४	२	२	८	४	१	०	५	४	१	१	३	९	४
४	श्री शंकर माध्यमिक विद्यालय, पिपरी	१	१	३	६	२	२	१०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०
५	नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय भालुवाङ	१	१	१	३	१	१	५	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०
६	ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय, पथ्थरवढवा	१	१	३	५	१	२	८	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०
७	जनज्योती आधारभूत विद्यालय, नयाँगाउँ	१	०	१	२	१	१	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	नवज्योति आधारभूत विद्यालय, श्रीचौर	१		१	१	०	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	श्री आधारभूत विद्यालय, रुपाकोट	१		१	१	१	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	बि. पि.आधारभूत विद्यालय, बसन्तापुर	१		२	२	०	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	१		०	०	१	१	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	नव प्रतिभा आधारभूत विद्यालय, पाखापानी	१		३	३	०	२	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय, छोड्की सिसहनिया	१		१	१	१	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	श्री बाल कल्याण आधारभूत विद्यालय, पहरुवा	१		१	२	१	१	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	श्री दुर्गा भवानी आधारभूत विद्यालय, मसुरिया	१		१	१	०	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६	बराह आधारभूत विद्यालय, बगासोती	१		१	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१७	जनता आधारभूत विद्यालय, खुरुरिया	१		१	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत विद्यालय, धापखोला	१		१	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	रात्री आधारभूत विद्यालय, मौरीघाट	१		१	४	०	१	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

२० श्री सगरमाथा आधारभूत विद्यालय, झुल्के	१			१	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२१ श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय, थकरीकोट	१			१	२	०	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२२ श्री जनकल्याण आधारभूत विद्यालय	१			१	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२३ श्री नुतन बाल उद्यम आधारभूत विद्यालय सिंगे	१			१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२४ श्री हंशेश्वर आधारभूत विद्यालय	१			१	२	०	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२५ राप्ती गंगा आधारभूत विद्यालय, चैते	१			१	२	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२६ स्वर्गद्वारी आधारभूत विद्यालय, पुल्चोक	१			१	०	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२७ श्री देवी आधारभूत विद्यालय, मसेरीडाँडा	१			१	०	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२८ सपाड्दी आधारभूत विद्यालय, सानीघोष	०			१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०		०	०
२९ श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत विद्यालय, घोसखोला	१			१	०	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२८	६	३८	५६	१५	३९	११०	१२	२	६	२०	११	३	१	९	२४	४

स्रोतःई एम आई एस डाटा, शिक्षा शाखा राप्ती गाउँपालिका २०७५

५.१.१० आधारभूत र माध्यमिक बिद्यालयमा पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक अवसर पहुँचको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका भित्र रहेका कुल घरधुरी मध्ये आधारभूत बिद्यालय पुग्न पैदल आधाघण्टा भन्दा कम समय लाग्ने ४०.३४ प्रतिशत घरधुरी, त्यसैगरी आधा देखि एक घण्टा समय लाग्ने ४७.१६ प्रतिशत र एक घण्टा भन्दा धेरै लाग्ने १२.५० प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी माध्यमिक तहसम्मको पहुँच अवस्थालाई हेर्दा आधाघण्टा भन्दा कम समय लाग्ने ३१.८८ प्रतिशत, आधा देखि एक घण्टा लाग्ने ३७.८२ प्रतिशत र एक घण्टा भन्दा धेरै लाग्ने ३०.३० प्रतिशत घरधुरी रहेको देखिन्छ। बिद्यालय पहुँचको वडागत विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ५७: आधारभूत र माध्यमिक बिद्यालयमा पहुँचको अवस्था

वडा न.	आधारभूत बिद्यालय सम्म पुग्न लाग्ने समय			माध्यमिक बिद्यालय सम्म पुग्न लाग्ने समय		
	आधा घण्टा भन्दा कम लाग्ने घरधुरी	आधा देखि १ घण्टा लाग्ने घरधुरी	एक घण्टा भन्दा धेरै लाग्ने घरधुरी	आधा घण्टा भन्दा कम लाग्ने घरधुरी	आधा देखि १ घण्टा लाग्ने घरधुरी	एक घण्टा भन्दा धेरै लाग्ने घरधुरी
१	३८८	६५८	१२०	३७८	४३८	३५०
२	३५९	७६५	२१८	३२९	५५३	४६०
३	४९९	६५३	८९	४६०	४३६	३४५
४	७०७	४३२	७६	२९१	५३४	३९०
५	२३८	४१९	९९	४३१	१७५	१५०
६	४२७	३२१	१७०	३२१	४३८	१५९
७	२७३	४१२	१६०	१४४	३२१	३८०
८	५३७	३२९	५४	३८८	३२१	२११
९	१०७	१४४	१०९	५२	९८	२१०
जम्मा	३५३५	४१३३	१०९५	२७९४	३३१४	२६५५

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.१.११ शैक्षिक संस्था उपलब्ध भवन भौतिक पूर्वाधार तथा सुबिधा

तालिका न. ५८: शैक्षिक संस्था भवन र पूर्वाधारको विवरण

सि.न.	विद्यालयको नाम	वडा न	कच्ची भवन संख्या	पक्की भवन संख्या	कच्ची कक्षा कोठा	पक्की कक्षा कोठा संख्या	कच्ची शौचालय	पक्की शौचालय	व्यबस्थित खानेपानी भएको	व्यबस्थित खानेपानी नभएको
१	राप्ती गंगा आधारभूत विद्यालय चैते	वडा न. १		२		६		छ		नभएको
२	स्वर्गद्वारी आधारभूत विद्यालय पुल्चोक	वडा न. १		१		६		१		नभएको
३	बराह आधारभूत विद्यालय बगासोती	वडा न. १	१		४			३		नभएको
४	नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय भालुवाङ	वडा न. १		४		१३		३	भएको	
५	नव प्रतिभा आधारभूत विद्यालय	वडा न. १								
६	आदर्श माध्यमिक विद्यालय	वडा न. २								
७	सपाङ्दी आधारभूत विद्यालय	वडा न. २								
८	जनता आधारभूत विद्यालय	वडा न. २		१		५		२		नभएको
९	श्री दुर्गा भवानी आधारभूत विद्यालय	वडा न. २		३		१०		१	भएको	
१०	बि. पि.आधारभूत विद्यालय	वडा न. ३		३		१०		३		नभएको
११	नवज्योति आधारभूत विद्यालय	वडा न. ३		२		१०		२		नभएको
१२	रात्री आधारभूत विद्यालय	वडा न. ४	१	२	८	३		३		नभएको
१३	माध्यमिक विद्यालय मौरीघाट	वडा न. ४								
१४	जनज्योती आधारभूत विद्यालय	वडा न. ४								
१५	श्री बाल कल्याण आधारभूत विद्यालय	वडा न. ४		५		१०		३		नभएको
१६	श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय थकरीकोट	वडा न. ५	१	२	१	७		१	भएको	
१७	श्री नुतन बाल उद्यम आधारभूत विद्यालय सिंगे	वडा न. ५	१	१	२	४		२		

श्री शंकर माध्यमिक विद्यालय

१८	श्री जनकल्याण आधारभूत विद्यालय	वडा न. ५	१		७			२		नभएको
१९	श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	वडा न.५	२	२	६	४	१	१		नभएको
२०	श्री सगरमाथा आधारभूत विद्यालय	वडा न. ५	३	१	७	२		२	भएको	
२१	श्री सर्वोदय माध्यमिक विद्यालय	वडा न. ५								
२२	श्री हंशेश्वर आधारभूत विद्यालय	वडा न. ६		३		७		२	भएको	
२३	ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय	वडा न. ६								
२४	श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय	वडा न. ७		४		१२		२	भएको	
२५	श्री शंकर माध्यमिक विद्यालय पिपरी	वडा न. ८	१	४	८	८		६	भएको	
२६	श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत विद्यालय	वडा न. ९	१	२	३	४		२		नभएको
२७	श्री आधारभूत विद्यालय रुपाकोट	वडा न. ९								
२८	श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत विद्यालय घोसखोला	वडा न. ९	२		५			१		नभएको
२९	श्री देवी आधारभूत विद्यालय . मसेरीडाँडा	वडा न. ९	३		६		१			नभएको
३०	गृहिणी महिला अधारभूत विद्यालय	वडा न. १							भएको	भएको

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.१.१२ छात्रबृत्ती तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धताको अवस्था

यस राप्ती गाउँपालिकामा सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयहरुमा सरकारबाट उपलब्ध भएका कार्यक्रमहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका न. ५९: छात्रबृत्ति तथा अन्य लक्षित सुविधा उपलब्धाको विवरण

क्र.स.	छात्रबृत्ति	कैफियत
१	माध्यमिक छात्रबृत्ति	
२	अपाङ्ग आधारभूत छात्रबृत्ति	
३	माध्यमिक दलित छात्रबृत्ति	
४	आधारभूत दलित छात्रबृत्ति	सामुदायिक विद्यालय
५	निःशुल्क पाठ्यपुस्तक	सामुदायिक विद्यालय
६	दिवा खाजा कार्यक्रम	सापाङ्दी आधारभूत बिद्यालय, सानीघोष
७	ब्रेल लिपी अध्यापन हुने बिद्यालय	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय, लालमटिया

५.१.१३ नमूना तथा ईन्टरनेट सुविधा उपलब्ध बिद्यालयको विवरण

यस गाउँपालिका अर्न्तगत रहेका सवै बिद्यालयहरुमा इन्टरनेट सुविधा विस्तार गर्न सकिएको छैन । हालसम्म ईन्टरनेट जडान भएका बिद्यालयहरुको निम्न रहेका छन् ।

तालिका न. ६०: नमूना तथा ईन्टरनेट सुविधा उपलब्ध बिद्यालयको विवरण

सि.न.	बिद्यालयको नाम	ठेगाना
१	आदर्श माध्यमिक बिद्यालय	राप्ती २, लालमटिया
२	माध्यमिक बिद्यालय	राप्ती ४, मौरीघाट
३	ज्ञानोदय माध्यमिक बिद्यालय	राप्ती ६, सग्रापुर

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.१.१४ सुधारिएको मापदण्ड (भूकम्प प्रतिरोधी) अनुसार निर्माण भएका तथा रेट्रोफिटिङ्ग गरिएका विद्यालय

नेपाल सरकार तथा गाउँपालिका मार्फत निर्माण गरिएका र नियमित मर्मतका लागि सहयोग भएका सामुदायिक बिद्यालयहरुको भवन भूकम्प प्रतिरोधी मापदण्डअनुसार निर्माण तथा मर्मतको शुरुवात गरिएको छ । मापदण्ड लागू हुनु पूर्व निर्माण भएका पुराना भवनहरुमा रेक्टोफिटिङ्गलाई पूर्णरुपमा अवलम्न गर्न सकिएको छैन ।

५.१.१५ अपाङ्गता तथा विशेष शिक्षा श्रोतकक्षाको विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा न. २ रहेको आदर्श माध्यमिक बिद्यालयमा दृष्टिविहिन छात्रछात्राको लागि लक्षित गरी ब्रेल लिपि माध्यमबाट पठनपाठनको व्यबस्था गरिएको छ । यहाँ राप्ती गाउँपालिका लगायत छिमेकी गाउँपालिका तथा लमही नगरपालिकाबाट समेत दृष्टिविहिन बिद्यार्थीहरु अध्ययनको लागि आउने गरेका छन् । त्यसैगरी वडा न. १ को भालुवाङ पुलचोकमा गृहिणी महिला आधारभूत बिद्यालय संञ्चालन गरिएको छ ।

५.१.१६ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

राप्ती गाउँपालिका भित्र भएका सामुदायिक बिद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुसार शैक्षिक गतिविधि तथा पूर्वाधार निर्माण शुरुवात गरिएको छ । शिक्षण सिकाई क्रियाकलापहरुमा समेत बालमैत्री अभ्यासलाई आत्मसाथ गरिएको छ । गाउँपालिका कार्यालय र यसमार्फत प्रवाह हुने सेवा सुविधामा बालमैत्री शिक्षा उच्च प्राथमिकतामा समेत परेको छ ।

५.१.१७ विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार अर्न्तगत पानी सहितको शौचालय अपुग भएको बिद्यालयहरु

तालिका न.६१: बिद्यालयको भौतिक पूर्वाधार अर्न्तगत शौचालय अपुग भएको बिद्यालयहरु

सि.न.	विद्यालयको नाम	ठेगाना
१	बराह आधारभूत बिद्यालय बगासोती	वडा न. १
२	श्री प्राथमिक आधारभूत विद्यालय थकरीकोट	वडा न. ५
३	श्री जनता आधारभूत विद्यालय करंगेकोट	वडा न.५
४	श्री भद्राक्षीदेवी आधारभूत बिद्यालय	वडा न. ९
५	श्री आधारभूत विद्यालय रुपाकोट	वडा न. ९
६	श्री बाल प्रगत्ति आधारभूत बिद्यालय घोसखोला	वडा न. ९
७	श्री देवी आधारभूत बिद्यालय मसेरीडाँडा	वडा न. ९

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु अर्न्तगत साविक गाउँविकास समिति अनुसार स्वास्थ्य चौकी २ वटा संञ्चालित छन् । यी स्वास्थ्य चौकीहरुमा दरबन्दी अनुसारका प्राविधिक जनशक्तिले सेवा प्रवाह भईरहेको छ । यस गाउँपालिकामा आर्युवेदिक केन्द्र स्थापना गरिएको छैन । यसै गरी निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायकको रुपमा क्लिनकहरु तथा मेडिकल संञ्चालनमा रहेको देखिन्छ । स्वास्थ्य चौकी वस्तीभन्दा टाढा रहेको स्थानहरुमा गाउँपालिका मार्फत सुलभ स्वास्थ्य पहुँचका लागि सामुदायिक स्वास्थ्य एकाईहरु संञ्चालन शुरुवात गरिएको छ । वडा न. २ र ७ मा घुम्ति स्वास्थ्य क्लिनिक संञ्चालन भएको छ । आगामी बर्षमा यसलाई क्रमश: विस्तार गर्दै लैजाने कार्यक्रम रहेको छ ।

तालिका न.६२: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

सि.न.	स्वास्थ्य संस्था	वडा न
१	भालुवाङ स्वास्थ्य चौकी	वडा न. १, भालुवाङ
२	सिसहनिया स्वाथ्य चौकी	वडा न. ५, सिसहनिया
३	मेडिकल हल	२५ वटा
४	रेडक्रश	१
५	सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा एकाई	वडा न. ६
६	सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा एकाई	वडा न. ४
७	सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा एकाई	वडा न. ९

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

राप्ती गाउँपालिका, दाङ
स्वास्थ्य चौकी

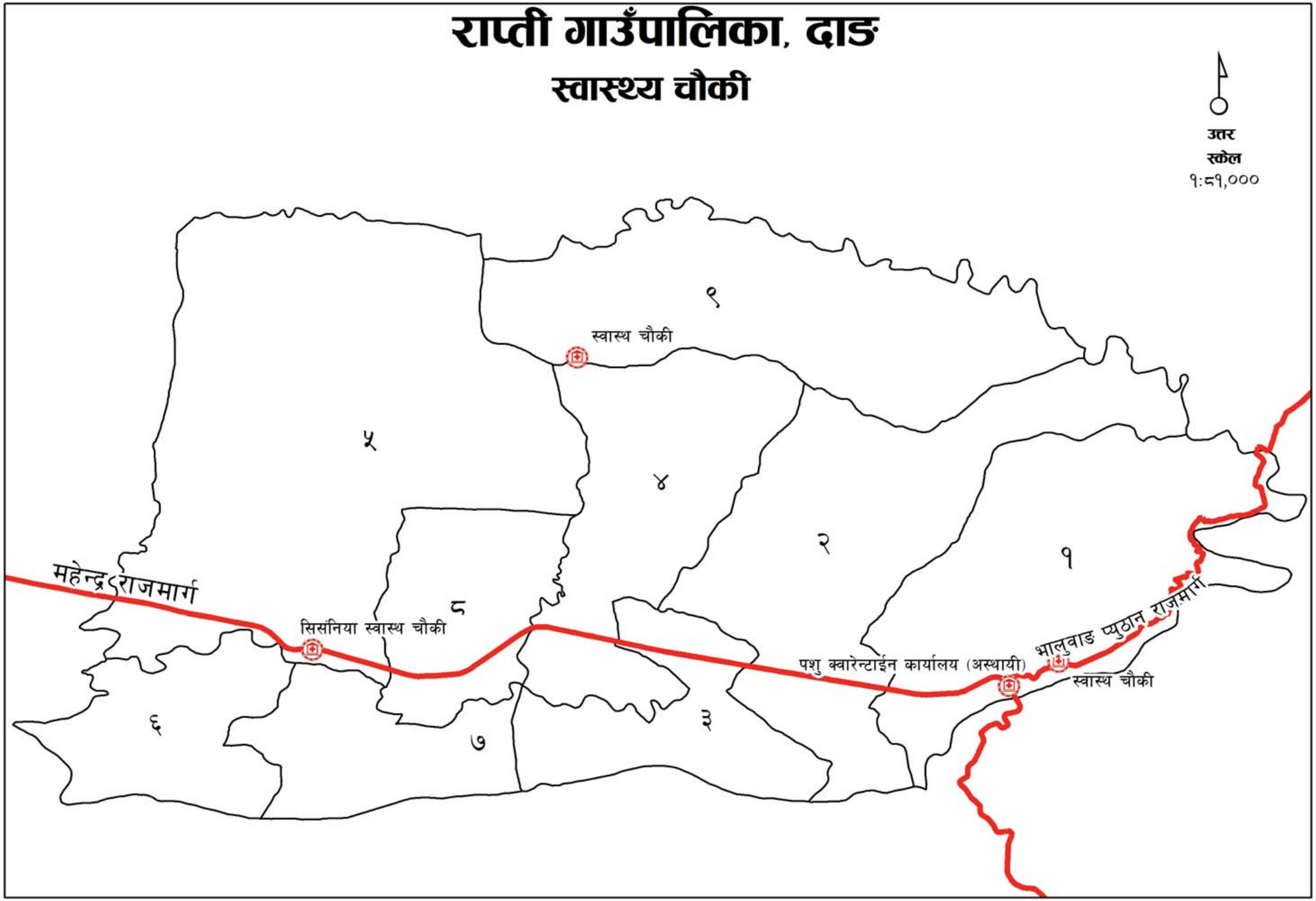

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत जनशक्ति

तालिका न. ६३: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरच जनशक्ति

स्वास्थ्य चौकी सिसहनिया				
सि.नं.	पद	जनशक्ति		संख्या
	स्थायी		करार	
१	हे.अ.	१ जना		
२	सि.अ.हे.व.	२	अ.हे.व.	२ जना
३	अ.न.मी.	१	अ.न.मी.	२
४	ल्याव		ल्याव	१
५			ड्राईभर	१
६			कार्यालय सहयोगी	२
स्वास्थ्य चौकी लालमटिया				
सि.नं.	पद	जनशक्ति		संख्या
	स्थायी		करार	
१	हे.अ.	१ जना		
२	सि.अ.हे.व.	१	अ.हे.व.	
३	अ.हे.व	२	अ.न.मी.	२
४	अ.न.मी.	२	ल्याव	१
५	ल्याव		ड्राईभर	१
६	कार्यालय सहयोगी	१	कार्यालय सहयोगी	१

स्रोत: स्वास्थ्य कार्यालयको अभिलेख, २०७५

५.२.३ प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

यस राप्ती गाउँपालिकाभित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पुग्न मोटर वा पैदल दुवै प्रयोग गर्न सकिन्छ। गाउँपालिकाका दुईवटा क्षेत्रहरु सिसहनिया र भालुवाङमा स्वास्थ्य चौकी संञ्चालन गरिको छ। छरिएर रहेको वस्ती तथा भौगोलिक अवस्थिति अनुसार विभिन्न वडाहरुबाट यी स्वास्थ्य संस्थाहरुसम्म पुग्न फरक फरक समय लाग्दछ। ४३.३६ प्रतिशत घरधुरीलाई स्वास्थ्य संस्था पुग्द आधा घण्टा भन्दा कम समय लाग्दछ भने। ३०.२४ प्रतिशत घरधुरीलाई नजिकको स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्द पैदल आधा देखि एक घण्टा सम्म लाग्दछ। एक घण्टा भन्दा धैरै पैदल समय लाग्ने घरधुरी २६.४० प्रतिशत रहेको छ। हाल गाउँपालिकको कार्यक्रमबाट वडा न. ४,६, र ९ मा जनशक्ति सहित सामुदायिक स्वास्थ्य एकाईहरु संञ्चालन गरिएको छ। वडागत रुपमा उक्त विवरणहरुलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ६४: प्राथमिक स्वास्थ्य सेवामा पहुँचको अवस्था

वडा न	आधा घण्टा भन्दा कम	आधा देखि एक घण्टा	एक घण्टा भन्दा धैरै	जम्मा
१	८८९	५२	२२५	११६६
२	३९४	१७८	७७०	१३४२
३	३८४	३९५	४६२	१२४१
४	३१२	७०७	१९६	१२१५
५	५०४	१८३	६९	७५६
६	१५४	३५९	४०५	९१८
७	४७६	२९७	७२	८४५
८	६६६	१४६	१०८	९२०
९	२१	३३३	६	३६०
जम्मा	३८००	२६५०	२३१३	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

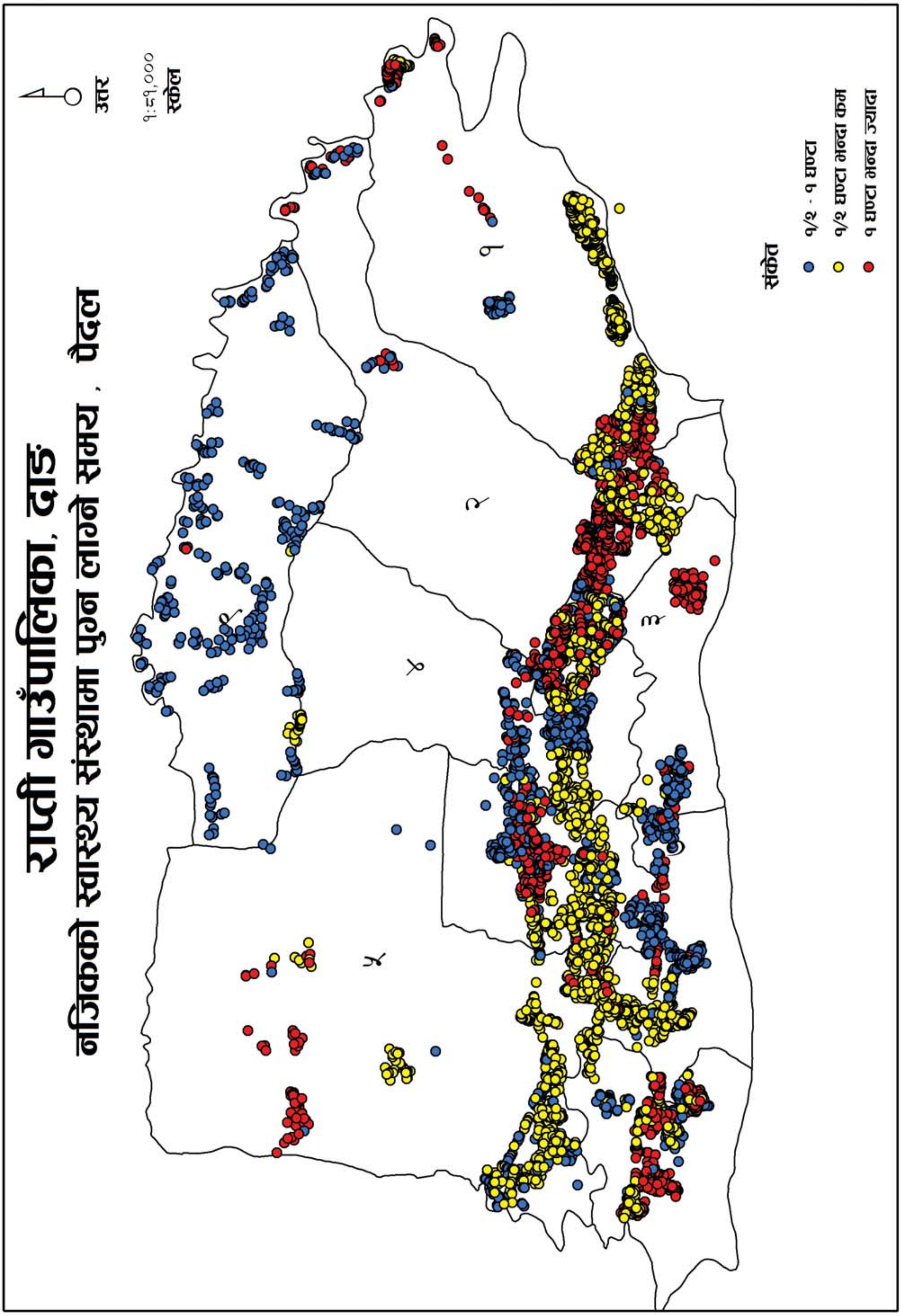
राप्ती गाउँपालिका, दाङ
नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय , पैदल
उत्तर
१:८१,०००
स्केल
संकेत
१/२ - १ घण्टा
१/२ घण्टा भन्दा कम
१ घण्टा भन्दा ज्यादा

v५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु

तालिका न. ६५: उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरु

क.सं.	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	बेड संख्या
१	सरकारी अस्पताल	०	०
२	प्रसुती गृह	०	
३	वाल अस्पताल	०	
४	आयुर्बेद अस्पताल	०	
५	प्राकृतिक चिकित्सा	०	
६	स्वास्थ्य चौकी (बर्थिङ सेन्टर सहितको)	२	
७	प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र	०	
८	निजि अस्पताल	०	
९	फार्मेसी /क्लिनिक	२५	
१०	एम्बुलेन्स सेवा	५	
११	सामुदायिक स्वास्थ्य एकाई	३	

स्रोत: वस्तुगत विवरण २०७४, राप्ती गाउँपालिका

५.२.५ खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

तालिका न.६६: खोप सेवा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

क.स.	खोपको विवरण	विवरण
१	वि.सि.जी.	६५८
२	डि.पि.डि.	६७८
३	दादुरा	५९३
४	पोलियो ३	६७८
५	टि.टि.	४९९
६	आइरन	२८३
७	जुका	३३१
८	वृद्धि अनुगमन २ वर्ष मुनी	१२१९

स्रोत: स्वास्थ्य चौकी अभिलेख २०७४/०७५

५.२.६ उपचारको लागि पहिलो सेवा लिने सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्रबाट उपचारको लागि सेवा लिन भालुवाङ्ग, सिसनिया, लमही, बुटवल र नेपालगञ्ज सम्म लैजाने गरिएको छ। उपचारको लागि यी स्थानहरुमा लैजानुपूर्व पहिलो सेवा लिने सम्बन्धी विवरणलाई यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ। जसअनुसार स्थानीय सरकारी स्वास्थ्य संस्थामा पहिलो सेवा लिनको लागि ५४.७२ प्रतिशत घरधुरीबाट जाने गरेको पाईन्छ। त्यसैगी निजि अस्पताल वा नर्सिङ्ग होमबाट पहिलो सेवालिने ३८.०५ प्रतिशत घरधुरी, धामी झाक्रीबाट पहिलो सेवा लिने २.३७ प्रतिशत, स्थानीय जडीबुटीप्रयोग गर्ने१.२१ प्रतिशत र सिधै मेडिकल वा पसलबाट औषधी खरिद गर्ने ३.६५ प्रतिशत घरधुरी रहेका छन्। वडागत उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.६७: उपचारको लागि पहिलो सेवा लिने सम्बन्धी विवरण

वडा न.	बिरामी हुँदा उपचार गर्न जाने स्थान					
	सरकारी स्वास्थ्य संस्था	नर्सिंग होम वा निजि अस्पताल/ क्लिनिक	धामी र झाक्री	स्थानीय जडिबुटी	सिधै औसधि पसलबाट	जम्मा
१	८९६	५०	५०	५०	१२०	११६६
२	६५२	६५०	८	०	३२	१३४२
३	३७५	७५०	३९	५१	२६	१२४१
४	५५७	६४९	४	१	४	१२१५
५	२५३	४९७	४	१	१	७५६
६	३९०	४००	८६	०	४२	९१८
७	६३७	२०३	१	०	४	८४५
८	७३५	८५	७	३	९०	९२०
९	३००	५०	९	०	१	३६०
जम्मा	४७९५	३३३४	२०८	१०६	३२०	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.२.७ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

यस राप्ती गाउँपालिका बासिन्दाहरु विशेषत श्वासप्रश्वास सम्बन्धि समस्या, ज्वरो, टाइफाइड, झाडापखाला, छाला सम्बन्धि रोग र सामान्य यौन संक्रमण जस्ता सरुवा रोगहरुले संक्रमति हुने गरेको देखिन्छ । त्यस्तै नसर्ने रोगहरुमा ग्यासट्राइटिस, दम, चिनी रोग, मानसिक रोग र हाइपरटेनसनबाट मानिसहरु पिडित भएको पाइन्छ भने यस गाउँपालिकामा महिलाहरुमा पाठेघर खस्ने र सेतो पानी बग्ने समस्या पनि पाइएको छ । विद्यमान प्रमुख स्वास्थ्य समस्याहरु यसप्रकार छन् ।

तालिका न. ६८: प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

सरुवा रोग	नसर्ने रोग	महिला स्वास्थ्य समस्या	बाल स्वास्थ्य समस्या
१.चिनि रोग	१.चिनि रोग	१. पिसाब नलिको संक्रमण	१. निमोनिया
२. छाला रोग	२. हाइपरटेनसन (उच्च रक्तचाप)	२. पाठेघर खस्ने (प्रथम र द्वित्तिय डिग्री)	२ रुघाखोकी
३. टाइफाइड (म्यादे ज्वरो)	३. क्यान्सर	३. ल्युकोरिया (सेतो पानी बग्ने)	२. दादुरा
४. झाडापखाला	४. ग्यासट्राइटिस	४. महिनावारी गडबडी	३. माथिल्लो श्वास नलीको संक्रमण
	५. पक्षघात	५. पेल्भिक इनफ्लामेटरी डिजिज	४. झाडा पखाला

स्रोत: स्वास्थ्यचौकी अभिलेख, २०७५

५.२.८ सुरक्षित मातृत्व

यस गाउँपालिकामा सुरक्षित मातृत्वलाई लक्षित गरी बर्थिङ सेन्टर सहितको स्वास्थ्य चौकी संञ्चालन गरिएको छ । यसै गरी वडास्तरमा स्वास्थ्य स्वयंमसेविकाहरुले पनि सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी सेवा प्रदान गरिरहेको पाईन्छ । स्वास्थ्य चौकीहरुमा नियमित गर्भपरीक्षण, आइरन चक्की वितरण, पोषण स्वास्थ्य र खोपसेवालाई पनि प्रभावकारी रुपमा संञ्चालन गरिएको छ । आकस्मिक सेवाको लागि एम्बुलेन्सहरु पनि संञ्चालन गरिएको छ । भालुवाङ स्वास्थ्य चौकी र सिसनिया स्वास्थ्य चौकीको एम्बुलेन्स बाहेक भूतपूर्व सैनिक संघ, रेडक्रस सोसाईटी र हिको संस्थाको रेडक्रस नियमित संञ्चालन भएको पाईन्छ ।

तालिका न. ६९: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सुरक्षित मातृत्व सेवा	संख्या
१	स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने गर्भवती	
२	पहिलो पटक	९२९
३	चौथो पटक	९३८
४	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती हुने गर्भवती	७५६
५	२२५ चक्की आइरन चक्की प्रयोग गर्ने गर्भवती	७५६
६	केही मात्र प्रयोग गर्ने	३२६१
७	प्रसुती पछि स्वास्थ्य चाँज गराउने सुत्केरी आमा	४५१
८	प्रसुती पछि स्वास्थ्य चाँज गराउने नवजात शिशु	४५१
९	जुकाको औषधी पाएका गर्भवती महिला	७५६
१०	भिटामिन ए पाएका छ हप्ता भित्रका सुत्केरी महिला	७५६
११	आइरन चक्की पाएका छ हप्ता भित्रका सुत्केरी महिला	७५६
१२	महिला स्वयम सेविका संख्या	६४

स्रोत: वस्तुगत विवरण २०७४, राप्ती गाउँपालिका

५.२.९ बालस्वास्थ्य र तौल लिइएका बालबालिकाको स्थिति

यस राप्ती गाउँपालिका भित्र रहेका १ बर्षमुनीका र ५ बर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको तौल लिएको बालबालिका र ती बालबालिकाको औषत तौल सम्बन्धी विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ७०: बालस्वास्थ्य र तौल लिइएका बालबालिको विवरण

बलबालिकाको उमेर समूह	तौल लिएका बालबालिकाका संख्या			
	बालिका	बालक	जम्मा	औषत तौल
१ बर्ष मुनीका	२४३	१३४	३७७	७.४
१ देखि ५ बर्ष सम्म	२८४	११९	४०३	११

स्रोत: वस्तुगत विवरण २०७४, राप्ती गाउँपालिका

५.२.१० आयोडिन नून प्रयोग गर्ने सम्बन्धी विवरण

राप्ती गाउँपालिकाका घरधुरीले दैनिक प्रयोगको लागि नून प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा दुईबालबालिकाको चिन्ह भएको आयोडिन नून, खुल्ला रुपमा पाइने ढिक्के नून र दुवै प्रकारको नून प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ । जसअनुसार दुईबालबालिकाको चिन्ह भएको आयोडिन युक्त नून प्रयोग गर्ने घरधुरी ८९.९१ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी ढिक्के नून प्रयोग गर्ने ३.८१ प्रतिशत र दुवै प्रकारको नून प्रयोग गर्ने घरधुरी ६.२८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वडागत विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ७१: आयोडिन नून प्रयोग गर्ने सन्बन्धी विवरण

वडा न	बालबालिकाको चिन्ह भएको आयोनून प्रयोग गर्ने	ढिक्के नून प्रयोग गर्ने	दुवै प्रकारको नून प्रयोग गर्ने	जम्मा
१	१०१९	४५	१०२	११६६
२	१२१४	१६	११२	१३४२
३	११०७	६६	६८	१२४१
४	११५९	१२	४४	१२१५
५	७०६	१८	३२	७५६
६	८६०	१३	४५	९१८
७	७६२	४४	३९	८४५
८	७८०	६६	७४	९२०
९	२७२	५४	३४	३६०
जम्मा	७८७९	३३४	५५०	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी सुविधाको अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र रहेको घरधुरी मध्ये करिव ४२ प्रतिशत घरधुरीले सुलभ रुपमा रुपमा घरधुरीमानै खानेपानी सुविधा उपभोग गर्ने गरेको पाईन्छ । कुल धरधुरीको ४९ प्रतिशत घरधुरीले खानेपानी संकलनको लागि १५ मिनेट भन्दा कम समय खर्चनुपर्ने देखिएको छ । ६ प्रतिशत घरधुरी १५ देखि आधाखण्टा सम्म समय खर्चनु पर्ने देखिन्छ । ४ खानेपानी संकलनको लागि आधाघण्टा भन्दा धेरै समय लाग्ने घरधुरी प्रतिशत रहेको छ । वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ७२: खानेपानी सुविधाको अवस्था

पिउनेपानी संकलनको लागि लाग्ने समय (पैदल)					
वडा न.	घरमै उपलब्ध भएको	१५ मिनेट भन्दा कम	१५ देखि ३० मिनेट	३० मिनेट भन्दा धेरै	जम्मा
१	३७४	६५७	४५	९०	११६६
२	७१६	५४८	४५	३३	१३४२
३	४८६	६८९	४५	२१	१२४१
४	५१२	६५३	३२	१८	१२१५
५	२४९	४५३	३३	२१	७५६
६	३७६	४८९	३६	१७	९१८
७	३७०	३२५	१२७	२३	८४५
८	४२४	३८९	८९	१८	९२०
९	१६९	६८	३२	९१	३६०
जम्मा	३६७६	४२७१	४८४	३३२	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

राप्ती गाउँपालिका, दाङ
पिउने पानीको श्रोतसम्म पुग्न लाग्ने समय

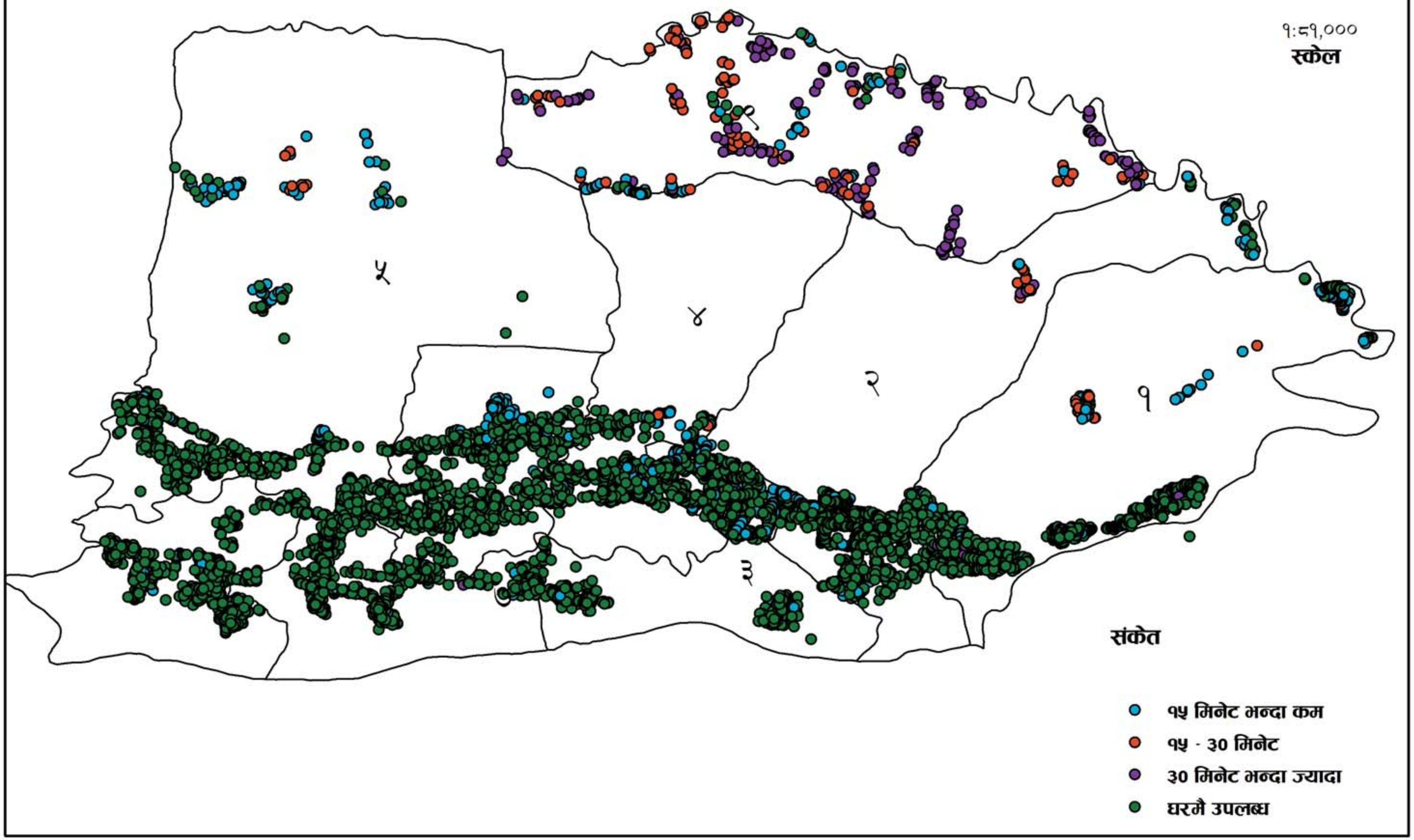

५.३.२ खानेपानीको श्रोतको विवरण

यस राप्ती गाउँपालिकामा उपयोग गरिने खानेपानी श्रोतको अवस्थालाई हेर्दा ४४ प्रतिशत घरधुरीमा व्यक्तिगत वा सार्वजनिक सुरक्षित धारामार्फत खानेपानी उपभोग गर्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरी ट्यूववेल मार्फत ४३ प्रतिशत घरधुरीले, ७.९० प्रतिशत घरधुरीलेछोपिएको इनार वा कुवाको खानेपानी प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । त्यसै गरी ५.२६ प्रतिशत घरधुरीले नछोपिएको इनार वा कुवाको पानी प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । वडागत उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न.७३: खानेपानीको श्रोतको विवरण

	पिउने पानीको स्रोत						जम्मा
वडा न.	धारा	ट्युबवेल	इनार, कुवा, जरुवा (खुल्ला)	इनार, कुवा,जरुवा (छोपिएको)	नदि, कुलो, नहर, पोखरी	अन्य	
१	१०६५	२	१२	८४	०	२	११६५
२	१२०६	३	८७	३६	०	१०	१३४२
३	४४०	३२६	३१६	१४७	११	१	१२४१
४	४९	१,१२१	१०	३४	०	१	१२१५
५	१५३	५९१	८	१	१	२	७५६
६	२९५	६२१	०	१	०	१	९१८
७	५५५	२७१	२	०	०	१७	८४५
८	५१	८६८	०	०	०	१	९२०
९	४४	०	२५८	५८	०	०	३६०

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

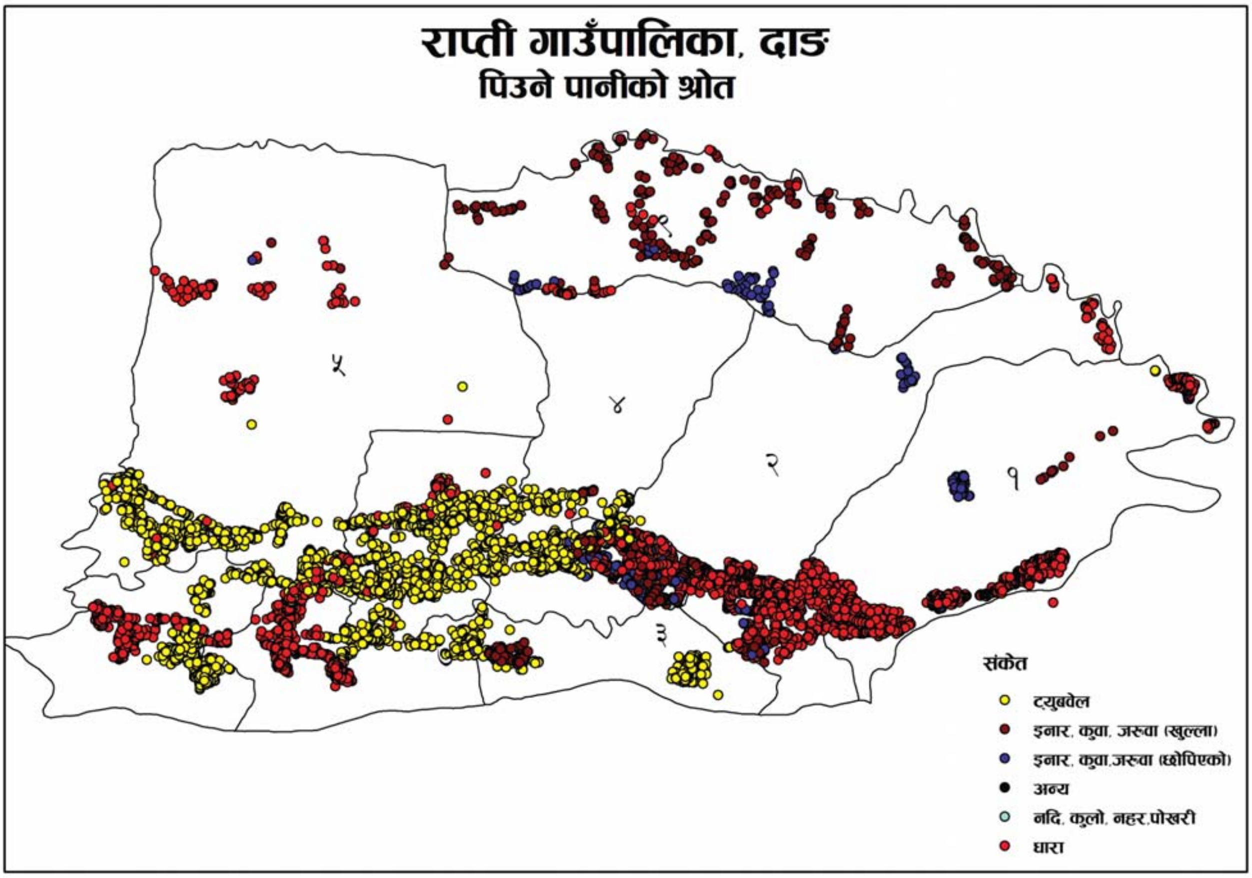

५.३.३ शौचालय प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिकामा भएको घरधुरी भध्ये ७० प्रतिशत घरधुरीमा मापदण्डयुक्त शौचालय प्रयोग गर्ने गरिएको छ। त्यस मध्ये ४१.०१ प्रतिशत घरधुरीमा मापदण्डयुक्त सेफ्टीट्याङ्की छ। त्यसैगरी ३ प्रतिशत घरधुरीमा शौचालयलाई ढल वा रिङ्गमा जडान गरिएको छ। बायोग्यासमा जडान गरिएको शौचालय २५.११ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। अस्थायी वा खाल्डे शौचालय २१ प्रतिशत घरधुरीमा छ भने ७.८ प्रतिशत घरधुरीले शौचालय नभएको देखिन्छ। वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ७४: शौचालय प्रयोगको विवरण

	शौचालय प्रयोगको अवस्था						
वडा न.	आधुनिक मापदण्ड युक्त सेफ्टीटयाङ्की भएको शौचालय रहेको घरधुरी	सेफ्टीटयाङ्कीलाईढल वा रिङ्गमा जोडिएको	आधुनिक मापदण्ड युक्त (बायोग्यासमा जडान गरिएको शौचालय	अस्थायी / खाल्डे चर्पी भएको घरधुरी	चर्पी नभएको घरधुरी	सामुदायिक/संस्थागत/ अन्य चर्पी प्रयोग गर्ने घरसंख्या	जम्मा
१	९३७	१०	११४	८०	२२	२	१,१६५
२	४१८	१९	२१८	६३७	४६	४	१३४२
३	६९९	८३	२४४	१२९	३०	५६	१२४१
४	४६०	२८	३३०	२८९	८०	२८	१२१५
५	३८४	१७	१८०	१०८	६२	५	७५६
६	१०१	३५	४९४	१८०	१००	८	९१८
७	१५१	११८	३८६	७२	११४	४	८४५
८	३८२	१७	२३४	२७०	१२	५	९२०
९	६४	०	१	७६	२१९	०	३६०
जम्मा	३५९६	३२७	२२०१	१८४१	६८५	११२	८७६२

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

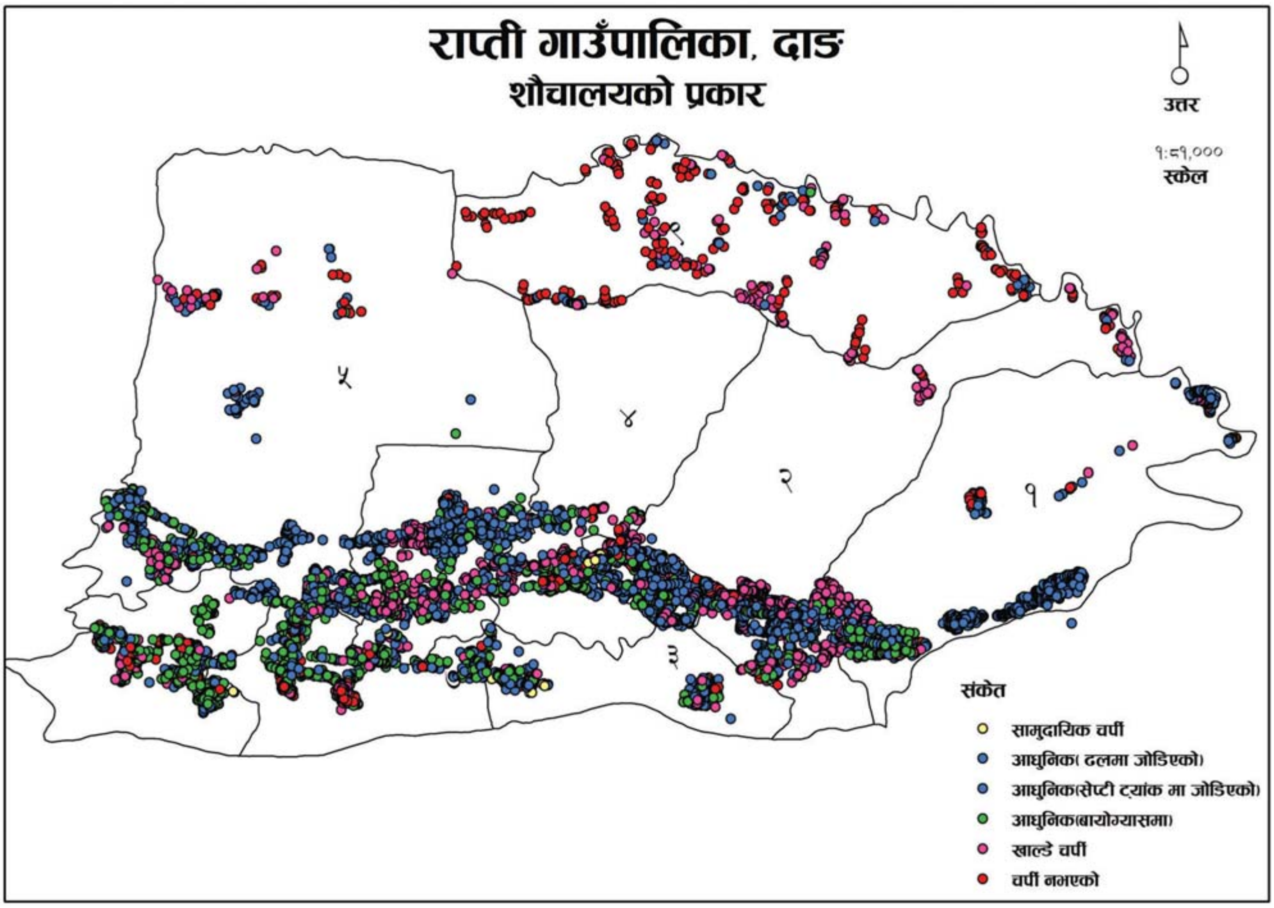

५.३.४ सार्वजनिक शौचालय

तालिका न. ७५: सार्वजनिक शौचालयको विवरण

वडा न.	सार्वजनिक शौचालय संख्या	सञ्चालनको अवस्था
१	३	संञ्चालित
२	२	जीर्ण
३	०	
४	०	
५	१	
६	०	
७	१	जीर्ण
८	१	
९	१	संञ्चालित

५.३.५ फोहोरमैला व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका विभिन्न घरधुरीहरुबाट निस्कान हुने फोहोर महिला व्यबस्थापनको लागि प्रयासहरु शुरुवात भएको पाईन्छ । अधिकांश ग्रामीण क्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापनमा स्थानीय घरधुरीनै सकृय भएको देखिन्छ । साना बजारी क्षेत्र तथा राजमार्ग आसपासका बाक्लो सस्ती भएको स्थानबाट संकलन भउको फोहरमैलालाई गाउँपालिकाले ट्र्याक्टर मार्फत संकलन गरी सुरक्षित रुपमा विसर्जनको शुरुवात गरिउको छ । घरधुरीबाट उत्पन्न फोहरहरुलाई वर्गीकरण गर्ने र व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा यस राप्ती गाउँपालिका भित्र भएको ८९.९० प्रतिशत घरधुरीले घरायसी फोहरलाई विर्सजन गर्नु अगाडी श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने गरेको पाइयो । त्यसै गरी भने १०.१० प्रतिशत घरधुरीले श्रोतमै वगीकरण गर्ने गरेको पाईएन । वडागत आधारमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ७६: फोहोरमैलाको व्यबस्थापनको विवरण

विवरण	वडा नं									
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
फोहोरलाई श्रोतमै वर्गीकरण गर्ने घरधुरी	१,१५८	१,३१६	८९०	८९४	७२९	८२३	८२३	९१४	३३१	७,८७८
फोहोरलाई श्रोतमै वर्गीकरण नगर्ने घरधुरी	८	२६	३५१	३२१	२७	९५	२२	६	२९	८८४
जम्मा घरधुरी	१,१६६	१,३४२	१,२४१	१,२१५	७५६	९१८	८४५	९२०	३६०	८,७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.३.५.१ फोहरमैलाको घरायसी व्यवस्थापन

तालिका न.७७: फोहरमैलाको घरायसी व्यबस्थापन सम्बन्धी विवरण

विवरण	वडा न.									
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा
घरबाट निस्कने फोहोर गाड्ने घरधुरी	१८	१३३	२५४	३९	१२३	२८२	११३	३०४	३	१,२६८
सड्ने फोहोर मल बनाएर बाकी जलाउने घरधुरी	६२०	९२१	५३९	२२१	१३८	१४८	११८	४६४	१३	३,१८२
फोहोर अनुसार मल बनाउने, जलाउने र गाड्ने घरधुरी	५२८	२६४	४३७	९४९	४७८	४८४	६०२	१४६	३२५	४,२१३
जथाभावी फाल्ने घरधुरी		२४	११	६	१७	४	१२	६	१९	९९
जम्मा	१,१६६	१,३४२	१,२४१	१,२१५	७५६	९१८	८४५	९२०	३६०	८,७६२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.३.६ ढल व्यबस्थापन

यस राप्ती गाउँपालिका देउखुरी उपत्यकाको राप्ती जलाधार क्षेत्रभित्र पर्ने भएकोले यहाँको पानी ढलोट राप्ती नदीमा समाहित हुने गरेको छ । यस गाउँपालिकालाई पूर्व पश्चिम राजमार्गले चिरेर गएको हुनाले राजमार्ग क्षेत्र र बजारी क्षेत्रहरुमा पक्की ढलको निर्माण गरिएको छ । स्थानीय पूर्वाधार अर्न्तगत निर्माण गरिएको पक्की सडकमा पनि व्यबस्थित नाली निर्माण गरिएको छ । उत्तर तर्फको पहाडी ग्रामीण वस्तीहरुमा व्यबस्थित ढल निर्माण गर्न सकिएको छैन भने निर्माण भएको कच्ची सडकहरुमा पनि व्यबस्थित नाली निर्माण भएको पाइदैन । सुरक्षित ढल निर्माण र व्यबस्थित बसोबास क्षेत्र विकास गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरुको प्राथमिकतामा परको पाइएको छ ।

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

५.४.१ लिङ्ग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)

यस गाउँपालिकामा उमेर नपुगी विवाह गर्ने सामाजिक परम्परा रहेको छ । विशेष गरी २० बर्ष मुनीको किशोर किशोरीहरु अभिभावकको स्वीकृति वेगर भागेर विवाह गर्ने गरेको पाईन्छ । यद्धपी कानूनी प्रावधानको कारण वैधानिक रुपमा विवाह दर्ताको लागि सम्बन्धित निकायहरुमा आउने गरेको भने पाईएन । बढ्दो खुल्ला समाज, मोवायल प्रविधिको गलत प्रयोग र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी कम जानकरीको कारण बालविवाह गर्ने क्रममालाई न्यूनिकरण गर्न सकिएको पाइएन । यद्धपी यस प्रकारको बाल विवाहको तथ्याङ उपलब्ध हुन भने सकेन ।

५.४.२ कामदारको रुपमा घर वाहिर रहेका बालबालिका

यस गाउँपालिकाबाट श्रममूलक कामको शिलशिलामा राजधानी वा अन्य शहरी क्षेत्रमा कामदारको रुपमा बालबालिका प्रयोग हुने गरेको पाईन्छ । श्रममूलक कामको लागि अभिभावकको स्वीकृति वेगर होटल श्रमिक, यातायात श्रमिक, पूर्वाधार निर्माण कार्यको लागि बालबालिका कामदारको रुपमा रहेको देखिन्छ । छोटो अवधिको लागि भारतको विभिन्न शहरहरुमा होटल मजदुरको रुपमा यस गाउँपालिकाको केही क्षेत्रहरुबाट बालबालिका जाने आउने गरेको पाईन्छ । काठमाडौं, भक्तपुर, कपिलबस्तु आदि जिल्लाहरुमा रहेका ईटा उद्योगहरुमा पनि यहाँका बालबालिका जाने गरेको पाईन्छ ।

तालिका न. ७८: संलग्नताका आधारमा बालश्रमिक सम्बन्धी विवरण

वडा नं	घरेलु कामदार		यातायात मजदुर		होटल मजदुर		उद्योग मजदुर		अन्य	
	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी	केटा	केटी
१	२	०	२	०	४	०	२	२	१	१
२	१	०	२	०	०	०	१	०	२	३
३	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०
४	२	०	१	०	२	०	०	०	०	१
५	३	१	१	०	२	०	२	१	१	०
६	१	०	२	०	१	०	१	०	३	१
७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	०	०	२	०	१	०	५	१	०	२
९	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	१०	१	१०	०	११	०	११	४	७	८

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.४.३ बालक्लव तथा संजालको विवरण

तालिका न. ७९: बालक्लब तथा संजालको विवरण

सि.नं	वाल क्लवको नाम	ठेगाना (साविक गाविस)	जम्मा	
१.	सौभाग्य वाल क्लव	राप्ती -७ भानपुर	१३	
२.	गौरव वाल क्लव	राप्ती -८ पिपरी	१८	
३.	वाल क्लव	राप्ती -५ कालापानी	१२	
४.	जनप्रिया वाल क्लव	राप्ती - ६ जगपुर	९	
५.	सूर्य चन्द्र वाल क्लव	राप्ती - ७ छोट्की सिसहनिया	१६	
६.	अनमोल वाल क्लव	राप्ती -५ पहरवा	२५	
७.	कोपिला वाल क्लव	राप्ती - ५ लठहवा	२४	
८.	संगम वाल क्लव	राप्ती -८ विजौरी	१३	
९.	फूलवारी वाल क्लव	राप्ती -७ जितपुर	१०	
१०.	सयपत्री वाल क्लव	राप्ती -५ भुल्के	१५	
११.	एकता वाल क्लव	राप्ती -५ थकरीकोट	१५	
१२.	सुगन्ध वाल क्लव	राप्ती -७ वड्का सिसहनिया	२३	
१३.	जनचेतना वाल क्लव	राप्ती -६ पत्थरगढवा	१५	
१४.	श्री लक्ष्मी वाल क्लव	राप्ती -६ वगरापुर	१४	
१५.	उज्वल वाल क्लव	राप्ती -६ मझेरिया	१५	
१६.	प्रगतिशिल वाल समूह	राप्ती ३	५०	
१७.	कोपिला वाल समूह	राप्ती ३	१००	
१८.	नवपालुवा वाल समूह	राप्ती १	३०	
१९.	जुनकिरण वाल समूह	राप्ती २	५५	
२०.	नवप्रतिभा वाल समूह	राप्ती ४	४४	

२१.	जन उत्थान वाल समूह	राप्ती ४	३५
२२.	प्रगत्ति वाल समूह	राप्ती २	३४
२३.	राप्ती प्रगत्ति वाल समूह	राप्ती ३	३०
२४.	सुनौलो वाल समुह	राप्ती ४	६०
२५.	जन जागरण वाल सञ्जाल	साविक लालमटिया गाविस स्तरीय	

स्रोत: वडा कार्यालयको अभिलेख, २०७४

५.४.४ अपांगताका आधारमा जनसंख्या

महिला तथा बालबालिका कार्यालय दाङ्गको अभिलेख अनुसार यस राप्ती गाउँपालिकामा विभिन्न प्रकारको अपाङ्गताको परिचय प्राप्त गर्ने संख्या १३७ रहेको छ। नेपाल सरकारको सामाजिक सुरक्षा प्रावधान अनुसार यसरी वर्गीकरण गरी परिचय पत्र प्राप्त गर्ने अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई भत्ता दिने प्रावधान समेत रहेको छ।

तालिका न. ८०: अपाङ्गता परिपत्र पत्रको विवरण

सि.न.	अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गर्नेको विवरण	संख्या
१	क वर्गको परिचय पत्र	३८
२	ख वर्गको परिचय पत्र	२९
३	ग वर्गको परिचय पत्र	१४
४	घ वर्गको परिचत्र पत्र	५६
जम्मा		१३७

स्रोत: महिला तथा बालबालिका कार्यालय, दाङ्ग २०७५

५.४.५जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ८१: जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला सम्बन्धी विवरण

वडा न	जेष्ठ नागरिक ६० बर्ष उमेर भन्दा माथि			दलित जेष्ठ नागरिक			एकल महिला
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला
१	२०४	२१०	४१४	१५	१०	२५	१५९
२	२९७	२६८	५६५	७	१०	१७	५५
३	२७३	२६८	५४१	१३	५	१८	१३१
४ २४१		२६८	५०९	१३	६	१९	१४४
५	१४१	१३४	२७५	१५	८	२३	१२१
६	१९६	१९३	३८९	४	४	८	८९
७	१४७	१४९	२९६	४	४	८	१०३
८	१९७	२१२	४०९	४	४	८	१२०
९	४३	६०	१०३	५	४	९	२५

स्रोत: वडा कार्यालयको अभिलेख आ.व. २०७३/०७४

५.४.६ सम्पत्ति तथा निर्णय प्रक्रियामा महिलाको अवस्था

यस गाउँपालिका भएका घरधुरी मध्ये २६.४ प्रतिशत घरमा महिलाको नाममा अचल सम्पत्ति रहेको छ। त्यसैगरी महिलाको नाममा वैंकखाता हुने घरधुरी ३७.२ प्रतिशत रहेको छ। घरको पारिवारीक महत्वपूर्ण बिषयहरुमा निर्णय गर्नुपर्दा घरमुली एक्लैको निर्णयबाट ४.१ प्रतिशत घरधुरीमा, पुरुषमात्रको निर्णयबाट ११.२ प्रतिशत घरमा, महिलाको मात्र निर्णयबाट ५.९ प्रतिशत घरमा र आवश्यकता अनुसार सवैको रायबाट निर्णय ८२.८ प्रतिशत घरधुरीमा हुने गरेको देखिन्छ। वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ८२: सम्पत्ति तथा निर्ण प्रक्रियामा महिलाको अवस्था विवरण

वडा न.	महिलाको नाममा अचल सम्पत्ति		महिलाको नाममा बैक खाता		घरका महत्वपूर्ण बिषयहरुमा निर्णय कसरी हुन्छ			
	छ	छैन	छ	छैन	घरमुली एक्लैले	पुरुष सदस्यको मात्र निर्णयबाट	महिला सदस्यको मात्र निर्णयबाट	आवश्यकता अनुसार सवैको निर्णयबाट
१	५३५	६३१	७००	४६६	१०	२३१	४५	८९०
२	४११	९३१	५३८	८०४	३९	२१७	२३५	८९०
३	१७१	१०७०	४०६	८३५	७८	३८	३२	११७१

४	३१३	९०२	२७१	९४४	११	६५	२३	११२७
५	१६८	५८८	२४९	५०७	२१	१५	५६	६८५
६	१६८	७५०	१७२	७४६	७८	१५६	४९	७१३
७	२३६	६०९	३३७	५०८	५४	८८	२२	७३५
८	२९६	६२४	५७४	३४६	२८	९८	३४	७८८
९	१६	३४४	१४	३४६	३७	७७	२३	२६०
जम्मा	२३१४	६४४९	३२६१	५५०२	३५६	९८५	५१९	७२५९

स्रोतः घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ८३ः खेलमैदानको किसिम र उपयोग विवरण

क्र.सं.	खेल मैदानको नाम	स्थान तथा वडा नं.	उपयोगको अवस्था (कसले उपयोग गर्छ)	कैफियत
१	बिद्यालय स्तरको खेलमैदान	सामुदायिक बिद्यालय	बिद्यालय	
२	सिद्धेश्वरी पिकनिक स्थल	वडा न. १	सामुदायिक वन	
३	चखेवा ताल		समुदाय	
४	चैते शान्तिपुर खेलमैदान	वडा न. १	समुदाय	
५	भालुवाङ झोलुङ्गेपुल खेलमैदान	वडा न. १	समुदाय	
६	हर्सेडाँडा पिकनिक स्थल	वडा . २, लालमटिया	कालिका सामुदायिक वन	
७	बराखुट्टी खेलमैदान	वडा न. २	समुदाय	
८	बसन्तापुर /राप्ती तट	वडा न. ३, बसन्तापुर	समुदाय	
९	श्रीचौर खेलमैदान	वडा न. ३	समुदाय	
१०	सुन्दरपुर चौर	वडा न. ४	सामुदायिक वन	
११	बग्रापुर सामुदायिक वनको खेलमैदान	वडा न. ६	सामुयिक वन	
१२	देउकी सामदायिक भवनको चौर/ पिकनिक स्थल	वडा न. ५	समुदाय	
१३	भुल्के पिकनिक स्थल	वडा न. ५	समुदाय	
१४	अनन्यपुर रामघाट खेलमैदान	वडा न. ७	समुदाय	
१५	पाखापानी खेलमैदान	पाखापानी	समुदाय	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.५.२ व्यबसायिक खेलाडीको बिवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यबसायिक खेलाडीहरु उत्पादन तथा प्रशिक्षणको शुरुवात गरिएको छैन । तथापी नीजि प्रयास र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक खेलहरुमा भने यँहाका खेलाडीहरुले आफ्नो प्रतिभा देउखाउदै आएका छन् । विशेषगरी फूटवल, भलिवल, कराँते र दौडहरु यहाँ आयोजना गरिएको देखिन्छ । पछिल्लो समयमा युवा खेलाडीहरु क्रिकेटखेल प्रति धेरै आकर्षण भएको देखिएको छ ।

५.५.३ युवाक्लब सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा स्थापना भई कृयाशिल रहेका स्थानीय यूवा समूह तथा युवा क्लबहरु सामाजिक रुपमान्तरणका लागि क्रियाशिल रहेका छन् । बिशेष गरी समान उद्धेश्य र कार्यनीति तयार गरी सामुदायिक हितका लागि स्वयंसेवी रुपमा यी युवा क्लबहरु कृयाशिल रहेका छन् । बार्षिक रुपमा स्वास्थ्य मनोरञ्जनका लागि खेलकुद आयोजना तथा अन्य प्रतियोगिताहरु यी युवा क्लबहरुले आयोजना गर्दै आइरहेको पाईन्छ ।

तालिका न. ८४ः युवाक्बल सम्बन्धी विवरण

सि.न	क्बलको नाम	ठेगाना
१	गोल्बल युथ क्लब	राप्ती वडा न. २
२	शंकर यूवा क्लब	वडा न . ८ पिपरी
३	बिजौरी यूवा क्बल	वडा न. ८
४	सिसहनिया क्बल	वडा न. ५
५	ईन्द्रेणी यूवा क्बल	वडा न. १

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

विभिन्न जातजातीहरुको मिश्रित बसोबास रहेको यो गाउँपालिका भाषा कला तथा संस्कृतिको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण रहेको छ। दाङ्ग जिल्लामा सघन बसोबास रहेको थारु जातीहरुको सांस्कृतिक थलोको रुपमा यो गाउँपालिकाको केही वडाहरु रहेका छन् । आर्यन र गैह आर्यन समुदायको बसोबास रहेको यो गाउँपालिकामा आफ्नो आफ्नो जातीय परम्परा अनुसारको संस्कृति र चाडपर्व अवलम्बन गर्ने गरिएको पाईन्छ । यस गाउँपालिका भित्र प्रमुख रुपमा नेपाली, थारु, मगर/खाम, आवधि आदि बोल्ने गरिन्छ । मातृभाषाको रुपमा फरकफरक भाषा प्रयोग हुने गरेको छ भने पुल भाषाको रुपमा नेपाली भाषानै प्रयोग हुन्छ ।

५.६.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल

यस गाउँपालिकामा प्रसिद्ध धार्मिक स्थल लभद्राक्षीदेवी मन्दिर पर्दछ । यहाँ बर्षे सयौं धार्मिक पर्यटकहरु दर्शनको लागि आउने गर्दछन् । त्यसै थारु, मगर, मुसलमानहरुको बसोबास थलो रहेकोले यो गाउँपालिकाका केही भूभाग जातीय तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणले समेत महत्वपूर्ण रहेको छ ।

तालिका न. ८५: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	मन्दिर	वडा नं	चर्च	मस्जीद
१.	शिद्धेश्वरी मन्दिर पाखापानी	१		
२.	गणेश मन्दिर पुल्चोक	१	भालुवाङ चर्च,	मस्जीद भालुवाङ
३.	हनुमान मन्दिर भालुवाङ	१		
४.	खडगेश्वरी मन्दिर भालुवाङ	१		
५	वगासोती मन्दिर (वडा न. १ भालुवाङ माथि बाटोमा)	१		
६	कालिका मन्दिर, हर्सेडाँडा	२		
७	देवी मन्दिर, लालमटिया	२		
८	शिव मन्दिर, बराखुरी	२		
९	शिव मन्दिर, वसन्तपुर	३	चर्च, वसन्तपुर	
१०	शिव मन्दिर, खुरुरिया	३		
११	शिव मन्दिर, मौरीघाट	४	चर्च, मौरीघाट	
१२	सुनपोखरी देवी मन्दिर	४		
१३	भीम बागिया	४		
१४	खण्गेश्वरी, खौराह बाबा	५.		
१५	शिव मन्दिर पहरवा	५.		
१६	दुर्गा मन्दिर, सिंगे	५.		
१७	शिव मन्दिर, वगरापुर	६		
१८	शिव मन्दिर, पत्थरगढवा	६		मस्जीद, भगवानपुर
१९	शिव मन्दिर, भगवानपुर	६		
२०	सगरापुर मन्दिर	६		
२१	शिव मन्दिर, मानपुर	७		
२२	शिव मन्दिर, छोडकी सिसहनिया	७		
२३	शिव मन्दिर, वइका सिसहनिया	७		
२४	शिव मन्दिर, अनन्तपुर	७		
२५	रामजानकी मन्दिर, अनन्तपुर			
२६	शिव मन्दिर, पिपरी	८		
२७	शिव मन्दिर, पिपरी विचगाउँ	८		
२८	शिव मन्दिर, विजौरी	८		
२९	भद्राक्षी देवी मन्दिर	९		मस्जीद रुपाकोट
३०	भरुवा मन्दिर (थारु बस्ती)			

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

मन्दिर तपाईं को हार्दिक स्वागत गर्दछ ।

५.६.२ सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवा र चौतारा

तालिका न. ८६: सार्वजनिक स्थल, पाटी पौवाको विवरण

क.सं.	सार्वजनिक स्थल	रहेको स्थान	कैफियत
१	सार्वजनिक चौतारा	हनुमान मन्दिर चौतारा भालुवाङ, आपखोली चौतारा, चैते, देविकोट, पाखापानी, कटेसनाला, लालमटिया, पिपरी, सिसनिया,	प्राकृतिक रुपमा रहको परम्परागत चौतारा
२	प्रतिक्षालय	चैते, भालुवाङ, कटेसनाला, लालमटिया, मसुरिया, बराखुट्टी, बाघढड्डी, प्राविधिक शिक्षालय गेट, खिनैटा, जनकपुर, श्रीनारायण चोक, विजौरी, पिपरी, सिसनिया, पहरवा, सग्रापुर	यात्रु तथा सवारीसाधन चड्ने ओर्लने प्रयोजका लागि

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

५.६.३ स्थानीय चाडपर्व जात्रा र मेला

धार्मिक सहिष्णुता तथा सांस्कृतिक विविधताको विशिष्ठ पहिचान बोकेको यस गाउँपालिकामा जातजाति अनुसार चाडपर्व तथा मेलाहरुमा समेत अनेकतामा एकता देख्न सकिन्छ । बिशेषगरी आदिवासी जनजाति, ब्राम्ह्णक्षेत्री, मुश्लिमहरुको बसोबास यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरुमा देख्न पाईन्छ। यी जातिहरुमा विभिन्न समय तथा तिथि अुनसारका चाड र पर्व बडो धुमधामसँग मनाउने गरेको पाईन्छ । यँहा दशै, तिहार, तीज, रामनवमी, शिवरात्री, माघे संक्रान्ती, कुशे औशी आदि जस्ता हिन्दु सनातन संस्कृतिका पर्वहरु मनाइन्छन् भने उत्तिकै महत्वका साथ थारु जातिको माघे संक्रान्तीको दिन मनाईने माघी, कृष्ण जन्माष्टमीको दिन मनाइने अष्टिकमी, नागपञ्चमीको दिन मनाईने गुरही आदि मनाउने गरिन्छ । मगरहरुले उघौली/उभौली, कुलपूजा, न्वागी आदि मान्ने गरिएको छ। यसै गरी मुस्लिम समुदायमा इद, बकरइद आदि मनाउने गरिएको छ। यसबाहेक इसाई धार्मावलम्बीहरुले क्रिसमस पनि धुमधामसँग मनाउने गरिएको छ ।यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने यी विभिन्न जातजाति र संस्कृति अंगाल्ने समुदायले विशषपर्वको अवसरमा आ आफ्नै मौलिक भेषभूषा समेत लगाउने गर्दछन्। तिथी र विशेष पर्वको अवसरमा यँहा रहेको धार्मिक स्थलहरुमा विभिन्न धार्मिक तथा सांस्कृतिक जमघट समेत हुने गर्दछ।

शिवरात्रीको दिन यस गाउँपालिका वडा न. ८ को पिपरीमा मेला लाग्ने गर्दछ। त्यसैगरी वडा न. २ को हर्सेडाँडा मन्दिरमा नवरात्र मेला, वडा न. ७ को अन्तन्तपुर रामघाट मेला, वडा न. ५ को खौराहाबाबा मेला आदि विशेष रहेका छन्।

५.७ शान्ति तथा सुरक्षाको अवस्था

तालिका न. ८७: प्रहरीचौकीको विवरण

क.सं.	प्रहरी चौकीहरुको विवरण	स्थान	दरबन्दी संख्या	कार्यरत संख्या
१	ससस्त्र प्रहरी गण	राप्ती गाउँपालिका १, भालुवाङ	६२१	४००
२	इलाका प्रहरी कार्यालय	राप्ती गाउँपालिका १, भालुवाङ	३२	४७
३	प्रहरी चौकी	राप्ती गाउँपालिका ५, सिसनिया	१४	१०
४	प्रहरी चौकी	राप्ती गाउँपालिका ९, हाँसीपुर	१०	७
५	प्रहरी विट	राप्ती गाउँपालिका २, लालमटिया		

स्रोतः इलाका प्रहरी कार्यालय भालुवाङ, २०७५

राप्ती गाउँपालिका
सामाजिक श्रोत नक्सा

१:८१,०००

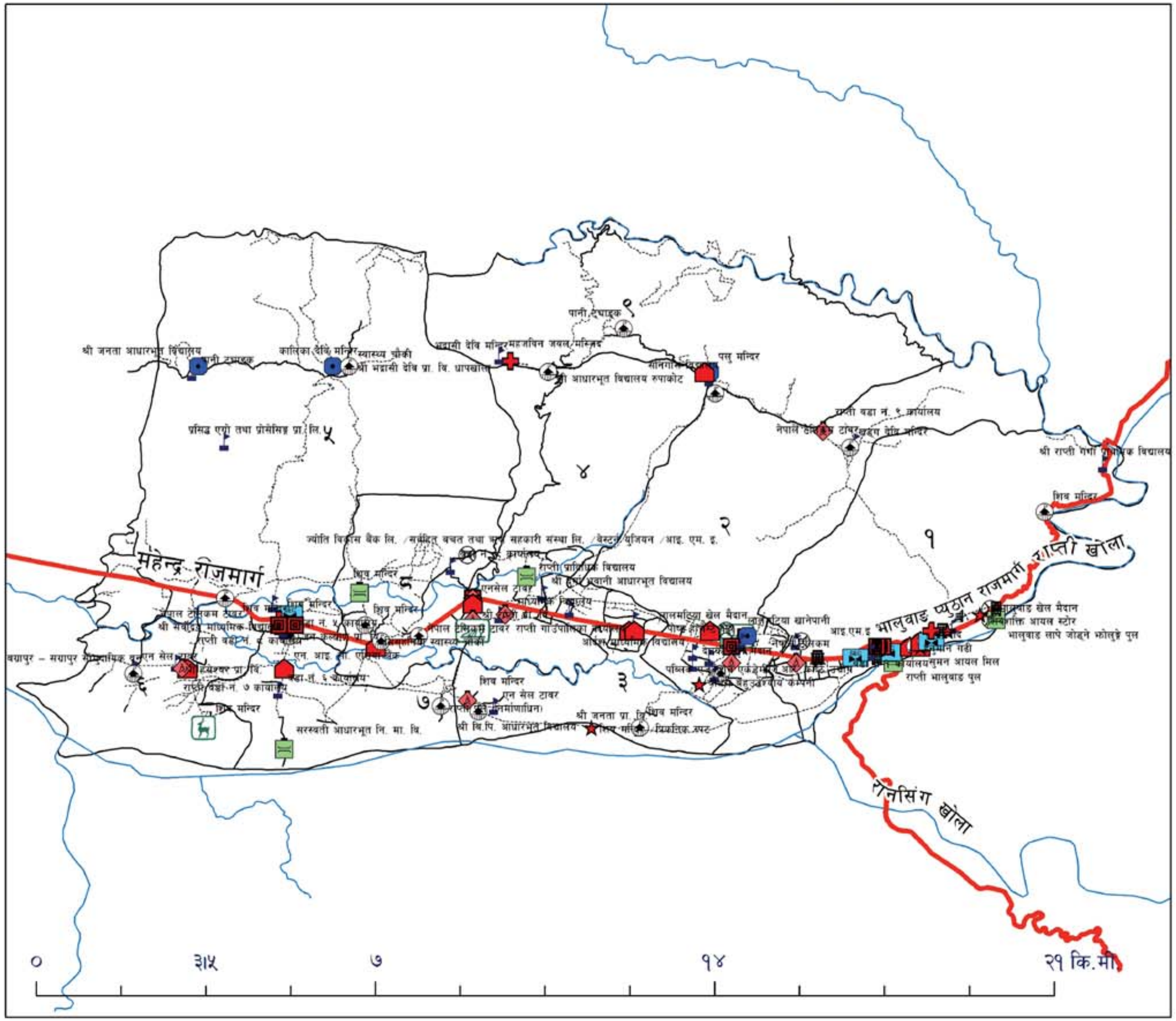

संकेत

- मोबाइल टावर
- सांस्कृतिक सम्पदा , मठ, मस्जिद , गूम्बा
- कृषि तथा पशुपालनका पकेट क्षेत्रहरु
- गाउँ, नगर, वडा केन्द्र र कार्यालयहरु
- जैविक विविधताका क्षेत्रहरु
- पुल
- निजी तथा सावर्जनीक संघ संस्था
- पोखरी, ताल, मुख्य पानीका श्रोत
- बैंक, वित्तीय एवं सहकारी संस्थाहरु
- मिल तथा पावरहाउस
- शिक्षण संस्थाहरु
- सरकारी कार्यालय
- सुरक्षा निकायहरु
- स्वास्थ्य संस्था
- मैदान तथा पार्क

परिच्छेद ६

वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

यस गाउँपालिकामा भित्र रहेको वनको अस्थालाई यस शिर्षकमा विश्लेषण गरिएको छ। यस गाउँपालिकाको दक्षिणी भेगमा समथर भूमी रहेको हुदा यस क्षेत्रमा कृषि कार्यको बाहुल्यता रहेको छ भने उत्तरी भेगमा पहाडी क्षेत्र समेत पर्ने भएकोले घना र कडाजातका रुखहरु भएको जंगल रहेको छ। गाउँपालिकाको भूउपयोगको अवस्थालाई भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित नक्साबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ।

६.१.१ वन क्षेत्र र प्रकार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा १४ वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन्। विशेष गरी राजमार्गको उत्तरी क्षेत्रमा यी सामुदायिक वनहरु केन्द्रित रहेका छन्। जैविक विविधतायुक्त यी वनहरुमार्फत समुदायले दैनिक इन्धन आपूर्ति लगायत, निर्माण सामाग्री र पशुवस्तुको लागि आहारा संकलन गर्ने गरेका छन्। यस गाउँपालिकामा विशेषरी सामुदायिक वन धेरै रहेको छ। केही क्षेत्र ऐलानीको रुपमा खाली रहेको पनि पाईएको छ।

तालिका न. ८८: वनको प्रकार सम्बन्धी विवरण

सि.न.	वनको प्रकार	क्षेत्रफल (हेक्टर)
१	राम्रो वन	१०२७.२
	नयाँवन	२४८.६
२	पुरानो वन	३८४१.०१
३	हैसियत विग्रिएको रुग्ण वन	२८३.७९
४	खाली जमिन	२५४०.०७

स्रोत: फिल्ड सर्भेक्षण, २०७५

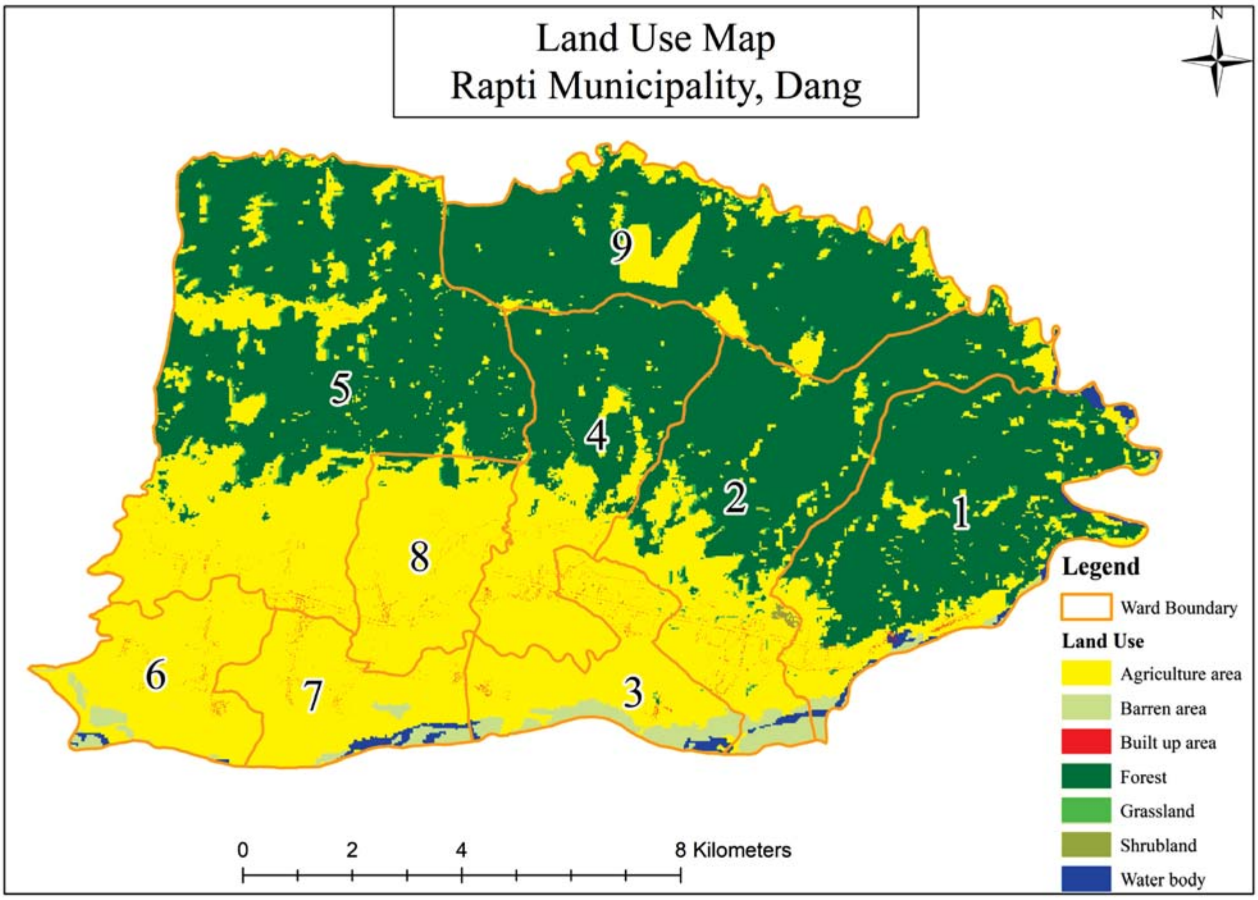

६.१.२ वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न १४ वटा सामुदायिक वनहरु रहेका छन् । ती वन मार्फत यहाँका उपभोक्ताहरुले वनजन्य पैदावरहरु आपूर्ति गर्ने गरेका छन । राप्ती गाउँपालिका केही वडाहरुका वन उपभोग कर्ताहरु गाउँपालिका बाहिर रहेको सामुदायिक वनहरुका पनि संयुक्त उपभोक्ता भित्र परेको पाइएको छ । हा गाउँपालिका भित्र रहेका सामुदायि वनहरुको विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका न. ८९: वन व्यबस्थापन सम्बन्धी विवरण

क.सं	वनको नाम	वडा नं	क्षेत्रफल -हेक्टर)
१.	राप्ती सामुदायिक वन	१	११४१.७६
२.	रामजहदी सामुदायिक वन	१	२३४.८५
३.	कालिका सामुदायिक वन	२	४६५.२५
४.	करम्दी सामुदायिक वन	२	४९८.५५
५.	चिसापानी सामुदायिक वन	२	४९८.८६
६.	घण्टदेव सामुदायिक वन	३	६५५
७.	कालापानी सामुदायिक वन	५,७	१९६
८.	शान्ति सामुदायिक वन	४,८	१४८६
९.	देउकी सामुदायिक वन	६,५,७	४९९.२७
१०.	उरिम डाँडा सामुदायिक वन	५,७	१९७.८५
११.	खडगेश्वरी सामुदायिक वन	९	७४८
१२.	भद्राक्षीदेवी सामुदायिक वन	९	१९९
१३.	शंकर सामुदायिक वन	८	४८८
१४.	सगरापुर, वगरापुर सामुदायिक वन	६	८.४५

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.१.३ वृक्षारोपणका लागि खाली स्थान सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र बृक्षारोपणको लागि अलग्यै तोकिएको खाली जमिन नभएपनि राप्ती नदीले कटान गरेको क्षेत्र र प्रवावित खाली वगर बृक्षारोणको लागि संभावना युक्त क्षेत्र हो । यसै गरी सामुदायिक वन क्षेत्र भित्रको पुराना र जीर्ण रुखहरुलाई व्यबस्थापन गरी नयाँ वन लगाउन सकिने संभावना रहेको छ । हाल निर्माण भएको ग्रामीण सडक किनार क्षेत्रमा सौन्दर्यबृद्धि गर्ने आलंकारिक विरुवा रोपण गरी ग्रिन वेल्टको रुपमा विकास गर्न सकिने संभावना रहेको छ ।

६.१.४ वनजन्य उत्पादन विवरण

यस गाउँपालिकाबाट क्षेत्रभित्रबाट उत्पादन हुने वनजन्य उत्पादनहरुमा खाना पकाउन इन्धनको रुपमा प्रयोग हुने दाउरा, घरनिर्माणकोलागि प्रयोग हुने काठ लगायतको निर्माण सामाग्री, छाना छाउन प्रयोग हुने खर, फर्निचरको लागि काठ आदि रहेका छन् । त्यसैगरी पशुवस्तुको लागि स्याउला, घाँस यी वनहरुबाट उत्पादन हुने गर्दछ । यसैगरी व्यबसायिक र साना उद्योग प्रवर्द्धनका लागि सुगन्धित तेल बनाउन प्रयोग हुने केमोमाइल, बायो इन्धनको लागि सजिवनखेति र डोरी तथा घरेलु प्रयोजनको लागि वनकस (वाबियो), घ्यू उत्पादनको लागि चिउरी आदि उत्पादन हुने गर्दछ । यद्धपी यसको व्यबसायिक उत्पादन र प्रसोधन यी सामुदायिक वनहरुमा पर्याप्त हुन सकेको छैन ।

६.१.५ जडिबुटीको उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रबाट व्यबसायिक रुपमा जडिबुटी उत्पादन तथा निकासी हुने गरेको पाईदैन । न्यून मात्रामा उत्पादन हुने जडीबुटीहरुमा केमोमाईल, कुरिलो, टिम्मुर आदि हुने भएपनि व्यबसायिक हुन सकेको छैन । सामुदायिक वनको बार्षिक कार्ययोजना अनुसार स्वीकृति प्राप्त भएका जडिबुटी संकलन र निकासी कार्ययोजना अनुसारनै हुने गरेको पाइएको छ ।

६.२ जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र

६.२.१ प्रमुख जलाधार र उपजलाधारको अवस्था

गाउँपालिकामा पहिचान गरिएका जलाधार तथा उपजलाधारहरुको विवरण तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका न. ९०: जलाधार तथा उपजलाधारहरुको विवरण

सि.न.	गाउँपालिका	जलाधार तथा उपजलाधार क्षेत्रको नाम	समेट्ने भागहरु
१	राप्ती	राप्ती जलाधार	राप्ती गाउँपालिका
२	राप्ती	करम्दी उपजलाधार	वडा न. २
३	राप्ती	दोलही उपजलाधार	वडा न. ५,८,६
४	राप्ती	कालापानी उपजलाधार	वडा न. ५
५	राप्ती	भूल्केखोला उपजलाधार	वडा न. ५
६	राप्ती	टिसुवाखोला उपजलाधार	वडा न. ९
७	राप्ती	मच्छिताल खोला उपजलाधार	वडा न. १
८	राप्ती	गनाहाखोला उपजलाधार	वडा न. १
९	राप्ती	सिङ्गे खोला उपजलाधार	वडा न. ५
१०	राप्ती	गोपीनाला उपजलाधार	वडा न ४, ८
११	राप्ती	बगासोती उपजलाधार	

स्रोत: फिल्ड सर्भेक्षण, २०७५

६.२.२ नदी तथा खोला सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ९१: नदी तथा खोल सम्बन्धी विवरण

सि.न.	नदी तथा खोलाको नाम	हाल प्रयोगको अवस्था
१	राप्ती नदी	सिंचाई, माछापालन, ढुङ्गा गिटी बालुवा
२	करम्दी खोला	सिंचाई,
३	दोलही खोला	सिंचाई
४	कालापानी खोला	सिंचाई
५	भूल्केखोला	सिंचाई, पिउन
६	टिसुवाखोला	सिंचाई
७	मच्छिताल खोला	सिंचाई
८	गनाहाखोला	सिंचाई, ढुङ्गा गिटी बालुवा
९	सिङ्गे खोला	सिंचाई
१०	गोपीनाला	सिंचाई
११	बगासोती खोला	सिंचाई
१२	राप्ती सानो नदी/हाँगा	सिंचाई, ढुङ्गा गिटी बालुवा

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

६.२.३ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

तालिका न. ९२: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ताल तलैया तथा सीमसारहरु

सि.न.	गाउँपालिका	तालतलैया/ पोखरी	क्षेत्रफल -हेक्टर)	
			जलासय	संवेदनशील क्षेत्र
१	राप्ती	हर्सेडाँडा पोखरी वाड न. २	१	
२	राप्ती	रामजैदी सामुदायिकवनमा रहेको चितुवाखोली ताल वाड न. १	१	
३	राप्ती	चखेवा सिमसार क्षेत्र वाड न. १	१	
४	राप्ती	खौराहाबाबा पोखरी वाड न. ५	१	
५	राप्ती	सुन्दरपुर पोखरी वडा न. ४	१	

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

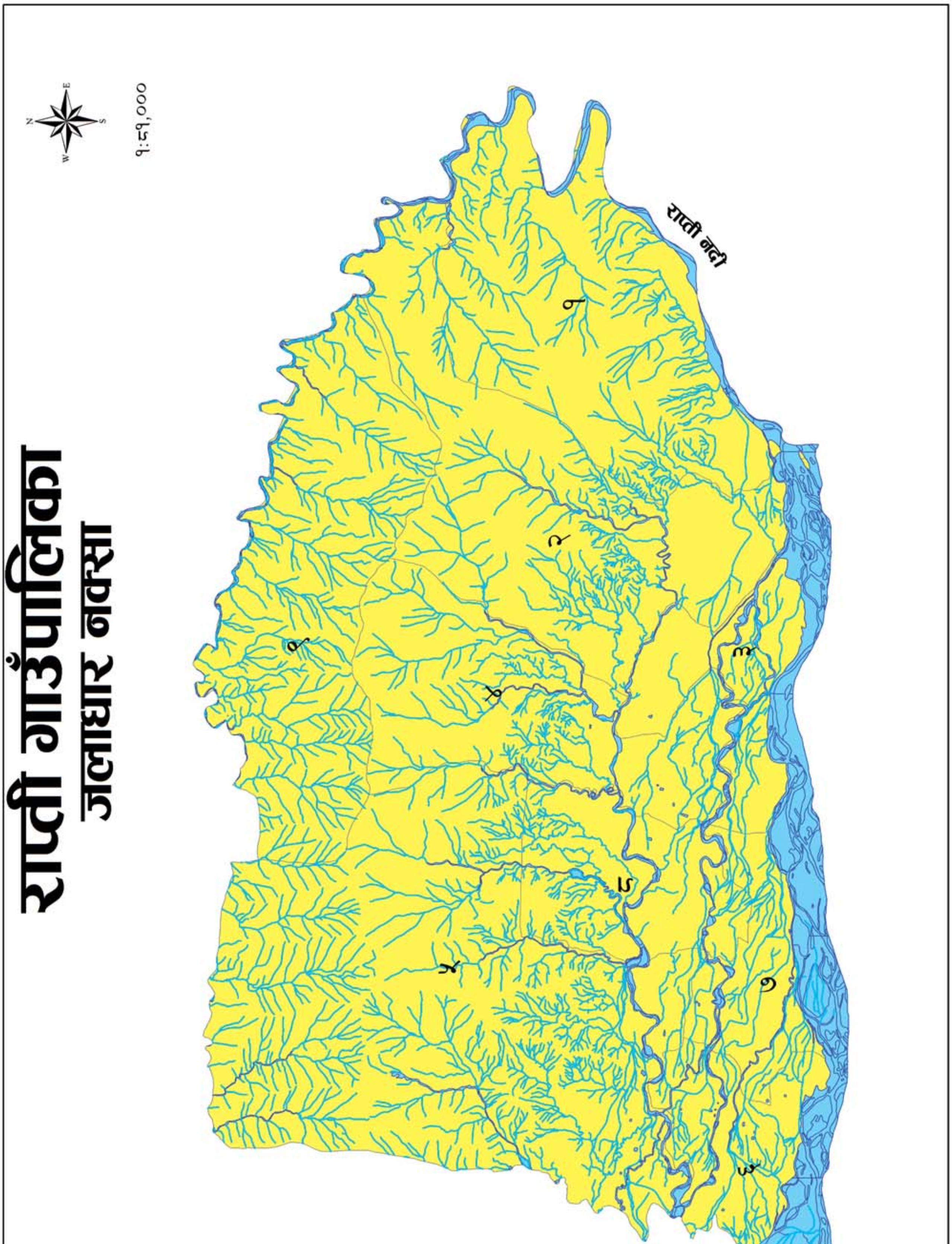
राप्ती गाउँपालिका
जलाधार नक्सा
१:८१,०००
राप्ती नदी
१
२
३
४
५
६
७
८
९

६.२.४ जलस्रोत र उपयोगको स्थिति विवरण

यस गाउँपालिकामा सतही तथा भूमिगत दुवै प्रकारको जलभण्डार पाईन्छ। राप्ती नदी यस गापालिकाको जलश्रोतको प्रमुख आधार हो । यस नदीबाट बृहद सिंचाई योजनाहरु संञ्चालन भएको छ भने स साना नहर मार्फत पनि राप्ती गाउँपालिकाको दक्षिणी भूभागमा सिंचाई व्यवस्था गरिएको छ। राप्ती नदीमा परम्परागत रुपमा माछा मारेर जिविको पार्जन गर्ने आश्रितहरु पनि रहेका छने। राप्ती नदीमा सहासिक जलयात्रा बोटिङको संभावना पनि रहेको छ। यस बाहेक राप्तीमा मिसिने सहायक नदीहरुले पनि सिंचाइको लागि योगदान दिएकछन् । सतही पानी मार्फत सिंचाई नहुने क्षेत्रमा बोरिङ प्रविधि मार्फत जमिनमुनीको पानी तानेर पनि सिंचाई विस्तार गरिएको छ । खानेपानीको लागि पनि यसरी बोरिङ प्राविधि अवलम्बन गरिएको पाईन्छ। घरेलु स्तरमा साना मोटर पम्प, नल्का र इनार राखी जमिनमुनीको पानी तानेर खाने पनि गरिएको छ। पहाडी क्षेत्रमा भने खोल्सी र जरुवा मुहानको पानी प्रयोग गर्ने गरिएको छ। सुख्खा ग्रस्त क्षेत्रहरुमा प्लाष्टिक पोखरी मार्फत पनि सिंचाईको लागि प्रवन्ध गरिएको पाइन्छ।

६.३ जैविक विविधिता र वातावरणीय सेवा

यस गाउँपालिका भौगोलिक रुपमा भित्री मधेश, चुरे र पहाडी क्षेत्र मिलेर भौगोलिक रुपमा फैलिएको हुनाले जैविक विविधतामा पनि सम्पन्न छ। भौगोलिक विशेषताका आधारमा यहाँ पाईने जनावार र चराचुरुङ्गी र बोटविरुवामा समेत फरकपन पाईन्छ।

६.३.१ बासस्थानको आधारमा महत्वपूर्ण जनावार तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

६.३.१.१ वन्यजन्तु

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र १४ प्रकारका प्रमुख स्तनधारी वन्यजन्तुहरु पाइएका छन् जसमा कतिपय राष्ट्रिय महत्वका छन्। तर बड्दो वन अतिक्रमणका कारण कतिपय जन्तुहरु लोप हुदै गएको पनि पाइन्छ। बदेल, मृग, वादर, खरायो, दुम्सि जस्ता जनावरहरुले खेतीवालीमा हानि गर्ने गरेको देखिन्छ। यसको दीर्ध कालिन समाधानको लागि वैकल्पिक उपाय अवलम्बलन गर्नु पर्ने देखिन्छ भने कतिपय स्थानमा कृषि प्रणालीमा परिर्वतन पनि गर्न सकिन्छ।

तालिका न. ९३: गाउँपालिका भित्र पाइने स्तनधारी जन्तुहरुको विवरण

क्र. स.	वन्यजन्तु	क्र. स.	वन्यजन्तु
१	मृग	१०	सालक
२	वादर	११	चमेरा
३	खरायो	१२	घोरल
४	स्याल	१३	भालु
५	दुम्सि	१४	चितुवा
६	लोखर्के	१५	
७	वन विरालो	१६	
८	बदेल	१७	
९	फ्याउरा	१८	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.३.१.२ चराचुरुङ्गीहरु

यस गाउँपालिका भित्र पाईने प्रमुख चराचुरुङ्गी अर्न्तगत पर्ने गिद्ध संरक्षणको वडा न. २ को कालिका सामुदायिक वन क्षेत्रमा गिद्ध संरक्षण क्षेत्र किटान गरिएको छ। जसलाई पशु बृद्धाश्रम सँग तालमेल गराइएको छ। लोपोन्मुख प्रजातीमा पर्ने गिद्धलाई पशुहरु मरेपछि सिनो आहारको रुपमा दिईन्छ। यसबाहेक यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पाईने चराचुरुङ्गीहरुको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. ९४: गाउँपालिका भित्र पाईन चराचुरुङ्गीहरुको विवरण

क्र. स.	चराहरु	क्र. स.	चराहरु
१	जुरेली	१५	रुपी
२	लामपुछ्रे	१६	कोइली
३	न्याउली	१७	कालिज
४	ढुकुर	१८	तित्रा
५	काग	१९	चिल
६	फिस्टा	२०	सुगा
७	भ्याकुर	२१	परेवा
८	कल्चौडा	२२	बट्टाई
९	भंगेरा	२३	लाचे
१०	गिद्ध	२४	चिवे
११	वेसारे	२५	चिचिनकोटे
१२	मैना	२६	मयुर
१३	गौथली	२७	
१४	च्याखुरा	२८	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.३.१.३ सरीसृप, जलचर तथा उभयचर प्राणी

यस क्षेत्रमा पाइएका ८ प्रजातिका सरीसृप, ८ प्रजातिका माछाहरु र ३ प्रकारका उभयचरहरु पाईन्छन् ।

तालिका न. ९५: गा.वि.स.मा पाइने सरीसृप, जलचर तथा उभयचरहरु

क.स	जलचर	सरीसृप	उभयचर
१.	भिङ्गेमाछा	सर्प	भ्यागुता
२.	तिलोरी माछा	अजिङ्गर	गँगटा
३.	दिरा माछा	गड्यौला	पाहा
५.	बाम माछा	शङ्केकिरा	
६.	अन्धाई माछा	छेपारो	
७.	माहुर माछा	माउसुली	
८.	चरङ्गामाछा	गोहोरो	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

६.३.२.१ जडीवुटी प्रजाति

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मुख्य १५ प्रजातिका जडिवुटीहरु पाइएका छन। भौगोलिक तथा हावापानीको विविधताले गर्दा जडीवुटी खेतीको लागि यो क्षेत्र उपर्युक्त मानिन्छ तर उचित प्रविधिक ज्ञानको कमीले गर्दा जडीवुटीको संरक्षण र यसवाट चाहेजति फाइदा लिन सकिएको छैन। यस गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने जडीवुटीहरुको विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

६.३.२.२ प्रमुख जडीबुटी प्रजातिहरुको विवरण

तालिका न. ९६: प्रमुख जडीबटी प्रजातिहरुको विवरण

क्रम संख्या	जडिबुटि प्रजाति	क्रम संख्या	जडिबुटि प्रजाति
१	बोझो	१३	अमला
२	पाखनवेद	१४	लेमनग्रास
३	तुलसी	१५	घामफुल
४	सिल टिम्वुर	१६	
५	बोके टिम्बर	१७	
६	तितेपाती	१८	
७	आख	१९	
८	निमपत्ता	२०	
९	वावरी	२१	
१०	पुदिना	२२	
११	धिऊ कुमारी	२३	
१२	सिस्नु	२४	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.३.२.३ रुख प्रजाति

यस क्षेत्रमा जम्मा प्रमुख २६ मुख्य प्रजातिका रुखहरु पाइन्छ। भौगोलिक तथा हावापानीको विविधताले गर्दा यहाका रुखहरु अति महत्वका तथा विविध प्रकारका छन्। यहाँ अति मूल्यवान रुख प्रजातिहरुमा साल, सिसौ, खयर चिलाउने, कटुस आदि छन्। वढ्दो जनसंख्या, कृषिको लागि जमीन, वड्दो चोरी निकाशी, अनियमितरुपमा वन फडानीले गर्दा यहाँ भएका मूल्यवान रुखहरु दिन प्रतिदिन लोपहुने अवस्थामा पुगेका छन्। गाउँपालिका क्षेत्रमा पाइने रुख प्रजातिहरुको विवरण तल दिइएको छ।

तालिका न. ९७: गाउँपालिका क्षेत्रमा पाईने प्रमुख रुख प्रजातिका वनस्पतिहरुको विवरण

क्रम सं	रुख प्रजाती	क्रम स.	रुख प्रजाती
१	साल	१४	शिरीष
२	चिलाउने	१५	वर
३	कटुस	१६	पिपल
४	रिट्ठा	१७	चिउरी

५	काब्रो	१८	क्यामुना
६	बाँसपाते	१९	धुपी
७	शिशौ	२०	खस्रु
८	साज	२१	वडहर
९	खन्यु	२२	स्याल फुस्रे
१०	पैंयू	२३	सल्ला
११	सौर	२४	सिमल
१२	खयर	२५	लाम्पाते
१३	अस्ना	२६	मौवा

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

यस राप्ती गाउँपालिकाको कुनैपनि क्षेत्र वा भूभाग राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको प्रभावित क्षेत्रभित्र पर्दैन। सामुदायिक वन धेरै भएपनि यी सवै समुदायको सकृयतामा कार्ययोजना अनुसार संञ्चालित र व्यबस्थापन गरिएको छ। राप्ती नदीले बर्खायाममा बाढी तथा कटानले गर्दा गाउँपालिका दक्षिणी सिमा क्षेत्रमा व्यापक क्षति पश्चात हाल राप्ती तटबन्दनले क्षति न्यूनिकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गरिएको छ। यो गाउँपालिका राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रम क्षेत्रको कार्यक्षेत्र भित्र पर्दछ।

६.४ पार्क तथा उद्यान सम्बन्धी विवरण

तालिका न.९८: पार्क तथा उद्यानहरुको विवरण

क्र.सं.	पार्क तथा वाल उद्यानको विवरण	स्थान तथा वडा नं.	सञ्चालक	कैफियत
१	हर्सेडाडा पार्क	वडा न. १	सामुदायिक वन	
२	पिपलटारी पार्क	वडा न. १	समुदाय	
३	भालुवाङ पुलचोक पार्क	वडा न. १	बजार व्य. समिति	
४	भुल्के मन्दिर तथा पार्क	वडा न ५	समुदाय	
५	बसन्तापुर पार्क	स्वीजरलैण्ड	समुदाय	
६	मिलनडाडा सिमसार क्षेत्र	वडा न. ८	समुदाय	
७	भद्राक्षीदेवी पार्क	वडा न. ९	मन्दिर	
८	शहिद स्मृति पार्क		समुदाय	

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.५ विपद् जोखिम व्यवस्थापन

जल तथा मौषमजन्य प्रकोपका अतिरित्त मानवीय असावधानी तथा चेतना स्तरको कमीले जनधनको क्षति भएको देखिएको छ। विगत बर्षहरुमा बिशेष गरी राप्ती नदीकटान र यसले वस्तीमा क्षति पुर्‍याएको पाईएको छ। त्यस्तै चट्टयाङ्ग, डढेलो, आगलागी, करेन्ट आदिबाट मानवीय क्षति हुने गरेको छ। यस बाहेक पछिल्लो समयमा जलबायु परिवर्तन र यसका असरहरुले समुदायको आयश्रोतको प्रमुख माध्यम कृषिमा नकारात्मक असर पर्न थालेको पूर्व संकेतहरु देखा पर्न थालेका छन।

६.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा जोखियुक्त वस्तीको रुपमा अलग्गै पहिचान नभएका भएपनि राप्ती नदी तट क्षेत्र नदीकटान र डुवानकको दृष्टिकोणले संवेदनशील क्षेत्रको रुपमा रहेको छ। विशेषगरी वडा न १ को भालुवाङ बजार, मच्छिताल, वडा न. २ को कठाहाक्षेत्र, वडा ३ को खुरुरियाक्षेत्र, वसन्तापुर क्षेत्र, वडा न. ७ को भानपुर, अनहनपुर, वडा न. ६ को बग्रापुर क्षेत्र पर्दछन्। त्यसैगरी दोलही खोलाको प्रभावित क्षेत्र सिसनिहा पश्चिम, वडा न. २ को एकतावस्ती कुम्लेटोल मुक्तिनगर आदि क्षेत्र प्रभावित रहेको देखिएको छ। वडा न. १ र ९ का पहाडी सुख्खा वस्ती र सामुदायिक वनले घेरिएको क्षेत्र आगालागीको जोखिम क्षेत्रको रुपमा रहेको छ।

६.५.२ विपद/प्रकोपबाट भएको मानवीय र भौतिक क्षतिको विवरण

यस गाउँपलिकामा विगत तीनबर्षको अवस्थालाई हेर्दा वडान. १ मा बढीबाट दुईजनाको मृत्यु भएको छ। त्यसैगरी मानवीय असावधानिका कारण करेन्ट लागेर ३ जनाको मृत्यु भएको पाइएको छ।

६.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

यस गाउँपालिकाका विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय निम्नुसार रहेको छ।

तालिका न.९९: विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय विवरण

सि.न.	विपद्को किसिम	जोखिमको समय
१	बाढी/पहिरो/डुवान	असार, श्रावण, भाद्र
२	आगलागी/डढेलो	फागुन, चैत्र, वैशाख
३	चट्याङ	जेठ, असार, श्रावण
५	महामारी/हैजा	जेठ, असार, श्रावण

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.५.४ विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

यस गाउँपालिका विगत एक बर्षमा विपद्बाट ठूला सार्वजनिक संरक्षना क्षति भएको पाइएन। यद्धपी प्राकृतिक प्रकोपको रुपमा आएको पहिरो तथा भूक्षयको कारण वडा न. १ र ९ मा निर्माण भएको कच्ची सडकहरुमा भने क्षति पुगेको छ। यसरी क्षति पुगेको सडकमा पुनः बर्षभरीनै यातायात संञ्चालन गर्न मर्मत गर्नुपर्ने देखिएको छ।

६.५.५ विपद् व्यवस्थापनको पूर्व तयारी

यस गाउँपालिकमा विपद् व्यास्थापनको लागि पालिका स्तरीय संरचना कृयाशिल छ। गाउँपालिको संस्थागत क्षमता अनुसार विपद्को अवस्थामा आपतकालिन उद्धार तथा पुर्नस्थापनको लागि कार्ययोजना तयार गरेको छ। यस बाहेक गाउँपालिका भित्र कृशाशिल गैह्सरकारी संस्थाहरुले विगत अभ्यासका आधारमा वडास्तरमा विपद् न्यूकिरणकोलागि संयन्त्र र तालिमहरुको आयोजना गरेको पाइएको छ। रेडक्रसले जोखिम युक्त वस्ती तथा पूर्वतयारी अभ्यास समेत संञ्चालन गरेको थियो। सामुदायिक वनले आफ्नो बार्षिक कार्ययोजना अनुसार अग्नी रेखा नियन्त्रण र अन्य पूर्वतयारीको कार्यक्रम संञ्चालन गरिरहेको पाईएको छ।

६.५.६ आपतकालिन यातायात साधन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा आपतकालिन यातायात संञ्चालनको लागि ५ वटा एम्बुलेन्स संञ्चालन गरिएको छ। यस गाउँपालिका शववाहन तथा दमकलको व्यबस्था गरिएको छैन। आपतकालिन अवस्थामा आकस्मिक सेवाको लागि प्रयोग हुदै आएको एम्बुलेन्सहरुको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. १००: आपतकालिन यातायातका साधन र सम्पर्क विवरण

सि.न.	एम्बुलेन्स सेवा प्रदायक	सम्पर्क न.
१	स्वास्थ्य चौकी, सिसहनिया	९८५७८३२७८९
२	स्वास्थ्य चौकी, भालुवाङ	९८१०८५३७०७
३	नेपाल रेडक्रम सोसाईटी, मौरीघाट	९८५७८४०५८८
४	भूतपूर्व सैनिक संघ	९८०९८९९६४७
५	हिको दाङ	९८५७८४१७००

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

६.५.७ खुला क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा खुल्ला क्षेत्र भनेर अलग्यै तोकिएको छैन। तथापी बिद्यालय हाता भित्र रहेको खेलमैदान र घना आवादी क्षेत्र बाहेक रहेका चौरहरुलाई खुल्ला क्षेत्रको रुपमा लिन सकिन्छ। यो गाउँपालिका देउखुरी उपत्यकाको समथर क्षेत्र भित्र पर्ने भएकोले पार्क तथा चौरलाई खुल्ला क्षेत्र मान्न सकिन्छ।

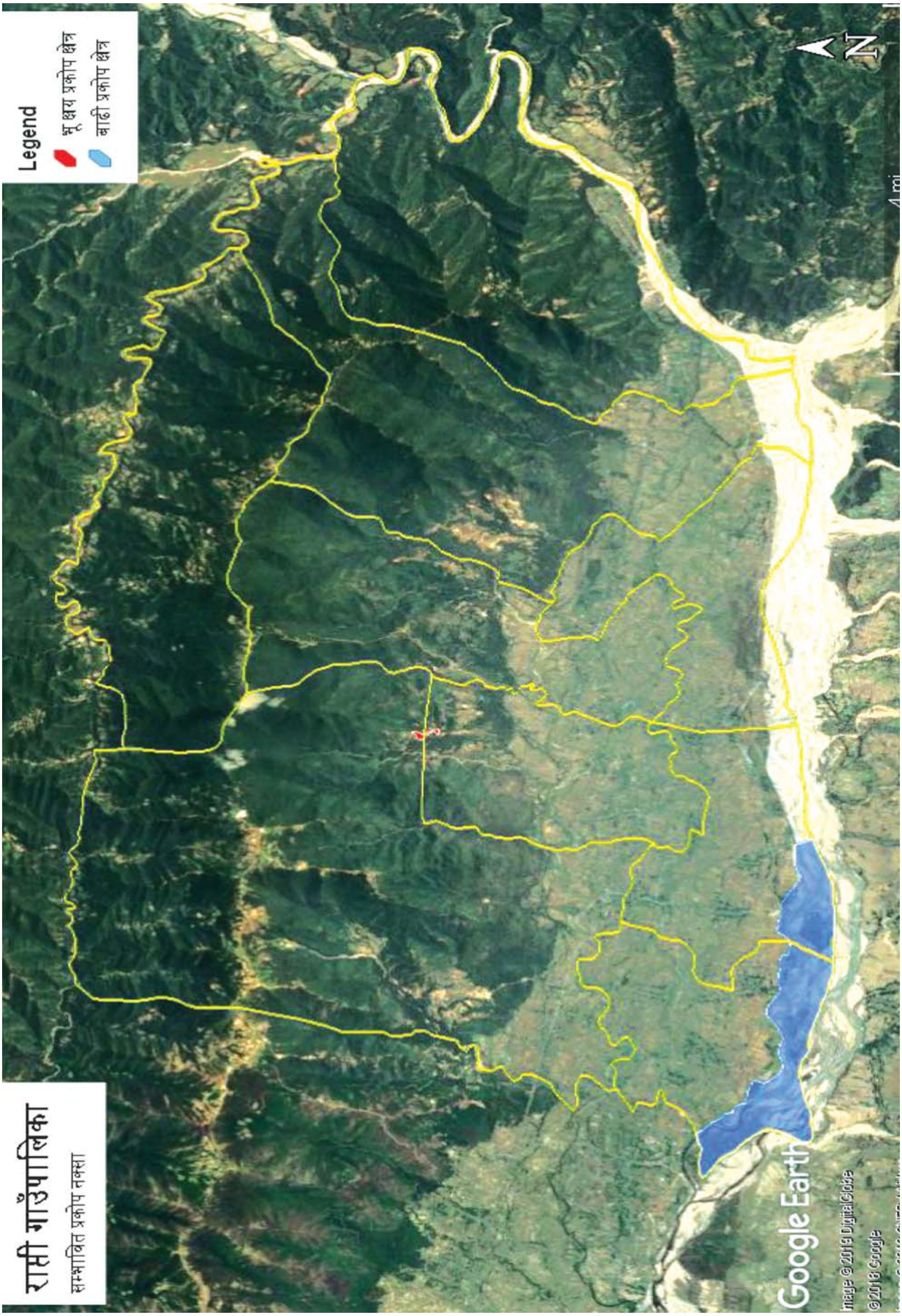

राप्ती गाउँपालिका
सम्भावित प्रकोप नक्सा
Legend
भू क्षय प्रकोप क्षेत्र
बाढी प्रकोप क्षेत्र
N
Google Earth
Image © 2019 DigitalGlobe
© 2018 Google

परिच्छेद ७

भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

पूर्व पश्चिम राजमार्गको भालुवाङ - लमही सडक खण्डको सिङ्गेसम्म (१५ किलोमिटर) स्तरीय कालोपत्रे सडक रहेको छ । यस गाउँपालिका भित्र ३ वटा नगरस्तरीय सडकहरु रहेका छन् । जसको कूल लम्बाई ७१.२३ कि.मि रहको छ । जसमध्ये २२.१८ कि.मि.सडक ग्रावल गरिएको छ, ४६.१३ कि.मि. कच्ची र २.९२ कि.मि सडक ट्र्याकखोल्ने अवस्थामा रहेको छ । यस खण्डबाट यस गाउँपालिका विभिन्न वडाहरु जोड्ने सहायक तथा ग्रामिण कच्ची सडकहरु जोडिएको छ। यस गाउँपालिकासँग सरोकार राख्ने केही मुख्य सडक तथा भित्री सडकहरुको विवरण तालिकामा दिइएको छ ।

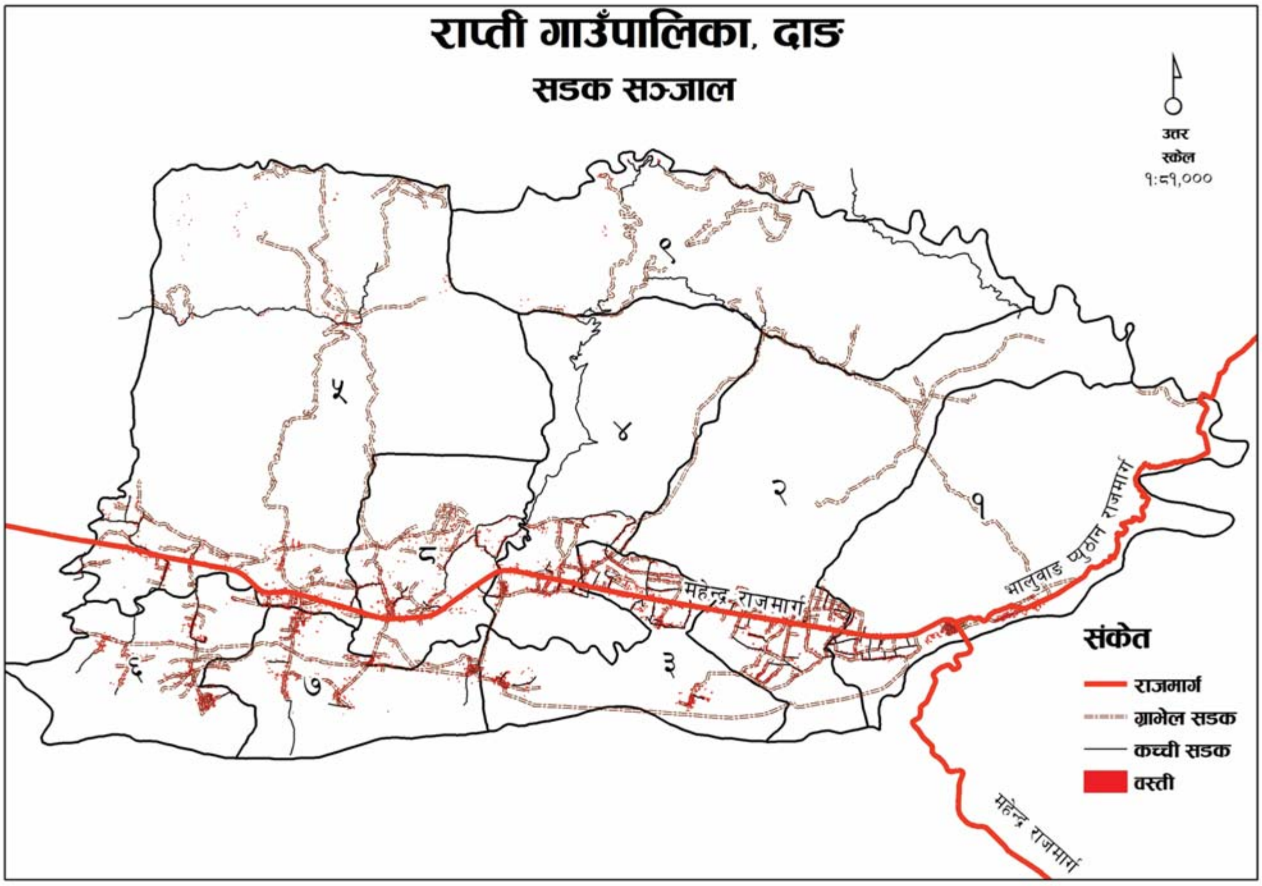

७.१.२ निर्माणधिन गाउँ वा नगरस्तरीय सडकहरु

तालिका न.१०१: निर्माणधिन गाउँ वा नगरस्तरीय सडकहरुको नामावली

क्र.स.	सडकको नाम	सडकको कोड	वडा न.	लम्बाई
१	टुडिखेल-लालमटिया पश्चिमचोक- खुरुरिया- भानपुर- जीतपुर- पथ्थरगढवा- कालापानीचोक-शहिदस्मारकपार्क- टुडीखेल- महेन्द्रराजमार्ग	A01	१, २,३,,४,५, ७,८	३३. कि.मि
२	आपखोलीचोक-सानीघोस -चौपारी- छाउनीटोल-करङ्गे सडक	A02	१,२,४,५,९	२२.८९
३	श्रीनारायणचोक- क्लबघरचोक- छाउनीटोलचोक- सिम्लेबारी गाउँ	A03	४,८,९	१३.३२
क्र.स.	**सडकको नाम**	**सडकको कोड**	**वडा न.**	**लम्बाई**
१	भक्तेचोक- रामनगरचोक सडक	B01	२,३	१.९३
२	टुडीखेल लालमटिया पूर्वीचोक- पुन्यपुर सडक	B02	२,३	०.५१
३	ट्राफिकचोक- चप्तरे-रामनगरचोक- मरुवाथान	B03	१,२	२.४२
४	ट्राफिकचोक-भालुखोला सडक	B04	१, ५	१.३६

५	राप्ती सामुदायिक ग्रिनपार्क- हनुमानगढी-तीनकुने रिङ्गरोड	B05	१	२.०१
६	दुर्गाहिमालीमार्ग- राप्ती नदी	B06	१	०.७
७	मिनीमाइक्रो बसपार्क पुरानो नगरविकास समिति चोक सकड	B7	१	१.२
८	अनन्तपुरचोक-जीतपुर सडक	B8	७,८	२.४५
९	सिसहनिया मिलनचोक राप्ती सडक	B9	५,७	२.५
१०	बालकन्याण बिद्यालय- डोडही नाला सडक	B10	५,६	२.०८
११	मझेरिया गुम्मरचोक देखि पश्चिम	B11	६	०.९९
१२	पहरुवा दक्षिणदेखि लठहवा दक्षिण	B12	५,६	०.६९
१३	मिलनडाडाँ - दक्षिणी सडक	B13	८	०.४३
१४	कालापानी चोक- पिपलडाडाँचोक- करङे -बगंलाचुली गापा सडक	B14	५	१०.९४
१५	बिपीचोक-सानीघोषखोला - घुमाउनेगाउँ-सिम्लबारीगाउँ सडक	B15	१,२,९	१५.९८
क्र.स.	**सडकको नाम**	**सडकको कोड**	**वडा न.**	**लम्बाई**
१	नहर रोड	C01	१,२,३,७	१०.८
२	नहररोड माथिल्लो सडक	C02	१,२	२.२८
३	ख्वाल गेष्टहाउस -बाटुलीचौर- दिपबोडिङ हुदै दिपमार्ग सडक	C03	१	०.८७
४	नवप्रतिभा चोकदेखि- चप्तरे चौतारी सडक	C04	१	०.४८
५	बराहरुख चोक- कालिकाचोक-रामनगरचोक सडक	C05	२	१.०५
६	अम्बेश्वरी मन्दिर कठाह विच गल्ली सडक	C06	२	०.७२
७	बराखुट्टीचोक-बग्गेपाटी पौवा- बररुखठाटी सडक	C07	२	१.८३
८	बिच गल्ली क्याप्पस चोक सडक	C08	२	०.५९
९	स्कूलचोक देखि नवप्रतिभा चोक सडक	C09	१	०.४
१०	कटेसनाला- सतमारेटोल- हर्सेडाडाँचोक- एकताटोल चोक	C10	१,२	१.८५
११	प्लटिङ ७- बराखुट्टीचोक देखि उत्तर सडक	C11	२	०.३७
१२	हर्सेताल देखि- हर्सेडाडा चोक	C12	१, २	०.५
१३	प्लटिङ ८ हर्सेडाँडाचोक देखि पूर्व	C13	२	०.३२
१४	प्लटिङ ९	C14	२	०.२
१५	प्लटिङ ९	C15	२	०.३३
१६	भित्री बाटो प्लटिङ १०	C16	२	०.१४
१७	बराखुट्टीचोक- वडा कार्यालय	C17	२	०.४९
१८	एकताटोल चोक- मसुरिया सडक	C18	२	०.३५
१९	एकतानगर रिङ सडक	C19	२	०.३६
२०	२ न. वडा सिमाना बराखुट्टी कुलो -बदरमटिया सडक	C20	२, ३	१.१३
२१	आचार्यटोल क्लिनिक भवन चोक- बदरमटिया सकड	C21	३	१.०७
२२	करम्दीखोला मसुरिया बड्का गल्ली चोक- क्लिनिक भवन चोक	C22	३	१.२८
२३	घण्टदेव सा वनचोक - आचार्यटोल सिमाना सडक	C23	३,४	०.३६
२४	घण्टदेव सा .वन चोक- मिलनचोक-करम्दी सडक	C24	३	०.७८
२५	करम्दीखोला मिलनचोक- नयाँबस्ती देखि -गौरीच	C25	३	१.२८
२६	खिनैटा टोल देखि पूर्व दक्षिण सडक	C26	४	१.१३
२७	मौरीघाट मावि चोक- रात्री प्रा.वि. शिवमन्दिर - महेन्द्र राजमार्ग	C27	४,८	१.८४
२८	नयाँबस्ती जानेचोक देखि- गौरीचोक सडक	C28	३	०.६६
२९	राजमार्गदेखि ६५ न. चोक	C29	३,४	०.३७
३०	ललितचोक देखि गौरी चोक	C30	३,४	१.०२
३१	गौरीचोक देखि बुढीचौर जाने सडक	C31	३,४	०.३
३२	नरेन्द्रस्मृति चोक- मजनिगढ उत्तर सडक	C32	४	१.९६
३३	इमानचोक देखि क्वलघर	C33	४	०.४६
३४	शिवमन्दिर बरविपलचोक आरसीसी कलबर्ट	C34	६	१.१३
३५	हंशेश्वर प्रावि भगवानपुर- राप्ती सडक	C35	६	१.१२
३६	चौबाटो -सग्रापुर बग्रापुर चोक देखि राप्ती	C36	६	१.२८
३७	मार्टिन स्कूल हुदै सग्रापुर चोक सडक	C37	६,७	१.१७

३८	स्कूलचोक अनहनपुरचोक- मेलास्थल सडक	C38	७	१.१२
३९	अनहनपुरचोक- जीतपुर सडक	C39	७	०.२५
४०	दलितटोल देखि किनारा सडक	C40	७	०.५९
४१	चौबाटो हेल्थहटहुदै मिनी एअरपोट सकडक	C41	७	०.७
४२	श्रीनारायणचोक देखि भानपुरसडक	C42	३,४,७	१.९७
४३	पुङखोला- लामखोला-सिम्ले जोड्ने सडक	C43	५,९	३.९७
४४	दोलहीखोला- जनज्योति निमावि-पिपरखुट्टी भित्री सडक	C44	८	०.७७
४५	विजौरी चोक देखि मसानघाट सडक	C45	८	०.४५
४६	बिजौरीचोक आरसीसी कलबर्ट-दोलहीखोला- पिपरखुटट्ी चोक -जनज्योति निमावि सडक	C46	८	१.९२
४७	गाईफारमहुदै थमनको घर छेऊ सडक	C47	८	१.०८
४८	पिपरीचोक देखि दोलहीखोला -कोहल्वा चोक सडक	C48	८	१.८४
४९	पिपरीचोक देखि पिपरीठाटी सडक	C49	८	०.३९
५०	अमिनचौधरीको घर- बुद्धनगरचोक-दीपज्योति स्कूल	C50	५,६,७,८	१.७९
५१	गणेशमानचोक देखि महेन्द्र राजमार्ग	C51	५,८	०.४३
५२	कमलरोड चोक देखि दोलहीखोला	C52	५	०.५१
५३	लठहवाचोक- दोलहीखोला चोक	C53	५	०.५५
५४	डोडहीचोक देखि दोही चोक	C54	५	०.२८
५५	लठहवा चोक देखि नुतनबाल उद्यानहुदै सिङ्घेखोला सडक	C55	५	०.९४
५६	गुल्मराचोक देखि उत्तरी सडक	C56	६	०.३
५७	बालकल्याण देखि भुल्के सडक	C57	५	३.५५
५८	विपि रिङ्गरोड	C58	१	०.५४
५९	रुपाकोट आधारभूत देखि चरसाले -घुमाउनेगाउँ सडक	C59	२,९	३.१९
६०	सल्लेबोहोरे खेत -सल्लेरीडाँडा-चौपारी सडक	C60	९	२.६३
६१	लामोखोला जाने चोकदेखि -भद्राक्षीदेवी स्कूल- लामाखोला सडक	C61	४,९	३.११
क्र.स.	**सडकको नाम**	**सडकको कोड**	**वडा न.**	**लम्बाई**
१	भानुचोक देखि शान्तिटोल सडक	D01	१	१.१८
२	प्लटिङ ८ गौतमबुद्ध टोलदेखि पूर्व उत्तर	D02	१	०.३
३	कान्छी सडक	D03	१	०.८८
४	भूङभूङे सडक देखि हनुमान मन्दिर नजिक सडक	D04	१	०.५२
५	बगासोती मार्ग	D05	१	०.१८
६	प्लटिङन्यू आपखोली चोक देखि दक्षिण	D06	१	०.१७
७	बिमलाघर जानेबाटो	D07	१	०.१६
८	राप्ती ग्रिनपार्क मार्ग	D08	१	०.१६
९	शाह मार्ग	D09	१	०.१६
१०	राप्तीगँगा मार्ग	D10	१	०.२४
११	प्लटिङ्गन. ३ स्कूल सडक	D11	१	०.२७
१२	शान्ति मार्ग-भानुचोक दक्षिण	D12	१	०.१९
१३	पदमपुन सडक	D13	१	०.१८
१४	रेउलेटोल सडक	D14	१	०.१६
१५	पुरानो नगरविकास - इलाका प्रहरी कार्यालय सडक	D15	१	०.२५
१६	दिपज्योति बोर्डिङ-उद्योगबाणिज्य संघ सडक	D16	१	०.२४
१७	बाटुली चौर- राप्ती उद्योगबाणिज्य संघ-बधशाला देखि बाटुलीचौर	D17	१	०.२८
१८	बधशाला शिवमन्दिर - राप्ती बस काउन्टर	D18	१	०.२१
१९	निञ्जाहोटल -भालुखोला	D19	१	०.३६
२०	विहानी मार्ग	D20	१	१.३८
२१	सुवेदीटोल पूर्व देखि दक्षिण जोड्ने बाटो	D21	१	०.३७
२२	सानखुट्टाबस्ती - दक्षिण राप्तीनदी जानेबाटो	D22	१	०.१७
२३	जगत प्लटिङ (सुवेदीटोल पूर्व- दक्षिण सडक)	D23	१	०.२२

२४	सुवेदीटोल देखि ठूलो कुवा सडक	D24	१	०.३९
२५	प्लटिङ ५ (सुवेदीटोल पश्चिमदेखि दक्षिणी बाटो)	D25	१	०.२६
२६	प्लटिङ ४	D26	१	०.२१
२७	राजमार्गदेखि जिआर काष्ठ उद्योग रोड	D27	१	०.१८
२८	प्लटिङ ६	D28	१	०.२४
२९	ऋषि प्लटिङ १	D29	१	०.४१
३०	प्लटिङ २	D30	१	०.२६
३१	प्लटिङ ७ (नवप्रतिभा चोक पूर्व)	D31	१	०.३३
३२	एनटिसी अफिस देखि कटेसनाला	D32	१,२	०.५३
३३	कटेसनाला चोक- दर्लामीटोल - कटेसनाला	D33	१	०.५४
३४	पशुबृद्धाश्रम- शवदाह जाने सडक (२ किमी)		१	०.७५
३५	कटेसनाला चोक - मुक्तकमैया चोक सडक	D34	१	०.४४
३६	भक्त चोक - मुक्त कमैया चोक	D35	१,२	०.२
३७	रिङरोड खुरुरिया दक्षिण	D36	३	०.१६
३८	बड्कापुल देखि पूर्वजाने सडक	D37	३	०.२४
३९	बड्कापुल बाट पश्चिम जाने बाटो	D38	३	०.२८
४०	प्लटिङ न. १४ (कठाहचोक देखि दक्षिण)	D39	२	०.२२
४१	प्लटिङ १२ (कठाहाचोक देखि उत्तर)	D40	२	०.२६
४२	क्याम्पसचोक देखि पूर्व	D41	२	०.३१
४३	पब्लिक एकाडेमी सडक	D42	२	०.३९
४४	बग्गेपाटी पौवा देखि बदरमटिया सडक	D43	२,३	०.८३
४५	आदर्श नमूना मा.वि सडक	D44	२	०.१९
४६	ऋषि प्लटिङ ३	D45	१	०.३४
४७	प्लटिङ न. १ (बराखुट्टी चोकदेखि एकता नगर सडक)	D46	२	०.३३
४८	प्रस्तावित पार्क सडक	D47	२	०.२१
४९	मसुरिया देखि बराखुट्टी चोक	D48	२	०.२
५०	शान्तिनगर सडक	D49	२	०.२४
५१	दुर्गाभवानी जाने बाटो	D50	३	०.१८
५२	आदर्शटोल चोकदेखि आदर्श टोल सडक	D51	३	०.४१
५३	राजमार्ग देखि आचार्यटोल सडक	D52	३	०.२२
५४	प्लटिङ १८ सडक	D53	३	०.२१
५५	पेट्रोल पम्प देखि बसान्तापु सडक	D54	३,४	०.१९
५६	नरेन्द्र स्मृति चोक- दक्षिणी सडक	D55	४	०.२
५७	नरेन्द्र स्मृतिचोकबाट दक्षिण सडक	D56	४	०.२१
५८	शिशिरचोक-सिरिनभ्याली चोक हुदै आरसीसी कलभर्ट जाने बाटो	D57	४	०.५४
५९	जनकपुरचो देखि दक्षिण जानेबाटो	D58	४	०.३
६०	शिवमन्दिरदेखि उत्तरपूर्व भित्री बाटो	D59	४	०.१८
'६१	घण्टदेव शिवमन्दिरबाट पूर्व गल्लीको उत्तर मसुरिया वस्ती जाने बाटो	D60	३	०.८२
६२	घण्टदेव शिवमन्दिर- श्रीचौर- वनज्योति निमावि देखि नयाबस्ती सडक	D61	३	०.४८
६३	सिद्धार्थबोडिङ देखि श्रीचौर नवज्योति निमावि सडक	D62	३	०.५
६४	मुक्त कमैया सडक	D63	३	०.५५
६५	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय सडक	D64	३	०.२७
६६	मौरीघाट स्कूल सडक	D65	४	०.४६
६७	बाँसघारी देखि सिद्धार्थ स्कूल सडक	D66	३	०.१७
६८	वलीटोल हुदै दुलही खोला जाने बाटो	D67	४	०.३८
६९	प्लटिङरोड(मजनीगढ- ललितचोक पूर्व)	D68	४	०.२८
७०	मजनीगढ टोलजाने बाटो	D69	४	०.५६
७१	स्टाफचोक- वसन्तापुर- शिवमन्दिर- राप्तीकिनार	D70	३	०.६७
७२	बसन्तापुर- महतानटोल सडक	D71	३	०.२४

७३	लसुनियाबाटो	D72	७	०.५२
७४	चौबाटो देखि गाईफारम	D73	७	०.२८
७५	गाईफारमबाट- जीवलालघरबाटो	D74	३,७	०.२४
७६	मडुवाथानदेखि- लालमणिको घर सडक	D75	७	०.२५
७७	रामजानकी मन्दिरबाट मझेरियाकुलो सडक	D76	७	१.१७
७८	पश्चिम गल्ली सडक	D77	७	०.३१
७९	स्कूल चोक कृषि सडक	D78	७	१.०८
८०	आखा अस्पताल सडक	D79	७	०.८३
८१	पिपलचौतारी गल्लीबाटो	D80	६	०.३१
८२	कुवादेखि दक्षिण कलवर्ट भित्री सडक	D81	६	०.२३
८३	कुवादेखि पूर्व सडक	D82	६	०.३४
८४	सेलरमिल देखि पूर्व गल्ली सडक	D83	६	०.१७
८५	सग्रापुर चोकदेखि जगपुर जानेसडक	D84	६, ७	०.६४
८६	सग्रापुरचोक जाने विचको सडक	D85	६,७	०.३३
८७	जगपुर गाउँहुदै सग्रापुर चोक सडक	D86	७	०.३३
८८	जगपुरगाउँहुदै सग्रगापुर चोक जाने सडक	D87	६,७	०.३४
८९	सग्रापुर देखि भगवानपुर पश्चिम	D88	६	०.६
९०	भगवापुर देखि पूर्व सडक	D89	६	०.८८
९१	दिपकघरजाने सडक.- सग्रापुर	D90	६	०.२५
९२	गैरानटोल सडक	D91	६	०.४५
९३	मझेरियाकुला कलवर्ट- सग्रापुर चोक- नहर सडक	D92	६	१.३३
९४	मझिकुला-मझेरिया हुदै पश्चिम सडक	D93	६	०.६३
९५	पिपरीबाट भानपुर जोड्ने सडक	D94	८	०.७१
९६	पिपरीजाने सडक	D95	७,८	०.२
९७	भित्रीपूर्वी बाटो	D96	८	०.२
९७	पिपरीगाउँ रिङ्गरोड	D97	७,८	०.९७
९८	सानोनदी- इन्टेकजाने सडक	D98	८	०.२३
९९	प्लटिङ २ सडक	D99	७	०.२१
१००	पूर्व गल्ली सडक	D100	७	०.६६
१०१	मरुवाथानको पूर्वको भित्री सडक	D101	७	०.२
१०२	सर्गैया सडक	D102	६,७	१.९८
१०३	पर्तीगल्ला सडक	D103	७	०.४५
१०४	प्रगतिनगर चोकदेखि सर्वोदय मा.वि	D104	५,७	०.२५
१०५	प्रगतिनगर चोक सर्वोदय मावि हुदै दामोदर सडक	D105	५,७	०.३२
१०६	कमल सडक चोकदेखि राइसमिल -सर्वोदय मा.वि सडक	D106	५	०.३
१०७	कमलरोड चोकबाट- खुमबहादुर पुन चोक सडक	D107	५,६	०.२४
१०८	कमलरोड चोक- खिमबहादुर चोक- पूर्व नया ट्र्याक	D108	५	०.१९
१०९	बड्का कुलो सडक	D109	६	०.८६
११०	बड्का कुलो भित्री सडक	D110	६	०.१६
१११	डुर्मीकुलो भित्री सडक	D111	६	०.३६
११२	डुर्मीकुलो बाटो	D112	६	०.९५
११३	लठहवा देखिपूर्व नया ट्र्याक	D113	५	०.१६
११४	लठहवा चोक देखि लठहवा पश्चिम गल्ली	D114	५	०.१९
११५	सिङ्गेखोला पुलबाट डोढहीचोक जाने सडक	D115	५	०.३६
११६	सिङ्गेखोला पुल- नर्तीकुला- हरिकुमारको घर जाने सडक	D116	५	०.७१
११७	सुकुम्बासीटोल हुदै आपबगैचा सडक	D117	८	१.२३
११८	पिपरखुट्टीचोकबाट पश्चिम हुदै उत्तरतर्फ जोड्ने बाटो	D118	८	०.४४
११९	पिपरखुट्टीचोकबाट जुटपानी चोक हुदै संभावित आरसीसी पुल स्थलसम्मको सडक	D119	८	०.८३
१२०	गाईफारमबाट जुटपानी चोक सडक	D120	८	०.२७

१२१	मरहवाथानपूर्व देखि राजमार्ग जोड्ने सडक	D121	८	०.२४
१२२	डोरहवा सडक	D122	८	०.३
१२३	प्लटिङ ३ सडक	D123	८	०.३२
१२४	बगिया पश्चिम सडक	D124	८	०.३५
१२५	लखनचोक देखि गौरीया सिमलबुटा जाने सडक	D125	८	०.३९
१२६	लखनचोक देखि गौरिया समलबुट्टा जानेबाटो (प्रभाकर घर जाने)	D126	८	०.२२
१२७	गौरीसिमल बुटा चोकबाट घर्तीको घर सडक	D127	८	०.२
१२८	भित्री सडक (बगुरी सडक)	D128	५, ८	०.६९
१२९	शिवमन्दिर सडक	D129	८	०.२२
१३०	कोहल्वाचोक देखि शंकर सामुदायिक वन सडक	D130	८	०.३६
१३१	सहायक चोक देखि गणेशमानचोक हुदै पश्चिम सिसहनिया चोकसडक	D131	५, ८	१.५४
१३२	नयाँ ट्रयाक सडक	D132	५	०.१८
१३३	कालापानी चोकदेखि रानीटोल सडक	D133	५	०.२२
१३४	दोलहीखोला ड्याम सडक	D134	५	०.५६
१३५	प्लटिङसडक (कमलरोड पश्चिम)	D135	५	०.१९
१३६	आरसीसी कलवर्ट देखि मनसाराम घर सडक	D136	५	०.४५
१३७	बासुदेव ज्ञवाली घरदेखि युवराज विसी घर जाने सडक	D137	५	०.५६
१३८	मदन अधिकारी सडक	D138	५	०.१८
१३९	मच्छिताल मार्ग	D139	१	०.४५
१४०	सालिग्राम सडक देखि जगतराम घर सडक	D140	५	०.४७
१४१	रामप्रसाद घर देखि आरसीसी कलवर्ट हुदै जगतराम घर सडक	D141	५	०.६७
१४२	नुतनबाल उद्यान देखि सिगेंखोला सडक	D142	५	०.९२
१४३	करङ्गे टोल देखि तल्लो करङ्गे सडक	D143	५	०.२३
१४४	करङ्गेटोल देखि उत्तर नयाँ सडक	D144	५	०.२
१४५	कमलसडक चोक देखि दोलहीखोला सडक	D145	५	०.१५

स्रोतः यातायात गुरुयोजना, राप्ती गाउँपालिका, २०७५

७.१.३ सवारी सुविधा र रुट

यस गाउँपालिका क्षेत्रको पूर्वपश्चिम राजमार्गमा नियमित रुपमा लामा दुरीका तथा छोटो दुरीका यात्रुवहाक सवारी साधन संञ्चाल हुने गरेको छ । यहा कृयाशिल वस व्यवसायी संस्थाहरु मध्ये राप्ती अञ्चल सार्वजनिक यातायात बस व्यवसायी समिति, नमस्ते राप्ती यातायात प्रा.लि., कालिका मालिका यातायात प्रा.वि., राप्ती यातायात सेवा प्रा.लि., साहारा यातायात प्रा.लि., अम्बिकेश्वरी यातायात प्रालि आदि रहेका छन् । विभिन्न यातायात व्यवसायीहरुले आ आफ्नो काउण्टर मार्फत यी सेवाहरु प्रदान गर्दै आईरहेका छन् । यस्ता काउण्टरहरु सिसहनिया, पिपरी, मौरीघाट, लालमटिया, भालुवाङ्ग, मसुरिया क्षेत्रमा स्थापना गरिएको छ ।

तालिका न. १०२: सवारी सुविधा तथा रुट विरण

सि.न.	लोकल वस स्टप/यात्रु प्रतिक्षालय	कैफियत
१	शान्तिपुर (चैते)	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
२	भालुवाङ	राप्ती गाउँपालिका वडा न.१
३	पाखापानी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
४	कटेसनाला	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
५	कालिकाचोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
६	लालमटिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
७	बराखुट्टी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
८	मसुरिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
९	बाघढड्डी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
१०	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय चोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
११	मौरीघाट पेट्रोल पम्प	राप्ती गाउँपालिका वडा न.४
१२	खिनैटा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ४
१३	श्रीनारायण चोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ४
१४	विजौरी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ८
१५	पिपरी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ८
१६	सिसहनिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१७	पहरवा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१८	लठ्हवा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१९	सगरापुर	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ६

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

७.१.४ गाउँ नगर क्षेत्र भित्र चल्ने सवारी साधन

राप्ती गाउँपालिकालाई पूर्व पश्चिम राजमार्गले चिरेर गएको छ । यसको पूर्वी सिमाना वडा न. १ को भालुवाङ्ग बजार, शान्तिपुर र पश्चिम सिमाना लमहीनगरपालिकासँग जोडिएको छ । भालुवाङबाट प्युठान जोड्ने सडकले यस गाउँपालिकाको पूर्वीउत्तर क्षेत्र शान्तिपुर (चैते) क्षेत्रलाई पनि जोडेको छ। यी सडकहरु कालोपत्रे भएका छन्। ठूला मझौला तथा साना सवै प्रकारका सवारी साधन यस रुटमा चल्ने गर्दछन्। लामोदुरीको ठूला यात्रुबाहक बस तथा छोटो दुरीमा चल्ने मिनीवसहरु पनि नियमित चल्ने गर्दछन्। लमही देखि भालुवाङ सम्म १५ मिनेटको फरकमा नियमित रुपमा नगरबसहरु चल्ने गर्दछन् । यस्तै राजमार्ग उत्तर र दक्षिणका सडक खण्डमा अटो रिक्सा संञ्चालन हुने गरेको छ ।

७.१.५ झोलुंगे पुल तथा ट्रष्ट

तालिका न.१०३ः झोलुङ्गेपुल र ट्रष्ट सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	पुल/खोलाको नाम	बायाँ किनारा रहेको स्थान	दायाँ किनारा रहेको स्थान
१	भालुवाङ्ग झोलुङ्गेपुल	राप्ती १ भालुवाङ्ग	अर्घाखाँची लाहापे
२	पिपरी झोलुङ्गेपुल	राप्ती ८, पिपरी	राप्ती ८ कोहलवा
३	मझनीगढ खिनेटा झोलुङ्गेपुल	राप्ती ४, खिनेटा	राप्ती ९
४	कटेसनाला ट्रष्ट	वडा नं. २	वडा नं. १
५	वाउन्नेपाटा - प्यूठान गनाहाखोला	वडा न. २	
६	कटेसनाला ट्रष्ट		
७	भूल्के ट्रष्ट		
८	पुलखोला ट्रष्ट	वडा न. ५	
९	भूल्के ट्रष्ट		
१०	कटेसनाला ट्रष्ट		

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

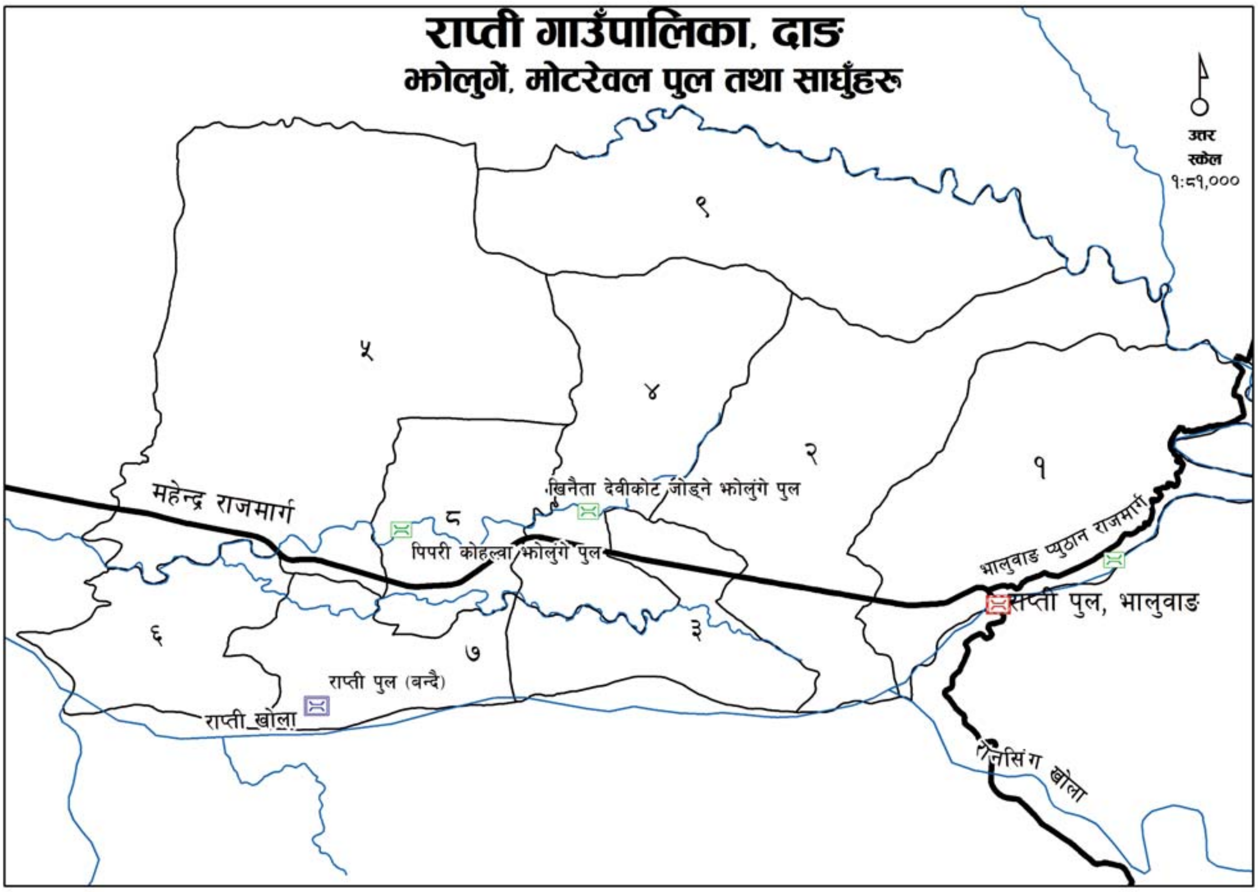

७.१.६ टाढाको वस्तीबाट सम्बन्धित गाउँपालिका कार्यालय /केन्द्र सम्मको दुरी

तालिका न. १०४: टाढाको वस्तीबाट सम्बन्धित गाउँपालिका केन्द्रसम्मको दुरी

वडा नं.	गाउँपालिका कार्यालयदेखि टाढाँको बस्तीको नाम	गाउँपालिका कार्यालय सम्मको दूरी (कि.मी.	अनुमानित पदैल लाग्ने समय
१	शान्तिपुर/चैते/ बगासोती	१३ कि.मि	२.३० घण्टा
२	बाहुनीपाटा, सानीघोष	८ कि.मि	१.३० घण्टा
३	बसन्तापुर, खुररिया	५ कि.मि	१ घण्टा
४	मझनीगढ, सुन्दरपुर	४ कि.मि	१ घण्टा
५	करङ्केकोट, चित्रेकोट	२० कि.मि	४ घण्टा
६	मझेरिया	११ कि.मि	२ घण्टा
७	जगपुर	१० कि.मि	२ घण्टा
८	जुरपानी	६ कि.मि	१.३० घण्टा
९	रुपाकोट, घोषखोला	१५ कि.मि	३ घण्टा

स्रोतः फिल्ड भ्रमण, २०७५

७.१.७ वसपार्क तथा वस विसौनी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सार्वजनिक वस यातायातको लागि वडा न. १ भालुवाङ्गमा बसपार्क निर्माण गरिएको छ। यहाँबाट प्यूठान, रोल्पा लगायत पूर्व पश्चिम राजमार्गको विभिन्न शहरी क्षेत्र र राजधानी सम्म दैनिक बस संञ्चालन हुने गरेको छ। यसका अतिरक्त गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रहरुमा यात्रुहरुलाई लक्षित गरी निर्माण गरिएको बस विसौनीहरुको विवरण तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका न. १०५: बसपार्क तथा बस विसौनी सम्बन्धी विवरण

सि.न.	लोकल वस स्टप/यात्रु प्रतिक्षालय	कैफियत
१	शान्तिपुर (चैते)	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
२	भालुवाङ	राप्ती गाउँपालिका वडा न.१
३	पाखापानी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
४	कटेसनाला	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १
५	कालिकाचोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
६	लालमटिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
७	बराखुट्टी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. २
८	मसुरिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
९	बाघढड्डी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
१०	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय चोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३
११	मौरीघाट पेट्रोल पम्प	राप्ती गाउँपालिका वडा न.४
१२	खिनैटा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ४
१३	श्रीनारायण चोक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ४
१४	विजौरी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ८
१५	पिपरी	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ८
१६	सिसहनिया	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१७	पहरवा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१८	लठ्हवा	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५
१९	सगरापुर	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ६

स्रोतः समूह छलफल, २०७५

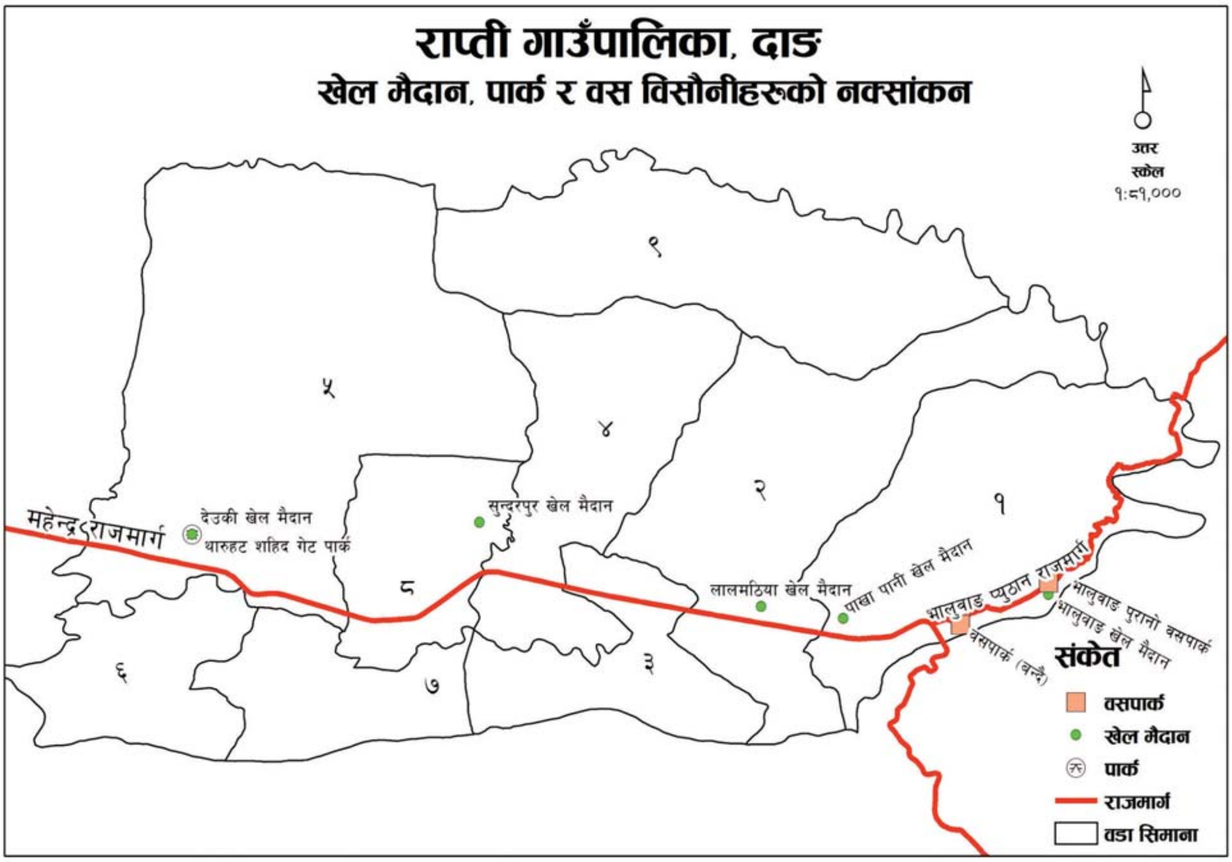

७.१.८ घरधुरीमा रहेका सवारीसाधन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा १३२९ वटा मोटरसाईकल रहेका छन् । त्यसैगरी गरी ९४ घरको एकल वा साझा स्वामित्वको बस रहेको छ । गाउपालिकामा ४ पाङ्ग्रे जिप १३१ वटा रहका छन् भने ३७ वटा टेम्पो वा रिक्सा रहेको छ । गाउँपालिकामा कूल ६३८७ वटा साइकल रहेको देखिन्छ । वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. १०६: घरधुरीमा रहेका सवारीसाधन सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	मोटर साइकल	बस	जिप	रिक्सा	साइकल
१	२३१	२९	३२	३	४२७
२	२००	९	३०	१४	८०७
३	१५०	१४	७	६	१०२४
४	१५६	९	१०	१	८३२
५	९९	१०	१२	१	६२९
६	१६८	०	२३	४	९६६
७	१५८	१८	९	६	८५९
८	१५१	५	८	२	८३३
९	१६	०	०	०	१०
जम्मा	१३२९	९४	१३१	३७	६३८७

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

७.१.९ सडक पहुँचमा भएका घरधुरीहरु

यस गाउँपालिकामा भएका सडकहरुको पहुँचको अवस्थालाई हेर्दा कुल घरधुरीको १६.२८ प्रतिशत घरधुरी गोरेटोबाटोका पहुँचमा रहेको देखिन्छ । त्यस्तै २१.८४ प्रतिशत घरधुरी कच्ची मोटरबाटोको सुविधा भित्र परेको देखिन्छ । ग्रावेलबाटोले छोएको वा पहुँच हुने घरधुरी ४७.५९ प्रतिशत रहेको छ भने पक्कीबाटोले छोएको घरधुरी १०.३४ प्रतिशत रहेको छ । वडागत उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. १०७: सडक पहुँचमा भएका घरधुरीहरुको विवरण

वडा न.	गोरेटो बाटो भएको	कच्ची मोटरबाटो भएको	ग्रावेल मोटरबाटो भएको	पक्की कालोपत्रे भएको	बाटो नभएको/अन्य	जम्मा
१	४६	३८७	३६०	३६८	४	११६६
२	८९	२७८	८६०	६४	४९	१३४२
३	२३८	४०९	४०३	११३	७५	१२४१
४	२०२	१०२	७२९	१५७	२१	१२१५
५	१६७	२०४	२९७	६४	१९	७५६
६	१३८	२०२	५६४	०	८	९१८
७	१११	९८	५४८	३	७८	८४५
८	१६२	१७४	४०७	१३७	३२	९२०
९	२७४	६०	२	०	१५	३६०
जम्मा	१४२७	१९१४	४१७०	९०६	३०१	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

७.२.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार)

यस गाउँपालिकामा रहेका घरधुरीहरुले खाना पकाउन प्रयोग गर्ने प्रमुख ऊर्जा दाउरा हो। गाउँपालिका ५१.७४ प्रतिशत घरधुरीले खाना दाउराले पकाउने गर्दछन्। त्यसैगरी ३१.४४ प्रतिश घरधुरीले सिण्डिर ग्याँस मार्फत खाना पकाउने गर्दछन्। यस बाहेक १६.३९ प्रतिशत घरधुरीमा बाँयोग्यास जडान गरिएको छ । वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न. १०८: खानापकाउन उपभोग हुने इन्धन सम्बन्धी विवरण

जम्मा	दाउरा	मट्टीतेल	बिद्युत	बायोग्याँस	सिलिण्डर ग्याँस	अन्य	जम्मा
१	६५४	०	२२	५९	४२९	२	११६७
२	७४६	०	२	१२५	४६८	१	१३४४
३	६२३	०	०	१८३	४३४	१	१२४४
४	५९३	०	०	२०९	४१२	१	१२१९
५	४६४	०	२	१७३	११६	१	७६१
६	४०२	०	२	१७६	३३८	०	९२४
७	४३३	०	१	२६०	१५१	०	८५२
८	२६७	०	०	२५१	४०१	१	९२८
९	३५२	०	०	०	६	२	३६९
०	४५३४	०	२९	१४३६	२७५५	९	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

७.२.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस गाउँपालिका रहेका घरधुरीहरु मध्ये ९०.६८ प्रतिशत घरले उज्यालोको लागि राष्ट्रिय प्रसारणलाईनको बिद्यूत प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ। त्यसैगरी उज्यालोको लागि सोलार बत्ती प्रयोग गर्ने ४.४७ प्रतिशत र मट्टीतेल टुकी प्रयोग गर्ने घरधुरी १.८४ प्रतिशत रहेको छ। वडागत रुपमा उज्यालोको लागि इन्धन प्रयोगको अवस्था विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका न.१०९: बत्ति बाल्न प्रयोग हुने इन्धन सम्बन्धी विवरण

वडा न	मट्टीतेल	सोलार	राष्ट्रिय प्रसारणको बिद्यूत	अन्य	जम्मा
१	४०	७	१०७२	४७	११६६
२	१०	१३	१२८१	३८	१३४२
३	२	५	१२०७	२७	१२४१
४	२३	१	११७७	१४	१२१५
५	३	८४	६२८	४१	७५६
६	१४	१३	८७०	२१	९१८
७	४०	६	७८९	१०	८४५
८	१६	३	८९३	८	९२०
९	१३	२६०	३०	५७	३६०
जम्मा	१६१	३९२	७९४७	२६३	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

७.२. ३ जलबिद्यूत, सौर्य, वायू ऊर्जाबाट बिद्यूत उत्पादन विवरण

यस राप्ती गाउँपालिका क्षेत्रभित्र जलबिद्यूत, वायू ऊर्जा आदि उत्पादन गरिएको छैन। घरेलु स्तरमा बिद्यूत सेवा नपुगेको स्थान र राष्ट्रिय प्रसारण लाईन अवरुद्ध भएको वेला निजी प्रयोगको लागि घरेलु सोलार केही घरहरुमा जडान गरिएको छ। यद्धपी यसको व्यवसायिक उत्पादन भने गरिएको छैन।

७.२.४ बिद्यूत उपलब्ध घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा घरधुरीमा उज्यालोको प्रमुख (९०.६८ प्रतिशत) श्रोत राष्ट्रिय प्रसारणको बिद्यूतनै हो । अधिकांश वडाहरुमा बिद्यूत सेवा पुगेपनि वडा न. १ को तल्लो बगासोती , वडा न. २ सानीघोषको केही क्षेत्र, वडा न. ५ को माथिल्लो करङ्गे, तल्लो करङ्गे, चित्रेकोट, थकरीकोट, वडा न. ९ को मुस्लिमटोल, रुपाकोट, घोङ्लेआपँ, घोषखोला आदि क्षेत्रमा बिद्यूत सेवा पुगेको छैन ।

७.२.५ बैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार

यस गाउँपालिकामा वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोग क्रमशः बृद्धि हुदै गएको पाईन्छ । विशेष गरी खाना पकाउन स्वच्छ ऊर्जाको रुपमा बायो/गोवरग्याँस, सुधारिएको धुवाँरहित चुल्हो र घरेलु सोलार प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ । अधिकांश ग्रामिण कृषि तथा पशुपालनमा आधारित समुदाय रहेको हुँदा खानापकाउन माटोको चुल्हो प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ । यस गाउँपालिकाको ४२.२१ प्रतिशत घरधुरीमा खाना पकाउन परम्परागत माटो चुल्हो प्रयोग गर्ने गरिएको छ भने ९.५२ प्रतिशत घरधुरीमा सुधारिएको चुल्हो प्रयोग गर्ने गरिएको छ । वडा न. ८ को विजौरी टोललाई बायोग्याँसको नमूना बस्तीको रुपमा तयार गरिएको छ । वडागत रुपमा बैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोग विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न.११०: बैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने परिवार विवरण

वडा न.	परम्परागत चुलो	बायोग्याँस	सुधारिएको चुल्हो	ग्याँस चुल्हो	अन्य	जम्मा
१	१५८	५९	४९६	४२९	२४	११६६
२	६६५	१२५	८१	४६८	३	१३४२
३	६०२	१८३	२१	४३४	१	१२४१
४	५७०	२०९	२३	४१२	१	१२१५
५	४३९	१७३	२५	११६	३	७५६
६	३८५	१७६	१७	३३८	२	९१८
७	३६६	२६०	६७	१५१	१	८४५
८	१८८	२५१	७९	४०१	१	९२०
९	३२६	०	२६	६	२	३६०
जम्मा	३६९९	१४३६	८३५	२७५५	३८	८७६३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

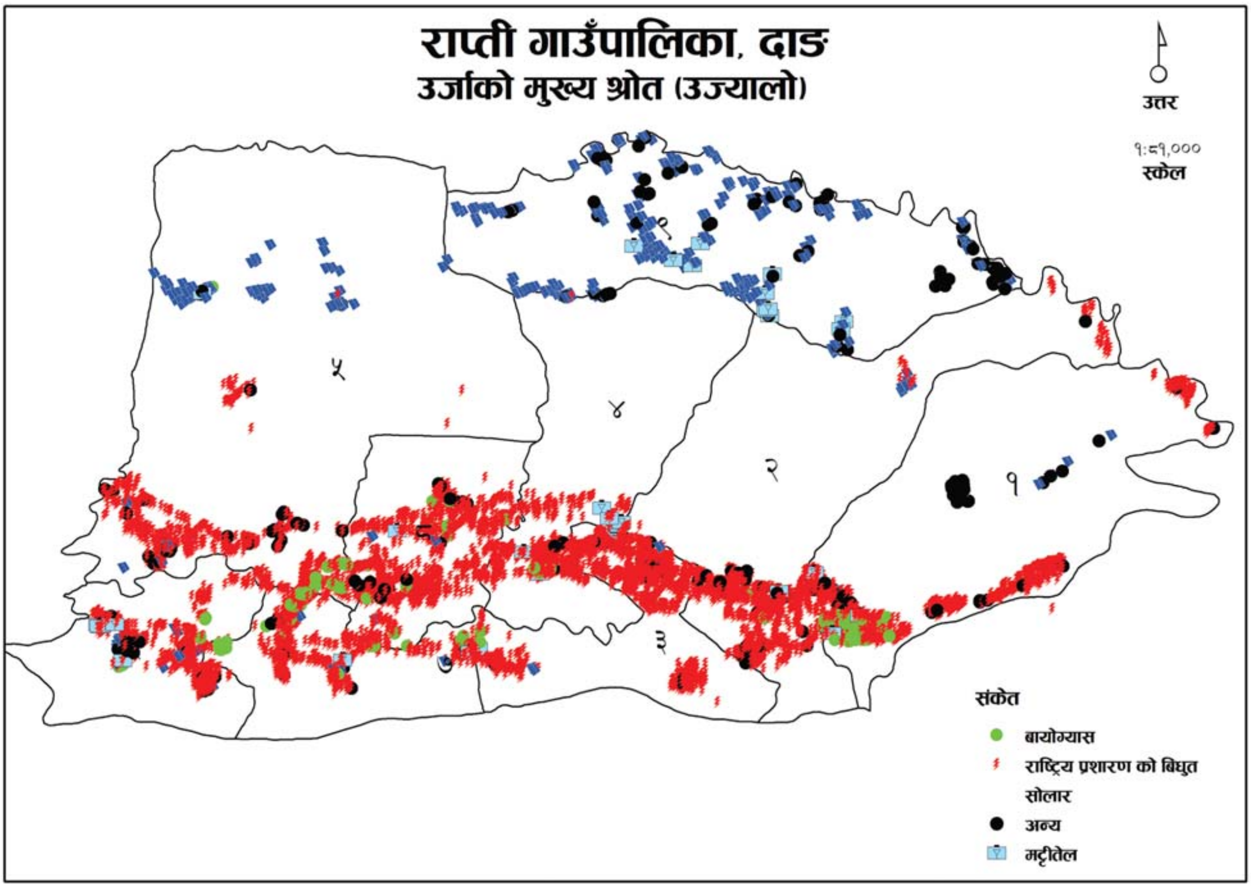

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

७.३.१ हुलाक तथा पत्रपत्रिका सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र साना बजारी क्षेत्र पर्दछन् । यहाँ राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाहरु नियमित रुपमा आउने गर्दछन् । यसबाहेक स्थानीय रुपमा वडा न. १ को भालुवाङ्ग बजारबाट साप्ताहिक देउखुरी टुडे नामक पत्रिका प्रकाशन हुने गरेको छ । यसैगरी दैनिक चिठ्ठी पत्र आदानप्रदानको लागि ३ स्थानहरुमा हुलाक कार्यालयहरु स्थापना भएका छन् । यद्धपि प्रविधिको बढ्दो प्रयोगका कारण हाल हुलाक सेवाको कार्यबोझ कम भएको अनुमान गरिएको छ ।

तालिका न. १११: हुलाकसेवा सम्बन्धी विवरण

विवरण	स्थान	प्रदान गरिने सेवाहरु
इलाका हुलाक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. १ भालुवाङ्ग	टिकट बिक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण
अतिरिक्त हुलाक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ३ मसुरिया	टिकट बिक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण
अतिरिक्त हुलाक	राप्ती गाउँपालिका वडा न. ५ सिसहनिया	टिकट बिक्री, चिठीपत्र दर्ता वितरण

७.३.२ दुरसंचार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा दुरसंञ्चार सवा प्रदायक कम्पनी नेपाल टेलिकमका पाखापानी कार्यालय स्थापना भएको छ । यहाँबाट मोवाएल, लेण्डलाइन, एडिएसल इन्टरनेट लगायतका सेवा प्रदान गरिदै आएको छ। यस बाहेक नीजि स्तरमा एनसेलले पनि मोवाएल र इन्टरनेट सेवा विस्तार गरेको छ । प्रस्तुत तथ्याङ्का नेपाल टेलिकम मार्फत वितरण गरिएको सेवालाई दिईएको छ ।

तालिका न. ११२: दुरसंचार सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	मौरीघाट	मसुरिया	भालुवाङ्ग	ललमटिया	सिसहनिय
१	PSTN Landline	६१	८०	२०२	१२०	१०५
२	ADSL	२४	४८	९६	८४	६४

स्रोत: नेपाल टेलिकम कार्यालय, पाखापानी

७.३.३ रेडियो स्टेसन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको वडा न. २ मा ५०० वाटको रेडियो राप्ती ९८.४ मेघाहर्ज स्थापना तथा प्रसारण हुदै आएको छ । यसबाहेक दाङ्गको जिल्ला सरमुकाम र आसपासमा स्थापना भएका अन्य एफ एम रेडियोहरु पनि राम्रो सँग सुनिने गरेको छ ।

७.३.४ आधुनिक सुबिधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

राप्ती गाउँपालिकामा कुल २०७९ वटा फ्रिज प्रयोग हुने गरेको पाईन्छ । त्यस्तै यहाँका विभिन्न वडाहरुका घरधुरीमा ७७१ वटा कम्प्यूटर/ल्यापटप प्रयोग भएको छ। त्यसैगरी गाउँपालिका भित्र रहेको घरधुरीमा १८७०३ वटा फ्यान र १८७८ वटा लुगा सिलाउने मेसिन प्रयोग हुने गरेको पाईन्छ। यी उपकरणहरुको प्रयोगले यहाँको समुदायको जीवनशैलीमा सहजता र आधुनिक सुविधमा थप पहुँच बृद्धि भएको छ। वडागत रुपमा उक्त विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ११३: आद्युनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वार्ड नं	फ्रिज	कम्प्युटर	क्यामेरा	फ्यान	लुगा सिउने मेसिन	अन्य उपकरण
१	६२३	८४	७	३२६०	१४४	१
२	४३६	१३३	२५	२७८५	१६३	१०
३	१७८	५९	५	२२४५	२२८	८
४	२०१	११९	२५	२५२९	१९६	०
५	११५	७७	१७	१३७८	१७४	०
६	१२१	९६	४५	१७७५	२७२	३
७	१५५	११३	१६	१९६४	२३४	१०
८	२४८	८९	१४६	२७२९	४५९	०
९	२	१	०	३८	८	३
जम्मा	२०७९	७७१	२८६	१८७०३	१८७८	३५

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

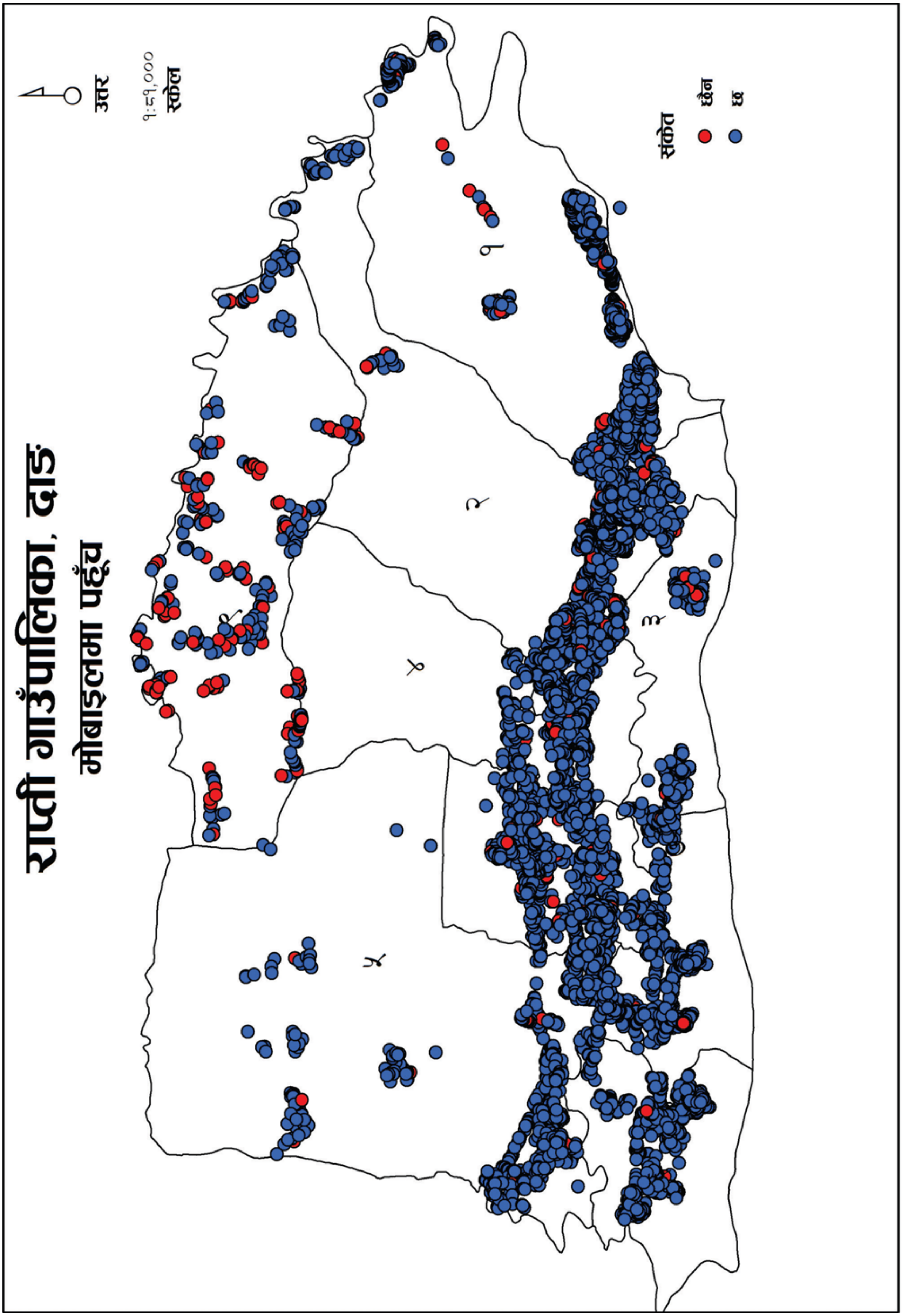
राप्ती गाउँपालिका, दाङ
मोबाइलमा पहुँच
उत्तर
१:८१,०००
स्केल
संकेत
छैन
छ
१
२
३
४
५
६

७.४ आवास तथा भवन

७.४.१ विद्यमान सतह ढलको अवस्था

राप्ती गाउँपालिका अधिकांश बजारीकरण हुदै गएको, समथर तथा ग्रामीण बसोबास भएको क्षेत्र हो । यहाँ का बस्तीहरुमा बर्खायाममा ढल तथा निकासको ठूलो समस्या नदेखिए पनि डुवानको समस्या भने देखिएको छ । पूर्वपश्चिम राजमार्ग तथा अन्य ग्रामीण सडक आसपासमा सडक निर्माणको क्रममानै ढलनिकासको व्यबस्था गरिएको छ । यहाँका बजारी क्षेत्र भालुवाङ, मौरीघाट, लालमटिया, सिसनिया, पिपरी आदि बजारी क्षेत्रबाट निस्कने ढल राप्तीनदीमा गएर मिसिन्छ । ग्रामीण सडक निर्माण गर्ने क्रममा नाली निर्माणलाई पनि आत्मासाथ गरिएको हुदाँ यस गाउँपालिकाको सतह नाला तथा सडक नालीको समस्या क्रमशः समाधान हुदै जाने देखिन्छ ।

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

यस गाउँपालिकामा रहेका कुल घरधुरी मध्ये २९.६१ प्रतिशत घरधुरीमा जस्ता पाताको छाना प्रयोग गरिएको छ । त्यसैगरी ४४.७६ प्रतिशत घरधुरी पक्की वा ढलान गरिएको छ । टायल वा झिगटीको छाना भएको घरधुरी १०.३२ प्रतिशत रहेको छ भने खर वा फुसको छाना भएको घरधुरी १५.१२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वडागत विवरणलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका न. ११४: छानाको प्रकारका आधारमा घरधुरी विवरण

वडा न.	जस्ता पाता	टायल/झिगटी	पक्की वा ढलान	खर वा फुस	अन्य	जम्मा
१	१४६	९७	७९८	१२१	४	११६६
२	४२२	१४०	६७५	१०४	१	१३४२
३	५६१	१२२	३९४	१५४	१०	१२४१
४	२८१	३६०	३४२	२३२	०	१२१५
५	२०७	२९	३३७	१८१	२	७५६
६	२५७	१४०	३७४	१४७	०	९१८
७	२८९	४	४७९	७३	०	८४५
८	३२७	१०	५२३	६०	०	९२०
९	१०५	२	०	२५३	०	३६०
जम्मा	२५९५	९०४	३९२२	१३२५	१७	८७६३
प्रतिशत	२९.६१	१०.३२	४४.७६	१५.१२	०.१९	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

७.४.३ गाउँपालिका भित्र रहेका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

तालिका न.११५: गाउँपालिकाभित्र रहेका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

सि.न.	सरकारी भवन	वडा न.	कैफियत
१	स्वास्थ्य चौकी भालुवाङ	१	प्रयोग भईरहेको
२	इलाका प्रहरी कार्यालय, भालुवाङ	१	प्रयोग भईरहेको
३	मौषम मापन केन्द्र, बघासोती खोला	१	प्रयोग भईरहेको
४	ससस्त्र प्रहरी कार्यालय, भालुवाङ	१	प्रयोग भईरहेको
५	वडा कार्यालय भवन, मसुरिया	३	प्रयोग भईरहेको
६	गाउँपालिकाका कार्यालय, मसुरिया	३	प्रयोग भईरहेको
७	वडा कार्यालय, सिसहनिया	५	प्रयोग भईरहेको
८	प्रहरी चौकी, सिसहनिया	५	प्रयोग भईरहेको
९	प्रगन्न सिंचाई भवन	८	जीर्ण

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

७.१.४ गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडाकार्यालय सम्मको दुरी

तालिका न. ११६: गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडाकार्यालयको दुरी

वडा नं.	वडा कार्यालय रहेको स्थान	गाउँपालिका कार्यालय (मसुरिया) सम्मको दूरी
१	भालुवाङ्ग पुरानो बजार	५ कि.मि
२	बराखुट्टी	१ कि.मि
३	मसुरिया	० कि.मि
४	श्रीनारायण चोक	३ कि.मि
५	सिसहनिया	७ कि.मि
६	पथ्थरगढवा	१० कि.मि
७	बड्का सिसहनिया	८ कि.मि
८	पिपरी	६ कि.मि
९	रुपाकोट	१६ कि.मि

स्रोतः फिल्ड भ्रमण, २०७५

७.४.५ पशुवधशालाको विवरण

यस गाउँपालिकामा वैज्ञानिक तथा व्यबस्थित पशुबधशाला निर्माण भएको छैन । वडा १ को भालुवाङ्ग बजारको पुलचोकमा अस्थायी पशुबधशाला रहेको छ । यहाँ राँगा बध गर्ने गरिएको छ । यस बाहेक गाउँपालिकाका अन्य वडाहरुमा रहेको फ्रेसहाउसमा निजि तथा साना व्यबापारिक प्रयोजनकालागि मासु काट्ने र वेचबिखन गर्ने गरेको पाईन्छ ।

७.४.६ शवदाहस्थल सम्बन्धी विवरण

यसगाउँपालिका बाट शवदाह गर्न आफ्नो जातिय सास्कृतिक परम्परा अनुसार भिन्न स्थानहरुमा लैजाने गरिन्छ । दक्षिण भेगमा आर्यन संस्कृति अनुयायीहरुले नजिकैको राप्ती नदीकिनारमा लैजाने गर्दछन् भने उत्तरी भेगको दोलहीखोला, घोषखोला आदि क्षेत्रमा लैजाने गरेको पाईन्छ । त्यसैगरी वडा नं ९ मा मुश्लिमहरुले सोही क्षेत्रका कर्बीस्थानमा राख्ने गरेको पाईन्छ । आदीबासी/जनजाति थारु चौधरीभने शवलाई आफ्नै जमिनमा गाड्ने गर्दछन् भने कसैले नदीकिनारमा जलाउने पनि गरेको पाईन्छ ।

परिच्छेद ८

संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

मुलुकको प्रचलित ऐन, कानून, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरुको अधिनमा रही सम्वन्धित स्थानीय तहहरुले सम्पादन गर्नु पर्ने काम कार्यवाहीलाई व्यवस्थित रुपमा अगाडी वढाउन नेपाल सरकारको नीति अनुरुप सेवा प्रदायक सरकारी कार्यालयहरुले उत्तरदायी भई गुणस्तरीय ढंगवाट कार्य संचालन र व्यवस्थापन गरी सरकारी सेवा तथा सुविधाहरु जनसमक्ष पुयाउने जिम्मेवारी सम्वन्धि सेवा प्रदायक संस्था, निकाय तथा कार्यालय र सो निकायमा जिम्मेवारी वहन गर्ने कर्मचारीहरुलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरी सोको जवाफदेहीत पनि सम्वन्धित अधिकारप्राप्त निकायवाट गरिने व्यवस्था छ। जिम्मेवार र अधिकार प्राप्त तह वा निकायले वहन गर्नुपर्ने कार्य प्रवाहको अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने कार्य अधिकार प्राप्त अधिकारीले समय समयमा अनुगमन गर्दै सोको प्रभावकारीको अवस्थालाई अक्ष प्रगाढ र सुदृढ वनाउन सकिन्छ। यसका लागि सम्वन्धित गाउँपालिकाको कार्य संचालनको प्रभावकारिता र सुशासन प्रवर्द्धनमा सुधार गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी संस्थागत तथा सुशासनको स्थितिमा सुधार ल्याउन सक्नेछ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था

नेपालको संविधानले स्थानीय तहमा गाउँ, नगर र जिल्ला सभा रहने व्यवस्था गरेको छ। गाउंपालिकाको साशन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, संचालन तथा नियन्त्रण गर्ने अभिभारा गाउँपालिकामा रहको छ। कार्यकारिणी अधिकारको प्रयोग गाउँ कार्यपालिकावाट स्वीकृत कार्यविभाजन र कार्यसम्पादन नियमावली वमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार यस राप्ती गाउँपालिकाको स्थानीय तहवाट सेवा लिने दिने कार्यमा सुशासनको प्रत्याभूती गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन यस राप्ती गाउँपालिकमा संगठनात्मक तथा मानव सशाधनको व्यवस्था गरेको छ।

८.१.१ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा

यस राप्ती गाउँपालिकामा जम्मा ९ वटा वडाहरु भएको हुनाले राप्ती गाउँ सभामा जम्मा ४९ सभा सदस्य र गाउँ कार्यपालिकामा १७ सदस्य छन्। गाउँपालिका भित्रको समग्र कार्यविभाजन र व्यवस्थापनका लागि जम्मा ६ विषयगत समितिहरुको व्यवस्था गरी जिम्मेवारी विभाजन गरिएको छ साथै गाउँपालिकाको कार्यलाई चुस्त वनाउन गाउँपालिकामा जम्मा २८ कर्मचारीहरुपरिचालन गरि सलग्न छन्। त्यसैगरी वडा कार्यालयहरुमा २२ जना कर्मचारी परिचालित भएको देखिन्छ। संगठनात्मक ढाँचा तथा मानव सशाधनको अवस्था निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका न. ११७: गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा

स्थानीय तह इकाई	इकाई प्रतिनिधि	गठन तथा निर्वाचन प्रणाली
गाउँ सभाः	अध्यक्ष –१ उपाध्यक्ष –१ वडा अध्यक्ष –९ वडा सदस्य –३६ दलित तथा अल्पसंख्यक –२ **जम्मा –४९**	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र सदस्य प्रत्यक्ष निर्वाचित गाउँसभाले दलित तथा अल्पसंख्यक समुदायवाट निर्वाचित २ जना
गाउँ कार्यपालिका	अध्यक्ष –१ उपाध्यक्ष –१ वडा अध्यक्ष –९ महिला सदस्य –४ दलित तथा अल्पसंख्यक –२ **जम्मा –१७**	गाउँ सभाका सदस्य मध्येवाट निर्वाचित गरेका महिला सदस्य ४ र दलित तथा अल्पसंख्यक २ जना
गाउँ वडा (वडा संख्या जम्मा ९)	वडा अध्यक्ष –१ वडा सदस्य संख्या –४ **जम्मा –५ जना**	वडा भित्रका वालिग मतवाट प्रत्यक्ष निर्वाचित

८.१.२ गाउँपालिका कार्यपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधन

राप्ती गाउँपालिकामा कार्यव्यवस्थापनका लागि विषयगत शाखा स्थापना गरि शाखामा आवश्यक कर्मचारीहरु व्यवस्थापन गरी जिम्मेवारी विभाजन गरी कर्मचारी परिचालन गरिएको छ जुन निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न. ११८: कार्यपालिकाको बिषयगत शाखा तथा मानव संशासन विवरण

सि.नं.	विषयगत शाखा समिति	सम्वन्धित विषय क्षेत्र	मानव संसाधन	कैफियत
१	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	प्रशासन इकाई, राजश्व इकाई, योजना तथा अनुगमन इकाई, कानूनी मामिला इकाई,	५	
२	पूर्वाधार विकास तथा वातावरण व्यवस्थापन शाखा	सडक तथा पूर्वाधार विकास इकाई, भवन तथा वस्ति विकास इकाई, वातावरण सरसफाई तथा विपद व्यवस्थापन इकाई	७	
३	स्वास्थ्य तथा सामाजिक विकास शाखा	सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण इकाई महिला वालवालिका तथा समाजकल्याण इकाई सेवा केन्द्रहरु	३	
४	शिक्षा, यूवा तथा खेलकुद शाखा	वल विकास, विद्यालय , खेलकुद समिति केन्द्र, यूवा विकास समिति, स्थानीय स्तरका प्राविधिक तथा व्यवसायीक तालिम केन्द्र आदी	२	
५	आर्थिक विकास शाखा	उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन इकाई, इकाई साना केन्द्रहरु (पर्यटन, घरेलु, साना उद्योग, कृषि, पशु सेवा केन्द्र तथा अन्य	२	
६	आर्थिक प्रशासन शाखा	आन्तरीक लेखा परिक्षण इकाई	४	

राप्ती गाउँपालिका संगठनात्मक स्वरुप

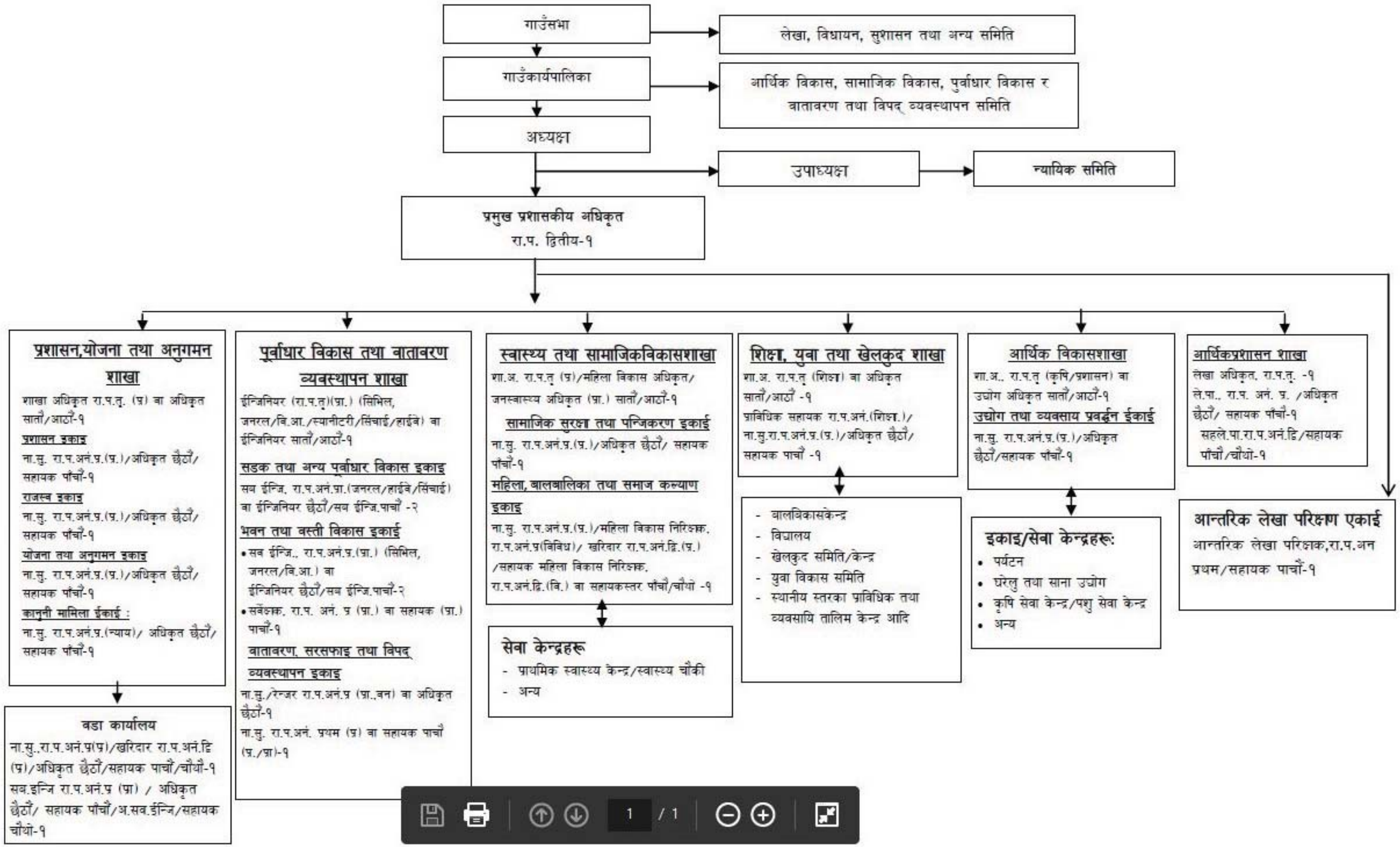

८.१.३ गाउँपालिका स्थित सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा निम्नानुसारको सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु रहेका छन् ।

तालिका न. ११९: गाउँपालिकाम रहेका सरकारी कार्यालयहरुको विवरण

क्र.सं.	सरकारी कार्यालय	स्थान	वडा नं.	दरबन्दी संख्या	कार्यक्षेत्र
१	**स्थानीय तह**				
	गाउँ पालिकाको कार्यालय	मसुरीया	३		गाउँपालिकाको सवै क्षेत्र
	वडा कार्यालय	भालुवाङ्ग	१	४	वडा नं. १ को सवै
	वडा कार्यालय	वराखुट्टी	२		वडा नं. २ को सवै
	वडा कार्यालय	मसुरीया	३		वडा नं. ३ को सवै
	वडा कार्यालय	मौरीघाट	४		वडा नं. ४ को सवै
	वडा कार्यालय	सिसहनिया	५		वडा नं. ५ को सवै
	वडा कार्यालय	पथ्थरगढवा	६		वडा नं. ६ को सवै
	वडा कार्यालय	छोट्की सिसहनिया	७		वडा नं. ७ को सवै
	वडा कार्यालय	पिपरी	८		वडा नं. ८ को सवै
	वडा कार्यालय	देवीकोट	९		वडा नं. ९ को सवै
२	**स्वास्थ्य संस्थाहरु**				
	लालमटिया स्वास्थ्य चौकी	भालुवाङ्ग	१	१२	
	स्वास्थ्य चौकी, सिसहनिय	सिसहनिया	५	१२	
३	**कृषि**				
	कृषि सेवा केन्द्र	मसुरिया, गाउँपालिका	३	३	
४	**पशु सेवा**				
	पशु सेवा केन्द्र	मसुरिया, गाउँपालिका	३	८	
५	**हुलाक**				
	इलाका हुलाक	भालुवाङ्ग	१	३	
	अतिरिक्त हुलाक	सिसहनिया	५	२	
	अतिरिक्त हुलाक	मसुरिया	३	२	
६	**प्रहरी कार्यालय**				
	ससस्त्र प्रहरी गुल्म	भालुवाङ्ग	१	६२१	
	इलाका प्रहरी कार्यालय	भालुवाङ्ग	१	३२	
	प्रहरी चौकी	सिसहनिया	५	१४	
	प्रहरी चौकी	हासिपुर	९	१०	
	यातायात व्यवस्था कार्यालय	भालुवाङ्ग	१	११	
	राप्ती टेक्निक कलेज	मौरीघाट	३	६९	

स्रोत: समूह छलफल, २०७५

राप्ती गाउँपालिका, दाङ

गाउँ तथा वडा केन्द्र

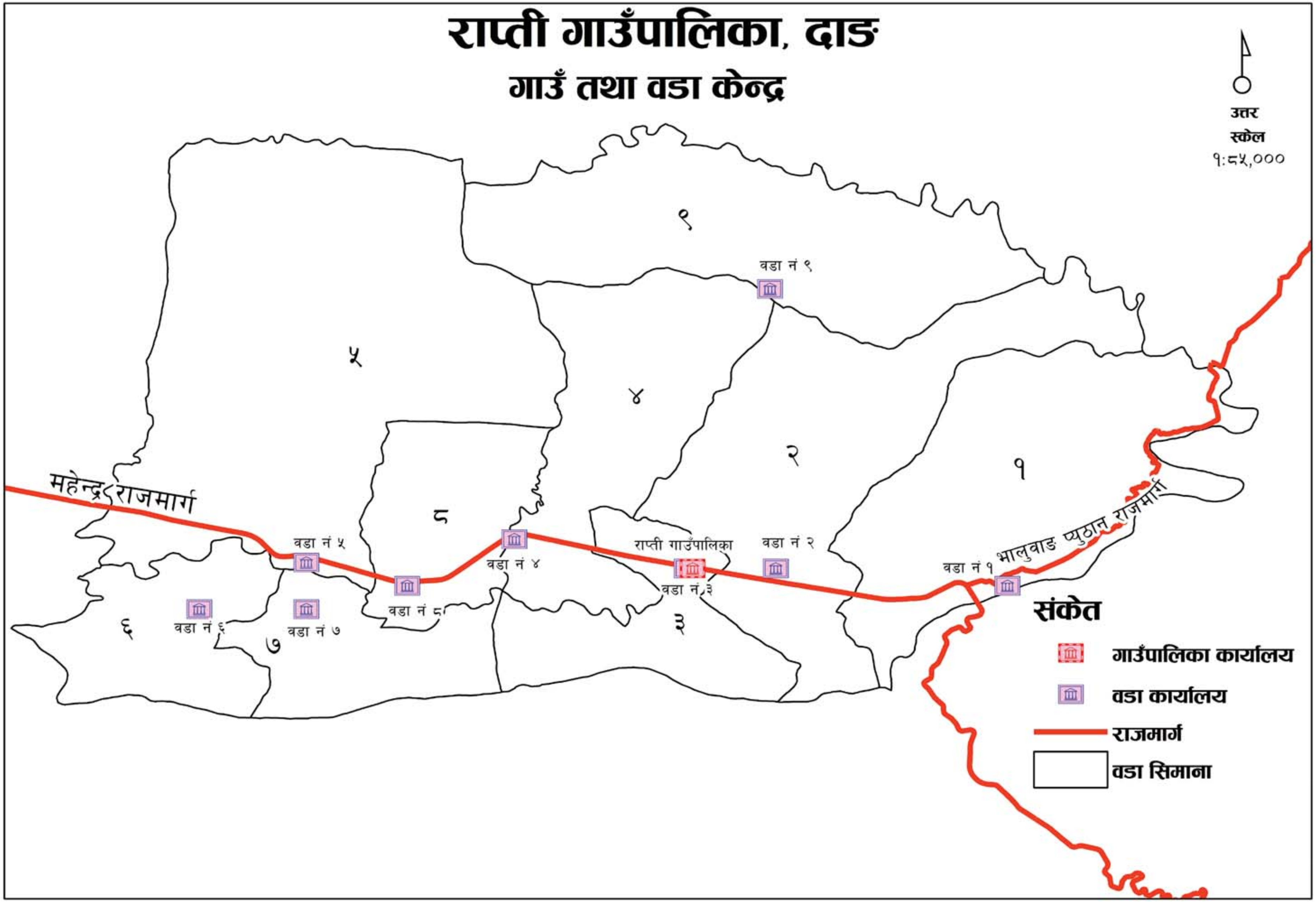

८.१.४ गाउँपालिकाको विगत गत आर्थिक वर्षको आय तथा व्यय

तालिका न. १२०: गाउँपालिकाको आन्तरीक श्रोत विश्लेषण र प्रक्षेपण निम्नानसार रहेको छ।

सि.नं.	आय शिर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्षको	कैफियत
		अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित	
	शुरु मौज्दात				
	एकीकृत सम्पत्ति कर				
	घरजग्गा वहाल कर				
	मालपोत वा भूमीकर				
	हाटवजार पसल कर				
	सवारी साधन कर				
	मनोरन्जन कर				
	व्यवसाय कर				
	जडीवुटी कवाडी र वन्यजन्तु कर				
	कहाल विटौंरी शुल्क				
	पाकिंङ् शुल्क				
	विज्ञापन कर				
	व्यवसायिक भिडियो कर				
	अन्य शुल्क				
	कुल शुल्क अनुमान				
	कुल अनुमान				

८.१.४.१ एकल अधिकार क्षेत्रका परिचालन तथा उपयोग संभाव्य स्रोत पहिचान तथा अनुमान

तालिका न. १२१: उपयोग संभाव्य स्रोत पहिचान तथा अनुमान

सि.नं.	आय शिर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्षको	कैफियत
		अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित	
	परिचालन संभाव्य श्रोत				
	प्राकृतिक श्रोत उपयोग कर				
	गिटी वालुवा				
	सेवा शुल्क				
	दस्तुर				
	विक्रि आय				
	दण्ड जरिमाना				
	अन्य आय				

८.१.४.२ आन्तरीक श्रोत विश्लेषण र प्रक्षेपण

तालिका न. १२२: आन्तरिक स्रोत प्रक्षेपण विवरण

सि.नं.	आय शिर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्षको अनुमानित	कैफियत
		अनुमानित	वास्तविक		
१	संधिय विभाज्य कोषवाट प्राप्त वाँडफाँड				
	समानियकरण अनुदान				
	ससर्त अनुदान				
	विशेष अनुदान				
	समपुरक अनुदान				
२	प्रदेश कोषवाट प्राप्त वाँडफाँड				
	समानियकरण अनुदान				
	ससर्त अनुदान				
	विशेष अनुदान				
	समपुरक अनुदान				
	कुल वाँडफाँड				
	वैदेशिक सहायता				
	अन्य स्थानीय तहवाट प्राप्त अनुदान				
	व्यक्ति संघसंस्थावाट प्राप्त अनुदान				
	कुल सहायता र अनुदान				
	कुल वाह्य श्रोत अनुदान				

८.१.४.३ निजिक्षेत्रवाट संभाव्य स्रोत

तालिका न. १२३: नीजिक्षेत्रबाट संभाव्य स्रोत विवरण

सि.नं.	नाम, ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक वजेट	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम
१						
२						
३						

८.१.५ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति

तालिका न. १२४: गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण

वडा न.	सम्पत्तिको किसिम	जग्गा क्षेत्रफल/भवन	प्रयोग	कैफियत
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

८.२ सेवा सुविधा संचालन र व्यवस्थापन

८.२.१ उपलब्ध सेवा सुविधाको प्रकार

गाउँपालिकाको निर्वाचित प्रतितिधि तथा कर्मचारीहरुका लागि निम्नानुसारको सेवा सुविधाहरुको व्यवस्था रहेको छ ।

तालिका न.१२५: उपलब्ध सेवा सुविधको विवरण

सि.नं.	शिर्षक	सेवा सुविधाको प्रकार								कैफियत
१	गाउँसभा पदाधिकारी	वैठक भत्ता	भ्रमण भत्ता	आवास सुविधा	संचार सुविधा	यातायात सुविधा	लत्ता कमडा	विमा	औषधी उपचार	
	अध्यक्ष									
	उपाध्यक्ष									
	सदस्य									
२	कार्यपालिका सदस्य									
३	वडा समिति									
४	कर्मचारीहरु									
५	अन्य									

८.२.२ सेवा प्रवाह प्रक्रिया र पृष्ठपोषण

यस गाउँपालिका भित्र प्रवाह गर्दै आएका सेवाहरुको विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका न.१२६: सेवा प्रवाह प्रक्रिया विवण

सि.नं.	सेवा सुविधाको प्रकार	क्षमता	संचालन प्रक्रिया	पृष्ठपोषण
१	आवास सुविधा			
२	संचार सुविधा			
३	यातायात सुविधा			
४	एम्वुलेन्स			
५	दमकल			
६	शववाहन			
७	पार्किङ्ग			
८	अन्य			

८.३ संस्थागत सम्बन्ध र नागरिक संगठन
८.३.१ गाउँपालिका भित्रका टोल विकास संस्था सम्बन्धी विवरण

तालिका न.१२७: गाउँपालिका भित्र गठन भएका टोलविकास संस्थाहरुको नामावली

सि.नं.	टोल विकास संस्थाको नाम	अध्यक्ष
	वडा न. १	
१	नयाँ वजार टोल विकास संस्था	भूमी गुरुङ
२	नमूना वजार टोल विकास संस्था	ऋषिराम वस्नेत
३	नमूना टोल विकास संस्था	गुरु प्रसाद सुवेदी
४	आँपखोली टोल विकास संस्था	टेक वहादुर महतारा
५	हनुमानगढी टोल विकास संस्था	रोमलाल विष्ट
६	स्वर्गद्वारी टोल विकास संस्था	गिर वहादुर गिरी
७	शान्तिपुर टोल विकास संस्था	निरमाया कुमाल
८	माछीताल टोल विकास संस्था	हुमा कवर
९	शिद्वेश्वर टोल विकास संस्था	घमान सिंह रावत
१०	विहानी टोल विकास संस्था	खुमलाल पोखेल
११	गौतम वुद्व टोल विकास संस्था	हिरा वहादुर पुन
१२	व्यासोती टोल विकास संस्था	डम्वर वहादुर गाँहा
	वडा न. २	
१	एकतानगर टोल विकास संस्था	हिमा पुरी
२	टुडिखेल टोल विकास संस्था	सिता कवर
३	वराखुटी हाईवे पश्चिम टोल विकास संस्था	निमलाल पौडेल
४	वराखुटी हाईवे पूर्व टोल विकास संस्था	जानका भुसाल
५	सहकारी वीच गल्ली टोल विकास संस्था	गोविन्द वहादुर कुवर
६	आदर्श टोल विकास संस्था	विष्णु प्रसाद बन्जाडे
७	कठाहा टोल विकास संस्था	नुमाकला चौधरी
८	लालमटिया टोल विकास संस्था	युवराज भुसाल
९	कालिकानगर टोल विकास संस्था	बासुदेव थापा
१०	रामनगर टोल विकास संस्था	नारायण शर्मा
११	मुक्तिनगर टोल विकास संस्था	लोकमाया तामाङ
१२	स्यानीघोष टोल विकास संस्था	छविलाल बुढा
१३	बाहुनीपाटा टोल विकास संस्था	तुलसी बुढा
	वडा न.३	
१	खुरुरिया टोल विकास संस्था	डिल्लीराज चौधरी
२	बसन्तापुर टोल विकास संस्था	शान्त प्रसाद चौधरी
३	६५ नं. टोल विकास संस्था	प्रकाश चौधरी
४	नयाँ वस्ती टोल विकास संस्था	गंगा सुनार
५	उत्तर मसुरिया टोल विकास संस्था	वासुदेव भुसाल
६	दक्षिण मसुरिया टोल विकास संस्था	सन्तोष अधिकारी
७	प्रगत्ति टोल विकास संस्था	लक्ष्मण आचार्य
८	बाघढड्डी टोल विकास संस्था	टेक बहादुर गिरी

	वडा न. ४	
सि.नं.	**टोल विकास संस्थाको नाम**	**अध्यक्ष**
१	प्रगत्ति टोल विकास संस्था वुढीचौर	तेजु गिरी
२	मझनीगढ टोल विकास संस्था	जिवराज वली
३	नयाँ गाउँ टोल विकास संस्था	वावुराम मल्ल
४	सुन्दरपुर टोल विकास संस्था	मधव अधिकारी
५	पिपरखुट्टी टोल विकास संस्था	राम बहादुर मल्ल
६	दक्षिण खिनैटा टोल विकास संस्था	प्रकाश मल्ल
७	उत्तर खिनैटा टोल विकास संस्था	एकराज शाही
८	जनकपुर टोल विकास संस्था	शान्ति चौधरी
९	मौरीघाट टोल विकास संस्था	बुद्वि प्रकाश चौधरी
१०	सिमलखुटी टोल विकास संस्था	शरद गिरी

वडा न. ५		
१	लट्ठहवा टोल विकास संस्था	वामदेव चौधरी
२	भुल्के टोल विकास संस्था	चेतनाथ उचही मगर
३	कमलरोड टोल विकास संस्था	हरी प्रसाद ज्ञवाली
४	कालापानी टोल विकास संस्था	देव प्रसाद चौधरी
५	करङ्गे टोल विकास संस्था	गिर बहादुर थापा
६	पहरवा टोल विकास संस्था	मोतीराम चौधरी
७	प्रगत्तिशिल टोल विकास संस्था	गंगा के.सी.
८	सिङ्गे टोल विकास संस्था	जिवराज भट्टराई
९	थकरीकोट टोल विकास संस्था	द्रोर्ण समाल
१०	पुनखोला टोल विकास संस्था	हेम बहादुर रोका मगर
वडा न. ६		
१	शंकर टोल विकास संस्था	अमरेन्द्र कुमार चौधरी
२	शिवशक्ति टोल विकास संस्था	विश्वम्म्भर चौधरी
३	अन्नपूर्ण टोल विकास संस्था	हरी चन्द्र चौधरी
४	शान्ति टोल विकास संस्था	भुपलाल चौधरी
५	प्रगत्तिशिल टोल विकास संस्था	दिपक चौधरी
६	बड्का गल्ली टोल विकास संस्था	भिम बहादुर चौधरी
७	छोट्की गल्ली टोल विकास संस्था	धर्म प्रसाद उप्रेती
८	जुनकिरण टोल विकास संस्था	नेत्रराज चौधरी
९	हंशेश्वर टोल विकास संस्था	सम्साद अलि खाँ
वडा न. ७		
१	पञ्चकन्या टोल विकास संस्था	कर्कट चौधरी
२	गौवरिया टोल विकास संस्था	जग नारायण चौधरी
३	जगपुर टोल विकास संस्था	गणेश चौधरी
४	सरस्वती टोल विकास संस्था	विर बहादुर चौधरी
५	जनसेवा टोल विकास संस्था	सन्तोषी चौधरी
६	पूर्व भानपुर टोल विकास संस्था	ज्ञान बहादुर चौधरी
७	पश्चिम भानपुर टोल विकास संस्था	दयाराम लामिछाने
८	रामघाट टोल विकास संस्था	मधव लाल चौधरी
९	शान्ति टोल विकास संस्था	सनातन देव चौधरी
१०	जरलहिया टोल विकास संस्था	चुडामणी चौधरी
११	प्रगत्तिशिल टोल विकास संस्था	चुडामणी पोखेल

वडा न. ८		
सि.नं.	**टोल विकास संस्थाको नाम**	**अध्यक्ष**
१	शंकर टोल विकास संस्था	ओव बहादुर पाण्डे
२	इन्द्रेणी टोल विकास संस्था	पुरन प्रसाद चौधरी
३	सगरमाथा टोल विकास संस्था	सिता कुमारी चौधरी
४	बुद्वनगर टोल विकास संस्था	पदम प्रसाद पौडेल
५	शान्ति टोल विकास संस्था	धर्मदास चौधरी
६	सांसद रोड नयाँ वस्ती टोल विकास संस्था	तारा कुमारी घिमिरे
७	मिलन टोल विकास संस्था	खिम बहादुर के.सी.

८	शिव टोल विकास संस्था	घन बहादुर ओली क्षेत्री
९	पार्वती टोल विकास संस्था	गोपाल बहादुर के.सी.खत्री
१०	प्रभात टोल विकास संस्था	सुन्दर प्रसाद चौधरी
वडा न. ९		
१	लामखोला टोलविकास संस्था	लेखराज खैकला मगर
२	लेवासे छाउनी टोलविकास संस्था	आलाराम सुनारी
३	देवीकोट मुस्लिमटोल टोलविकास संस्था	गोपाल मिया
४	रुपाकोट टोलविकास संस्था	नजरअलि मिया
५	बरडाँडा टोलविकास संस्था	कृष्ण चुहान
६	तल्लो घोषखोला टोलविकास संस्था	बिष्णु बहादुर कुवँर योगी
७	सिम्ले बाबरी टोलविकास संस्था	भेषबहादुर कार्की
८	थापाटोल टोलविकास संस्था	सफि मोहम्बद मिया
९	जावुने टोलविकास संस्था	बालाराम बुढा
१०	नयाँगाउँ टोलविकास संस्था	बलबहादुर उलुङ्गे

स्रोतः राप्ती गाउँपालिकाको कार्यालय, २०७५

८.३.२ समुदायमा आधारित संस्थाहरुमा परिवारका सदस्यहरुको आवद्धता विवरण

तालिका न. १२८ः समुदायमा आधारित संस्थामा आवद्धता विवरण

समुदायमा आधारित संस्थामा आवद्ध परिवारका सदस्यहरुको विवरण									
वडा नं.	सामुदीयक संस्था	कृषक समुह	वन समुह	सहकारी संस्था	गैसस	क्लव	आमासमुह	उद्यमी समुह	अन्य
१	२११	७५	२७	१९७	१४	१४	१४६	१	१
२	५४५	१५४	३७२	१६३	२०	२०	१३४	२	५५
३	४०८	१३८	३८	१८२	५६	५६	१५५	१३	२९
४	४०७	१६४	४७०	२८१	१३०	१३०	९४	१	६
५	३२१	१०२	३५	२०९	३०	३०	१०७	३	२३
६	४५७	१८४	६१	२५६	२१	२१	१५२	२	२५
७	४७४	१४४	१९५	३६७	४१	४१	११९	२	३६
८	५२३	८९	३६३	१३९	२८	२८	७१	९	१
९	१	३	१०		२३	२३	२४	२	

स्रोतः घरधुरी सर्भेक्षण, २०७५

८.३.३ विषयगत समूह तथा संस्था (कृषि, पशुपालन, उद्यम विकास, बचत) सम्बन्धी विवरण

तालिका न. १२९ः उद्यम विकास सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१	हार्डवयर	४१	
२	होटल	१७२	
३	फेन्सी	१४२	
४	किराना (गल्ला समेत)	४५०	
५	कस्मेटिक	७४	
६	ईलेट्रिकल्स	५६	
७	फलफूल(तरकारी समेत)	२७	
८	हेयर कटिङ	७	
९	प्लाष्टिक तथा भाँडा	२६	
१०	टेलर्स	५९	
११	कृषि फर्म	२	
१२	मासु पसल	२५	
१३	वेकरी	२	
१४	सूनचाँदी	१२	

१५	एग्रोभेट	२२	
१६	फोटो स्टुडियो	१०	
१७	टुर एण्ड ट्राभल्स	१	
१८	आर्ट	२	
१९	ग्रिल	१६	
२०	स्टेसनरी	२१	
२१	मेडिकल (साना क्लिनिक समेत)	२५	
२२	मसला उद्योग	१	
२३	फिल्टर उद्योग	२	
२४	आईसक्रिम उद्योग	१	
२५	फुट वयर उद्योग	१	
२६	वार वायर उद्योग	१	
२७	टिचिङ स्कूल कोरियन भाषा	१	
२८	माछा फर्म	१	
२९	वाखा फर्म	५	
३०	थेरापी सेन्टर	१	
३१	कापी उद्योग	१	
३२	हस्तकला	५	
३३	गाई पालन	४	
३४	कुखुरा फर्म	३०	
३५	वंगुर फर्म	४	
३६	कवाडी	३	
३७	ढुवानी सेवा	१	
३८	डेरी	२	
३९	साईकल स्टोर (मर्मत समेत)	१८	
४०	अटो मोवाईल्स	३	
४१	सवारी साधन मर्मत /पार्टपूर्जा विक्रि	२१	
४२	फ्यूल सेन्टर	३	
४३	मदिरा पसल	५६	
४४	काष्ठ उद्योग	१४	
४५	निर्माण	१	
४६	सिनेमा हल	१	
४७	फलाम उद्योग	१	
४८	प्रिन्टर्स	१	
४९	कोल्ड स्टोर	१३	
५०	ईन्सिटिच्यूड	२	
५१	फिड सप्लायर्स	४	
५२	फर्निचर	१८	
५३	टायल/ मार्वल	३	
५४	ग्यास विक्री	२	
५५	डेकोरेशन	४	
५६	फुटपाथ व्यपारी (चना चटपटे आदि)	१२	
५७	टायर रिसोलिङ/ विक्रि	५	
५८	मोवाइल/ घडी	१३	
५९	रेडियो	१	
६०	हस्तकला	२	
६१	म्यूजिक हाउस	२	
६२	राईस मिल	१२	
६३	सिरक डसना उद्योग	१	
६४	सावुन उद्योग	१	

स्रोतः भालुवाङ उद्योग वाणिज्य संघ, २०७५

८.३.५ गैससको विवरण र वार्षिक बजेट

गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थापित तथा कार्यरत गैससहरुको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका न.१३०: गाउँपालिकामा कृयाशिल गैससहरुको विवरण

सि.न	NGOको नाम	रहेको स्थान	संम्पर्क नं	उद्देश्य। कार्य क्षेत्र	कैफियत
१	नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र	मौरीघाट	०८२ ४१३०७९	कृषि,वातावरण, शिक्षा, लैगिक समानता, नवीकरणीय ऊर्जा	
२	सोसाइटी वेलफेयर एक्सन (स्वान)	लमही न.पा.		लघुवित्त, यौन प्रजनन स्वास्थ्य, वाल तथा महिला अधिकार	
३	क्रियटिव पोसिविलिटि नेपाल			शिक्षा तथा स्वास्थ्य	
४	कारीतास				
५	सुआहारा			पोषण तथा स्वास्थ्य	
६	उद्यम विकास तथा सामाजिक विकास मंच			लघु उद्यम	
७	रुपान्तरण			घर वगैचा	
८	वेश नेपाल			अधिकार, लक्षित वर्ग तथा शसक्तिकरण	

स्रोत: समुदाय छलफल, २०७५

८.४ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली

नेपालको संविधानमा जनतालाई सार्वभौम सत्ता सम्पन्न र राज्यशक्तिको रुपमा स्पष्ट अंगिकार गरी ३ तह हुने व्यवस्था गरी स्थानीय सरकारलाई समेत स्पष्ट मान्यता र स्वायत्तता प्रदान गरेको छ । स्थानीय सरकारको एकल र साझा अधिकारको व्यवस्थाका साथै आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा विधायिकी, कार्यपालिकीय र न्यायिक भूमिका भएको हुनाले निति, नियम, कानून वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ ।

८.४.१ गाउँपालिका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु

स्थानीय तहवाट सेवा लिने दिने कार्यमा सुशासनको प्रत्याभूती गराउने कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन यस राप्ती गाउँपालिकले तयार गरेको ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु निम्न छन् ।

तालिका न. १३१: गाउँपालिकाले तयार गरेका ऐन, नीतिनियमहरुको विवरण

सि.नं.	ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डह	जारी मिति	कैफियत
१	स्थानीय तह सहकारी ऐन २०७५	२०७५/७६	
२	विनियोजन ऐन २०७५	२०७५/७६	
३	मेशीनरी औजार सञ्चालन कार्यविधि २०७५	२०७५/७६	
४	मर्मत संभार विशेया कोष संचालन कार्यविधि २०७४	२०७४/७५	
५	न्यायिक समिति कार्यविधि २०७५	२०७५/७६	
६	टोल विकास संस्था कार्यविधि २०७५	२०७५/७६	
७	घर नक्सा अभिलेखीकरण कार्यविधि २०७५	२०७५/७६	
८	कृषि व्यवसाय ऐन २०७५	२०७५/७६	
९	उपभोक्ता समिति ऐन २०७५	२०७५/७६	
१०	आर्थिक विधेयक ऐन २०७५	२०७५/७६	

८.४.३ गाउँपालिकाले संचालन गरेका प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु

तालिका न.१३२: गाउँपालिकाले संञ्चालन गरेका प्रमुख कार्यक्रम विवरण

सि नं.	कार्यक्रमगत विवरण	कार्यान्वयनको अवस्था	मुख्य प्रयासहरु
१. प्रशासनिक सांगठनिक सुदृढीकरण , क्षमता र सेवा			
प्रभावकारीता अभिवृद्धि सम्वन्धी			
२. वित्तिय व्यवस्थापन तथा श्रोत परिचालन सम्वन्धी कार्यक्रम			
३. भौतिक पूर्वाधार तथा शहरी विकास सम्वन्धि कार्यक्रम			

४. समाजकल्याण तथा सामाजिक विकास सम्वन्धी कार्यक्रम			
५. कला संस्कृति , सम्पदा तथा वातावरणिय सुधार कार्यक्रम			
६. पर्यटन विकास कार्यक्रम			

८.४.५ गाउँपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारी

८.४.५.१ गाउँपालिकालाई भित्र तथा वडामा दरवन्दी अनुसारको कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

तालिका न. १३३: गाउँपालिमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं	नाम थर	पद
१.	जगत प्रसाद भुसाल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२.	खिमलाल वली	लेखा अधिकृत
३.	दिपक खड्का	ईन्जिनियर
४.	राजेन्द्र कुमार घिमिरे	मा.वि.तृतीय
५.	नारायण राउत	सिअहेव छैठौं तह
६.	नवराज न्यौपाने	सिअहेव छैठौं तह
७.	मंगलप्रसाद चौधरी	ना.सु
८.	दामोदर पोखरेल	ना.सु
९.	गिरीधारी प्रसाद पन्त	ना.सु
१०.	सन्तोष सुवेदी	ना.सु
११.	धर्मराज वली	लेखापाल
१२.	शेषमणी पौडेल	स.ई
१३.	दानसिंह रोकाय	कृषि प्रा.स
१४.	प्रेम कुमार चौधरी	कृषि प्रा.स
१५.	हेमराज आचार्य	पशु प्रा.स
१६.	राज विक्रम चौधरी	पशु प्रा.स
१७.	शेरबहादुर हमाल	पशु प्रा.स
१८.	दयाराम चौधरी	पशु ना.प्रा.स
१९.	अमृत दहाल	खरिदार
२०.	बिर बहादुर वली	खरिदार
२१.	मंगल प्रसाद चौधरी	पशु ना.प्रा.स
२२.	डम्बर बहादुर चौधरी	खदिार
२३.	रेशमराज अधिकारी	सह लेखापाल
२४.	सिजन सिरपाईली	सह लेखापाल
२५.	बिमला भट्टराई	अ.स.ई
२६.	हेमन्त भण्डारी	कृषि ना.प्रा.स
२७.	बनारसी चौधरी	का.स
२८.	गिर प्रसाद चौधरी	ह.चा.स

स्रोतः राप्ती गाउँपालिका कार्यालय, २०७५

८.४.५.२ वडा कार्यालयमा कार्यरत मानवीय जनशक्तिको विवरण

क्र.सं	नाम थर	पद	वडा नं	कैफियत
१.	प्रेम कुमार चौधरी	वडा सचिव	१	स्थायी
२.	सन्तोषी कुमारी चापाई	का.सहायक	१	करार
३.	मिना थापा	का.सहयोगी	१	करार
४.	हेमन्त भण्डारी	वडा सचिव	२	स्थायी
५.	राम चौधरी	का.स.	२	करार
६.	दामोदर पोखरेल	वडा सचिव	३	स्थायी
७.	राम कुमारी चौधरी	का.स.	३	करार
८.	अमृत दहाल	वडा सचिव	४	स्थायी
९.	पदमा खनाल सुवेदी	करार	४	करार
१०.	सन्तोष कुमार सुवेदी	वडा सचिव	५	स्थायी
११.	वनारसी चौधरी	का.स.	५	स्थायी
१२.	एन्जीला चौधरी	का.स.	५	करार
१३.	मंगल प्रसाद चौधरी	वडा सचिव	६	स्थायी
१४.	सरिता कुमारी चौधरी	का.सहायक	६	अस्थायी
१५.	प्रेम कुमारी चौधरी	का.स	६	करार
१६.	डम्बर चौधरी	वडा सचिव	७	स्थायी
१७.	पर्शुराम चौधरी	का.स	७	करार
१८.	विर बहादुर वली	वडा सचिव	८	स्थायी
१९.	विष्णु माया चौधरी	का सहायक	८	करार
२०.	चन्द्र बहादुर गुरुङ	का स	८	करार
२१.	मंगल चौधरी	वडा सचिव	९	स्थायी
२२.	गोकर्ण सुनारी मगर	का.सहयोगी	९	करार

८.४.६ गाउँपालिका भित्र रहेका विशेष संरक्षित÷स्वायत्त क्षेत्र

यस गाउँपालिका राष्ट्रपति चुरे संरक्षण क्षेत्र भित्र पर्दछ। राप्ती नदीको जलाधार भित्र पर्ने योग गाउँपालिका सामुदायलेनै व्यबस्थापन गर्ने गरी संरक्षण भएका सामुदायिक वनहरु पनि प्रसस्त रहेका छन । राप्ती नदी उकास क्षेत्र र ६५ नम्बर क्षेत्र, नयाँबस्ती क्षेत्रमा ऐलानी जमिन यकिन हुन सकेको छैन। यो गाउँपालिकाको वडा न. ४ लागायतको क्षेत्र प्रधानमन्त्री कृषि आद्युनिकीकरण कार्यक्रम अर्न्तगत मकै सुपरजोनका क्षेत्रमा पर्दछ ।प्रधानमन्त्री कृषि आद्युनिकीरकण कार्यक्रम अन्तर्गत वडा न. ४ को पिपरखट्टीमा कष्टम हायरिङ सेन्टर स्थापना गरिएको छ ।

अनुसुची १: वडा स्तरीय तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी तालिमका सहभागीहरु

आयोजक: राप्ती गाँउपालिका

आज मिति २०७६ साल वैशाख २२ र २३ गते दुई दिन संचालन हुने राप्ती गाँउपालिकाको वस्तुगत विवरण तथा एकिकृत (सहभागी) ग्रामीण विकास योजना तयारी सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी "तालिम कार्यक्रम" राप्ती गाँउपालिकाका अध्यक्ष श्री तुमानन्द दुवेदी को अध्यक्षता र निम्न अनुसारका प्रशिक्षक, सहआयोजक संस्था नमिता लिङ्ग सामुदायिक विकास केन्द्रका प्रतिनिधी ज्यू सहभागीहरु को उपस्थिती मा सम्पन्न भयो।

उपस्थिति

(क) श्री तुमानन्द दुवेदी, अध्यक्ष, राप्ती गा.पा.
(ख) श्री जगदम्बा कु. चौधरी उपाध्यक्ष, राप्ती गा.पा.
(ग) श्री जगत प्रसाद अर्याल, प्र.प्र.अ. राप्ती गा.पा.
(घ) श्री विनोद सिटौला प्रशिक्षक NCDC
(ङ) श्री साजन ओखाते प्रशिक्षक NCDC
(च) श्री रेशमराज अधिकारी, राप्ती गा.पा.

सहभागीहरु

सि.नं.	नामथर	वडा नं	मोबाइल नम्बर	उपस्थिति 22 गते	23 गते
१	रिता कवर	३	9809584799	Rita	Rita
२.	कल्पना चौधरी	४	9805469122	[illegible]	[illegible]
३.	सर्मिला कुमारी चौधरी	५	9810838348	[illegible]	[illegible]
४.	सबिता कुमारी चौधरी	५	9812421614	Sabita	Sabita
५.	ईशा कुमारी थैली	६	९८१०५८३४२४	[illegible]	[illegible]
६.	ललिता चौधरी	6	9868621494	lalitachau	lalitachaudhari
७	राधा चौधरी	२	9810949910	[illegible]	राधा चौ
८	शिवराज पोखरेल	३	९८५७६८४१५५०	शिवराज	शिवराज
९.	भरत वि.सी	१	9869479206	Bharat	Bharat
१०.	ईश्वरी प्रसाद कडेल	१	९८४३५९५९३३	[illegible]	[illegible]
११.	रिसि राज शर्मा	१	९८४७४०१२०४	Rishi	Rishi
१२.	कल्पना ज्ञवाली	२	९८१०९०७५०६	Kalpana	Kalpana
१३.	सुनिया चौधरी	२	९८६९१४०४४९६	suniya	suniya

अनुसुची २: वस्तुगत विवरण तयारी कार्यमा परिचालित विशेषज्ञहरुको नामावली

सि.नं	नाम	योग्यता	विज्ञता	जिम्मेवारी
१	हिरावहादुर घले	स्नाकोत्तर (समाजशास्त्र मानवशास्त्र)	वस्तुगत विवरण तयारी संयोजन, तथ्याङ्क विश्लेषण तथा अन्तिम प्रतिवेदन तयारी	टिमलिडर/कार्यक्रम व्यबस्थापन
२	विनोदकुमार निरौंला	स्नाकोत्तर (ग्रामीण विकास/ (समाजशास्त्र मानवशास्त्र)	तालिम सहजीकरण, सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रतिवेदन तयारी	समाजशास्त्री/कार्यक्रम सहजीकरण
३	साजन न्यौपाने	MSc. Environment	वातावरण तथा जैविक भौतिक सूचना विश्लेषण र जि.आई.एस नक्सा तयारी	वन तथा वातावरण विज्ञ
४	सुवोध निरौंला	Master in Geology	भूगर्भ शास्त्री/ बिषयगत तथ्याङ्क विश्लेषण	भौगोलिक सूचना प्रणाली
५	घनेन्द्र भण्डारी	स्नातक /इन्जिनियर	हाईड्रोलोजी, इन्जिनियरीङ्ग, वैकल्पिक उर्जा, पूर्वाधारतथ्याङ्क विश्लेषण	उर्जा तथा भौतिक पूर्वाधार
६	पोषराज निरौंला	स्नाकोत्तर (बाणिज्य शास्त्र)	आर्थिक तथ्याङ्क विश्लेषण	वित्तिय विश्लेषण र स्थानीय समन्वय
७	प्रवेशप्रसाद चापागाई	Post Graduate – IT	सूचना व्यबस्थापन तथा मोवाएल एप्लिकेसन सहजीकरण	सूचना व्यवस्थापन
८	शशांक आचार्य	BSc. Ag.	कृषि तथा पशुपालन तथ्याङ्क विश्लेषण	कृषि
९	सौजन्य ढुङ्गेल	IT	Mobile Apps management	सूचना व्यवस्थापन
१०	स्मृति देवकोटा	Master in Social Work	Gender Equality & Social Inclusion Expert	GESI
११	राजबहादुर राई	सभ ओभरसियर	प्राविधिक सूचना संकलन र विश्लेषण	उर्जा तथा भौतिक पूर्वाधार
१२	रमेशकुमार शर्मा	स्नातक	सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्क संकलन तथा समायोजन	सूचना संककलन विश्लेषण

अनुसुची ३: मस्यौदा प्रोफायल छलफल कार्यक्रमका सहभागिहरुको विवरण

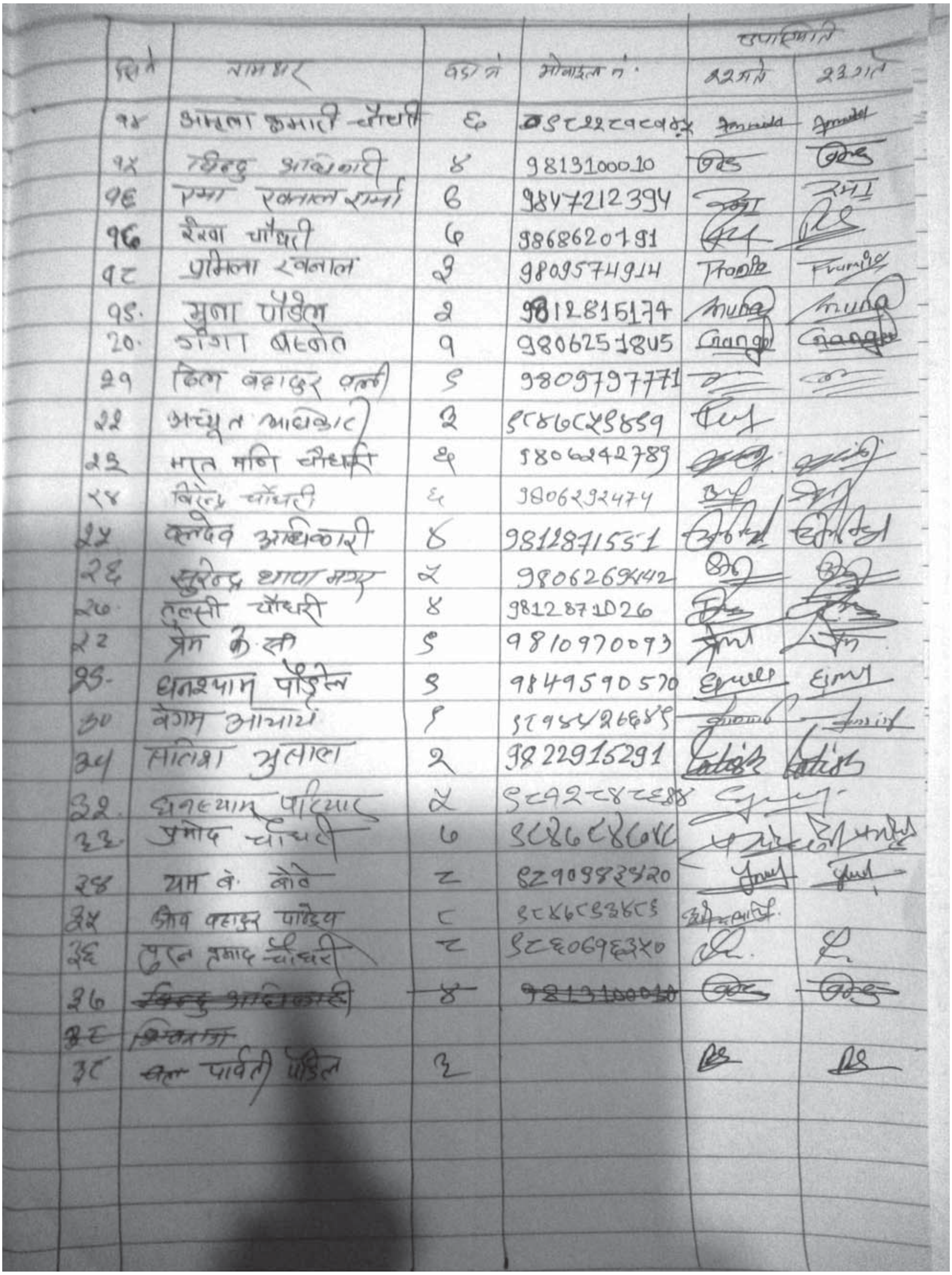

सि.नं.	नामथर	वडा नं.	मोबाइल नं.	उपस्थिति २२ गते	उपस्थिति २३ गते
१४	अमला कुमारी चौधरी	६	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१५	रविन्द्र अधिकारी	४	9813100010	[illegible]	[illegible]
१६	रमा रकमाल शर्मा	6	9847212394	[illegible]	[illegible]
१७	रैखा चौधरी	6	9868620791	[illegible]	[illegible]
१८	प्रमिला रवनाल	३	9809574914	Pramila	Pramila
१९	मुना पौडेल	२	9812815174	Muna	Muna
20	गंगा बस्नेत	9	9806251805	Ganga	Ganga
२१	दिल बहादुर वली	९	9809797771	[illegible]	[illegible]
२२	अच्युत अधिकारी	३	[illegible]	[illegible]	
२३	भरत मणि चौधरी	६	9806242789	[illegible]	[illegible]
२४	विरेन्द्र चौधरी	६	9806292474	[illegible]	[illegible]
२५	बलदेव अधिकारी	8	9812871551	[illegible]	[illegible]
२६	सुरेन्द्र थापा मगर	४	980626[illegible]42	[illegible]	[illegible]
२७	तुलसी चौधरी	8	9812871026	[illegible]	[illegible]
२८	प्रेम के.सी.	९	9810970073	[illegible]	[illegible]
२९	घनश्याम पौडेल	९	9849590570	[illegible]	[illegible]
३०	वेगम आचार्य	९	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३१	सतिश अुलाल	२	9822916291	Satish	Satish
३२	घनश्याम परियार	५	[illegible]	[illegible]	
३३	प्रमोद चौधरी	6	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३४	यम के. बोहे	८	[illegible]	[illegible]	[illegible]
३५	जीव बहादुर पाण्डेय	८	[illegible]	[illegible]	
३६	पुरन प्रसाद चौधरी	८	[illegible]	[illegible]	[illegible]
~~३७~~	~~रविन्द्र अधिकारी~~	~~४~~	~~9813100010~~	[illegible]	[illegible]
~~३८~~	~~[illegible]~~				
३८	पार्वती पौडेल	३		[illegible]	[illegible]

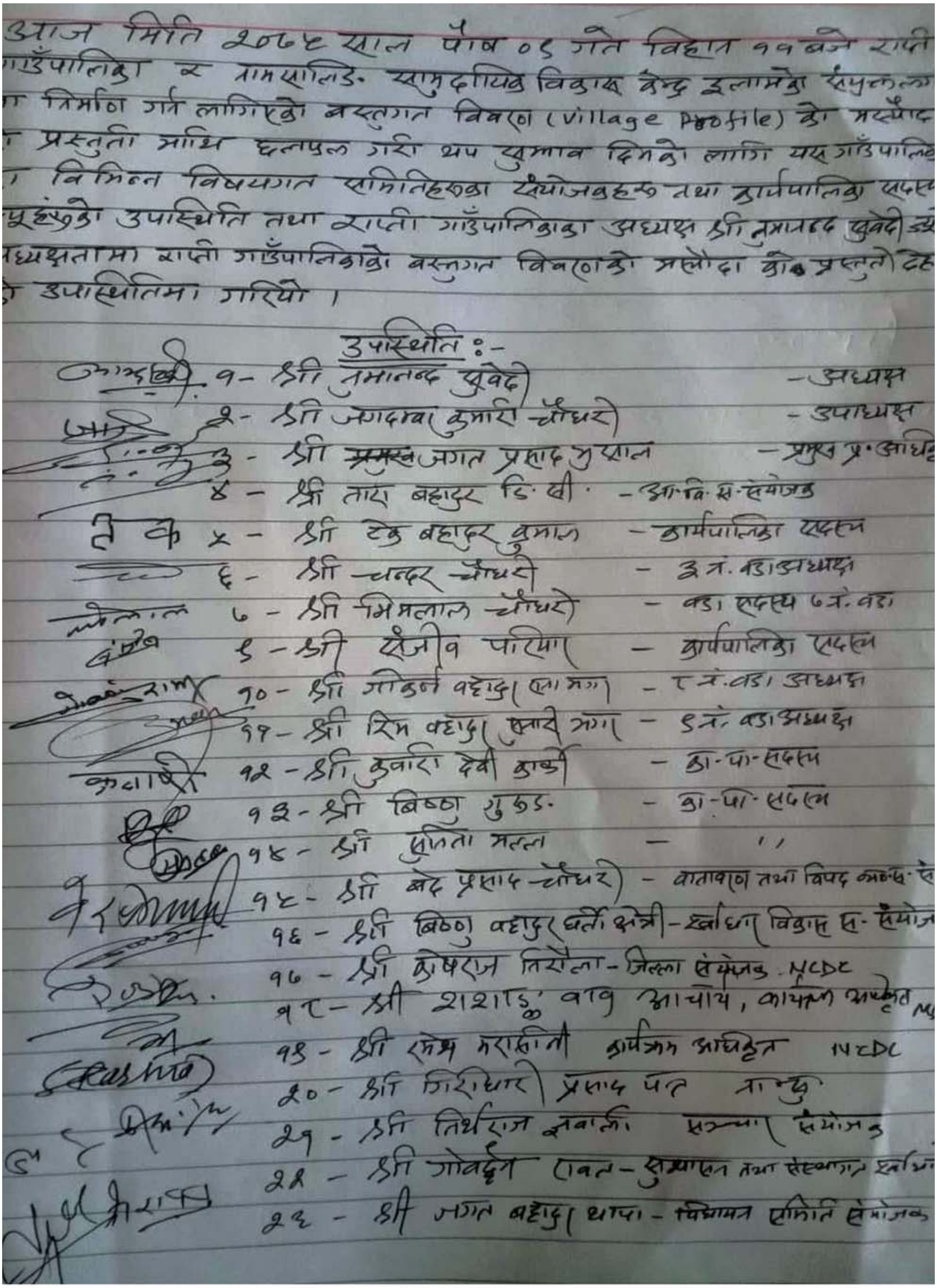

आज मिति २०७६ साल पौष ०६ गते बिहान ११ बजे राप्ती
गाउँपालिका र रामशालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र डुलामेको संयुक्त
निर्माण गर्न लागिएको वस्तुगत विवरण (village Profile) को मस्यौदा
प्रस्तुति माथि छलफल गरी थप सुझाव दिनको लागि यस गाउँपालिका
विभिन्न विषयगत समितिहरूका संयोजकहरू तथा कार्यपालिका सदस्य
हरूको उपस्थिति तथा राप्ती गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री नमानन्द सुवेदी ज्यू
अध्यक्षतामा राप्ती गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणको मस्यौदा को प्रस्तुती देहा
को उपस्थितिमा गरियो ।

उपस्थिति :-

१- श्री नमानन्द सुवेदी - अध्यक्ष
२- श्री जगदम्बा कुमारी चौधरी - उपाध्यक्ष
३- श्री ~~प्रमुख~~ जगत प्रसाद गुरुपाल - प्रमुख प्र. अधिकृत
४- श्री तारा बहादुर डि.सी. - आ.वि.स. संयोजक
५- श्री टेक बहादुर कुमाल - कार्यपालिका सदस्य
६- श्री चन्दर चौधरी - ३ नं. वडा अध्यक्ष
७- श्री भिमलाल चौधरी - वडा सदस्य ७ नं. वडा
९- श्री संजीव परियार - कार्यपालिका सदस्य
१०- श्री गोकर्ण बहादुर रानामगर - ८ नं. वडा अध्यक्ष
११- श्री रिम बहादुर स्यार्दे मगर - ९ नं. वडा अध्यक्ष
१२- श्री कुमारी देवी कार्की - का.पा. सदस्य
१३- श्री बिष्णु गुरुङ - का.पा. सदस्य
१४- श्री सुनिता मल्ल - ,,
१५- श्री वेद प्रसाद चौधरी - वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन स
१६- श्री बिष्णु बहादुर घर्ती क्षेत्री - पूर्वाधार विकास स. संयोजक
१७- श्री कृष्णराज तिरौला - जिल्ला संयोजक MCDC
१८- श्री शशाङ्क राज आचार्य, कार्यक्रम अधिकृत M
१९- श्री रमेश मरासिनी कार्यक्रम अधिकृत MCDC
२०- श्री गिरिधारी प्रसाद पंत नागरिक
२१- श्री तिर्थराज नेवाली सञ्चार संयोजक
२२- श्री गोवर्द्धन रावत - सामाजिक तथा सेवा...
२३- श्री जगत बहादुर थापा - विधायन समिति संयोजक

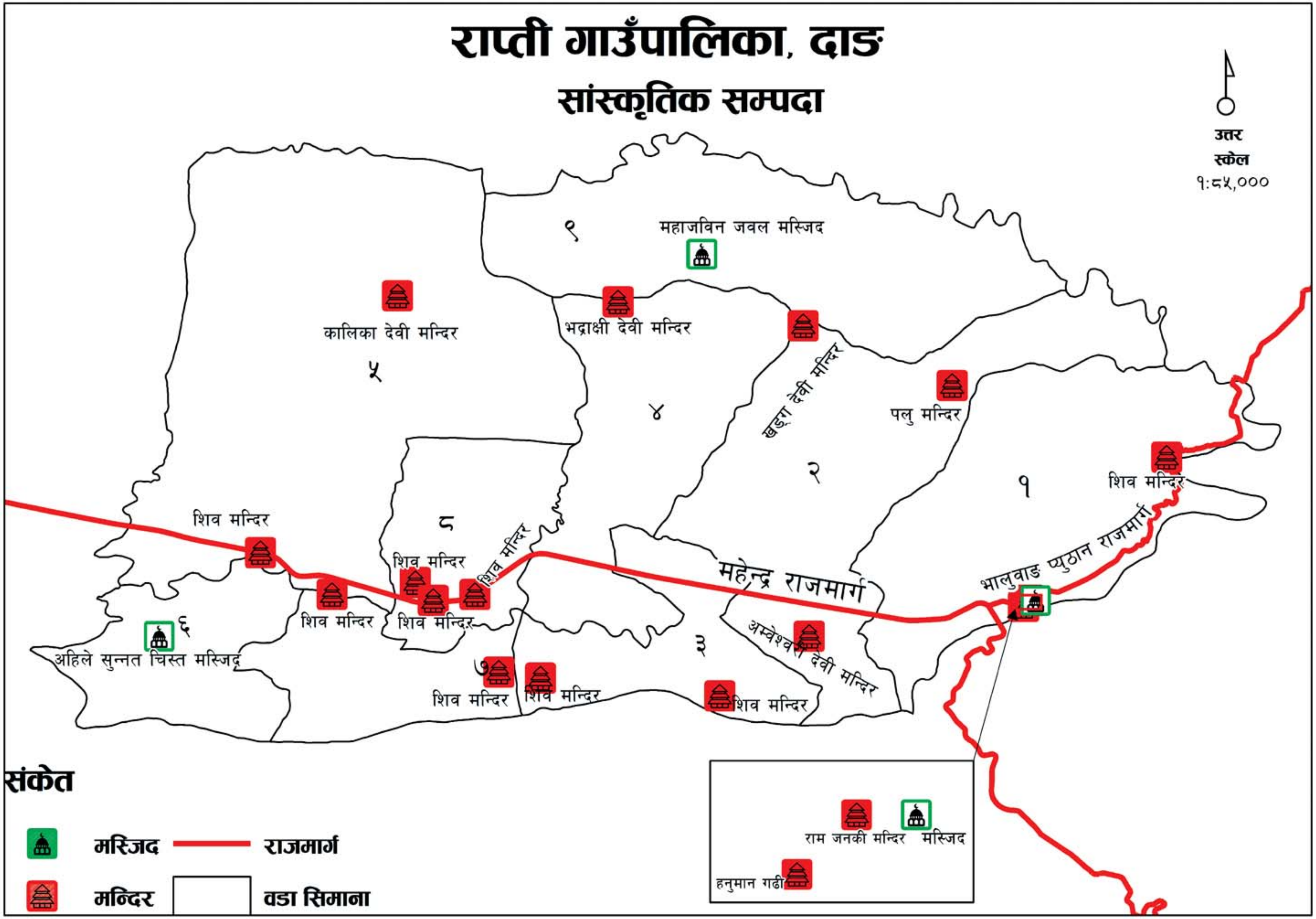
राप्ती गाउँपालिका, दाङ
सांस्कृतिक सम्पदा
उत्तर
स्केल
१:८५,०००
महाजविन जवल मस्जिद
कालिका देवी मन्दिर
भद्राक्षी देवी मन्दिर
खड्गा देवी मन्दिर
पलु मन्दिर
शिव मन्दिर
भालुवाङ प्युठान राजमार्ग
महेन्द्र राजमार्ग
अम्बेश्वरी देवी मन्दिर
अहिले सुन्नत चिस्त मस्जिद
राम जनकी मन्दिर
मस्जिद
हनुमान गढी
संकेत
मस्जिद
राजमार्ग
मन्दिर
वडा सिमाना
१
२
३
४
५
६
७
८
९

"समग्र विकासको अवरोध, जातीय तथा लैङ्गिक विभेद"
स्थानीय तहमा योजना तर्जुमा र जवाफदेहिता
सम्बन्धी २ दिने तालिम
मितिः- २०७४ मसिर, ७ र ८ गते
स्थानः- राप्ती गाउँपालिका मसुरिया, देउखुरी दाङ
सहयोग
समन्वय
राप्ती गाउँपालिका
FEDO
आयोजक
दलित महिला संघ
जिल्ला शाखा, दाङ